

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VII СЪЕЗІ

«ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ
ПАНДЕМИЯДАН КЕЙІНГІ КЕЗЕҢДЕГІ АДАМЗАТТЫҢ
РУХАНИ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ДАМУЫНДАҒЫ РӨЛІ»

VII CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

«THE ROLE OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL
RELIGIONS IN THE SPIRITUAL AND SOCIAL DEVELOPMENT OF HUMAN
CIVILIZATION IN THE POST-PANDEMIC PERIOD»

Астана – 2023

ӘОЖ: УДК 2
КБЖ: ББК 86.0
Ә 52

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VII СЪЕЗІ
VII СЪЕЗД ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ
VII CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

Кітап-альбом. – Астана, 2023. – 318 бет. – Қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7907-02-0

Басылымда 2022 жылғы 14-15 қыркүйекте Қазақстан Республикасының елордасы Астана қаласында өткен Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII Съезінде қазіргі әлемнің рухани және саяси элитасы өкілдерінің сөйлеген баяндамалары енгізілді.

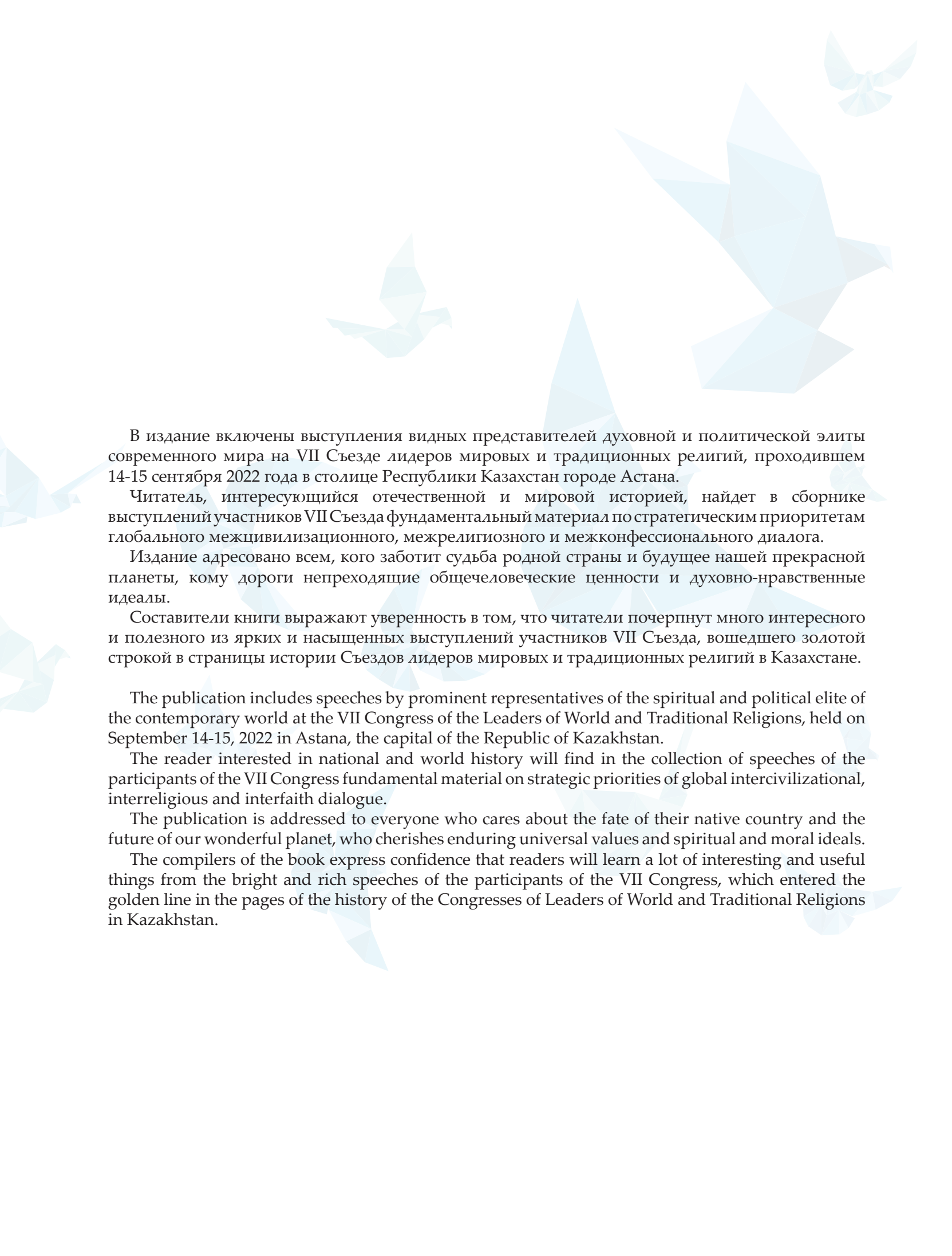
Отандық және әлемдік тарихқа қызығушылық танытқан оқырман VII Съезге қатысушылардың жинағында жаһандық өркениетаралық, дінаралық және конфессияаралық диалогтың стратегиялық басымдықтары бойынша іргелі материал таба алады.

Басылым туған еліміздің тағдыры мен біздің ғаламат планетамыздың болашағы толғандыратын, мызғымайтын жалпы адамзаттық құндылықтар мен рухани-адамгершілік мұраттары бар адамдарға арналған.

Кітапты құрастырушылар Қазақстандағы Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезі тарихының беттеріне алтын әріптермен енгізілген VII Съезге қатысушылардың жарқын және мазмұнды баяндамаларынан оқырман көптеген қызықты және пайдалы дерек табатынына сенім білдіреді.

ӘОЖ: УДК 2
КБЖ: ББК 86.0
Ә 52

ISBN 978-601-7907-02-0

В издание включены выступления видных представителей духовной и политической элиты современного мира на VII Съезде лидеров мировых и традиционных религий, проходившем 14-15 сентября 2022 года в столице Республики Казахстан городе Астана.

Читатель, интересующийся отечественной и мировой историей, найдет в сборнике выступлений участников VII Съезда фундаментальный материал по стратегическим приоритетам глобального межкультурного, межрелигиозного и межконфессионального диалога.

Издание адресовано всем, кого заботит судьба родной страны и будущее нашей прекрасной планеты, кому дороги непреходящие общечеловеческие ценности и духовно-нравственные идеалы.

Составители книги выражают уверенность в том, что читатели почерпнут много интересного и полезного из ярких и насыщенных выступлений участников VII Съезда, вошедшего золотой строкой в страницы истории Съездов лидеров мировых и традиционных религий в Казахстане.

The publication includes speeches by prominent representatives of the spiritual and political elite of the contemporary world at the VII Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, held on September 14-15, 2022 in Astana, the capital of the Republic of Kazakhstan.

The reader interested in national and world history will find in the collection of speeches of the participants of the VII Congress fundamental material on strategic priorities of global intercultural, interreligious and interfaith dialogue.

The publication is addressed to everyone who cares about the fate of their native country and the future of our wonderful planet, who cherishes enduring universal values and spiritual and moral ideals.

The compilers of the book express confidence that readers will learn a lot of interesting and useful things from the bright and rich speeches of the participants of the VII Congress, which entered the golden line in the pages of the history of the Congresses of Leaders of World and Traditional Religions in Kazakhstan.

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ
ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ
ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ
VII СЪЕЗІНІҢ АШЫЛУЫНДА СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН КАСЫМ-ЖОМАРТА ТОКАЕВА
НА ОТКРЫТИИ VII СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И
ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ

SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN KASSYM-JOMART TOKAYEV AT THE
OPENING CEREMONY OF THE VII CONGRESS OF THE
LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

Құрметті дінбасылар!
Қадірлі меймандар!
Ханымдар мен мырзалар!

Қонақжай Қазақ жеріне қош келдіңіздер! Әлемдегі ең беделді рухани көшбасшылардың басын қосып, диалог құру – біз үшін зор мәртебе. Қазақстанға алғаш рет мемлекеттік сапармен келген Ватиканның және Католик шіркеуінің басшысы Рим Папасы Францискіге ілтипатымды білдіремін. Сіз діндер және халықтар арасындағы өзара түсіністікті нығайтуға зор үлес қостыңыз.

Көне Әл-Азһар ислам университетінің Бас имамы, жоғары мәртебелі доктор, Шейх Ахмад ат-Тайебтің елімізге арнайы келгеніне қуаныштымын. Қазақстан халқы өзіңізді қазіргі мұсылман әлемінің көрнекті ойшылы ретінде құрмет тұтады. Сіз дін жолында адал қызмет атқарып, адамгершілік құндылықтарды дәріптеуге өлшеусіз еңбек сіңіріп келесіз.

Я рад приветствовать высоких представителей Русской православной церкви. Православные христиане вносят весомый вклад в укрепление единства и согласия в Казахстане. С теплотой вспоминаю свою

недавнюю беседу с Патриархом Московским и всея Руси Кириллом, который выразил поддержку усилиям нашей страны в развитии межконфессионального диалога.

Ортамызда Израильдің Бас ашкенази раввині Давид Лау және Израильдің Бас сефард раввині Ицхак Йосеф отыр. Біз еліміздегі иудей қауымының өкілдерімен бірге бұл сапарға ерекше мән береміз. Баршаңызға шақыруымызды қабыл алып, Қазақстанға келгендеріңіз үшін алғыс айтамын. Бұл бейбітшілікті сақтауға және өркениетаралық диалогты нығайтуға бәріміздің мүдделі екенімізді көрсетеді.

Өзгеріске толы әрі белгісіздік белең алған қазіргі заманда бүгінгі басқосудың айрықша мәні бар. Біріккен Ұлттар Ұйымының, басқа да халықаралық ұйымдардың басшыларына, саясаткерлерге және сарапшыларға ризашылығымды білдіремін. Съезд өткізу туралы бастамамызға сіздердің қолдау көрсеткендеріңіз еліміз үшін өте маңызды.

Аса қадірлі дінбасылар! Құрметті қауым!

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі бүгінде жаһандық деңгейдегі өркениетаралық диалог алаңына айналды. Бұл форумды өткізуге Қазақстанның бастамашылық етуі бекер емес. Себебі, Қазақ жері ғасырлар бойы Батыс пен Шығыстың арасындағы көпір болып келеді. Ұлы дала төрінде небір алып көшпелі империялар өмір сүрген. Діни ұстамдылық – олардың бәріне ортақ сипат. Мысалы, еліміздің Алматы облысында Қойлық деген ортағасырлық қаланың орны бар. Сол жерде қазба жұмыстары жүргізілді. XII–XIV ғасырларда осы қалада ислам, христиан

және буддизм дінінің ғибадатханалары іргелес тұрғаны анықталды. Шын мәнінде, Қазақстан аумағы барлық әлемдік діндердің киелі орындары көрініс тапқан карта іспетті. Мұсылмандар Арыстан бабтың Қожа Ахмет Иасауидің кесенелеріне, Бекет атаның жерасты мешітіне және басқа да қасиетті жерлерге барып, зиярат етеді.

В Таразе находится самая древняя мечеть VIII века, построенная на фундаменте христианского храма несторианского толка.

Мы все гордимся православной святыней – Вознесенским кафедральным собором в Алматы. Этот уникальный исторический и

архитектурный памятник – один из самых высоких деревянных храмов в мире.

В Северо-Казахстанской области расположен Католический духовный центр. Здесь в годы сталинских репрессий и Второй мировой войны была спасена от голодной гибели сосланная в Казахстан польская община. В память об этом установлена статуя Богоматери с рыбами, которую освятил Папа Иоанн Павел II.

Сакральным для иудеев всего мира является мавзолей ребе Леви Ицхака Шнеерсона в Алматы. В столице Казахстана находится самая большая синагога в Центральной Азии «Бейт Рахель Хабад Любавич».

Народ Казахстана впитал в себя традиции разных цивилизаций и религий, дух толерантности и открытости. Поэтому принцип «единство в многообразии» для нас является основополагающим.

В настоящее время в Казахстане в гармонии

и согласии живут представители более 100 этносов, свободно действуют около 4 000 религиозных объединений, представляющих 18 конфессий.

Біз мұны еліміздің баға жетпес байлығы және бірегей артықшылығы деп санаймыз. Еліміздегі және бүкіл әлемдегі диалог пен ынтымақтастықты нығайту – Қазақстан саясатының маңызды бөлігі. Бүгінгі Съезд – соның айқын көрінісі. Осыған дейін өткен форум декларацияларында радикализм, зорлық-зомбылық және қақтығыстар табанды түрде сыналды. Қандай идеяны желеу етсе де, мұндай әрекеттерді еш ақтауға болмайтыны анық айтылды.

Қазіргі күрделі кезеңде дінбасылардың бір үстел басында жиналуы айрықша маңызды. Олар кез-келген мәселе бойынша ортақ пайымға келіп, тіл табысуға болатынын бүкіл адамзатқа паш етуде. Меніңше, Съездің ең басты миссиясы да, ерекшелігі де – осы.

Your Holinesses! Dear participants of the Forum!

The theme of this Congress is the development of humanity in the post-pandemic period.

The spread of the coronavirus has significantly affected all spheres of life – economy, politics, and social relations.

Unfortunately, the global health care system was not prepared to effectively cope with this global challenge.

The acute phase of the fight against this insidious disease triggered both an increase in narrow nationalism – vaccine nationalism, export and travel bans – but also a weakening of international institutions.

Therefore, given the risk of new pandemics, a careful rethinking of global cooperative health mechanisms is required.

Furthermore, new approaches are necessary in international trade and economic cooperation, as

well as in the support for developing countries.

Quarantine measures disrupted supply channels and had a negative impact on services, tourism, transport, and other industries.

The crisis hit developing economies hardest, reinforcing poverty and inequality, accelerating global inflation.

We are faced once again with food shortages in the least developed regions of the world.

At the same time, geopolitical confrontation between major powers has intensified, increasing tensions in different parts of the world.

The previous system of international security is collapsing.

Extremism and terrorism remain serious threats.

The sanctions-induced energy crisis threatens the achievement of carbon neutrality we had just set.

This is not a goal we can afford to ignore. Natural disasters over the last two decades, mostly related to climate change, amounted to approximately three trillion dollars.

Unfortunately, tension, mutual distrust, and even hostility are returning to international relations.

What can we rely on to counter today's challenges? History provides only one answer – goodwill, dialogue and cooperation. There are no other guarantees of success.

Kazakhstan has always favored solving any disputes exclusively at the negotiating table in the spirit of the UN Charter. Threats, sanctions, and the use of force do not solve problems.

At such moments we must turn to humanistic ideals.

Their main custodians are, of course, traditional religions.

The absolute value of human life, respect for each other's interests, mutual assistance, openness, equality and justice – these are the pillars of new security system.

That is why the moral authority and voice of spiritual leaders are crucial today.

In this regard, I would like to note the great historical significance of the call of Pope Francis and the Grand Imam of al-Azhar, Dr. Ahmed El-Tayeb, outlined in the document "Human Fraternity for World Peace and Living Together".

Today, we all depend on each other – no global problems can be solved without constructive dialogue and mutually beneficial cooperation.

Our country has consistently promoted principles aimed at achieving peace, comprehensive security and sustainable progress in the international arena.

Kazakhstan has been one of the leaders of the global movement against nuclear weapons. We initiated the Conference on Interaction and Confidence-Building Measures in Asia, which is supposed to become Organization. We have chaired the UN Security Council, the OSCE, and the Organization of Islamic Cooperation.

We also support and work hard to promote a constructive development agenda at the regional and global levels.

In our domestic agenda, we also place a high priority on strengthening unity, consolidation and effective dialogue.

Today, Kazakhstan has embarked on an ambitious program of reforms.

Their success largely depends on the solidarity of our multi-ethnic and multi-confessional nation and the peace and harmony in our land. We are building a Just Kazakhstan to make our state effective and prosperous.

Therefore, we make emphasis on political transformation of our country.

Our new economic policy is aimed at ensuring a more fair distribution of the national income and increasing the welfare of all citizens equally.

We want international trade and investment partnerships to be drastically enhanced.

In the energy and extractive industries, we consistently raise environmental requirements, and expand the use of renewable energy sources.

Your Holinesses! Dear participants of the Congress!

The challenges we face today require an understanding of the role of religions and spiritual leaders in global processes.

In this regard, I would like to present several themes for discussion.

Firstly, all traditional religions share a set of basic principles: the sacred value of human life,

mutual support, and the rejection of destructive rivalry and hostility.

I am convinced that these principles should form the basis of a new world system today.

We need a fundamental modernization and harmonization of theoretical concepts and practical approaches in culture, politics,

economics and society.

To revive the true spirit and meaning of civilization, we need a large-scale reformation in all spheres of life.

Secondly, we see that, while politicians argue, spiritual leaders desire and seek to draw closer together.

This is a pivotal trend. It is the efforts and dialogue of spiritual leaders that can eventually show humanity a way out of the current confrontation.

The experience of this large-scale dialogue strengthens spiritual leaders to actively pursue various peacemaking initiatives.

This is essential to ending military conflicts and the suffering of people in conflict zones around the world.

Spiritual leaders are the guardians of the conscience of humanity. Therefore, who better than you to show the way to mutual trust, goodness and peace.

Now, more than ever, humanity is in need of solidarity.

To build a new system of international security, we all need a new global movement for peace. I believe the role of spiritual leaders in this matter is paramount.

Thirdly, given that we now live in a digital world, it is important to systematically promote the ideals of humanism and enduring spiritual values.

We see how new technologies are radically changing all spheres of human life before our eyes. The pandemic has only accelerated and deepened this process.

Digital communications, the Internet, and social networks play a huge positive role, erasing borders between people in all corners of the earth.

But at the same time, we observe how societies are being fragmented and polarized under the influence of digital technology.

For many, the virtual world already replaces the real one.

Therefore, in the new digital reality it is necessary to raise the question of cultivating spiritual values and moral guidelines in a new way.

The cult of knowledge and education without the right system of education of the younger generations will not lead humanity to universal progress and prosperity.

Religion has always fulfilled this basic function of education.

The Quran, the Bible, the Torah, and other scriptures are imbued with ideas of humanism, compassion, and mercy.

They reject aggression and radicalism, condemn violence, and preach tolerance and moderation.

The high mission of religious leaders in the modern era is to bring these fundamental truths to the people.

Құрметті Съезге қатысушылар!

 азіргі күрделі кезеңде съездің тарихи мәні артып отыр. Өйткені, халықтар арасындағы келісімді нығайтып, пандемиядан кейінгі әлемде әділетті қоғам құру – бәрімізге ортақ міндет. Осы орайда, ашық диалог орнату өте маңызды. Дін

көшбасшыларының VII съезі тың идеяларға жол ашып, баршамызды биік белестерге жеткізеді деп сенемін.

Біздің мүддеміз және ниетіміз – бір. Бәріміз де бейбіт әрі берекелі болашаққа қадам басуды қалаймыз. Осы игі мақсатқа бірге жетейік!

Съезд жұмысына табыс тілеймін!
Дұға-тілектеріңіз қабыл болсын!

ВАТИКАН МЕМЛЕКЕТІНІҢ ЖӘНЕ КАТОЛИК ШІРКЕУІНІҢ БАСШЫСЫ РИМ ПАПАСЫ ФРАНЦИСКТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Бауырлар мен әпке-қарындастар!

Сіздерге шынайы әрі достық сөздермен жүгінуге рұқсат етіңіз: бауырлар мен әпке-қарындастар. Осылайша мен сіздерді, бәрімізді байланыстыратын бауырластық атынан – дін басшылары мен билік өкілдерін, дипломатиялық корпус пен халықаралық ұйымдардың мүшелерін, академиялық және мәдени мекемелердің, азаматтық қоғамның және түрлі үкіметтік емес ұйымдардың өкілдеріне сәлемімді жолдағым келеді, өйткені біз бір Аспанның ұлдары мен қыздарымыз.

Бізден асып түсетін және өзіне тартатын шексіздік құпиясының алдында діндер біздің тек жаратылыс иесі екенімізді еске салады: біз құдіретті емеспіз, бірақ бір аспан мақсатына ұмтылатын әйелдер мен ерлерміз.

Бізді біріктіретін жаратылыстың арқасында қауымдастық, нағыз бауырластық орнайды. Бұл өмірдің мәнін біздің жеке мүдделерімізге дейін төмендетуге болмайтынын еске салады, өйткені ол бізге тән қасиет болып табылатын бауырластық сезіміне жасырылған. Біз тек басқалармен және басқалардың арқасында жетіле түсеміз. Құрметті Әлемдік және дәстүрлі діндердің көшбасшылары мен өкілдері, біз көптеген ғасырлар бойы үлкен керуендер өткен жердеміз; бұл жерлерде, соның ішінде ежелгі Жібек жолының арқасында көптеген оқиғалар, идеялар, нанымдар мен ұмтылыстар тоғысқан. Қазақстан тағы да бір-бірінен қашықтықта жүргендер арасындағы кездесу орны болсын. Оның арқасында кездесудің

жаңа жолы ашылсын, оның негізінде адами қатынастар жатыр: құрмет, диалогтағы шынайылық, әр адамның шексіз қадір-қасиеті, ынтымақтастық. Бізді бейбітшілікке апаратын бауырластықтың жаңа жолы.

Кеше мен домбыраның бейнесін сөз еткен едім, бүгін музыкалық аспаппен қатар осы жердің ең әйгілі ақыны, қазіргі әдебиетінің әкесі, ұстаз және композитордың дауысымен байланыстырғым келеді, ол көбінесе домбырамен бірге бейнеленетін адам. Абай (1845-1904), халық арасында белгілі болғандай, осы халықтың жан дүниесіндегі ең жақсы нәрсені білдіретін діндарлыққа толы туындыларды қалдырды: бейбітшілікті аңсайтын және оған ұмтылатын үйлесімді даналық, мойынсұнушылықпен сұрау, ескілік пен жанды тұншықтыратын бейнелерге байланып қалмай, адамзатқа лайықты даналықты тілеп, бірақ әртүрлі тәжірибелерден шабыт алуға дайындық. Абай біздің алдымызға ежелден келе жатқан сұрақ қояды: «өмірдің сұлулығы неде, тереңдікке ой жүгіртуде емес пе?» (Өлеңдер, 1898). Тағы бір ақын осы шексіз Азия далаларынан шыққан шопанның аузына маңызды сұрақты салып, өзінің болмысының мәні туралы сұрады: «менің қысқа жолым қайда барады?» (Дж. Леопарди, Азияда көшіп жүрген шопанның түнгі әні). Бұл сұрақтар дінге деген қажеттілікті оятады, біз адамдар ретінде жердегі қажеттіліктерді қанағаттандыру және тек экономикалық сипаттағы қатынастарды орнату үшін емес, сонымен бірге өмірді бірге аралап, аспанға қарайтынымызды еске салады. Біз ең маңызды сұрақтарға жауап табуымыз керек, руханиятты дамытуымыз керек; бізге, Абай жазғандай, «жанды және ақыл-ойды» сақтау керек (6-Қара сөзді қараңыз).

Бауырлар мен әпке-қарындасар, әлем бізден тірі жандар мен айқын ақыл-ойлардың мысалдарын күтеді, шынайы діндарлықты күтеді. Кез-келген сенімді бұрмалайтын және бұзатын фундаментализмнен оянудың уақыты келді, жүректі ашық және жанашыр ету уақыты. Сондай-ақ, тарих кітабын, осы жерде де, басқа жерлерде де тым ұзақ уақыт бойы қазіргі қоғамның тұрақсыздығына ықпал ететін дінге күдік пен немқұрайлылық тудырған әңгімелерді артқа тастаудың уақыты келді. Ондаған жылдар бойы қалыптасқан

мемлекеттік атеизмнің мұндай мұрасы, «дін» сөзін айтудың өзі проблемаға айналған кезде, қысымшыл және еркін емес ойлау тәсілі екендігін көрсеткен еді. Шын мәнінде, дін проблема емес, керісінше, бұл қоғамдағы үйлесімді өмірге ықпал ететін нәрсенің бір бөлігі. Трансценденттілікті іздеу және бауырластықтың қасиетті құндылығы геосаяси, әлеуметтік, экономикалық және экологиялық дағдарыс жағдайында қабылданатын шешімдерді шынымен шабыттандырып, жарықтандыруы мүмкін, бірақ бұл қазіргі кезде көптеген институттар, соның ішінде демократия, халықтар арасындағы қауіпсіздік пен келісімге қауіп төндіретін рухани дағдарыс. Сондықтан бізге әлемдегі бейбітшілікке деген шөлді қандыру үшін дін қажет, сонымен қатар әр адамның жүрегінде өмір сүретін шексіздікке деген шөлді де.

Сондықтан нағыз адами және тұтас дамудың басты шарты – діни бостандық. Бауырлар, әпкелер, біз еркін жаратылыстармыз. Біздің Жаратушымыз «біз үшін артқа шегінді», басқаша айтатын болсақ, біз еркін болуымыз үшін өзінің абсолютті бостандығын «шектеді». Оның есімі үшін бауырларымызды бостандықтан қалай шектей аламыз? «Өзіміз сенуіміз және ғибадат етуіміз керек, – деп үйретеді Абай, – бәрі де бір үлкен құдай бар деп келгендігі, уа һәм неше мың түрлі діннің бәрі де ғадаләт, махаббат құдайға лайықты дегендігі» (45-ші Қара сөз). Діни бостандық – бұл барлық жерде қорғалуы керек және оны тек бостандықты дәріптеу деп түсінуге дейін төмендетуге болмайтын, негізгі және ажырамас құқық. Шынында да, әр адамның құқығы – өз сенімін көпшілік алдында мойындау, оны басқаларға ұсыну, бірақ ешқашан мәжбүрлемей. Тамаша әдіс – прозелитизмнен және идеологиядағы сүйреуден алыс жария ету, біз аталғандардан бәріміз мүмкіндігінше алыс болуға тырысуымыз керек. Өмірдегі ең маңызды нәрсе – сенімді тек жеке нәрсе деп санау – бұл тәсіл қоғамды үлкен байлықтан айыруы мүмкін; керісінше, әртүрлі діндер, этникалық және мәдени топтар өзара құрметпен өмір сүретін жағдайлардың қалыптасуына ықпал ету – әр адамның ерекше сипатына назар аударудың, адамдарды бірдей етуге тырыспай біріктірудің, ең жоғары

тілектерді жүзеге асыруға ықпал етудің ең жақсы тәсілі, олардың ұмтылысы.

Қазақстан осы құндылықтың және діннің мәңгілік құндылығының сақталуына ықпал етеді: жиырма жылдан бері оның жерінде бүкіл әлем үшін маңызды болып табылатын осы Съезд өткізіліп келеді. Биылғы кездесу бізді пандемиядан кейінгі кезеңде адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы рөліміз қандай екендігі туралы ойлануға мәжбүр етеді.

Пандемия, осалдық пен қамқорлықпен бірге, назар аударғым келетін *төрт әлемдік мәселенің бірі* болып табылады және ол барлығынан, әсіресе діндерден – барынша ниет бірлігін талап етеді. COVID-19 бәрімізді теңестірді. Абай жазғандай «біз Жаратушы емеспіз, біз жаратылыспыз» (*ibid.*): біз бәріміз өзіміздің осалдығымызды сезіндік, көмекке мұқтажбыз; ешкім өзімен өзі автономды әрі тәуелсіз емес болып шықты. Сондықтан біз қазір өзіміз қатты қажет сезінген ынтымақтастықты ұмыта алмаймыз және бәрімізге қатысты шұғыл мәселелерді бірлесіп шешуіміз керек екеніне назар аудармай, ештеңе болмағандай жүре алмаймыз. Бұған діндер немқұрайлылық танытпауы керек, олардың міндеті – алға ұмтылу, адамзат отбасын одан әрі бөлшектейтін сынақтар алдында бірлікті сақтау.

Біздің заманымыздағы бауырлар мен әпкелерге Құдайға сенетін біз *адамның тән қасиеті осалдық екенін ұмытпауға* көмектесуіміз керек; техникалық және экономикалық прогресстен туындаған күдіреттілік амбицияларының желісіне кірмеу – олардың ғана болуы жеткіліксіз; пайда мен ақша желілерінде шатаспау, олар кез-келген зұлымдықты жоя алатындай қарамау; жаратылыс белгілеген шекараны қабылдамайтын сәтсіз прогреске ықпал ету; бас тартатын тұтынушылықтың өзін жансыз болмысқа айналдыруына жол бермеңіздер, өйткені игіліктің барлығы адам үшін, адам игілік үшін емес. Бір сөзбен айтқанда, пандемия кезінде пайда болған жалпы осалдығымыз бізді бұрынғыдай емес, кішіпейілділік пен көрегендікпен алға ұмтылуға итермелеуі керек.

Пандемиядан кейінгі дәуірдегі сенушілер тек жауапкершілік пен адам өмірінің

жетілмегендігі туралы ғана емес, сонымен бірге қамқорлық туралы – адамзаттың барлық көріністерінде *қамқорлық жасау*, қарым-қатынас жасаушы болу – қайталаймын: *қарым-қатынас жасаушылар* – қоғамдық, этникалық, ұлттық және діни шекараларды еңсеретін ынтымақтастықтың куәсі. Бірақ мұндай қиын миссияны қалай бастауға болады? Неден? Ең алдымен, әлсіздерді тыңдау керек, ең осал адамдарға дауыс беру керек, бәрінен бұрын оларға – кедейлерге, мұқтаждарға, біздің ғаламшарымыздағы теңсіздіктің барлық әділетсіздігін көрсеткен пандемиядан зардап шеккендерге қатысты болуы керек. Бүгінде вакцинаны алу қиынға соғатындар әлі де аз емес! Бұндай жағдай қанша! Біз олардың жағындамыз, көп, бірақ аз беретін адамдардың жағында емес, пайғамбарлық және батыл ар-ұжданды болайық, бәріне жақын болайық, бірақ әсіресе артта қалған, маргиналды, қоғамның ең әлсіз және кедей топтарына, жасырын және үнсіз азап шегетіндерге жақын болайық. Менің сіздерге ұсынатыным – бұл сезімтал және жанашыр болудың жолы ғана емес, сонымен қатар біздің қоғамды емдеу жолы. Ия, дәл кедейліктің салдарынан эпидемиялар мен басқа да үлкен бақытсыздықтар таралады, олар қиындықтар мен теңсіздіктер арасында көбейеді. Бірақ қазіргі кездегі ең үлкен қауіп факторы-кедейлік. Осы орайда Абай ақылмен: «Аштыққа ұшырағандар ақыл-ойларын ашық ұстай ала ма және оқуда құлшыныс таныта ала ма? Кедейлік пен керіс [] зорлық-зомбылық пен ашкөздікті тудырады» (25-ші Қара сөз). Теңсіздік пен әділетсіздік өршіп тұрған кезде, Ковидтен де жаман вирустарды тоқтату мүмкін емес: жеккөрушілік, зорлық-зомбылық, терроризм.

Бұл бізді ғаламшарлық масштабтағы тағы бір проблемаға әкеледі, ол сенушілерге ерекше әсер ететін – *бейбітшілік мәселесі*. Соңғы онжылдықтарда бұл діни көшбасшылар арасындағы диалогтың басты тақырыбы болды. Дегенмен, біздің күндеріміз соғыс жарасымен, үмітсіз қақтығыстар атмосферасымен, бір қадам артқа шегініп, екіншісіне қол жеткізе алмауымен белгіленгенін көреміз. Серпіліс керек, және ол, бауырлар, бізден келуі керек. Көп ұзамай біз өз өмірімізді арнаған Жаратушы адам өмірінің негізін қалады, біз, өзімізді сенушілер деп санайтындар, бұл өмірдің

жойылуына қалай жол бере аламыз? Біздің заманымыздың адамдары, олардың көпшілігі Құдай жоқ сияқты өмір сүреді, егер көптеген мәдениеттер мен дәстүрлердің жаны болып табылатын ұлы діндер бейбітшілікті белсенді түрде қолдамаса, құрмет пен жауапкершілікке негізделген диалогқа қызығушылық танытуы мүмкін деп қалай елестете аламыз?

Өткеннің өкінішті тарихы мен қателіктерін есте сақтай отырып, біз күш-жігерімізді біріктіреміз, сонда ешқашан Құдайымыз шексіз жер билігінің қамауына алынбайды. Абай еске салады: «кім жамандыққа кедергі жасамай жол берсе, оны шынайы сенуші деп санауға болмайды. Немесе ол жартылай сенуші» (38-ші Қара Сөзді қараңыз). Бауырлар, әпкелер, бәріміз және әрқайсымыз зұлымдықтан арылуымыз керек. Қазақтың ұлы ақыны мұны талап етті. Ол былай деп жазады: «Егер кімде-кім оқуын аяқтамаса, оны тастап кетсе, ол өзін игіліктен айырады» және «кім немқұрайлы болса, өзін түзу ұстамайды, жанашырлық таныта алмайды, оны сенуші деп санауға болмайды»

(12-ші Қара Сөз). Бауырлар, сондықтан біз өзімізді дұрыс сезінуге деген ұмтылыстан, басқалардан үйренетін ештеңесі жоқ адам болудан бас тартайық; Құдайдың есімін қорлайтын – қатыгездіктен, экстремизмнен, фундаментализмнен және жеккөрушіліктен, фанатизмнен, терроризмнен, соның ішінде адамның бейнесін бұрмалайтын шектеулі және жойқын идеялардан арылайық. Бұл шынымен де солай. Абай еске салады: адамзаттың бастауы — махаббат пен әділдік, [...] бұл – Құдай жаратылысының тәжі» (45-ші Қара Сөз). Ешқандай жағдайда зорлық-зомбылықты ақтауға болмайды. Дүнияуи заттар қасиеттіні өзінің пайдакүнемдік мақсаттары үшін пайдалануына жол бермеңіз. Қасиеттіні билік үшін тірек қылмау керек, ал билік қасиетті нәрсеге сүйенбеуі керек!

Құдай – бейбітшілік, және ол әрқашан бейбітшілікке апарады, ешқашан соғысқа жетелемейді. Сондықтан, қақтығыстарды күштің пайдасыз дәлелдерімен, қару-жарақпен және қоқан-лоққылармен емес,

тек адамға лайықты Аспан батасын беретін құралдармен: балалар мен жас ұрпақтарға ерекше қамқорлықпен өткізілетін кездесу, диалог, шыдамды келіссөздер арқылы шешу қажеттілігін одан әрі күшейтуге өзімізді арнайық. Олар бейбітшілік ауыр келіссөздердің нәзік нәтижесі емес, олардың прогресс пен болашақ туралы армандарын орындауға жақындататын тұрақты еңбекқорлықтың жемісі деп үміттенеді. Абай осыған байланысты білімді кеңейтуге, өз мәдениетінен тысқары жерлерге шығуға, басқалардың танымын, тарихы мен әдебиетін қабылдауға шақырды. Сіздерден сұраймын, қару-жараққа емес, білімге қаражат құяйық!

Пандемия мен бейбітшілік мәселесінен басқа, үшіншісі бар – *бауырмалдыпен қабылдау*. Бүгінде адам үлкен қиындықпен қабылданады. Күн сайын әлі туылмаған нәрестелер, балалар, мигранттар мен қарт адамдардан бас тартып жатады. Сыртқа тебу мәдениеті бар. Қанша бауырлар мен әпкелер пайданың құрбаны болып, немқұрайлылықтың күпірліктің лебін

таратады. Алайда әр адам қасиетті. «*Homo sacra res homini*», – дейді ежелгі адамдар (*Seneca, Epistulae morales ad Lucilium*, 95,33): бұл шындықты еске салушы діндер болуы қажет! Соғыстың сладарынан ешқашан мұндай кедейлік болған емес; мұндай климаттық өзгерістер болған жоқ – мұның бәрі жаһанданған әлем білуге мүмкіндік беретін, бірақ оған жету қиын болатын әл-ауқатқа деген ұмтылыстың салдары. Жағдайы ауыр өңірлерден ауқатты өңірлерге тұрақты көшу жүріп жатыр. Біз мұны күн сайын, әлемдегі әртүрлі көші-қоннан көреміз. Бұл шежіре деректері емес, бірлескен және көреген шешімдерді қажет ететін тарихи факт. Әрине, сіз өзіңіздің еңбекпен тапқан әл-ауқатыңызды инстинктивті түрде қорғайсыз және қорқыныштан кедейліктің есігін жабасыз. Біреуді біліп, түсінудің орнына оны күдіктену, айыптау және кінәлау әлдеқайда оңай. Бірақ біздің міндетіміз – өз жаратылыстарының әр қадамына қамқорлық жасайтын Жаратушы бізді қалай көрсе, солай көруге шақыратынын еске салу – әр адамды бауырды көру. Мигрант

бауырды қабылдау, сүйемелдеу, қолдау және өзімізге қосу керек.

Қазақ тілінің өзінде басқа біреуге шын жүректен қарауға шақыру бар. Ондағы «сүю» сөзі сөзбе-сөз «біреуге жақсы көзқараспен қарау» дегенді білдіреді. Бұл аймақтың дәстүрлі мәдениеті мұны керемет халық мақал-мәтелімен растайды: «егер сіз біреуді кездестірсеңіз, оны бақытты етуге тырысыңыз, мүмкін сіз оны соңғы рет көріп тұрсыз». Көп ұзамай даланың қонақжайлылық культі әр адамның өзгермейтін құндылығын көрсетсе, Абай мұны «адам адамға дос» деген сөздерімен және мұндай достықтың әмбебап қарым-қатынасқа негізделгендігімен растайды, өйткені ең маңызды өмірдегі және одан кейінгі шындық ортақ. Сондықтан ол: «Біріңе-бірің қонақ екенсің, өзің дүниеге де қонақ екенсің» дейді. (34-ші Қара сөз). Қонақжайлылық, мейірімділік, жанашырлық өнерін қайта үйренейік. Біз сондай-ақ ұятты үйренейік: иә ұяттың дәл өзін, азап шегетін адамға деген жанашырлықтан, оның күйін, оның тағдырын сезімдермен бөлісетін толқу мен таңданудан туындайтын сау ұятты сезінуді үйренеміз. Жанашырлық бізді адами және діндар етеді. Біз әр адамның өшпес қадір — қасиетін растап қана қоймай, басқалар үшін уайымдауға үйренуіміз керек: егер біз басқа адамдардың қайғы-қасіретін өзіміздікі деп қабылдасақ, біз шынымен адам боламыз.

Біздің алдымызда тағы бір, соңғы мәселе бар — *ортақ үйімізді қорғау*. Климаттың елеулі өзгерістеріне скере отырып, біз оны қорғауымыз керек, сонда пайдакүнемдік логикасы басым болмайды, оны Жаратушының даңқы үшін болашақ ұрпақ үшін сақтаңыз. Абай былай деп жазады: «Безендіріп жер жүзін Тәңірім шебер, Мейірбандық дүниеге нұрын төгер. Анамыздай жер иіп емізгенде, Бейне әкеңдей үстіңе аспан төнер». («Көктем» өлеңінен). Жаратқан біздің ортақ үйімізді нәзік қамқорлықпен безендірді. Біз оған тиесілі екенімізді мойындайтын болсақ, оны қалай ластауға, жоюға, өзін жаман

ұстауға болады? Бұл мәселені бірге шешейік. Ол маңыздылығы жағынан соңғы емес. Шын мәнінде, оның бірінші проблемамен, пандемиямен тікелей байланысы бар. Ковид-19 сияқты вирустар мөлшері бойынша микроскопиялық, бірақ прогрестің ең үлкен амбициясын бұзуға қабілетті, көбінесе олардың таралуы табиғаттағы тепе-теңдіктің бұзылуымен байланысты, көп жағдайда біздің кінәміз. Ормандарды жыртқыштықпен кесу, тірі жануарлардың заңсыз саудасы, қарқынды мал шаруашылығы сияқты мысалдар туралы ойланайық ... *Қанаушылық ойлау* біздің ортақ үйімізді бұзады. Тек қана ол емес: бұл Жаратушыға ұнайтын, әлемнің құрметке толы және діни көзқарасын көлеңкелейді. Сондықтан өмірді барлық нысандарда қорғауға жәрдемдесу, оны қолдау — біздің міндетіміз.

Құрметті бауырлар мен әпкелер, діндер жолы әрқашан достық қарым-қатынаста болу үшін бірге жүрейік. Абай былай дейді: «Жаман дос — көлеңке, басыңды күн шалса, қашып құтыла алмайсың, басыңды бұлт шалса, іздеп таба алмайсың» (37-ші Қара сөз). Бізде мұндай жағдай ешқашан болмасын. Жаратушы бізді күдік пен жалғандықтың көлеңкесінен босатсын, жиі диалог арқылы және ниеттердің жарқын шынайылығының арқасында бауырластық пен достықты сақтау қабілетін жіберсін. Қазақстанның осы мәселедегі күш-жігері үшін алғыс айтқым келеді: әрқашан бірігуге тырысу, әрқашан диалогты қоздыруға тырысу, әрқашан достар табуға тырысу. Бұл Қазақстан бәрімізге беретін үлгі және біз оны ұстануға, қолдауға тиіспіз. Біз келісімді синкретизмге ұмтылмаймыз, бұл қажет емес, бірақ біз әрқашан басқаны қабылдауға дайын, бауырластық кездесуге дайын боламыз. Тек осылай ғана, осы жолда, біз өмір сүріп жатқан қараңғы уақытта Жаратушымыздың жарығын тарата аламыз.

Барлығыңызға рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВЫ КАТОЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКВИ ЕГО СЯТЕЙШЕСТВА ПАПЫ РИМСКОГО ФРАНЦИСКА

Братья и сестры!

Позвольте обратиться к вам со словами искренности и дружбы: братья и сестры. Именно так мне хотелось бы поприветствовать вас, главы религий и представители власти, члены дипломатического корпуса и международных организаций, представители академических и культурных учреждений, гражданского общества и различных неправительственных организаций, – во имя братства, которое связывает нас всех, ибо мы *сыновья и дочери одного Неба*.

Перед тайной бесконечности, которая нас превосходит и притягивает, религии напоминают нам, что мы – творения: мы не всемогущие, а женщины и мужчины, которые движутся к одной и той же небесной цели.

Благодаря тварности, что нас объединяет, устанавливается общность, настоящее братство. Оно напоминает нам, что смысл жизни нельзя свести к нашим личным интересам, поскольку он вписан в братство, которое является нашей характерной чертой.

Мы совершенствуемся только вместе с другими и благодаря другим.

Дорогие лидеры и представители мировых и традиционных религий, мы находимся на земле, через которую на протяжении многих веков проходили большие караваны. В этих местах, в том числе благодаря древнему шелковому пути, переплелось множество историй, идей, верований и чаяний.

Пусть Казахстан еще раз станет *землей встречи* между теми, кто находится на расстоянии друг от друга. Пусть благодаря ему откроется *новый путь для встречи*, в основе которого человеческие отношения: уважение, чистосердечие в диалоге, непреложное достоинство каждого человека, сотрудничество. Новый путь братства, по которому мы пойдем к миру.

Вчера я заимствовал образ домбры, сегодня с музыкальным инструментом я хотел бы связать голос – голос самого знаменитого поэта этой земли, отца ее современной литературы, воспитателя и композитора, который часто изображается именно с домброй.

Абай (1845-1904), как его называют в народе, оставил после себя творения, пропитанные религиозностью, в которых выражено лучшее, что есть в душе этого народа: гармоничная мудрость, которая жаждет мира и стремится к нему, смиренно вопрошая, всей душой желая мудрости достойной человека, которая не заключает себя в закоснелых и удушливых видениях, но готова вдохновляться разнообразным опытом.

Абай ставит перед нами извечный вопрос: «В чем красота жизни, не в том ли, чтобы погружаться в глубину?» (*Стихи*, 1898).

Еще один поэт вопрошал себя о смысле существования, вкладывая в уста пастуха из этих бескрайних азиатских степей не менее существенный вопрос: «Куда клонится мой краткий путь?» (Дж. Леопарди, *Ночная песнь пастуха, кочующего в Азии*).

Эти вопросы пробуждают потребность в религии, напоминают нам, что мы, люди, существуем не столько для того, чтобы удовлетворять земные потребности и устанавливать отношения исключительно экономического характера, сколько для того, чтобы вместе странствовать по жизни, обращая свой взор к Небу. Нам нужно найти ответ на самые важные вопросы, культивировать духовность; нам нужно, как пишет Абай, сохранять «живой душу и ясным ум» (см. *Слово* 6).

Братья и сестры, мир ждет от нас примеры живых душ и ясных умов, ждет подлинную религиозность. Пришел час пробудиться от фундаментализма, что извращает и разрушает

любую веру, час сделать сердце ясным и сострадательным. Пришел также час отложить в сторону книги по истории и оставить разговоры, которые слишком долгое время, как здесь, так и в других местах, внушали подозрение и пренебрежение к религии, будто она способствует дестабилизации современного общества.

Здесь хорошо известно, что такое наследие государственного атеизма, насаждавшегося десятилетиями, гнетущий и удушливый образ мыслей, когда произнесенное слово «религия» уже могло стать проблемой.

На самом деле, религия – не проблема, напротив это часть того, что способствует более гармоничной жизни в обществе. Поиск трансцендентности и священная ценность братства могут поистине вдохновлять и освещать решения, что принимаются в условиях геополитического, социального, экономического и экологического кризиса. Однако, в основе это кризис духовный, который сегодня переживают многие

институты, в том числе демократии, ставя под угрозу безопасность и согласие между народами. Поэтому мы нуждаемся в религии, чтобы утолить жажду мира в мире, равно как жажду бесконечности, которая живет в сердце каждого человека.

Поэтому главное условие для настоящего человеческого и целостного развития – *религиозная свобода*.

Братья и сестры, мы - свободные создания! Наш Творец «ради нас отошел в сторону», если так можно сказать, «ограничил» Свою абсолютную свободу, чтобы мы тоже стали свободными. Как мы можем тогда ограничивать своих братьев в свободе ради Его имени?

«Веруя и поклоняясь сами, – учит Абай, – мы не вправе сказать, что можем заставить верить и поклоняться других» (Слово 45).

Религиозная свобода – фундаментальное, первостепенное и неотъемлемое право, которое следует защищать повсеместно, и которое нельзя сводить только к свободе культа.

Поистине, право каждого человека – публично исповедовать свою веру, предлагать её другим, но никогда не насаждать. Прекрасным способом является провозглашение, далёкое от прозелитизма и натаскивания в идеологии, от которых мы все должны стараться держаться как можно дальше.

Считать веру, самое важное, что есть в жизни, исключительно личным делом – такой подход может лишит общество огромного богатства; напротив, содействовать формированию условий, в которых различные религии, этнические и культурные группы живут во взаимном уважении – лучший способ обратить внимание на особенный характер каждого человека, объединить людей при этом не пытаясь сделать их одинаковыми, способствовать реализации самых возвышенных желаний, не ограничивая их порыв.

Казахстан; способствует сохранению этой ценности, как и вечной ценности религии: уже двадцать лет на его земле собирается этот Съезд – значимый для всего мира. Встреча этого года заставляет нас задуматься над тем, какова наша роль в духовном и общественном развитии человечества в пост-пандемический период.

Пандемия, вместе с уязвимостью и заботой, является главной среди четырёх мировых проблем, на которую мне хотелось бы обратить внимание, и она требует от всех – но особенно от религий – максимального единства намерений. Ковид-19 уравнил нас всех. Он заставил нас понять, что, как пишет Абай, «мы не создатели, а смертные»: все мы почувствовали свою уязвимость, нуждались в помощи. Оказалось, никто не может быть полностью автономным, самодовлеющим. Поэтому сейчас мы не можем забыть о потребности в солидарности, которую мы остро ощутили, и идти дальше словно ничего не произошло, не обращая внимание на то, что мы должны сообща решать срочные проблемы, касающиеся нас всех. К этому религии не должны проявлять безразличия, их призвание – идти впереди, поддерживать единство перед лицом испытаний, которые могут еще больше разделить человеческую семью.

Именно мы, верующие в Божественное, должны помочь братьям и сестрам нашего времени *не забывать о том, что характерная черта человека – уязвимость; не попадать в сеть амбиций всевластия, порождаемых техническим и экономическим прогрессом; не запутаться в сетях прибыли и денег, словно они могут избавить от любого зла; не содействовать несостоятельному прогрессу, который не принимает границы, установленные творением; не позволять отупляющему потребительству превратить себя в бездушное существо, потому как блага для человека, а не человек для благ.*

Одним словом – наша общая уязвимость, проявившаяся во время пандемии, должна побуждать нас идти вперед не как раньше, а с большим смирением и дальновидностью.

Верующие в эпоху постпандемии призваны не только думать об ответственности и несовершенстве человеческого существования, но еще о *заботе* – заботе о человечестве во всех его проявлениях, становясь *творцами общения*. Повторяю слово: *творцами общения*, то есть свидетелями сотрудничества, которое преодолевает границы общинной, этнической, национальной и религиозной принадлежности.

Но как начать столь трудную миссию? С чего?

Прежде всего, нужно слушать самых слабых, предоставить голос самым уязвимым, содействовать всеобщей солидарности, которая, в первую очередь, должна касаться их – бедных, нуждающихся, тех, кто больше других пострадал от пандемии, которая продемонстрировала всю несправедливость неравенства на нашей планете.

Сегодня еще немало тех, кому трудно получить вакцину! Сколько таких! Мы на их стороне, а не с теми, у кого есть много, но кто дает мало. Давайте будем пророческой и храброй совестью, будем близки ко всем, но особенно к оставленным, маргиналам, к самым слабым и бедным слоям общества, к тем, кто скрыто и молча страдает.

То, что я предлагаю вам – не только способ стать более чувствительными и участливыми, но еще и путь исцеления для нашего общества. Да, именно из-за нищеты

распространяются эпидемии и прочие большие несчастья, которые множатся среди лишений и неравенства. Но самый большой фактор риска сегодня, по-прежнему, бедность. По этому поводу Абай мудро замечал: «Могут ли те, кто голодает, сохранять ясный ум [...] и выказывать усердие в учебе? Бедность и распри [...] порождают [...] насилие и жадность» (Слово 25). Пока свирепствуют неравенство и несправедливость, невозможно остановить вирусы худшие, чем Ковид:- ненависть, насилие, терроризм.

Это приводит нас к еще одной проблеме планетарного масштаба, которая особым образом касается верующих – *проблема мира*. В последние десятилетия это главная тема диалога между религиозными главами. И все же мы видим, что и наши дни отмечены язвой войны, атмосферой безнадежных конфликтов, неспособностью сделать шаг назад и протянуть руку другому. Нужен толчок, и он, братья и сестры, должен исходить от нас. Коль скоро Творец, которому мы посвящаем свое

существование, положил начало человеческой жизни, как можем мы, те, кто исповедует себя верующими, допустить, чтобы эта жизнь была загублена? И как можем себе представить, что люди нашего времени, многие из которых живут так, будто Бог не существует, могут быть заинтересованными в диалоге, основанном на уважении и ответственности, если великие религии, что представляют собой душу многих культур и традиций, не поддерживают активно мир?

Памятуя ужасы и ошибки прошлого, объединим наши усилия, чтобы никогда больше Всевышний не оказался заложником воли земной власти. Абай напоминает: «Кто допускает зло, не препятствуя ему, тот не может считаться истинным верующим. Или же он верующий наполовину». (см. Слово 38). Братья, сестры, всем и каждому нужно очиститься от зла. Великий казахский поэт настаивал на этом. Он пишет: «если кто, не завершив учебу, оставляет ее, тот лишает себя благословения» и «кто небрежен, не соблюдает

себя в строгости, не умеет сострадать, того нельзя считать верующим» (Слово 12).

Братья и сестры, посему очистимся от желания чувствовать себя правыми, такими, кому нечему научиться у других; освободимся отограниченных и губительных представлений, которые оскорбляют Божие имя – жестокости, экстремизма и фундаментализма и порочат его – ненависти, фанатизма, терроризма, в том числе, искажая образ человека. Это действительно так. Абай напоминает: «Начало человечности – любовь и справедливость, [...] это – венец творения Всевышнего» (Слово 45). Ни в коем случае нельзя оправдывать насилие. Не допустим, чтобы мирское использовало в своих корыстных целях священное. Священное не должно служить опорой власти, а власть не должна опираться на священное!

Бог – Мир и ведет Он всегда к миру, никогда к войне. Поэтому давайте с еще большей силой посвятим себя содействию и укреплению необходимости того, чтобы конфликты разрешались не никакими доводами силы, оружием и угрозами, но лишь теми средствами, которые благословляет Небо, достойными человека: встреча, диалог, терпеливые переговоры, проводимые с особой заботой о детях и молодых поколениях. В них живет надежда, что мир – это не хрупкий итог мучительных переговоров, но плод постоянного усердного воспитания, которое приближает их мечты о прогрессе и будущем к исполнению. Абай, в связи с этим, призывал расширять знания, выйти за пределы своей культуры, принять познания, историю и литературу других. Прошу вас, давайте будем вкладываться в образование, а не в оружие!

Кроме проблемы пандемии и мира, есть еще третья – *братское принятие*. Сегодня человека принимают с большим трудом. Каждый день отвергаются еще нерожденные младенцы, дети, мигранты и пожилые люди.

Существует культура выбрасывания. Сколько братьев и сестер приносят в жертву на алтарь выгоды, оказывая кощунственным ладаном безразличия. Но ведь каждый человек священен. «*Homo sacra res homini*», говорили древние (Seneca, *Epistulae morales ad Lucilium*, 95,33): именно религии должны напоминать об этом миру!

Никогда еще из-за войны не было таких перемещений людей как сегодня, такой бедности; не было таких климатических изменений – и все это следствие стремления к благосостоянию, о котором глобализированный мир позволяет узнавать, но к которому часто трудно подступиться.

Из регионов, в которых царит бедственное положение движется постоянный поток в регионы благополучные. Мы видим это каждый день в различных миграциях в мире. Это не данные хроники, а исторический факт, который требует совместных и дальновидных решений. Конечно, инстинктивно защищаешь свое с трудом добытое благополучие и из страха закрываешь двери перед бедностью. Гораздо проще подозревать чужого, осуждать и обвинять его вместо того, чтобы узнать и понять. Но наша обязанность – напоминать, что Творец, который заботится о каждом шаге Своих творений, призывает нас видеть так же, как видит Он – в каждом человеке видеть брата. Брат-мигрант должен быть принят, сопровожден, поддержан и интегрирован.

В самом казахском языке есть призыв к тому, чтобы смотреть на другого с радостью. Слово «любить» в нем буквально означает «смотреть на кого-то хорошим взглядом». Традиционная культура этого региона это подтверждает прекрасной народной пословицей: «Если встретишь кого-то, старайся сделать его счастливым, быть может ты видишь его в последний раз».

Коль скоро культ гостеприимства степи указывает на непреложную ценность каждого человека, Абай подтверждает это своими словами «человек человеку друг» и то, что такая дружба зиждется на вселенском общении, потому что это самые важные и общие реальности в жизни. Поэтому он утверждает еще и следующее: «все люди гостят друг у друга» и «сам человек – гость в этой жизни» (Слово 34). Давайте заново учиться искусству гостеприимства, радушия, сострадания. А еще научимся стыду: именно стыду, научимся испытывать здоровый стыд, который рождается от сочувствия к человеку, который страдает, от волнения и изумления, которые переживаешь, видя его состояние, его судьбу, которую ты разделяешь в чувствах.

Более человечными и религиозными нас делает сострадание. Мы должны не только утверждать непреложное достоинство каждого человека, но еще учить плакать о других: если мы примем страдания других людей как свои, станем по-настоящему человечными.

Перед нами еще одна, последняя проблема – *защита общего дома*. В виду серьезных климатических изменений мы должны беречь его, чтобы в нем не преобладала логика наживы, сохранять его для будущих поколений, во славу Творца. Абай пишет: «Землю очень искусно украсил Творец! Дарит свет – благодать наших теплых сердец. Мать-Земля, когда люди сосут твою грудь, то на них смотрит с нежностью Небо, Отец» (из стихотворения «Весна»).

Всевышний с нежной заботой украсил наш общий дом. Мы, коль скоро исповедуем, что принадлежим Ему, как можем допускать, чтобы его загрязняли, разрушали, плохо вели себя в нем? Давайте вместе решать и эту проблему. Она не последняя по важности. На самом деле, она имеет прямую связь с первой проблемой – пандемией. Вирусы, вроде Ковид-19, микроскопичны по размеру, но способны разрушить самые грандиозные амбиции прогресса. Часто их распространение связано с нарушением равновесия в природе, в большинстве случаев по нашей вине. Задумаемся над такими примерами, как: хищническая вырубка лесов, незаконная торговля живыми животными, интенсивное животноводство ... *Эксплуататорское мышление* разрушает наш общий дом. И

не только: оно затмевает почтительное и религиозное видение мира, угодное Творцу. Поэтому содействовать защите жизни во всех ее формах, поддерживать ее – наша непреложная обязанность.

Дорогие братья и сестры, пойдем дальше вместе, чтобы путь религий всегда становился все более дружным. Абай говорит: «Плохой друг – все равно что тень, когда солнце над головой, от нее не избавиться, когда тучи сгущаются, ее не сыщешь» (Слово 37). Пусть с нами такого никогда не случится. Пусть Всевышний освободит нас от тени подозрений и фальши, пошлет нам умение поддерживать дружбу солнечной и братской, с помощью частого диалога и благодаря светлой искренности намерений.

И я хотел бы поблагодарить Казахстан за усилия в этом вопросе: всегда стараться объединяться, всегда стараться поддерживать диалог, всегда стараться заводить друзей. Это пример, который Казахстан демонстрирует всем нам, и мы должны ему следовать, продвигать и поддерживать.

Не будем стремиться к притворному уступчивому синкретизму, он не нужен, но будем сохранять свою идентичность, всегда готовые к принятию другого, к братской встрече. Только так, на этой дороге, в темное время, в которое мы живем, мы сможем излучать свет нашего Творца.

Спасибо всем вам!

SPEECH OF THE BISHOP OF ROME, VICAR OF JESUS CHRIST, SUCCESSOR OF THE PRINCE OF THE APOSTLES, SUPREME PONTIFF OF THE UNIVERSAL CHURCH, PRIMATE OF ITALY, ARCHBISHOP AND METROPOLITAN OF THE ROMAN PROVINCE, SOVEREIGN OF THE VATICAN CITY STATE, SERVANT OF THE SERVANTS OF GOD POPE FRANCIS

Dear brothers and sisters!

Let me address you in this direct and familiar way, as brothers and sisters. For that is how I would like to greet all of you – religious leaders and authorities, members of the diplomatic corps and of international organizations, representatives of academic and cultural institutions of civil society and various nongovernmental organizations – in the name of the fraternity that unites us as *children of the same Heaven*.

Before the mystery of the infinite that transcends and attracts us, the religions remind us that we are creatures; we are not omnipotent, but men and women journeying towards the same heavenly goal. Our shared nature as creatures thus gives rise to a common bond, an authentic fraternity. It makes us realize that the meaning of life cannot be reduced to our own individual interests, but is deeply linked to the fraternity that is part of our identity. We mature only with others and thanks

to others. Dear leaders and representatives of world and traditional religions, we are meeting in a country traversed down the centuries by great caravans. In these lands, not least through the ancient silk route, many histories, ideas, faiths and hopes have intersected. May Kazakhstan be once more *a land of encounter* between those who come from afar. May it open *a new route*, centred on human relationships: on respect, sincere dialogue, respect for the inviolable dignity of each human being and mutual cooperation. A route that is fraternal, to be travelled together towards the goal of peace.

Yesterday I spoke using the image of the *dombra*; today I would like to associate a voice to that musical instrument: that of the country's most renowned poet and the father of its modern literature, an educator and composer often portrayed with the *dombra*. Abai (1845-1904), as he is popularly known, has left us writings that are steeped in religious devotion and reflect the noble soul of this people: its sage discernment, its yearning for a peace found through humble

questioning, and its pursuit of a genuinely humane wisdom, never closed-minded but open to being inspired by a variety of experiences. Abai challenges us by asking a timeless question: "What is the beauty of life, if one does not go deep?" (*Poems*, 1898). Another poet, pondering the meaning of life, placed on the lips of a shepherd in these vast lands of Asia an equally essential question: "Where will this, my brief wandering, lead?" (G. LEOPARDI, *Canto notturno di un pastore errante dell'Asia*). Questions like these point to humanity's need for religion; they remind us that we human beings do not exist so much to satisfy earthly interests or to weave purely economic relationships, as to walk together, as wayfarers, with our eyes raised to the heavens. We need to make sense of the ultimate questions, to cultivate a spirituality; we need, as Abai says, to keep "the soul alive and the mind clear" (*Book of Words*, Word 6).

Dear brothers and sisters, the world expects us to be examples of souls alive and minds clear; it looks to us for an authentic religiosity. It is

time to realize that the fundamentalism defiles and corrupts every creed; time for open and compassionate hearts. It is also time to consign to the history books the kind of talk that for all too long, here and elsewhere, has led to distrust and contempt for religion, as if it were a destabilizing force in modern society. These lands are all too familiar with the legacy of decades of state-imposed atheism: that oppressive and stifling mentality for which the mere mention of the word “religion” was greeted with embarrassed silence. Religion is not a problem, but part of the solution for a more harmonious life in society. The pursuit of transcendence and the sacred value of fraternity can inspire and illumine the decisions that need to be made amid the geopolitical, social, economic, ecological, but fundamentally spiritual crises that many modern institutions, including democracies, are presently experiencing, to the detriment of security and concord among peoples. We need religion, in order to respond to the thirst for world peace and the thirst for the infinite that dwells in the heart of each man and woman.

For this reason, an essential condition for genuinely human and integral development is *religious freedom*. Brothers and sisters, we are free. Our Creator “stepped aside for us”; in a manner of speaking, he “limited” his absolute freedom in order to enable us, his creatures, to be free. How can we then presume to coerce our brothers and sisters in his name? “As believers and worshipers”, Abai once again tells us, “we must not claim that we can force others to believe and worship” (*Word 45*). Religious freedom is a basic, primary and inalienable right needing to be promoted everywhere, one that may not be restricted merely to freedom of worship. Each person has the right to render public testimony to his or her own creed, proposing it without ever imposing it. This is the correct method of preaching, as opposed to proselytism and indoctrination, from which all are called to step back. To relegate to the private sphere our most important beliefs in life would be to deprive society of an immense treasure. On the other hand, to work for a society marked by the respectful coexistence of religious, ethnic and cultural differences is the best way to enhance the distinctive features of each, to bring people together while respecting their diversity, and to promote their loftiest aspirations without

compromising their vitality.

In this way, we see both the perennial importance of religion and its relevance for our own time, which Kazakhstan has impressively brought to the fore in the past two decades by hosting this worldwide Congress. The present meeting invites us to reflect on the role we are called to play in the spiritual and social development of humanity in this post-pandemic world.

The pandemic, between vulnerability and responsibility, represents the first of four global challenges that I would like to set forth. Those challenges call all of us – and in a special way the religions – to greater unity of purpose. Covid-19 put us all in the same boat. It made us realize, as Abai said, that “we are not demiurges but mortals” (*ibid.*). All of us felt vulnerable, all of us in need of help, none of us completely independent, none completely self-sufficient. Presently however, we are challenged not to squander the powerful sense of solidarity that we experienced by pressing on as if nothing happened, without acknowledging that we must confront together urgent needs that concern us all. The religions must not be indifferent to this: they are called to be present on the front lines, as promoters of unity amid the grave challenges that risk dividing our human family even further.

Specifically, it is up to us, who believe in the Divine, to help our brothers and sisters at the present time *not to forget our vulnerability*. Not to fall into illusions of omnipotence fostered by a technological and economic progress that is of itself insufficient. Not to let ourselves be entangled in the web of profits and earnings, as if they were the solution to every evil. Not to back an unsustainable development that fails to respect the limits imposed by creation. Not to let ourselves be taken in by the superficial allure of consumerism, since material goods are for man and not man for material goods. In a word, the sense of shared vulnerability that emerged during the pandemic should motivate us to move forward, not as we did before, but now with greater humility and foresight.

In addition to reminding us of our vulnerability and our responsibility, believers in a post-pandemic world are called to *care*: to care for humanity in all its aspects by becoming *artisans of communion*, witnesses of a cooperation that

transcends the confines of our community, ethnic, national and religious affiliations. How do we embark upon so demanding a mission? Where do we begin? We begin by listening to the poor, by giving a voice to the voiceless, by bearing witness to a global solidarity concerned above all for them, the poor and the needy, who suffered most from the pandemic, which so forcefully brought out the injustice of global inequalities and imbalances. How many people, even today, lack ready access to vaccines! Let us be on their side, not on the side of those who have more and give less. Let us become prophetic and courageous voices of conscience. Let us show ourselves neighbours to all, but especially to those most neglected in our time: the disinherited, the poor and the helpless, and those who suffer in silence and general disregard. What I propose is not only a path to greater attentiveness and solidarity, but also a path to healing for our societies. For poverty is precisely what enables the spread of epidemics and other great evils that flourish on the terrain of poverty and inequality. *Poverty* continues to be the major

factor of risk in our day. With great sagacity, Abai asked, “Can those who are hungry keep a clear mind... and show diligence in learning? Poverty and quarrels... breed violence and greed” (*Word 25*). As long as inequality and injustice continue to proliferate, there will be no end to viruses even worse than Covid: the viruses of hatred, violence and terrorism.

This brings us to the second global challenge, one that has a special claim on believers: *the challenge of peace*. In recent decades, dialogue among religious leaders has dealt primarily with this question. Yet, we look around us and see our time still plagued by the scourge of war, by a climate of hostility and confrontation, by an inability to step back and hold out a hand to the other. Brothers and sisters, a leap forward is required, and it needs to come from us. If the Creator, to whom we have devoted our lives, is the author of human life, how can we, who call ourselves believers, consent to the destruction of that life? And how can we imagine that the men and women of our time, many of whom live as

if God did not exist, can be inspired to engage in respectful and responsible dialogue if the great religions, which are the soul of so many cultures and traditions, are not themselves actively committed to peace?

Mindful of the wrongs and errors of the past, let us unite our efforts to ensure that the Almighty will never again be held hostage to the human thirst for power. Abai observes that, “he who permits evil, and does not oppose it, cannot be regarded as a true believer. At best he is a half-hearted believer” (cf. *Words* 38). Dear brothers and sisters, each and every one of us needs to be purified of evil. The great Kazakh poet insists on this; in his words, “he who abandons learning deprives himself of a divine blessing”, and “a person who is not strict in his ways and is not capable of compassion cannot be considered a believer” (*Word* 12). So, brothers and sisters, let us purify ourselves of the presumption of feeling self-righteous, with no need to learn anything from anyone. Let us free ourselves of those reductive and destructive notions that offend the name of God by harshness, extremism and forms of fundamentalism, and profane it through hatred, fanaticism, and terrorism, disfiguring the image of man as well. As Abai says, “the source of humanity is love and justice... They are the crown of divine creation” (*Word* 45). May we never justify violence. May we never allow the sacred to be exploited by the profane. The sacred must never be a prop for power, nor power a prop for the sacred!

God is peace. He guides us always in the way of peace, never that of war. Let us commit ourselves, then, even more to insisting on the need for resolving conflicts not by the inconclusive means of power, with arms and threats, but by the only means blessed by heaven and worthy of man: encounter, dialogue and patient negotiations, which make progress especially when they take into consideration the young and future generations. For the young embody the hope that peace will come about, not as the fragile outcome of painstaking negotiations, but as the fruit of persevering commitment to an education that can support their aspirations for development and a serene future. Abai, in that sense, encourages the expansion of learning beyond the limits of one's own culture, in order to embrace the knowledge,

history and literature of others. Let us invest, I beg you, in this: not in more weapons, but in education!

In addition to the challenges of the pandemic and of peace, let us now turn to a third challenge, that of *fraternal acceptance*. Today we find it hard to accept the human being. Each day children, born and unborn, migrants and elderly persons, are cast aside, discarded. There exists a throwaway culture. Many of our brothers and sisters die sacrificed on the altar of profit, amid clouds of the sacrilegious incense of indifference. Yet every human being is sacred. “*Homo sacra res homini*”, the ancients said (cf. SENECA, *Epistulae Morales ad Lucilium*, 95, 33). It is above all our task, the task of the religions, to remind the world of this. Now, as never before, we are witnessing massive displacements of peoples due to war, poverty, climate change and the pursuit of a prosperity that our globalized world advertises, yet is often difficult to attain. A great exodus is taking place, as people from the most poverty-stricken areas of our world struggle to reach those that are more prosperous. We see this every day, in different migration movements in our world. This is not just another item on the daily news; it is an historic event demanding concordant and farsighted solutions. To be sure, we instinctively defend our own hard-won securities and close our doors out of fear; it is easier to suspect strangers, to accuse them and condemn them, than it is to get to know and understand them. Yet it is our duty to be mindful that the Creator, who watches over each of his creatures, exhorts us to regard others as he does, and in them to see the face of a brother or a sister. Our migrant brothers and sisters need to be accepted, accompanied, promoted and integrated.

The Kazakh language invites us to this welcoming gaze: in it, the verb “to love” literally means “to gaze kindly on someone”. The traditional culture of these lands makes the same point with a fine popular proverb: “When you encounter people, try to make them happy, for it may be the last time that you will ever see them”. The practice of hospitality typical of the steppe reflects the inviolable worth of each human being. Abai reaffirms this by stating that, “man should be a friend to man” and that such friendship is based on universal sharing, since the most important realities of life and the afterlife are held

in common. He goes on to say that, “all people are guests of one another” and that, “man himself is a guest in this life” (*Word 34*). Let us rediscover the art of hospitality, of acceptance, of compassion. And let us learn also to be ashamed: yes, to experience that healthy shame born of compassion for those who suffer, sympathy and concern for their condition and for their fate, which we realize that we too share. This is the path of compassion, which makes us better human beings and better believers. It is up to us, not only to affirm the inviolable dignity of each human being, but also to teach how to weep for others. For only if we can sense the struggles of others as our own, will we be truly human.

One final global challenge facing us is that of care for our common home. Against extreme climate changes, we need to protect the natural environment, so that it will not fall prey to profiteering, but be preserved for future generations, to the praise of the Creator. In Abai’s words, “What a wonderful world the Creator has given us! He magnanimously and generously gave us his light, when mother-earth fed us from her breast, our Father in heaven thoughtfully inclined over us” (Poem, “*Spring*”). With loving care, the Most High provided a common home for all life. How can we, who claim to be his, allow it to be polluted, mistreated and devastated? Let us also join our efforts in meeting this challenge. It is not the least in importance. Indeed, it is connected to the first challenge, that of the pandemic. Viruses like Covid-19 that, albeit microscopic, have the power to shatter our grand dreams of progress, are often linked to a breakdown in the balance – that is in great part due to ourselves – with the

natural environment. We think, for example, of deforestation, illegal commerce in living animals and intensive breeding. *The mindset of exploitation* is in fact destroying the home in which we live. And not only that. It is leading to an eclipse of the respectful and religious vision of the world willed by the Creator. It is essential, then, to encourage and promote the protection of life in every one of its forms.

Dear brothers and sisters, let us go forward together, so that the journey of the religions may be increasingly marked by friendship. Abai said that “a false friend is like a shadow: when the sun shines on you, you can’t get rid of him, but when clouds gather over you, he is nowhere to be seen” (*Word 37*). May this never happen with us! May the Almighty set us free from the shadows of suspicion and insincerity, and enable us to cultivate open and fraternal friendships through frequent dialogue and luminous sincerity of purpose. Here I would like to express my appreciation for the efforts that Kazakhstan is making in this regard: seeking always to unite, seeking always to foster dialogue, seeking always to build friendship. This is an example that Kazakhstan is giving to all of us and we ought to follow it and support it. May we never aim at artificial and conciliatory forms of syncretism, for these are useless, but instead firmly maintain our own identities, open to the courage of otherness and to fraternal encounter. Only in this way, along this path, in these dark times in which we live, will we be able to radiate the light of our Creator.

Thank you, all of you!

ӘЛ-АЗҺАР ЖОҒАРҒЫ ИМАМЫ ШЕЙХ МҰХАММАД АХМАД АТ-ТАЙЕБТІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын! Аллаға Шүкір!
Әлемдердің Раббысы Алла Тағалаға сансыз мадақ және біздің
пайғамбарымыз Мұхаммедке, оның отбасы мен сахабаларына
Алланың игілігі мен сәлемі болсын!
Жоғары мәртебелі, құрметті Қасым-Жомарт Тоқаев -
Қазақстан Республикасының Президенті!
Құрметті дін қайраткерлері мен қатысушылар!
Алланың рақымы мен игілігі сіздермен бірге болсын!

Құрметті Президент мырза, бүгін Нұр-Сұлтан қаласында сіздің ізгі де берекелі еліңізде өтіп жатқан аса маңызды Съезге қатысуға шақыруларыңыз үшін үлкен ризашылығымды білдіремін.

Біз Алла Тағаладан бұл форумның науқастың ауруы мен азабын тоқтата алатын емге үміттенетіні сияқты бүгінде бейбітшілікке

мұқтаж әлемде адамзаттың бауырластығы мен бірге өмір сүруіне жаңа елеулі үлес қосуын сұраймыз.

Біздің Съездің тақырыбы «Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің пандемиядан кейінгі кезеңдегі адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы рөлі» рухани және әлеуметтік деңгейдегі өзекті тақырып екені

сөзсіз. Бұл тақырып әлемнің 15 миллионға жуық адам өмірін қиған коронавирустық пандемиядан қалпына келу жолына түскеннен кейін дүниежүзінің шығысы мен батысында айқын сәтсіздіктерден және жақын арада қаза болуда құтқара алатын құтқару шеңбері ретінде қабылданады.

Әлем бұл пандемияның зардаптарынан арылу жолында адамның шамадан тыс өзімшілдігінен, орасан зор менменшілдігінен және теріс ар-ұжданынан туындаған табиғи және экономикалық басқа да пандемиялар мен апаттарға тап болды.

Егер бұл апаттардың жойқын салдары тек зұлым адамдарға өз қолдарымен жасалған теріс қылықтары үшін жаза ретінде түссе, онда мәселе оңай қабылданар еді. Алайда, бұл біздің Жер шарымызға, оның барлық тұрғындарына – адамдарға, жануарларға және өсімдіктерге әсер етті. Шын мәнінде, Құран Кәрімнің осы екі құбылыс және олардың салдары туралы шамамен 15 ғасыр бұрын айтқаны таңқаларлық.

Қасиетті Құран Кәрімде адамның араласуы және әлемге зиян келтіруінің нәтижесі туралы келесі аятта келтірілген: **«Адамдардың қолекі істегендерінің кейбірінің сазайын татыру үшін құрылықта әрі теңізде бұзықтық шықты»** (Құран 30:41).

Жалпы жаза ретінде апаттардың орын алу мәселесіне келетін болсақ, Құран Кәрімде: **«Және сендерден жеке залым болғандарға ғана кесірі тиіп қалмайтын фитнадан сақтаныңдар. Сондай-ақ Алланың қатты азап иесі екенін біліңдер»** (Құран 8:25).

Құрметті қатысушылар,

Сіздерге, температураның жоғарылауы, орман өрттері, теңіздер мен қалаларды су басу қаупін тудыратын мұхиттардағы су деңгейінің өсуіне алып келетін табиғи құбылыстар мен климаттың кенеттен өзгеруіне байланысты адамзаттың қорқынышын еске салудың қажеті жоқ деп ойлаймын. Климаттың өзгеруі біз әлеуметтік желілерде күндіз-түні оқитын мәселелерді қоспағанда өзендердің кебуіне және көптеген тіршілік иелерінің өліміне әкеледі. Сонымен қатар, жақында біз халықаралық экономиканың негізін шайқайтын, бай және кедей елдерді елеулі және күтпеген күйзелістерге ұшырататын

және адамдардың өмір сүруіне кері әсер ететін төкаппар саясаттан зардап шектік.

Менің сіздерге бұл сұмдықтарды еске салуымның қажеті жоқ, өйткені бұл біздің өміріміздің бір бөлігі екенін тек немқұрайлы ауқатты адамдар ғана білмейді, алайда мен сіздерге бұл апаттар біздің бауырларымыздың ісі екенін еске саламын, және олар адамның қасақана және төкаппарлықпен айналасындағыларға деген немқұрайлылықтан жасалған. Егер адам бұрын ешқашан қол сұғылмаған киелі құбылысқа қол сұқпаса, бұл қылмыстарды жасамас еді. Өркениеттердің дамуына бағыт беретін заңдары мен моральдық ілімдерден құралатын дін біздің қазіргі өркениетіміз жоққа шығаратын және мазақ ететін қасиетті нәрселердің арасында бірінші орында тұрғаны өкінішті.

Біздің қазіргі өркениетіміз діннен алшақтап, оны сенімсіздік пен атеизмге негізделген басқа дінмен алмастырды. Бұл екі апат жеке бостандыққа, өзімшілдікке, ләззат пен құмарлыққа табынуға және психикалық және интеллектуалдық азаттық деп аталатын жыныстық азаттыққа әкелді. Бұл сондай-ақ нарыққа табынушылыққа, өндірістің көптігіне және шамадан тыс тұтынуды қасиетті етуге әкеледі. Мұның бәрі жастардың санасына қатты әсер ететін, оларды «отбасы» ұғымынан бас тартуға шақыратын жақсы ойластырылған және қаржыландырылған науқандармен бірге жүреді.

Мұндай науқандар жастарды Алла Тағала әлемді және адамзатты жаратқаннан бері белгілі «неке» жаңа ұрпаққа сәйкес келмейтін қасақана алдау екеніне сендіруге тырысады. Олар жастардың діндер мен адамзат әдет-ғұрыптары құрған бұғаулардан босатылуы қажет, осылайша әйел басқа әйелге үйленуден немесе бірнеше күйеуі болудан, ал ер адам осыған ұқсас нәрсе жасауға ұялмауы керек деп пайымдайды. Бұл таза жүрегі мен ақыл-ойы бар адамдар туралы айтпағанда тіпті жануарлар мен хайуандар үшін де қабылданбайды.

Құрметті қатысушылар,

Ғылыми және философиялық ілгерілеу, сондай-ақ бүгінгі өркениетті сипаттайтын технологиялық және әлеуметтік даму адамзаттың моральдық құлдырауын тоқтата алмайтындығы туралы пікіріме келіседі деген

ойдамын. Сонымен қатар, ағартушылық философтары ғылыми-техникалық даму бүкіл дүниежүзілік өркениеттердің келісіммен қатар өмір сүруін қамтамасыз етеді деген «ғылыми бәсінен» жеңілді¹. Бұл көзқарас XVIII ғасырдағы француз философы Кондорсенің өркениет жер бетінде таралғанша, біз соғыстардың аяқталуына, сондай-ақ құлдық пен кедейліктің жойылуына куә боламыз деп мәлімдеуіне себеп болды².

Біз соңғы екі ғасырда батыс өркениеті ғылым, өнеркәсіп, медицина, білім, өнер, мәдениет, көлік және байланыс, ғарыштық саяхат және т.б. салаларда үлкен жетістіктерге қол жеткізе отырып, адамзат игілігі үшін үлкен қадам жасағанын мойындаймыз. Осының бәрін мойындай отырып, руханияттың құлдырауы және қазіргі адамның өміріндегі моральдық өлшемнің болмауы, сондай-ақ оның қасиетті хабарларды әдейі мазақ етуі бұл өркениетті кез-келген нақты құндылықтан айырғандығын атап кеткен жөн.

Демек, бұл өркениеттік құлдырауға қарсы тұрудағы шешуші рөл, ең алдымен, бізге, дін өкілдеріне жүктеледі. Біздің рөліміз - қасиетті хабарларды жандандыру, адамгершілікке үйрету және адамзаттың бағытын өзгертудің құралдары болып табылатын осы хабарларға бай ізгіліктер және оның өлі денесі ретінде ғана сипаттауға болатын нәрсені жандандыру. Мен ескермеуге болмайтын елеулі кедергілер бұл жұмыстың бірқалыпты өтуіне кедергі болатынын білемін. Бұл кедергілердің біріншісі – дін өкілдерінің өздері арасындағы «ашықтықтың» немесе нақты өзара диалогтың болмауы. Олар басқаларды бейбітшілікке шақырмас бұрын алдымен өзара тұрақты келісімге келуі керек, өйткені өзіне жетіспейтін адам оны басқа біреуге бере алмайды.

Біз халықтар арасындағы бейбітшілік діндер арасындағы зәйтүн бұтағы екеніне және «діни бауырластық» «дүниежүзілік адам

бауырластығын» бейнелейтініне және жүзеге асыратынына сенімді болуымыз керек.

Зәйтүн бұтағы өзінің жаратушысы, құдайсыз өмір сүре алмайды, әрекет немесе әсер ете алмайды. Менің ойымша, бастаудың ең жақсы тәсілі – ғалымдар мен діни көшбасшылар арасындағы бауырластықты жандандыру, өйткені олар моральдық және әлеуметтік ауруларды анықтауда және оларды дін арқылы емдеу ісінің ең шеберлері. Біз қазір келе жатқан қауіп діндердің айырмашылығынан емес, материалдық қағиданы құдайға айналдыратын және оның лас жағын табынуға әкелетін, діндерді қорлайтын және оларды мазақ ету мен ойынның тақырыбы деп санайтын атеизм мен ол тудырған философиялардан туындайтынын анық түсінуіміз керек³.

Құрметті қатысушылар, сөзімді аяқтамас бұрын, мен екі тармаққа тоқталғым келеді.

Біріншіден, мен діндер арасында бейбітшілік орнатуға немесе діндер бауырластығына немесе адам бауырластығына басымдық беруге шақырған кезде, мен діндердің бір дінге бірігуін меңземеймін. Мұндай үндеуді ақылға қонымды адам таратпас еді, ал сенуші, дініне қарамастан, оны қабылдамас еді. Менің ойымша, діндерді бір-біріне біріктіру жойқын идея болар еді, бұл абсурдтық және елестетілмейтін қиял, оны шын мәнінде жүзеге асыру мүмкін емес. Құдайдың еркі болғандықтан, ол әрқайсымызға заң мен нақты анықталған жолды тағайындады.

Екіншіден, осы конференцияда ғалымдар мен әртүрлі діндер өкілдерінің жиналысы ұсынған мүмкіндікті пайдаланып, басқа көшбасшылардың, саясаткерлердің және жетекші экономистердің бүкіл адамзаттың болашағына қауіп төндіретін моральдық және табиғи апаттарға қатысты өз жауапкершіліктерін - толық ашықтықпен және айқындықпен талқылау үшін кешенді конференция өткізуді ұсынуға рұқсат

1 «Әл-Кауль Ат-Тайиб» («Жақсы сөз») кітабындағы «Шығыс және Батыс» деп аталатын сөзден, 2-том, 351-бет.

2 Цветан Тодоров, «Әл-Хауф мин әл-Барбара» («Варварлардан қорқу»), Жан Жаббурдың аудармасына бейімделген. Әбу-Даби лил Такафа Әл-Турат, б. 44.

3 Имам Әл-Мараги (1936), Дүниежүзілік діндер конференциясы ұсынған трактат, «Әл-Азхар» журналы, 7 том, 306 бет.

етіңіздер. Менің ойымша, мұндай кездесу батыс пен шығыстағы мұсылман ғалымдары мен христиандар үшін қиын немесе мүмкін емес деп айта алмаймыз, себебі біз адамзат бауырластығы туралы құжаттан алған тәжірибеміз бізді бұған итермелейді.

Менің бауырым Рим Папасы Франциск екеуіміз дініміз, нәсіліміз, шығу тегіміз, тарихымыз және Отанымыз бойынша ерекшеленгенімізбен, әртүрлі пікірлер Әл-Азхар Шейхі мен Рим-Католик Шіркеуінің Рим Папасы арасындағы қарапайым кездесуге кедергі келтірсе де, тіпті тыйым салса да, біздің ниетіміз алғашқы кездесуімізден бастап әрқашан шынайы болды. Біз алғаш кездескенде, бір-бірімізді көптеген жылдар бойы танитындай сезіндік. Біздің жүрегіміз бірден өзара сүйіспеншілікке, достыққа және шынайылыққа толы болды, ал Құдіретті Құдай біздің заманымыздағы христиандар мен мұсылмандар арасындағы алғашқы гуманитарлық келісім – Уманидегі

бауырластық құжатын аяқтауда табысқа жетуге көмектесті.

Осылайша, Әл-Азхар әрдайым сенетін және әрдайым қолдайтын теория расталды, атап айтқанда, діни қайраткерлер арасындағы кез-келген маңызды жауапты кездесу, тіпті зұлымдық дауылдары оны жоюға тырысса да, адамзат өркениеті үшін құтқару шеңберін жасайтынын растады.

Мен Құдіретті Құдайға, бәрімізге адамзаттың игілігі мен келісіміне үлес қосуға көмектесіп, осы қауымға батасын беріп, бізді біріктіргендерді марапаттауына дұға етемін.

Сіздің мейірімділігіңіз үшін рахмет және мен осы тақырыпты егжей-тегжейлі қарастырғаным үшін кешірім сұраймын, бірақ оның қаншалықты маңызды екенін бәріміз білеміз.

Алланың игілігі мен рақымы сіздермен бірге болсын!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО ИМАМА АЛЬ-АЗХАР ШЕЙХА МУХАММАД АХМЕД АТ-ТАЙЕБА

Во имя Бога, Самого Милостивого, Самого Милосердного, Хвала Аллаху,
Господу миров, и мир и благословение Аллаха нашему Пророку
Мухаммеду, его Семье и Сподвижникам.

Ваше Превосходительство Президент Касым-Жомарт Токаев,
Президент Республики Казахстан,
Мой брат, Ваше Святейшество Папа Франциск,
Папа Римский Католической церкви,
Ученые и религиозные лидеры,
Уважаемые участники,

Да пребудет с вами мир и благословение Аллаха!

Я очень признателен Вам, Ваше Превосходительство, господин Президент, за Ваше любезное приглашение принять участие в этой важной конференции, которая проводится сегодня в городе

Нур-Султан в вашей благословенной стране. Мы молим Аллаха, Всевышнего, Всемогущего, чтобы эта конференция стала ценным дополнением и еще одним шагом вперед на пути к человеческому братству,

сосуществованию и согласию, которых сегодня не хватает нашему миру, так же, как очень больной пациент отчаянно надеется на лечение, способное прекратить его боли и страдания.

Несомненно, что тема данного нашего Съезда «Роль лидеров мировых и традиционных религий в духовном и социальном развитии человечества в постпандемический период» является злободневной темой на духовном и социальном уровне. К этой теме устремлены на Востоке и Западе Земли, поскольку воспринимают ее в качестве спасательного круга, который может спасти от очевидного провала и неминуемой гибели, особенно после того, как мир стал на путь выздоровления от последствий пандемии коронавируса, которая унесла жизни около 15 миллионов человек.

Мир только что проснулся от кошмаров этой пандемии; его захлестнули другие пандемии и бедствия: природные и экономические, вызванные человеком, его эгоизмом, огромными амбициями и нечистой совестью.

Если бы разрушительные последствия данных потрясений постигли одних лишь порочных людей в наказание за то, что было сотворено их руками, тогда это было бы приемлемо. Но они поразили нашу человеческую планету, включая всех, находящихся на ней: людей, животных и растений. Удивительно, что Священный Коран описывал два этих явления и их последствия еще около 15 веков назад.

Что касается проблемы человеческого вмешательства, разрушающего мир, и того, что постигает человека из-за его вмешательства, в Коране говорится: **«Зло появляется на суше и на море по причине того, что совершают людские руки, чтобы они вкусили часть того, что они натворили, и чтобы они вернулись на прямой путь»** (Коран, 30:41).

Что касается проблемы бедствий как общего наказания, то в Коране сказано: **«Бойтесь искушения, которое поразит не только тех из вас, кто был несправедлив. И знайте, что Аллах суров в наказании»**. (Коран, 8: 25).

Уважаемые участники,

Я не думаю, что мне нужно напоминать вам об ужасе и страхе, которые сегодня испытывает

человечество из-за внезапных изменений в природе и климате, которые проявляются в повышении температуры, лесных пожарах и повышении уровня морей и океанов, угрожая затопить целые города. Изменение климата также приводит к пересыханию рек и гибели многих живых существ, в дополнение к другим проблемам, о которых мы сами читаем в социальных сетях день и ночь.

Более того, недавно мы пострадали от высокомерной политики, которая сотрясает основы международной экономики, ввергая как богатые, так и бедные страны в серьезные и неожиданные потрясения, отрицательно сказываясь на средствах к существованию людей.

Мне не нужно напоминать вам об этих ужасах, поскольку они являются частью нашей жизни, о которой не знают только беспечные богатые люди. Но я напоминаю вам, что эти бедствия - дело рук наших братьев, и они происходят из-за того, что человек преднамеренно, высокомерно и безразлично относится к окружающим. Человек не совершил бы этих преступлений, если бы он не посягнул на святыни, на которые никогда не посягал в прошлом.

Печально, что религия, с ее законами и моральными учениями, которые направляют курс развития цивилизаций, занимает первое место среди тех священных вещей, которые наша современная цивилизация отрицает и высмеивает.

Наша современная цивилизация также бесцеремненно отбросила религию в сторону, заменив другой религией, основанной на неверии и атеизме. Эти два бедствия привели к индивидуальной свободе, эгоизму, поклонению удовольствиям, похоти и сексуальному освобождению, которые связаны с так называемым ментальным и интеллектуальным освобождением. Это также ведет к возвышению ценности рыночной культуры, изобилию производства и жадности к потреблению. Все это сопровождается хорошо продуманными и хорошо финансируемыми кампаниями, которые оказывают сильное влияние на умы молодых людей, призывая их отказаться от понятия «семья».

Такие кампании пытаются убедить

молодых людей в том, что «брак», известный человечеству с тех пор, как Аллах сотворил мир и тех, кто в нем живет, это, не что иное, как преднамеренный обман, не подобающий новым поколениям. Они утверждают, что молодые люди должны освободиться от цепей, в которые «их «заклучили» религии и человеческие обычаи», таким образом, чтобы женщине не было стыдно жениться на другой женщине или иметь более одного мужа, и мужчина сделал бы нечто подобное. Это неприемлемо, даже для животных и зверей, не говоря уже о людях с чистыми сердцами и здоровым умом.

Уважаемые участники,

Возможно, вы согласитесь со мной, что научный и философский прогресс, а также технологическое и социальное развитие, которые характеризуют сегодняшнюю цивилизацию, больше не в состоянии остановить этот моральный и человеческий упадок. Более того, философы эпохи Просвещения проиграли свое «пари» на то, что научно-технический прогресс гарантирует, что мир во всем мире будет идти рука об руку с цивилизованным миром¹. Такое отношение заставило французского философа XVIII века Кондорсе заявить, что до тех пор, пока цивилизация распространяется по всему миру, мы будем свидетелями прекращения войн, а также уничтожения рабства и нищеты².

Мы признаем, что за последние два столетия западная цивилизация сделала огромный скачок на благо человечества, добившись колоссальных практических достижений в области науки, промышленности, медицины, образования, искусства, культуры, транспорта и связи, космических путешествий и многого другого.

Мы признаем все это, но упадок духовности и отсутствие морального измерения в жизни современного человека, а также его преднамеренное высмеивание небесных

посланий лишили эту цивилизацию какой-либо реальной ценности, которую она могла бы иметь.

Следовательно, ключевая роль в противостоянии этому цивилизационному падению ложится, в первую очередь, на нас, представителей религий. Наша роль состоит в возрождении посланий небес, обучении нравственности и добродетели, которыми богаты эти послания, и которые являются средствами и инструментами для изменения курса человечества и возрождения того, что мы можем описать только, как его разлагающийся труп.

Я знаю, что серьезные препятствия, которые не следует недооценивать, могут помешать этому пройти гладко. Первое из этих препятствий - отсутствие «открытости» или реального взаимного диалога между самими религиозными лидерами. Они должны сначала достичь постоянного мира между собой, прежде чем призывать других к миру, ибо тот, кому чего-то не хватает, не может дать это кому-то другому.

Мы должны быть уверены, что мир между народами – это оливковая ветвь между религиями, и что «религиозное братство» отражает и реализует «всемирное человеческое братство». Ветвь не может существовать, действовать или оказывать влияние без своего Создателя - Бога. Лучший способ начать, на мой взгляд, с возрождения этого братства между учеными и религиозными лидерами, поскольку они наиболее искусны в диагностике моральных и социальных недугов и болезней и лечении их с помощью религии.

Мы должны осознавать, что неминуемая опасность сейчас исходит не от различий в религиях, а от атеизма и порожденных им философий, которые освящают материальное, поклоняются его нечистотам, принижают и высмеивают религию³.

1 Из речи, озаглавленной «Восток и Запад», в книге «Аль-Кауль Ат-Тайиб» («Доброе слово»), том 2, стр. 351.

2 Цветан Тодоров, «Аль-Хауф мин аль-Барбара» («Боясь варваров»), адаптированный по переводу Жана Джаббура. Абу-Даби лил Такафа аль-Турат, стр. 44.

3 Имам Аль-Мараги (1936), трактат, представленный Всемирной конференции религий, журнал «Аль-Азхар», том 7, стр. 306.

Уважаемые участники,

Прежде чем я закончу, я хотел бы особо подчеркнуть две вещи.

Во-первых, когда я призываю к приоритету установления мира между религиями или братства религий, или человеческого братства, я не имею в виду слияние религий - в одну религию. Такой призыв не был бы распространен здравомыслящим человеком, и верующий, независимо от его религии, не принял бы его. Я считаю, что слияние религий в одну было бы разрушительной идеей, отрывающей их от истоков; в лучшем случае это абсурдная и невообразимая фантазия, которую невозможно воплотить в жизнь. Просто потому, что такова Божья воля, что Он предписал каждому из нас закон и четко определенный путь.

Во-вторых, позвольте мне воспользоваться возможностью, предоставленной собранием ученых и представителей различных религий на этом Съезде, призвать к проведению всеобъемлющей конференции - для обсуждения с полной откровенностью и ясностью - о собственной ответственности духовных лидеров, политических деятелей и ведущих экономистов в отношении этих моральных и стихийных бедствий, так как это угрожает будущему всего человечества. Я не думаю, что такая встреча была бы трудной или невозможной для мусульманских ученых и христиан на Западе и Востоке, поскольку опыт, который мы приобрели из Документа о человеческом братстве, побуждает нас к этому.

Хотя мой брат Папа Франциск и я отличаемся по религии, расе, происхождению,

истории и родине, и хотя жесткие мнения здесь и там препятствовали и продолжают препятствовать или даже запрещать простую встречу шейха Аль-Азхара и Папы Римского Католической церкви, наши намерения всегда были искренними, с самой первой нашей встречи. Когда мы впервые встретились, каждый из нас чувствовал, что знает другого много лет. Наши сердца сразу же наполнились взаимной привязанностью, дружбой и искренностью, и Всемогущий Бог помог нам добиться успеха в завершении Документа о братстве в Умани, первого гуманитарного пакта между христианами и мусульманами в наше время.

Таким образом, подтвердилась теория, в которую Аль-Азхар всегда верил и которую отстаивал повсюду, а именно, что каждая серьезная ответственная встреча между символами религий неизбежно создаст спасательный круг для человеческой цивилизации, даже если ураганы зла попытаются вырвать его с корнем.

Я молюсь Всемогущему Богу, чтобы он помог нам всем внести свой вклад во благо и мир человечества, благословил это собрание, и вознаградил тех, кто собрал нас вместе.

Спасибо вам за ваше любезное внимание, и я прошу прощения за то, что так подробно остановился на этой теме, но мы все знаем, насколько это важно.

Да пребудет с вами мир и благословение Аллаха!

SPEECH OF THE GRAND IMAM OF AL-AZHAR SHEIKH AHMED EL-TAYEB

In the Name of God, the Most Gracious, the Most Merciful Praise is due to Allah, the Lord of the worlds, and peace and blessings of Allah be upon our Prophet, Muhammad, and on his Family and Companions.

Your Excellency President Kassym-Jomart Tokayev,
President of the Republic of Kazakhstan,

My brother, Your Holiness Pope Francis, Pope of the Catholic Church,
Scholars and religious leaders, Honorable attendees,
May the peace and blessings of Allah be with you!

Thank you very much Your Excellency Mr. President, for your kind invitation for me to participate in this important conference, which is being held today in the city of Nur-Sultan in your blessed country. We pray to Allah, the Most-High, the Almighty, that this conference will be a valuable addition to and another step forwards on the path of human fraternity, coexistence, and

peace that our world is lacking today, just as a very sick patient is hoping desperately for the treatment that will end his aches and pains.

There is no doubt that the topic of this conference, The Role of Religious Leaders in the Spiritual and Social Development of Humanity in the Post-Pandemic Era, is the topic of the hour at the spiritual and social levels. It is the talk of the

people, and what they aspire to in the East and the West, as it is a lifeline that can save them from evident failure and certain perdition, just as the world is beginning to recover from the effects of the Coronavirus pandemic, which has claimed the lives of nearly fifteen million people. Hardly has the world woken up from the nightmares of this pandemic; it has been overwhelmed by other pandemics and disasters: natural and economic ones caused by man, with his selfishness, his huge ambitions, and his guilty conscience.

If only the destructive effects of these disasters had befallen the corrupters alone, as a recompense for the wrongs they had committed, then that would have been acceptable. However, they have affected our earthly planet with all that is on it – humans, animals, and plants. In fact, the Glorious Qur'an tells us about these two problems and their repercussions about fifteen centuries ago. About the problem of human intervention corrupting the Earth, and what befalls man because of his intervention, the Qur'an says, **"Corruption has appeared throughout the land and sea by what the hands of people have earned so He may let them taste part of [the consequence of] what they have done that perhaps they will return [to righteousness]"** (Qur'an, 30: 41). As for the problem of disasters as a general punishment, the Qur'an says, **"Fear a trial which will not strike those who have wronged among you exclusively, and know that Allah is severe in penalty"**. (Qur'an, 8: 25).

Respectable attendees,

I do not think that I need to remind you of the horror and fear that humanity suffers today because of the sudden changes in nature and climate, which manifest themselves in rising temperatures, forest fires, and in the increasing levels of seas and oceans, threatening to flood entire cities. Climate change also causes rivers to dry up and many living creatures to perish, in addition to other problems that we ourselves read about in social media day and night. Moreover, we have recently been affected by the arrogant policies that are shaking the pillars of the international economy, throwing rich and poor countries alike into severe and unexpected turmoil and affecting people's livelihoods.

I do not need to remind you of these horrors, as they are part of our lives, of which only the heedless affluent are unaware, but I do remind you that these disasters are the work of our fellow human beings, and they are due to what man has deliberately and arrogantly done out of indifference to others. Man would not have committed these crimes had he not trespassed on sanctities never trespassed on in the past. It is painful that religion, with its laws and moral teachings that guide the course of civilizations, comes at the top of those sacred things that our contemporary civilization denies and ridicules.

Our contemporary civilization has callously cast religion aside, replacing it with another religion based on infidelity and atheism. These two scourges have resulted in individual freedom, selfishness, the worship of pleasure and lust, and sexual liberation, which are linked to so-called mental and intellectual liberation. This also leads to the sanctification of a market culture, an abundance of production, and greedy consumption. All this is accompanied by well-thought-out and well-funded campaigns that strongly influence the minds of young people, calling on them to renounce the concept of 'family'.

Such campaigns try to convince young people that 'marriage', as known to humanity since Allah created the Earth and those who live on it, is nothing but a deliberate deception not befitting the new generations. They argue that young people must free themselves from the chains in which religions and human customs have 'imprisoned' them, in such a way that a woman should not be ashamed to marry another woman or to have more than one husband, and a man would do something similar. This is not acceptable, not even for animals and beasts, let alone for people with pure hearts and sound minds.

Dear attendees,

Perhaps you will agree with me that scientific and philosophical progress, and technological and social development, which mark today's civilization, is no longer able to stop this moral and human decline. Furthermore, the philosophers of the Enlightenment have lost their 'bet' that scientific and technological progress guarantees that world peace will go hand in hand with a

civilized world¹. This attitude made the French eighteenth-century philosopher Condorcet claim that, as long as civilization expands on Earth, we will witness an end to war as well as the abolition of slavery and misery².

We acknowledge that Western civilization has made huge leaps forward for humanity in the past two centuries, with tremendous practical achievements in the fields of science, industry, medicine, education, art, culture, transportation and communication, space travel, and much more. We do acknowledge all of this, but the decay of spirituality and the absence of the moral dimension from the life of contemporary man, and his deliberate and premeditated mockery of the heavenly messages, have emptied this civilization of any real value it may have.

Hence, a pivotal role in confronting this civilizational downfall falls – in the first place – on us, the representatives of religions. Our role consists in reviving the messages of heaven, teaching the morals and virtues that these messages are rich in, which are the means and tools for reforming the course of humanity, and reviving what we can only describe as its rotting corpse. I know that major obstacles, not to be underestimated, may prevent this from happening smoothly. The first of these obstacles is the absence of ‘openness’ or a real mutual dialogue between religious scholars themselves. They have to achieve permanent peace among themselves first before calling on others to have peace, for the one who lacks something cannot give it to someone else.

We must be sure that peace among peoples is an olive branch between religions, and that ‘religious fraternity’ reflects and realizes ‘world human fraternity’. The branch cannot exist, act, or have an influence without its Creator, God. The best way to start – in my opinion – is with the resurrection of this fraternity between scholars and religious leaders, for they are the most skilled in diagnosing moral and social ailments and

diseases and treating them with religion. We must be aware that the imminent danger now does not come from the difference in religions, but from *atheism* and the philosophies generated by it that sanctify what is *material* and worship its impurities and belittle and ridicule religion³.

Honorable attendees,

Before I conclude, I would like to emphasize two things:

First, when I call for the priority of making peace between religions or the fraternity of religions or human fraternity, I do not mean merging religions into one religion. Such a call would not be propagated by a sane person, nor would a believer, regardless of his religion, accept it. I believe that merging religions into one would be a destructive idea, uprooting them from their origins; at best, this is an absurd and unimaginable fantasy that cannot be put into practice. Simply because it is God’s will that He has prescribed for each of us a law and a well-defined way.

Second, let me take the opportunity of this gathering of scholars and symbols of the various religions at this conference, to call for a comprehensive conference to discuss – in complete frankness and clarity – their own responsibilities and the responsibilities of other leaders, politicians, and senior economists towards these moral and natural disasters that threaten the future of all humanity. I do not think that such a meeting would be difficult or impossible for Muslim scholars and churchmen in the West and the East, as the experience we have acquired from the Document on Human Fraternity encourages us to do so.

Although my brother Pope Francis and I are different in religion, race, color, history, and homeland, and although rigid opinions here and there have obstructed, and continue to impede, or even prohibit, a simple meeting of the Sheikh of Al-Azhar and the Pope of the Catholic Church, our intentions have always been sincere, right from our very first meeting. When we first met,

1 From a speech entitled ‘East and West’ in my book *Al-Qawl At-Tayyeb* (The Good Word), vol. 2, p. 351.

2 Tzvetan Todorov, *Al-Khawf min Al-Barabra* (Fearing the Barbarians), adapted from a translation by Jan Jabbour. Abu Dhabi lil Thaqafa wal Turath, p. 44.

3 Imam Al-Maraghi (1936), a treatise introduced to the World Conference for Religions, *Al-Azhar Magazine*, vol. 7, p. 306.

each of us felt that he had known the other for many years. Our hearts were immediately filled with mutual affection, friendship, and sincerity, and God Almighty helped us succeed in completing the Human Fraternity Document, the first humanitarian pact between Christians and Muslims in our modern age.

Thus the theory that Al-Azhar has always believed in, and advocated everywhere, has been confirmed, which is that every serious responsible meeting between the symbols of religions will inevitably create a lifeline for human civilization,

even if the hurricanes of evil try to uproot it.

I pray to God Almighty to help us all to contribute to the good and peace of humankind, to bless this gathering, and to reward those who have brought us together.

Thank you for your kind attention, and I apologize for dwelling at length on this subject, but we all know how important it is.

The peace, mercy, and blessings of Allah be upon you.

МӘСКЕУ ПАТРИАРХАТЫНЫҢ СЫРТҚЫ ШІРКЕУ БАЙЛАНЫСТАРЫ БӨЛІМІНІҢ ТӨРАҒАСЫ МИТРОПОЛИТ ВОЛОКОЛАМСКИЙ АНТОНИЙДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Аса Қасиетті, қадірменді Қасым-Жомарт Кемелұлы!

Аса Қасиеттілер!

Құрметті Әлемдік және дәстүрлі діндер
лидерлерінің съезіне қатысушылар!

Мен ең алдымен, Орыс Православие шіркеуінің төрағасы, Мәскеудің және бүкіл Ресейдің Қасиетті Патриархы Кириллдің осы мәртебелі жиынға жіберген құттықтау хатының мәтінін жариялағым келеді.

«Аса Қасиетті, қадірменді Қасым-Жомарт Кемелұлы! Құрметті діни қауымдастықтардың көшбасшылары мен өкілдері, мемлекет және қоғам қайраткерлері! Құрметті бауырлар! Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің

VII съезінің жұмысына қатысу үшін қонақжай қазақстандық жерге жиналған баршаңызға шын жүректен сәлем беремін.

Қазіргі форум пандемиядан кейінгі кезеңдегі адамдардың рухани және қоғамдық өміріндегі діни көшбасшылардың рөліне арналған. Бүгінгі таңда адамзат қазіргі тарихтың ең қиын кезеңдерінің бірін бастан өткеріп жатқанына күмән жоқ. Коронавирустық инфекция пандемиясынан туындаған сын-қатерлерге адамгершілік құндылықтарға сүйенбестен

әлем құру әрекеттерінен туындаған азық-түлік, энергетика және экономикалық мәселелер қосылды. Бұл әрекеттер соңғы екі онжылдықта халықаралық қатынастардағы әділеттілік ұғымын жоғалтуға ғана емес, сонымен бірге әлемнің әр түкпірінде зорлық-зомбылыққа, әскери қақтығыстарға, терроризм мен экстремизмнің таралуына алып келді.

Бүгінгі таңда адамдарға бұрынғыдан да көп ақпарат ағынын шарлау, идеологиялық ұсыныстарға қарсы тұру, байсалды ақыл мен жан тыныштығын сақтау қиынға соғады. Біз тарихи фактілердің бұрмалануына және бұқаралық сананың бұрын-соңды болмаған манипуляцияларына куә болдық. Қоғамда махаббаттың, мейірімділіктің, жанашырлықтың барлық өзгерістері қалғандықтан емес пе? Барған сайын біз қоғамдық кеңістікте бүкіл халықтарға, мәдениеттер мен діндерге деген өшпенділікке толы сөздерді естіміз және оқимыз.

Осы әлемнің кейбір билеушілері таңдаған диктатура, бәсекелестік және қарсыласу жолы адамзатты өлімге алып келеді. Бұл жағдайда адамдарды байсалды етуге, оларды диалог пен ынтымақтастық жолына қайтаруға қабілетті сенім, өйткені дәстүрлі діндерде адам болудың негізгі моральдық принциптері мызғымас болып қала береді.

Мүмкіндікті пайдалана отырып, Қазақстан билігіне олардың шақыруы бойынша республика астанасында әлемнің түкпір-түкпірінен беделді діни көшбасшылар қайта жинала алғаны үшін ерекше ризашылығымды білдіргім келеді.

Қазіргі қиын жағдайларда диалог жүргізу мүмкіндігі өте құнды ресурс, бар мәселелерді шешу жолындағы маңызды қадам болып табылады.

Діни көшбасшылардың бітімгершілік диалогы олардың адамдардың ақыл-ойы мен жүрегіне әсерімен бірге қазіргі заманның сын-қатерлерін еңсеруге, халықаралық қатынастарды үйлестіруге, әділ әлемдік тәртіпті бекітуге ықпал ете алатынына және ықпал етуі тиіс екеніне сенімдімін.

Съезге қатысушыларға мазмұнды және пайдалы қарым-қатынас, өзара түсіністік пен келісім тілеймін, сіздердің бәріңізге Құдайдың көмегі болсын!

Құрметпен, Мәскеу және Бүкіл Ресей Патриархы Кирилл».

Қасиетті Патриархтың бұл сөздеріне мен бүгін талқылап жатқан тақырып аясында өз ойларымды қосқым келеді.

Бүгін Қазақстан Республикасы жетінші рет баршамызды өзінің қонақжай астанасында жиналуға шақырды, осылайша біз бүкіл адамзат үшін маңызды мәселелер туралы сөйлесіп, пікір алмасып, ең бастысы, бір-біріміздің көзімізбен байланыса аламыз.

Бүкіл жер шарын бастан өткерген коронавирустық инфекция пандемиясы сынақтар алдында біздің ұжымдық осалдығымызды көрсетті, адамдар арасындағы қарым-қатынас форматына жаңа көзқараспен қарауға мәжбүр етті. Біз сырттай жиі сөйлесе бастадық, ал бетпе-бет сөйлесу мүмкіндігі артықшылыққа айналды.

Пандемия - бүкіл адамзатқа сын-қатер, ол діннің қоғам үшін маңыздылығын көрсетті. Дін қайраткерлері қашанда сенушілерді қауымдастықтар мен ірі діни ұйымдарға біріктіріп келді. Дінаралық форумның міндеті – дінаралық алауыздықты еңсеру және дәстүрлі діндерімізді бір-бірінен ажырататын кедергілерді бірге жеңу. Бұл біздің сенімімізге немесе догматикамызға қатысты емес. Бұл біздің қоғам өміріндегі рөліміз туралы.

Саяси, экономикалық және қоғамдағы теке-тірестер бүкіл әлемді дерлік жаулап алуда. Біз бірінші және екінші сортты адамдар болмайтын, гегемондар мен сателлиттер болмайтын, бірақ Құдай Тағала бізге берген ең жоғары адамгершілік құндылықтарға негізделген әлем құруға шақырамыз.

Мен Орыс Православие шіркеуінің атынан объективті қиындықтарға қарамастан, осы күндері бәрімізді осында жинауға және бір-бірімен шынайы бауырластық қарым-қатынас жасауға мүмкіндік тапқан осы іс-шараны ұйымдастырушыларға алғысымды білдіргім келеді.

Соңғы уақыттағы оқиғалар ақпараттық қарудың нақты күшін көрсетті. Ақпараттық кеңістікте жаудың бейнесін жасау, оны саусағыңызбен көрсету және онымен байланысты барлық нәрсеге жеккөрушілік тудыру қаншалықты оңай болғанын бәріміз көрдік.

Әлемдік қауымдастық қазіргі уақытта өте қиын кезеңді бастан кешуде. Жекелеген елдер мен жаһандық күш орталықтары арасындағы поляризация бұрынғыдан да күшті болды. Жаппай аштық қаупі, жаһандық қақтығыс қаупі және тіпті ядролық апат қаупі өте айқын байқалады.

Бүгінгі таңда адамдардың тағдыры, олардың моральдық жағдайы үшін жауапкершілік біздер – дін басшыларына жүктеледі. Тарихи тұрғыдан алғанда, адамзатты хаос пен анархиядан айыратын жалғыз тосқауыл сенім болып қала береді. Адамзат тарихының ең қиын кезеңдерінде адамдар Құдайдан көмек сұраған, өйткені басқа үміті қалмаған еді. Діни көшбасшылар ретінде біздің міндетіміз – адамдарға тәлімгерлік ету, оларға үміт беру, жұбату, оларды Құдаймен және бір-бірімен татуластыру болып табылады.

Соңғы кездері секулярлы, тіпті атеистік сананы жақтаушылар бізге ұсынған бұқаралық мәдениет парадигмасының сәтсіздікке ұшырағаны анық. Бұл құндылықтар жүйесінде бәрі адамға жоғары болмыс ретінде табынуға негізделген. Бұл оның қалауы, құмарлықтары мен әдепсіздікке табынуды талап етеді. Эгоцентризм культі неке, отбасы, үлкендерді құрметтеу құндылықтарының әлсіреуіне әкеледі. Бұл Жаратушы шабыттандырған және мыңдаған жылдар бойы сақталып келген салауатты адам қоғамының құндылықтарынан адам бойындағы жамандық пен ауытқушылықтың көтерілуіне әкеп соғады.

Ал бүгінгі әлемдік аренада болып жатқан оқиғалар, соның ішінде ашаршылық пен дүниежүзілік соғыс қаупі адамзаттың арам пиғылынан басқа ештеңе емес екеніне толық сенімді бола аламыз.

Өзімізге сұрақ қояйықшы: неліктен әлемдік қауымдастық «үшінші әлем» деп аталатын

елдердегі жағдайға онша мән бермейді? Неліктен қоғамдық пікір қалыптастыратындар Африка мен Азияның кейбір елдеріндегі христиандарды қудалау, кедей елдердегі аштық қаупі туралы үндемейді? Неліктен дағдарыстар мен күйзелістер кезінде ерекше ауқымға ие болатын терроризм мен экстремизм мәселелеріне байыпты көзқарас жоқ? Осы форум барысында қатысушылар бүгінгі күннің бізге қоятын көптеген өткір және ыңғайсыз мәселелерін талқылай алады деп үміттенемін.

Әрине, бұл сын-тегеуріндердің барлығына діни көшбасшылардың кең диалогынсыз, бір-бірін тыңдап, естімейінше жауап беру мүмкін емес. Сондықтан діндер диалогы, діни білімнің кеңінен дамуы, ортақ және моральдық негіздергі сенушілердің бірлігі – қазіргі заманның сын-тегеуріндеріне ең жақсы жауап.

Дін саяси шекарадан тыс екенін ұмытпау біз үшін маңызды. Кез-келген діни дәстүр адам үшін тек ішкі әлемін ғана емес, сонымен бірге сыртқы әлемін де реттейді, өйткені Құдаймен және өзімен тату емес адам басқа адамдармен тату бола алмайды.

Осы тұста, мен Иса Мәсихтің сөздерін еске салғым келеді: «Иеміз Құдайды шын жүрегіңмен және бүкіл жаныңмен және барлық ақыл-ойыңмен сүй; бұл бірінші және ең үлкен өсиет; екіншісі соған ұқсайды: жақыныңды өзіңді сүйгендей сүй»; осы екі өсиетте бүкіл заң мен пайғамбарлар бекітілген» (Мф. 22: 37-40).

Өз сөзімнің соңында Мен тағы да Орыс Православие шіркеуінің атынан және оның төрағасы Мәскеу мен бүкіл Ресейдің Қасиетті Патриархы Кириллдің атынан Съездің барлық қатысушыларына бейбітшілік үшін табысты және жемісті еңбек тілегім келеді.

Назар аударғаныңыз үшін рақмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ОТДЕЛА ВНЕШНИХ ЦЕРКОВНЫХ СВЯЗЕЙ МОСКОВСКОГО ПАТРИАРХАТА МИТРОПОЛИТА ВОЛОКОЛАМСКОГО АНТОНИЯ

Ваше Превосходительство,
глубокоуважаемый Касым-Жомарт Кемелевич!
Досточтимые религиозные лидеры, уважаемые участники!

В первую очередь я хотел бы огласить текст приветственного послания, которое направил в адрес настоящего высокого собрания Предстоятель Русской Православной церкви, Святейший Патриарх Московский и всея Руси Кирилл.

«Ваше Превосходительство глубокоуважаемый Касым-Жомарт Кемелевич! Уважаемые лидеры и представители религиозных общин, государственные и общественные деятели! Дорогие братья и сестры! Сердечно приветствую всех вас, собравшихся на гостеприимной казахстанской земле для участия в работе VII Съезда лидеров мировых и традиционных религий.

Нынешний форум посвящен роли религиозных лидеров в духовной и общественной жизни людей в постпандемийные времена. Нет сомнений в том, что сегодня человечество переживает один из сложнейших периодов современной истории. К вызовам, порожденным пандемией коронавирусной инфекции, добавились продовольственные, энергетические и экономические проблемы, вызванные попытками построить мир без опоры на нравственные ценности. Эти попытки привели за последние два десятилетия не только к утрате понятия о справедливости в международных отношениях, но и к жестокому противостоянию, военным конфликтам, распространению терроризма и экстремизма в разных концах света.

Сегодня людям, как никогда прежде, сложно ориентироваться в потоке информации, сопротивляться идеологическим внушениям, сохранять трезвый ум и душевный мир. Мы стали свидетелями искажения исторических

фактов и небывалых манипуляций массовым сознанием. Не потому ли в обществе остается все меньше любви, милосердия, сострадания? Все чаще мы слышим и читаем в публичном пространстве слова, исполненные ненависти по отношению к целым народам, культурам и религиям.

Избранный некоторыми властями мира сего путь диктатуры, соперничества и конфронтации ведет человечество к гибели. И в этих условиях именно вера способна отрезвить людей, вернуть их на путь диалога и сотрудничества, ибо в традиционных религиях остаются незыблемыми основополагающие нравственные принципы человеческого бытия.

Пользуясь возможностью, хотел бы выразить властям Казахстана особую признательность за то, что по их приглашению в столице республики вновь смогли собраться авторитетные религиозные лидеры со всего мира.

Возможность ведения диалога в нынешних непростых обстоятельствах – весьма ценный ресурс, важный шаг на пути к решению существующих проблем.

Уверен, что миротворческий диалог религиозных лидеров вкупе с их влиянием на умы и сердца людей может и должен способствовать преодолению вызовов современности, гармонизации международных отношений, утверждению справедливого миропорядка.

Желаю участникам Съезда содержательного и полезного общения, взаимопонимания и согласия, в чем да поможет всем вам Бог!

С уважением, Патриарх Московский и всея Руси Кирилл».

К этим словам Святейшего Патриарха я

хотел бы добавить некоторые свои мысли в контексте обсуждаемой нами сегодня темы.

Сегодня Республика Казахстан уже в седьмой раз пригласила всех нас собраться в своей гостеприимной столице, чтобы мы могли поговорить о важных для всего человечества вопросах, поделиться мнениями, пообщаться «глаза в глаза» друг с другом.

Постигшая весь земной шар пандемия коронавирусной инфекции показала нашу коллективную уязвимость перед лицом испытаний, заставила по-новому взглянуть на формат взаимоотношений между людьми. Мы стали чаще общаться заочно, возможность личного общения стала своего рода привилегией.

Пандемия - вызов всему человечеству, она

показала значимость религии для обществ. Религиозные деятели всегда объединяли верующих людей в общины и более крупные религиозные организации.

Задача межрелигиозного форума состоит в том, чтобы мы преодолели межрелигиозные разделения и смогли осуществлять совместные действия поверх барьеров, разделяющих наши традиционные религии. Это не касается нашего вероучения или догматики, речь идет именно о нашей роли в жизни общества.

Политические, экономические, общественные противостояния все больше и больше захватывают практически весь мир. Мы призваны к тому, чтобы строить такой мир, где не будет людей первого и второго сорта, не будет гегемонов и сателлитов, но будет

мир, построенный на высших нравственных ценностях, дарованных нам Всевышним.

Хотелось бы от лица Русской Православной Церкви выразить благодарность организаторам данного мероприятия, которые, несмотря на объективные трудности, нашли возможность собрать нас всех здесь в эти дни и предоставить возможность подлинно братского общения.

События последнего времени показали реальную силу информационного оружия. Мы все видели, как легко стало создать в информационном пространстве образ врага, указать на него пальцем и вызвать ненависть ко всему, что с ним связано.

Мировое сообщество переживает в настоящий момент очень сложный период. Поляризация между отдельными странами и глобальными центрами силы стала сильна как никогда.

Стала очень явной угроза массового голода, угроза глобального конфликта и даже угроза ядерной катастрофы.

Сегодня ответственность за судьбы людей, за их нравственное состояние ложится на нас – религиозных лидеров. Исторически сложилось так, что именно вера остается единственным барьером, отделяющим человечество от хаоса и анархии. В самые трудные периоды человеческой истории люди обращались за помощью к Богу, потому что иной надежды у них не оставалось. Наша же задача как религиозных лидеров – наставлять людей, давать им надежду, утешать, примирять их с Богом и друг с другом.

Парадигма массовой культуры, которую нам предлагали в последнее время защитники секулярного и даже атеистического сознания, очевидно, терпит крах. В этой системе ценностей все построено на поклонении человеку как высшему существу. Это влечет за собой поклонение его желаниям, страстям и порокам. Культ эгоцентризма влечет за собой вымывание ценностей брака, семьи, почтения к старшим. Он влечет за собой возвышение человеческих пороков и девиаций над ценностями здорового человеческого общества, которые были вдохновлены Создателем и сохранялись тысячелетиями.

И можно быть совершенно уверенным в том,

что сегодняшние события на мировой арене, включающие угрозу голода и мировой войны – это ни что иное, как следствие потакания человеческому пороку.

Давайте зададимся вопросом: почему мировое сообщество так мало волнует ситуация в так называемых «странах третьего мира»? Почему те, кто формирует общественное мнение, молчат о гонениях на христиан в некоторых странах Африки и Азии, об угрозах голода в бедных странах? Почему нет серьезного отношения к проблемам терроризма и экстремизма, которые приобретают особенный размах во время кризисов и потрясений?

Надеюсь, что в ходе настоящего форума участники смогут обсудить многие острые и неудобные вопросы, которые ставит нам сегодняшний день.

Конечно, ответ на все эти вызовы невозможен без широкого диалога религиозных лидеров, без умения слушать и слышать друг друга. Поэтому диалог религий, широкое развитие религиозного образования, сплоченность верующих на основе общности моральных основ – это лучший ответ на вызовы современности.

Нам важно не забывать о том, что религия – вне политических границ. Любая религиозная традиция предполагает для человека не только внутренний мир, но и мир внешний. Ибо человек, который не находится в мире с Богом и с самим собой, не может поддерживать мир с внешними.

Здесь мне хотелось бы напомнить слова Христа: «возлюби Господа Бога твоего всем сердцем твоим и всею душою твоею и всем разумением твоим: сия есть первая и наибольшая заповедь; вторая же подобная ей: возлюби ближнего твоего, как самого себя; на сих двух заповедях утверждается весь закон и пророки» (Мф. 22: 37-40).

В завершение своего выступления я хотел бы от лица Русской Православной Церкви и ее Предстоятеля – Святейшего Патриарха Московского и всея Руси Кирилла пожелать всем участникам успешных и плодотворных трудов на благо мира.

Благодарю всех за внимание!

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE DEPARTMENT OF EXTERNAL CHURCH RELATIONS OF THE PATRIARCHATE OF MOSCOW METRAPOLITAN OF VOLOKOLAMSK ANTHONY

Your Excellency,
Highly esteemed Kassym-Jomart Tokayev!
Honorable religious leaders, dear participants!

First of all, I would like to read the text of the congratulatory letter sent to this prestigious gathering by the chairman of the Russian Orthodox Church, the Holy Patriarch of Moscow and All Russia Kirill.

«I cordially welcome all of you who have gathered on the hospitable Kazakhstan to participate in the VII Congress of Leaders of World and Traditional Religions.

The current forum is dedicated to the role of religious leaders in spiritual and social life in post-pandemic times. There is no doubt that

today humanity is going through one of the most difficult periods of modern history. Food supply, energy and economic problems caused by attempts to build a world without relying on moral values have been added to the challenges posed by the coronavirus pandemic. Over the past two decades, these attempts have led not only to the loss of the concept of justice in international relations, but also to fierce confrontation, military conflicts, the spread of terrorism and extremism in different parts of the world.

Today, it is more difficult than ever for people to

navigate the flow of information, resist ideological suggestions, keep a sober mind and peace of mind. We have witnessed the distortion of historical facts and unprecedented manipulation of mass consciousness. Is that why there is less and less love, mercy, and compassion in society? More and more often we hear and read in the public space words filled with hatred towards entire nationalities, cultures and religions.

The path of dictatorship, rivalry and confrontation chosen by some rulers of this world leads humanity to destruction. And in these conditions, it is faith that can sober people up, return them to the path of dialogue and cooperation, because the fundamental moral principles of human existence remain unshakable in traditional religions.

Taking this opportunity, I would like to express my special gratitude to the authorities of Kazakhstan for the fact that, at their invitation, authoritative religious leaders from all over the world were able to gather in the capital of the Republic once again. The opportunity to conduct a dialogue in the current difficult circumstances is a very valuable resource, an important step towards solving existing problems. I am sure that the peacemaking dialogue of religious leaders, coupled with their influence on the minds and hearts of people, can and should contribute to overcoming the challenges of our time, harmonizing international relations, and establishing a just world order.

I wish the participants of the Congress meaningful and useful communication, mutual understanding and agreement, in which God help you all.

Sincerely, Patriarch of Moscow and All Russia Kirill».

Today, for the seventh time, the Republic of Kazakhstan has invited all of us to gather in its hospitable capital so that we can talk about important issues for all mankind, share opinions, and communicate face to face with each other. The coronavirus pandemic that has consumed the entire globe has shown our collective vulnerability in the face of challenges, forced us to take a fresh look at the format of human relationships. Communicating in absentia has become more frequent, and the possibility of personal communication has become somewhat

of a privilege. The pandemic is a challenge to all mankind, it has shown the importance of religion for societies. Religious figures have always united people of faith in communities and larger religious organizations. The task of the interreligious congress is for us to overcome interreligious divisions and be able to carry out joint actions over the barriers separating our traditional religions. This does not concern our creed or dogmatics, it is about our role in the life of society.

Political, economic, and social confrontations are taking over almost the whole world more and more. We are called to build a world where there will be no first- and second-class people, there will be no hegemonies and satellite states, but there will be a world built on the highest moral values bestowed upon us by the Almighty.

On behalf of the Russian Orthodox Church, I would like to express my gratitude to the organizers of this event, who, despite objective difficulties, found an opportunity to gather us all here during this time and provide an opportunity for truly fraternal communication. Recent events have shown the real power of information weapons. We have all seen how easy it has become to create an image of the enemy in the information space, point a finger at the enemy and cause hatred for everything connected with them.

The global community is experiencing a very difficult period at the moment. The polarization between individual countries and global centers of power has become stronger than ever. The threat of mass starvation, the threat of global conflict and even the threat of a nuclear catastrophe has become very clear. Today, the responsibility for the fate of people, for their moral state falls on us - religious leaders. Historically, it is faith that remains as the only barrier separating humanity from chaos and anarchy. In the most difficult periods of human history, people turned to God for help, because they had no other hope. Our task as religious leaders is to instruct people, give them hope, comfort, and reconcile them with God and each other.

The paradigm of mass culture that the defenders of secular and even atheistic consciousness have been offering us lately is obviously collapsing. In this system of values, everything is built on the worship of man as the supreme being. This entails the worship of his/her desires, passions and vices.

The cult of egocentrism entails the washing away of the values of marriage, family, and respect for elders. It entails the elevation of human vices and deviations over the values of a healthy human society, which were inspired by the Creator and have been preserved for millennia.

And one can be absolutely confident that today's events on the world stage, including the threat of famine and world war, are nothing more than a consequence of indulging human vice. Let us ask ourselves the question – why does the world community care so little about the situation in the so-called «third world countries»? Why are those who share public opinion remain silent about the persecution of Christians in some countries of Africa and Asia, about the threats of famine in poor countries? Why is there no serious attitude to the problems of terrorism and extremism, which acquire a special scope during crises and upheavals? I hope that during this forum, participants will be able to discuss many acute and uncomfortable issues that today poses to us.

Of course, the answer to all these challenges is impossible without a broad dialogue of religious

leaders, without the ability to listen and hear each other. Therefore, the dialogue of religions, the broad development of religious education, the unity of believers based on common moral foundations is the best answer to the challenges of our time. It is important for us not to forget that religion is beyond political borders. Any religious tradition presupposes for a person not only an inner world, but also an external world. For a person who is not at peace with God and with oneself cannot maintain peace with others. Here I would like to recall the words of Christ: «Love the Lord your God with all your heart and with all your soul and with all your mind.' This is the first and greatest commandment. And the second is like it: 'Love your neighbor as yourself.' All the Law and the Prophets hang on these two commandments» (Matthew 22:37-40 NIV)

In conclusion, on behalf of the Russian Orthodox Church and its Apostle, His Holiness Patriarch Kirill of Moscow and All Russia, I would like to wish all participants successful and fruitful labors for the benefit of peace.

Thank you for your attention.

БАС СЕФАРД РАВВИНИ ИЦХАК ИОСИФТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құрметті қонақжай қожайын, Израильдің досы,
Қазақстан Президенті Тоқаев мырза!
Әлемнің түкпір-түкпірінен әрқайсысы өз абыройы мен
еңбегіне сәйкес құрметті көшбасшылар!

Әуіт патша Псалом кітабында айтады: «Иерусалимде тыныштық сұраңдар, сонда сенің жақындарың тыныш болады».

Мен мұнда барлық діндер үшін өте маңызды қала қасиетті Иерусалимнен барлығына батамды ала келдім. Осында бүкіл әлемде бейбітшілік орнату жолында қызмет етуге келгендерге, қолдарына қуат, әрі әлемнің батасы болсын.

Біздің данышпандар былай дейді: бейбітшіліктен гөрі бата үшін жақсы орын жоқ дейді. Бейбітшілік – еврей дінінің негіздерінің бірі, бейбітшілік – бүкіл адамзаттың

негіздерінің бірі, бейбітшілік – Құдайдың есімдерінің бірі.

Мойныма соңғы ұрпақтың ең ұлы раввині саналатын әкемнің қолынан, Едемде жерленген раввин Овадия Йосефтен алған алқа тағып жүрмін, оның жаны жұмаққа келсін.

Бұл алқада ғаламды Жасаушының өзі 3 мың 334 жыл бұрын Синай тауында Израиль халқына берілген Он өсиет жазған Өсиет Тақтайшалары, тас тақтайшалар бейнеленген.

Келісім тақтайшалары бәрімізді оларға жазылғандарды орындауға міндеттейді.

Екі өсиет тақтайшасы, оң жақ тақтайшада адамның Құдаймен қарым-қатынасына

қатысты өсиеттер жазылған: «Мен сенің Құдайың Жаратқан Иемін, Сен менің алдымда басқа Құдайларың болмасын» және т.б.

Әрбір адам өзінің бір ғана фактордың – ғаламды Жаратушының бақылауында екенін білуі керек. Одан басқа ешкім жоқ. Дүниеде Қасиеттіден күшті адам немесе зат жоқ, тек Ол ғана жарылқайды. .

Ол жерде адамдар арасындағы қарым-қатынасқа қатысты өсиеттер жазылған. «Өлтірме, зинақорлық жасама, ұрлама, жалған куәлік берме, көршіңізге тиесілі тілек білдір».

Өсиеттердің екі түрлі категориясы болғанымен, адам мен Құдай арасында, адам мен адам арасында. Бұл екі тақтайша біріктірілген, яғни олар бөлек емес, өсиеттердің осы екі категориясын бөлуге болмайды. Мысалы адам: Мен Құдайға сенемін, әулиеге сенемін, ол жарылқайды, бірақ маған басқа адамға зиян келтіруге рұқсат етіледі, өйткені мен оны жек көремін, сондықтан мен оған зиян тигізуіме болады деп айта алмайды.

Адам басқа адамға зиян келтіруге рұқсат етілмегенімен, Құдайға сенбейді деп ойлай алмайды.

Тауратта: «жақыныңды өзіңді сүйгендей сүй, мен Құдаймын» деп жазылған.

Адам әлемде Құдайдың бар екеніне және бәріміз - барлық халықтар мен елдер - оның ұлдары екенімізге сенсе ғана басқаны шынайы сүйіспеншілікпен сүйе алады.

Біз Қазақстанда үшінші рет Қазақстан Президенті қабылдайтын Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезінде кездесіп отырмыз. Мұнда Қазақстан үкіметінің барлық діни лидерлерге көрсеткен ерекше құрметін көруге болады.

Биылғы жиын коронавирустық эпидемиядан кейінгі әлемдегі революциялық өзгерістерге арналған. Коронавирустың арқасында Құдайға деген сенім күшейе түсті.

Барлығы түсінді: бізге ештеңе тәуелді емес екенін, тіпті бірде-бір маман түсіне алмаған кішкентай вирус өзі де.

Ештеңе бізге байланысты емес, бәрі Құдайға байланысты.

Ол бізді індеттерден және соғыстардан құтқарып, әлемді ақылды және жақсырақ етсін деп бәріміз дұға етеміз.

Дегенмен, Жаратушы дұғаларымызды қабыл ету үшін не істей аламыз? Біреуіміз екіншіміздің алдында кішірею, жақынымызға жеңілдік беру және жаман әдеттерден бас тарту бізге дәл осындай мінез-құлыққа кепілдік береді.

Талмудта равби Фрид туралы айтылады, ол соншалықты ақылды емес оқушының құлағында әр сабақты төрт жүз рет қайталайтын еді. Ол көп шәкірті бар тамаша көшбасшы болды, алайда ол ештеңе түсінбеген студентке бір нәрсені төрт жүз рет түсіндіруге сабырлылық таныта білген.

Оған сабырлығының арқасында өзі ұзақ, төрт жүз жылдан кем емес өмір сүретінін және оның ұрпағынан болған адамдардың барлығына о дүниеде, ақыретте жұмақ өмір берілетіне уәде етілген.

Егер Әулие адам, оған Жаратушының игілігі мен сәлемі болсын, адамдардың өз әдептерін бұзып, бас тартқанын көргенде, ол да өз өлшемдерін беруге және барлық зұлым жарлықтарды жоюға батасын алады.

Діни лидерлер шыдамдылықтың, келісімділіктің, жаман қасиеттерден бас тартудың, бір-біріне құрмет көрсетудің үлгісі болуы керек, олар іс жүзінде жақсылыққа бастауы керек.

Мен діни дәстүр бойынша дұғаларымызды күніне үш рет аяқтайтын сөздермен аяқтағым келеді. «Өз биіктерінде әлемді құрушы, біз үшін және бүкіл Израиль үшін де бейбітшілік орнатсын!».

Аумин.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВНОГО СЕФАРДСКОГО РАВВИНА ИЗРАИЛЯ ИЦХАК ИОСИФА

Уважаемый друг Израиля, Ваше Превосходительство
Президент Казахстана, господин Токаев!
Уважаемые лидеры со всего мира,
каждый в соответствии со своей честью и заслугами!

Царь Давид говорит в книге Псалмов: «Проси мира в Иерусалиме, и у твоих возлюбленных будет мир». Я приехал сюда из Иерусалима, святого города, самого важного города для всех религий, чтобы благословить всех, кто приезжает сюда, благословением мира и укрепить руки тех, кто работает над установлением мира во всем мире.

Наши мудрецы говорят: «У вас нет сосуда, вмещающего большее благословение, чем покой. Мир - одна из основ еврейской религии, мир - одна из основ всего человечества, мир - одно из имен Бога».

На своей груди я ношу ожерелье, которое я получил из рук моего отца, который считается величайшим из раввинов последнего поколения, от раввина Овадии Йосефа, который покоится в Эдеме.

В этой цепочке важна форма Скрижалей Завета, каменных скрижалей, на которых Творец мира написал в свою честь Десять Заповедей, данных народу Израиля на горе Синай 3335 лет назад.

Две Скрижали завета обязывают всех нас соблюдать то, что в них написано. На правой панели написаны заповеди, касающиеся взаимоотношений человека со своим Богом «Я, Господь, твой Бог, да не будет у тебя других богов передо мной, и даже больше».

Каждый человек должен знать, что он находится под контролем только одного фактора - творца мира и нет никого, кроме Него. В мире нет человека и предмета сильнее Святого, да будет Он благословен.

А на левой панели - заповеди, касающиеся отношений между человеком и его другом:

«Ты не должен убивать.

Ты не должен совершать прелюбодеяний.

Ты не должен воровать.

Ты не должен лжесвидетельствовать.

Ты не должен желать плохого».

Хотя здесь есть два разных вопроса: между человеком и местом, и между человеком и его другом, эти две таблички связаны, чтобы нам было ясно, что эти вещи не разделимы.

Человек не может сказать: я верю в Бога, но мне позволено причинять боль другому человеку, потому что я ненавижу его и наоборот.

Человек не может думать, что, хотя ему не позволено причинять вред другому человеку, он не верит в Бога.

Бог говорит в Торе: и возлюби ближнего своего, как самого себя, я есть Бог.

Человек может любить другого настоящей любовью, только если он верит, что в мире есть Бог и что все мы - из всех народов и стран - его сыновья.

Мы встречаемся здесь в третий раз, на Конгрессе мировых лидеров, организованном Президентом Казахстана. Здесь вы можете видеть особое уважение, которое правительство Казахстана оказывает каждому религиозному лидеру.

В этом году конференция посвящена революциям в мире после эпидемии коронавируса. Хотя, благодаря коронавирусу, вера в Бога окрепла. Все понимали: от нас ничего не зависит, даже маленькая бактерия, которую не может понять ни один специалист.

Все зависит только от Бога.

Мы все молимся, чтобы он уберег нас от эпидемий и войн и сделал мир разумнее и лучше.

И все же, что мы можем сделать, чтобы наши молитвы были приняты?

Уступка по отношению к другому и отказ от вредных привычек гарантируют нам лидерство меры за меру.

В Талмуде рассказывается о рабби Фриде, который повторял это для не очень умного ученика - четыреста раз за каждый свой урок. Он был великим лидером с большим количеством учеников, и все же у него хватало терпения объяснять одно и то же четыреста раз воспитаннику, который ничего не понимал.

С небес ему пообещали, что, благодаря его терпению, он сам проживет дольше и проживет не менее четырехсот лет, а всем людям, жившим в его поколении, будет дарована жизнь в следующем мире, на небесах.

Когда Святой, да будет Он благословен, видит, что люди нарушают свою мораль и

сдаются, Он тоже, да будет Он благословен, нарушает Свою мораль и отменяет все плохие постановления.

Лидеры должны быть примером терпения, отказа от вредных привычек, чтобы у общественности был практический пример хорошего обучения, и у всех нас был хороший год.

Понашемуобычаю, мы будем подписываться словами, которыми заканчивается наша молитва три раза в день:

Он заключает мир на своих высотах, он заключит мир с нами и со всем Израилем, и они сказали «Аминь».

SPEECH OF THE SEPHARDI CHIEF RABBI OF ISRAEL YITZHAK YOSEF

Honorable host, friend of Israel,
His Excellency President of Kazakhstan Mr. Tokayev!
Leaders from all over the world, each according to his honor and merit!

King David says in the book of Psalms:
Ask for the peace of Jerusalem, your
lovers will have;

I came here from Jerusalem, the holy city,
the most important city for all religions, to bless
everyone who comes here with the blessing of
peace, and to strengthen the hands of those who
work to bring peace to the world.

Our sages say: You have no vessel that holds
a greater blessing than peace. Peace is one of the
foundations of the Jewish religion, peace is one of
the foundations of all humanity, peace is one of
the names of God.

Around my neck I wear a necklace that I
received from the hands of my father, who is
considered the greatest of the rabbis of the last
generation, from Rabbi Ovadia Yosef, who rests
in Eden.

In this chain, the form of the Tablets of the
Covenant, stone tablets on which the Creator of
the world in his honor and by himself wrote the
Ten Commandments - given to the people of Israel
at Mount Sinai 3335 years ago. The tablets of the
covenant oblige us all to observe what is written
in them.

The two tablets of the covenant. On the right
panel, mitzvot concerning man's relationship with
his God were written. I am the Lord your God,
you shall have no other gods before me, and more.

Every person must know that he is under
the control of only one factor - the creator of the
world. There are none but Him. There is no person
and no object in the world stronger than the Holy
One, blessed be He.

And on the left panel, mitzvahs concerning the
relationship between a

person and his friend.

You shall not kill.

Do not commit adultery.

You shall not steal.

Thou shalt not bear false witness.

You shall not covet.

Although there are two different matters here,
between a person and a place and between a person
and his friend, the two tablets are connected, to
make it clear to us that things cannot be separated.

It is not possible for a person to say: I believe
in God, but I am allowed to hurt another person,
because I hate him. and vice versa. It is not
possible for a person to think that although he is
not allowed to harm another person, he does not
believe in God.

God says in the Torah: And love your neighbor
as yourself, I am God.

A person can love another true love only if he
believes that there is a God in the world, and that
all of us - from all nations and countries - are his
sons.

We are meeting here for the third time, at the
World Leaders Congress hosted by the President
of Kazakhstan. You can see here the special respect
that the Kazakhstan government gives to every
religious leader.

This year's conference deals with revolutions
in the world following the Corona epidemic.
Although, thanks to the corona, faith in G-d has
grown stronger. Everyone understood: nothing
depends on us, not even a small bacterium that no
expert can understand.

Everything depends only on God.

We all pray that he will prevent us from
epidemics and wars and make the world sane and
better.

And yet, what can we do so that our prayers
are accepted?

The concession towards the other and the
breaking of the bad habits, will guarantee us a
leadership of measure for measure.

In the Talmud, it is told about Rabbi Frida,
who would repeat in the ears of a student who
was not very smart - four hundred times for each
of his lessons. He was a great leader with many

students, and yet, he had the patience to explain the same thing four hundred times to a student who didn't understand. From the heavens they promised him thanks to his patience - that he himself would live longer and live no less than four hundred years, and all the people who lived in his generation would be granted the life of the next world, heaven.

When the Holy One, blessed be He, sees that people transgress their morals and give up, He

too, blessed be He, transgresses His morals and cancels all bad decrees.

The leaders must be an example of patience, giving up and breaking bad habits, so that the public will have a practical example of good learning, and we will all have a good year.

As is our custom, we will sign off with the words that end our prayer three times a day:

He makes peace in his high places, he will make peace on us, and on all Israel and they said **Amen**.

БҰҰ БАС ХАТШЫСЫ АНТОНИО ГУТЕРРИШТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Жоғары мәртебелі,
Ханымдар мен мырзалар,

Мен сіздерді Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII съезінде көргеніме қуаныштымын.

Мемлекет қайраткерлері мен көрнекті діни лидерлердің қатысуымен өтетін осы кездесуді ұйымдастырған Қазақстан Үкіметіне өз ризашылығымды білдіргім келеді.

Діни қайраткерлер ар-ождан дауысы мен рухани беделін өзара құрмет, жанашырлық пен бірлікті нығайту үшін пайдаланады деп сенеміз.

Келіспеушіліктерді бейбіт жолмен шешу үшін.

Өртүрлілікті байлық ретінде қарастыру үшін.

Бір-бірімен және болашақ ұрпақтармен ниеттес болу үшін.

Осы қиын-қыстау кезеңдерде бізге бұрынғыдан да мықты рух қажет.

Біздің әлем соғыс пен қақтығыстарға, төтенше гуманитарлық жағдайларға және экологиялық дағдарыстарға, аштық пен

кедейлікке толы.

Діни айырмашылықтарға негізделген жеккөрушілік пен кемсітушілік таралуда.

Мен діни лидерлерді өз қауымдастықтары арасындағы зорлық-зомбылықты қолдамауды және ксенофобияны, нәсілшілдікті және толеранттылықты бұзудың барлық түрлерін қабылдамауды сұраймын.

Біз өз заманымыздың сынақтарына төтеп бере аламыз және бір отбасы ретінде бірігіп, ауыртпалықты бөлісіп, мәселелерді шешіп, мүмкіндіктерді қолдана отырып, барлығына жайлы әлем құра аламыз.

Мен Сіздердің Біріккен Ұлттар Ұйымының жұмысы мен ортақ құндылықтарын алға ілгерілетуге қосқан орасан үлестеріңіз бен терең көзқарастарыңызды ерекше бағалаймын.

Мен сіздердің белсенділіктеріңіз, даналықтарыңыз және ортақ адамзатқа деген сенімдеріңіз үшін ризашылығымды білдіремін.

Сіздерге рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ООН АНТОНИУ ГУТЕРРИША

Ваши Превосходительства,
Дамы и господа!

Я рад приветствовать Вас на VII Съезде лидеров мировых и традиционных религий.

Хочу выразить признательность правительству Казахстана за организацию этой встречи, в которой принимают участие государственные деятели и видные религиозные лидеры.

Мы рассчитываем на то, что деятели веры будут использовать свой голос совести и духовный авторитет для поощрения взаимного уважения, сострадания и единства.

Для того, чтобы урегулировать разногласия мирным путем.

Для того, чтобы признать разнообразие как богатство.

Для того, чтобы быть солидарными друг с другом и с грядущими поколениями.

В эти трудные времена мы нуждаемся в этом духе больше, чем когда-либо.

Наш мир охвачен войнами и конфликтами, чрезвычайными гуманитарными ситуациями и экологическими кризисами, голодом и

нищетой.

Ненавистнические высказывания и дискриминация на основе религиозных различий продолжают распространяться.

Я прошу религиозных лидеров поощрять ненасилие среди своих общин и отвергать ксенофобию, расизм и все формы нарушения толерантности.

Мы можем выдержать испытания нашего времени и построить лучший мир для всех, объединившись как одна человеческая семья, разделяя бремя, решая проблемы и используя возможности.

Я глубоко ценю ваш многочисленный вклад и глубокую перспективу, которую вы привносите в продвижение работы и общих ценностей Организации Объединенных Наций.

Я благодарен вам за вашу активность, вашу мудрость и вашу веру в нашу общую человечность.

Благодарю вас!

SPEECH OF THE SECRETARY-GENERAL OF THE UNITED NATIONS ANTÓNIO GUTERRES

Excellencies,
Ladies and gentlemen!

I am pleased to greet the Seventh Congress of World and Traditional Religions. I commend the Government of Kazakhstan for hosting this meeting bringing together state actors and eminent religious leaders.

We count on faith actors to use their moral voice and spiritual authority to promote mutual respect, compassion, and unity. To resolve differences peacefully. To recognize diversity as richness.

To stand in solidarity with one another – and with generations to come. In these trying times, we need this spirit more than ever.

Our world is engulfed by wars and conflict, humanitarian emergencies and environmental crises, hunger and poverty.

Hate speech and discrimination based on

religion or belief continue to spread.

I ask faith leaders to promote non-violence among their communities and reject xenophobia, racism, and all forms of intolerance.

We can meet the tests of our time and build a better world for all – by coming together as one human family– sharing burdens, solving problems, and seizing opportunities.

I deeply appreciate your many contributions and the profound perspective you bring to advance the work and common values of the United Nations.

I am grateful for your activism, your wisdom, and your faith in our common humanity.

Thank you!

ҚАСИЕТТІ ИЕРУСАЛИМ ҚАЛАСЫНЫҢ, БҮКІЛ ПАЛЕСТИНА, АРАБИЯ, СИРИЯ, ИОРДАН ОБОНПОЛЫ (ЕКІ ЖАҒАЛАУЫ), ҚАСИЕТТІ СИОН ЖӘНЕ ГАЛИЛЕЯ КАНАСЫНЫҢ ПАТРИАРХЫ III ФЕОФИЛДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Президент мырза, Хатшы мырза, Құрметті әріптестер,
қатысушылар, ханымдар мен мырзалар!

Сы Съездің басшылығына әлемнің түкпір-түкпірінен келген дін лидерлері мен ғалымдардың осы көрнекті жиынның алдында сөз сөйлеуге шақырғаныңыз үшін алғысымызды білдіреміз. Біз мұнда өмірімізде бұрын-соңды болмаған кең ауқымды және терең қақтығыстар мен соғыстар, экономикалық тұрақсыздық, халықтың қозғалысы, пандемияның жалғасып жатқан салдары және әлемнің түкпір-түкпіріндегі саяси және әлеуметтік бөліністер кезеңінде жиналып отырмыз.

Біз мұнда ең алдымен өз діни дәстүрлеріміздің өкілдері ретінде жиналдық. Барлық ұлы тарихи діни дәстүрлердің негізінде бітімгершілік, әділеттілік пен келісім құндылықтары жатыр. Барлық діни дәстүрлердің негізінде әлемнің ең жоғары құндылығы жатыр, олар: Құдай мен адамзат арасындағы бейбітшілік, адамның отбасындағы бейбітшілік және адамзат пен жаратылыс арасындағы бейбітшілік.

Бейбітшілік пен бітімгершілікке деген православиелік христиан көзқарасы Құдайдың

жүрегінде орналасқан әлемнен басталады. Жаңа Өсиетте жазылғандай, «Бітімгерлер бақытты, өйткені оларды Құдайдың ұлдары деп атайды» (Мф. 5:9). Шынында да, қасиетті Павелдың айтуы бойынша, «барлық ақылдан жоғары» тұратын әлем Құдайдың кемелді әлемінен туындайды (Фил. 4:7). Әлем - бұл Құдайдың барлық реттелген қатынастарының негізі.

Біз, «әлемнің негізі» дегенді білдіретін Иерусалимнен шыққан адамдар, бірге өмір сүруге, өзара құрмет пен үйлесімділікке әкелетін әлемнің Күшін түсінеміз. Әлем – үйлесімділіктің анасы, өйткені егер адамның жүрегінде Құдай Рухы өмір сүретін бейбітшілік болмаса, онда адамзат ағалары арасында да, жаратылыстың қалған бөлігінде де бейбітшілік болмайды. Біздің адам табиғатымызға тән бейбітшілікке деген ұмтылыс, діни дәстүрімізге қарамастан, зорлық-зомбылық пен қақтығыстарға әкелетін жеке мүдделердің аздығынан, жаңа және түбегейлі ұстамдылық пен басқа, бейтаныс, мұқтаж адамдарға қамқорлық жасайды.

Әлем жанашырлықтан туады, ал Бейбітшілікке ұмтылу - бұл сенушінің ерік-жігерінің әрекеті. Киелі кітапта айтылғандай: жамандықтан аулақ болыңыз және жақсылық жасаңыз; бейбітшілікті іздеңіз және оған ұмтылыңыз. (Петрдің 1-ші хаты 3:11)

Сондай-ақ былай деп жазылған: Махаббат өзгермейді және адалдық бірге жүреді, әділдік пен бейбітшілік бірігіп кетеді. (ҚС. 84 [8 5]:1 1) Мұнда біз Құдайдың өсиеті болып табылатын бейбітшілік пен бітімгершіліктің күшін көреміз, сондықтан біз мұны ескеріп, нақты іс-әрекетке айналдыруымыз керек.

Шындық сол, біз даусыз сын-қатерлермен кезігеміз. Бүкіл адамзатқа нақты қауіп төніп

тұр. Сондықтан біздің моральдық миссиямыз және діни лидерлер ретіндегі моральдық парызымыз - азаматтық және саяси лидерлерге бейбітшіліктің маңыздылығын ескеруге көмектесу үшін қолдан келгеннің бәрін жасау. «Құдай, тәртіпсіздіктің Құдайы емес, бірақ бүкіл әлемнің Құдайы бар» (1 Кор. 1,4:33). Сонымен қатар, біз «ақиқатты, сенімді, махаббатты, бейбітшілікті сақтауымыз керек» дегенді еске түсіріп отыруымыз керек (2 Тим. 2: 22) және «бейбітшілік пен қауіпсіздік» (1 Фес. 5: 3) Құдайдың қалауымен адами отбасының негізінде тұр.

Адамзат ғасырлар бойы соғыстар мен зорлық-зомбылықтан зардап шегетінін жоққа шығаруға болмайды. Соғыс пен зорлық-зомбылық Құдайдан емес, сондықтан ұлы Иса пайғамбар бізді өз міндеттерімізді еске түсіруге және әрекетсіз отырмауға шақырады: халықтар қылыштарын соқасы мен найзаларын ораққа орайды: халық өз халқына қылышын серпімейді және бұдан былай соғысуды үйренбейді. (Ис. 2:4)

Бұл жай ғана шығармашылық түрткі емес; бұл басшылық лауазымдарда отырған басшылардың бәріне Құдайдың шақыруы. Болмайтын нәрсені болдыратындай жасау керек.

Біз бейбітшіліктің құдіретін үйреніп, осы Съез барысында санамызды нұрландырып, ойларымызға бағыт-бағдар беретін Құдіретті Құдай, Әлемнің Құдайы біздің бейбітшілік орнатудың хабаршысы болуға деген ұмтылысымызда елдерімізге және қауымдастықтарға жаңа күштермен оралу үшін күш пен даналық берсін.

Бізді қабылдағаныңыз үшін тағы да алғысымды білдіремін!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПАТРИАРХА ИЕРУСАЛИМА, ВСЕЙ ПАЛЕСТИНЫ, АРАВИИ, СИРИИ, ОБОНПОЛА (ОБОИХ БЕРЕГОВ) ИОРДАНА, КАНЫ ГАЛИЛЕЙСКОЙ И СВЯТОГО СИОНА ФЕОФИЛА III

Господин Президент,
Господин Секретарь,
Уважаемые коллеги-участники,
Дамы и господа!

Мы хотели бы выразить нашу благодарность руководству Съезда за Ваше приглашение выступить перед этим выдающимся собранием религиозных лидеров и ученых со всего мира.

Мы собрались здесь в беспрецедентный в нашей жизни период широкомасштабных и глубоких конфликтов и войн, экономической нестабильности, перемещения населения, продолжающихся последствий пандемии и глубоких политических и социальных

разногласий почти во всех уголках нашего мира.

И мы собрались здесь в первую очередь в качестве представителей наших религиозных традиций. В основе всех великих исторических религиозных традиций лежат ценности миротворчества, справедливости и согласия.

В основе всех религиозных традиций лежит высшая ценность мира: «Мир между Богом и человечеством, мир внутри человеческой семьи и мир между человечеством и творением».

Православный христианский взгляд на мир и миротворчество начинается с мира, который находится в сердце самого Бога. Как написано в Новом Завете, «Блаженны миротворцы, ибо они будут наречены сынами Божиими» (Мф. 5:9). Действительно, согласно святому Павлу, от Бога исходит совершенный мир, мир, который «превыше всякого ума» (Фил. 4:7). Мир - это основа всех божественно упорядоченных отношений.

Мы, выходя из Иерусалима, что означает «основа мира», понимаем силу мира, который рождает сосуществование, взаимное уважение и гармонию. Мир - это мать гармонии, потому что, если нет мира в человеческом сердце, где обитает дух Божий, не может быть мира ни среди братьев по человечеству, ни среди остального творения. Это присущее нашей человеческой природе стремление к миру уводит нас, независимо от нашей религиозной традиции, от мелочности личных интересов, которые ведут к насилию и конфликтам, к новой и радикальной сдержанности и заботе о другом, чужом, нуждающемся.

Мир рождается из сострадания, и стремление к миру - это акт воли со стороны верующего.

Как сказано в Святой Библии: «уклоняйся от зла и делай добро;

ищи мира и стремись к нему». (1-е послание Петра 3:11)

И также написано, что: «Любовь неизменная и верность сойдутся вместе, праведность и мир расцелуются». (Пс. 84 [85]:1)

Здесь мы видим силу мира и миротворчества, которые являются божественной заповедью, и поэтому мы должны принять это во внимание и воплотить в реальные действия.

Реальность является таковой, что мы сталкиваемся с неоспоримыми вызовами. Все человечество находится под реальной угрозой. Поэтому наша моральная миссия и наш моральный долг в качестве религиозных лидеров - сделать все возможное, чтобы помочь нашим гражданским и политическим лидерам принять во внимание важность мира. Ибо Бог - это «Бог, не есть Бог беспорядка (греч. ἀκαταστασία), но есть Бог мира» (1 Кор. 14:33). Кроме того, нам следует напомнить, что мы должны «держаться правды, веры, любви, мира» (2 Тим. 2:22) и что «мир и безопасность» (1 Фес. 5:3) лежат в основе Божьей воли для человеческой семьи.

Нельзя отрицать, что человечество на протяжении веков страдает от войн и насилия. Война и насилие не от Бога, и именно поэтому великий пророк Исайя призывает нас напоминать себе о наших обязанностях и не бездействовать, говоря нам: «народы перекуют мечи свои на орала и копыя свои на серпы: не поднимет народ на народ меча, и не будут более учиться воевать». (Ис. 2:4)

Это не просто поэтический посыл; это божественный вызов всем, кто занимает руководящие посты. Чтобы невозможное стало возможным.

Пусть Всемогущий Бог, Бог мира, у которого мы учимся силе мира, просветит наши умы и направит наши мысли во время этого Конгресса, и пусть Бог даст нам силу и мудрость, чтобы вернуться в наши страны и сообщества с новыми силами в нашем стремлении быть посланниками Божьего миростроительства в наше время.

Еще раз спасибо вам за то, что приняли нас!

SPEECH OF THE PATRIARCH OF THE HOLY CITY OF JERUSALEM AND ALL PALESTINE, SYRIA, ARABIA, AND BEYOND THE JORDAN RIVER, KANA OF GALILEE AND HOLY SION THEOPHILOS III

Mr President, Mr Secretary, Honoured Fellow Participants,
Ladies and Gentlemen!

We wish to express our gratitude to the leadership of this Congress for your invitation to address this distinguished gathering of religious leaders and scholars from all over the world. We are gathered here in a season, unprecedented in our lifetime, of widespread and deep conflict and war, economic instability, the displacement of populations, the ongoing consequences of pandemic, and profound political and social divisions in almost every corner of our world.

And we gather here primarily as those who are representatives of our several religious traditions. At the heart of all great historic religious traditions are the values of peace-making, justice, and reconciliation. All religious traditions have at their heart the supreme value of peace: peace between God and humanity, peace within the human family, and peace between humanity and creation.

An Orthodox Christian perspective on peace

and peace-making begins with the peace that is at the heart of God himself. As we read in the New Testament, “blessed are the peacemakers, for they will be called children of God” (Mt. 5:9). Indeed, according to Saint Paul, from God comes perfect peace, the peace that “surpasses all understanding” (Phil. 4:7). Peace is the foundation of all divinely-ordered relationship.

We who come from Jerusalem – which means “the foundation of Peace” – understand the power of peace which gives birth to co-existence, mutual respect, and harmony. Peace is the mother of harmony, because if there is no peace in the human heart, where the spirit of God dwells, there can be no peace among fellow human beings or among the rest of creation. This yearning in our human nature for peace draws us, whatever our religious tradition, away from the pettiness of the self-interest that leads to violence and conflict to a new and radical restraint and to a concern for the other, the stranger, the one in need.

Peace is born of compassion, and to seek peace is an act of the will on the part of the believer. As it is said in the Holy Bible:

let them turn away from evil and do good;
let them seek peace and pursue it. (1 Pet. 3:11)

And it is also written:

Steadfast love and faithfulness will meet;
righteousness and peace will kiss each other. (Ps. 84 [85]:11)

Here we see the power of peace and peace-making that is a divine commandment, and therefore we are to take this into serious consideration and translate it into real action.

The reality on the ground is that we are confronted by indisputable challenges. The whole of humanity is under real threat. Therefore it is our moral mission and our moral obligation as religious leaders to do our utmost to help our civic and political leaders to take into account the importance of peace. For God is a “God not of disorder (which is ἀκαταστασία in Greek), but of peace” (1 Cor. 14:33). Furthermore we should be reminded that we must “pursue righteousness, faith, love, and peace” (2 Tim. 2:22) and that

“peace and security” (1 Thess. 5:3) are at the heart of God’s will for the human family.

There is no denying that humanity throughout the ages has suffered from war and violence. War and violence are not from God, and this is why the great Prophet Isaiah is exhorting us to remind us of our responsibilities, and not to be idle, by telling us:

they shall beat their swords into plowshares
and their spears into pruning hooks;
nation shall not lift up sword against nation;
neither shall they learn war any more. (Is. 2:4)

This is not just a poetic sentiment; this is a divine challenge to all who hold positions of authority. So the impossible becomes possible.

May Almighty God, the God of peace, from whom we learn the power of peace, enlighten our minds and guide our thoughts during this Congress, and may God give us the strength and the wisdom to return to our countries and communities renewed in our commitment to be messengers of God’s peace-building in our time.

Thank you again for hosting us!

ДҮНИЕЖҮЗІЛІК ИСЛАМ ЛИГАСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ МҰХАММЕД БЕН АБДУЛКАРИМ ӘЛ-ИСАНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Барша мадақ Аллаға тән,
Алланың салауаты мен сәлемі біздің пайғамбарымыз Мұхаммедпен,
оның отбасымен және сахабаларымен бірге болсын!

Аса мәртебелі Қазақстан
Республикасының Президенті
Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев мырза,
Жоғары Мәртебелі,
Аса Мәртебелі,
Құрметті қонақтар,

Алланың игілігі, рақымы мен шапағаты
сіздермен бірге болсын!

Мен Дүниежүзілік Ислам Лигасы, оның
кеңестері, комитеттері мен халықаралық
қауымдастықтары атынан әлемдік және
дәстүрлі діндер лидерлерінің тарихи Съезінде
сіздермен бірге болғанымға қуаныштымын.

Біріншіден, Жоғары Мәртебелі, Қазақстан

Республикасы Президенттің басшылығымен
орын алған бүгінгі конференциядағы «діни
дипломатияның» маңызды және ықпалды
құралын пайдалана отырып, бүкіл әлемде
бейбітшілікке және ұлттық қоғамдардың
үйлесімділігіне жәрдемдесу жөніндегі үлкен
және мақтауға тұрарлық күш-жігерді атап
өту қажет. Бұл күш-жігер жалпы діни және
жалпыадамзаттық мақсаттарды білдіреді.

Адамзат тарихындағы қақтығыстар мен
соғыстардың көпшілігі діндерге жалған
жатқызылған идеялардан туындағаны
бәрімізге белгілі.

Шындығында, олар тек осындай идеяларды

ұстанатындардың көзқарасын білдіреді, ал діндердің шынайы ілімі емес.

Сонымен қатар, олар ешқандай өркениетті және саналы мәдениеттің шындығын көрсетпейді.

Мәртебелі, Президент мырза!

Ханымдар мен мырзалар!

Адамзат тарихында орын алған пайымдау мен шешімдердегі қателіктер туралы және олардан туындайтын жағымсыз, кейде қауіпті салдары болғанын бәріміз білеміз.

Мұның бәрінің ең үлкен себебі – бір-бірінен алыстау, бұл өзара қорқыныш, үрей мен алшақтық тудырады, ол уақыт өте келе көбейіп, иллюзиялар мен күмәндарға толып, тіпті зиянкестерге әрекет етуге мүмкіндік береді.

Алла Тағала игі істерде әркімге табыс тілеп, дана басшылығымен бүкіл адамзаттың игілігі үшін ұмтылған Қазақстан Республикасының күш-жігеріне батасын берсін!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ ИСЛАМСКОЙ ЛИГИ МУХАММЕДА БЕН АБДУЛКАРИМ АЛЬ-ИСЫ

Хвала Аллаху, и да пребудет мир и благословение Аллаха с нашим
Пророком Мухаммедом, его семьей и сподвижниками.

Ваше Превосходительство
господин Касым-Жомарт Токаев,
Президент Республики Казахстан,
Ваши Превосходительства,
Ваши Высокопреосвященства,
Уважаемые гости,

Да пребудет с вами мир, милость и
благословение Аллаха!

Я рад быть с вами от имени Всемирной
Исламской Лиги, ее советов, комитетов
и международных ассоциаций на этом
историческом Съезде лидеров мировых и
традиционных религий.

Во-первых, хочу подчеркнуть большие
и похвальные усилия, предпринятые
Республикой Казахстан под руководством Его
Превосходительства Президента по содействию
миру во всем мире и гармонии национальных
обществ с использованием важного и
влиятельного инструмента «религиозной
дипломатии», который виден на сегодняшней
конференции. Эти усилия выражают общие
религиозные и общечеловеческие цели.

Все мы знаем, что большинство конфликтов
и войн на протяжении всей истории
человечества возникло из-за идей, ложно
возлагаемых на религию. В действительности

они выражают только мировоззрение тех,
кто придерживается таких идей, а вовсе
не истинное учение религий. Кроме того,
они не отображают реальность какой-либо
цивилизованной и осознанной культуры.

Ваше Превосходительство, господин
Президент!

Дамы и господа!

Мы все знаем об ошибках в восприятии и
решениях, имевших место на протяжении
всей истории человечества, даже в наши
дни, и о негативных, а иногда даже опасных
последствиях этого.

Самая большая причина всего этого –
отдаленность друг от друга, что порождает
взаимный страх, тревогу и пропасть, которая
со временем увеличивается, наполняется
иллюзиями и сомнениями и даже позволяет
действовать злоумышленникам.

Да ниспошлет Всевышний Аллах каждому
успех в добрых делах и благословит усилия
Республики Казахстан, стремящейся под
ее мудрым руководством на благо всего
человечества.

Пусть Аллах поможет всем преуспеть.

Да пребудет с вами мир, милость и
благословение Аллаха!

SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE WORLD ISLAMIC LEAGUE MOHAMMAD BIN ADBULKARIM AL-ISSA

All praise is due to Allah, and May the peace and blessing of Allah be upon our Prophet Mohammed, his family and companions.

Your Excellency Mr. Kassym-Jomart Tokayev
President of the Republic of Kazakhstan,
Your Excellencies,
Your Eminences,
Distinguished guests,

May the peace, mercy and blessings of Allah be upon you.

I am delighted to be with you on behalf of the Muslim World League, its councils, committees, and international associations in this historic Congress of Leaders of World and Traditional Religions.

First, to highlight the great and commendable efforts undertaken by the Republic of Kazakhstan under the leadership of His Excellency the President to promote world peace and harmony of the national societies using the important and influential tool of «religious diplomacy» which is visible in today's conference; expressing the common religious and human goals.

We all know that most conflicts and wars throughout human history resulted from ideas falsely blamed on religions.

In reality, they only express the outlook of those who hold such ideas, and not at all the true teachings of religions.

Also, they do not portray the reality of any culture that is civilized and has awareness

Your Excellency, Mr. President,
Ladies and Gentlemen,

We are all aware of the mistakes in perception and decisions that took place throughout human history even in this day and age, and the negative, and sometimes even dangerous outcomes of that.

The biggest reason for all of that, is being far apart from one another which creates mutual fear, anxiety and a gap that widens with time, and is filled with illusions and doubts, and even allows the evildoers to come in.

May Allah the Almighty grant everyone success to do good and bless the efforts of the Republic of Kazakhstan, which is striving under its wise leadership, for the betterment of humanity at large.

May Allah grant success to everyone.

May the peace, mercy, and blessings of Allah be upon you.

БҰҰ БАС ХАТШЫСЫНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ, БҰҰ ӨРКЕНИЕТТЕР АЛЪЯНСЫНЫҢ ЖОҒАРЫ ӨКІЛІ МИГЕЛЬ АНХЕЛЬ МОРАТИНОСТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті
Қасым-Жомарт Тоқаев мырза!
Мәртебелі рухани және діни көшбасшылар!
Құрметті қонақтар!

Сөзімді мәртебелі Қасым-Жомарт Тоқаевқа көрнекті дін көшбасшыларының осынау айтулы жиынға қатысуға шақырғаны үшін шын жүректен алғыс айтудан бастағым келеді! Бұл Мен үшін құрмет.

Президент Тоқаевтың Қазақстан Парламенті Сенатының Төрағасы болған уақыттан бері осы Съезді ұйымдастырудағы үздіксіз жетекшілігі оның саяси және діни тұрғыдағы диалогты ілгерілетуге және әлем халықтары арасындағы рухани жақындасу үдерісін нығайтуға шынайы берілгендігін көрсетеді.

Осы тұрғыдан алғанда, көрнекті діни көшбасшылар мен саяси қайраткерлердің жалпы адамзаттық құндылықтардың адамзат дамуы мен жалпыға ортақ бейбітшілік, тұрақтылық пен қауіпсіздік үшін маңыздылығын атап өту үшін бір жерге жинағанмызды көру жүрегімді жылытады.

Бұл бастаманың Қазақстанда туғаны кездейсоқ емес шығар. Қазақстан 100-ден астам ұлттар мен көптеген діни қауымдастықтардың отаны болып табылады. Бұл сіздің тарихыңыз.

Құрметті қасиетті әкелер! Құрметті қонақтар! Біз адамзат тарихының өте маңызды

сәтінде тұрмыз, бұрын-соңды болмаған, мүмкін Екінші дүниежүзілік соғыстан бері. Сегіз ай бойы жалғасып келе жатқан Украинадағы соғыстың саяси салдары күн сайын күшейе түсуде. Бұл соғыс адам өмірін және адамдардың өмір сүру және өмір сүру қабілетін бұзады.

Бұл бастаманың 17 конфессия мен 100-ден астам этнос өкілдері тұратын Қазақстанда дүниеге келуі кездейсоқ емес.

Ия, бұл сіздердің тарихыңызға айналды. Бұл сіздердің бүгінгі келбетіңізді, аймақты анықтап, әлемді байытады.

Құрметті қасиетті әкелер! Құрметті қонақтар!

Біз адамзат тарихының шешуші сәтте тұрмыз, бұндай кезең әрбірден кейін Екінші дүниежүзілік соғыстан бері болған емес.

Украинадағы соғыстың саяси, экономикалық және әлеуметтік салдары күн сайын ашылуда.

Осы соғысқа дейін жаһандық індет әлемді тізе бүктірді, өмір мен күнкөрістің күрт өзгеруіне әкелді. Бірақ бәрінен бұрын COVID-19 біздің қоғамдарымыздағы теңсіздіктер мен келеңсіздіктерін көрсетті. Өшпенділік, нәсілшілдік және әйел атаулыны жек көрушілік және басқа да жағымсыз құбылыстар туралы хабарламаларды күшейте түсті. Осындай тұрлаусыз кезеңде халықтың ең осал топтарын, соның ішінде діни бірлестіктерді кінәлау ыңғайлы болатыны белгілі.

Қоғам неғұрлым көп ұлтты және көпконфессиялы бола бастаған кезде алауыздықтың артқанын және сенімнің әлсірегенін көру өте өкінішті. Әртүрлілік қауіп ретінде емес, байлық ретінде әділ қарастырылуы үшін біз әлеуметтік келісімге инвестиция салуымыз керек. Сонымен қатар, біз әрбір қауымдастықтың өздерінің жеке басын — олардың мәдениетін құрметтейтінін сезінуін қамтамасыз етуіміз керек.

Біз сондай-ақ әр мәдениеттің және әр діннің жеке басын құрметтеу керек екенін түсінуіміз керек. Кемсітушілік бәрімізге нұқсан келтіреді және бәріміздің құқығымызды бұзады. Бұл адамдарға және қоғамдарға өздерінің толық әлеуетіне қол жеткізуге кедергі жасайды.

Тарихи оқиғалар күнтізбесіне көз жүгіртсек, 2 күн бұрын әлем 11 қыркүйектегі

лаңкестік оқиғаның 21 жылдығын атап өтті. 7-ші рет өткізіліп отырған бұл Съез Біріккен Ұлттар Ұйымының Өркениеттер Альянсының миссиясы мен мақсаттарына ерекше мән береді. Съездің бірінші шақырылымы 2003 жылы, яғни 2001 жылғы 11 қыркүйектегі лаңкестік шабуылдардан кейін екі жыл өткен соң – конфессиялар мен мәдениеттер арасындағы диалогты дамыту және қазіргі заманның күрделі сын-қатерлеріне жауап іздеу мақсатында өткізілді. Бұл платформа терроризм мен діни экстремизм олардың арасындағы алауыздыққа қауіп төнген уақытта христиан, ислам және басқа діни қауымдастықтар арасында көпір құруда маңызды рөл атқарды. Ал 2005 жылы Өркениеттер альянсы Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы Кофи Аннанның саяси бастамасы ретінде лаңкестік пен зорлық-зомбылық экстремизмге қарсы әрекет ету және оған қарсы баяндау үшін құрылды. Біз Иракты айтпағанда, Нью-Йоркте, Вашингтонда, Лондонда, Мадридте және Балиде мұндай лаңкестік әрекеттің жан түршігерлік әсерін көрдік.

Содан бері лаңкестікке қарсы жаһандық күш-жігер бұл қауіпті ауыздықтауға көмектескенімен орындары өзгеріп, әрекет етушілер өзгерген. Діни нысандар мен ғибадат орындарына жасалған террористік шабуылдар да жиілеп кетті.

Біріккен Ұлттар Ұйымының өркениеттер альянсы да өз үлесін қосуда. Мәдениетаралық және дінаралық диалогты насихаттай отырып, біздің миссиямыз радикалданудың негізгі себептерін жою және нәсілшілдікке, ксенофобияға, антисемитизмге, мұсылмандарға қарсы жеккөрушілікке және діни төзімсіздіктің басқа түрлеріне қарсы тұруды қамтамасыз ету үшін өте маңызды, олар бір-біріне байланысты, экстремизмді қоздырады.

Сондай-ақ, біз әрқашан діни көшбасшылар мен басқа да рухани ұйымдардың бейбітшілік сын-тегеуріндеріне жауап берудегі маңыздылығын түсінеміз және мойындаймыз. Сондықтан біз осы платформаны, осындай диалогты құрдық. Дінаралық диалог - бұл бізді бөлетін нәрселермен күресудің өте күшті құралы, сонымен қатар қақтығыстарды

шешудің құралы. Дін сонымен қатар адам құқықтарын құрметтеу үшін күресудің күшті құралы болып табылады.

Біз сондай-ақ БҰҰ-ның діни нысандарды қорғау жөніндегі іс-қимыл жоспарын әзірледік. Бұл жоспар адам құқықтарына және дінаралық және мәдениетаралық диалогты ілгерілетуге негізделген.

Құрметті достар! БҰҰ Өркениеттер Альянсының рөлі қазіргі уақытта Өркениеттер Альянсы құрылған кездегі жағдаймен салыстырғанда одан да қиын. Геосаяси ландшафттағы елеулі өзгерістерді және діни және этникалық бағыттар бойынша бірполярлылық пен бөліну тенденцияларын ескере отырып, Батыс пен басқа әлем арасындағы алшақтыққа әкеледі. Осының негізінде БҰҰ мен өркениеттер альянсы әлемнің әртүрлі бөліктері арасында көпір салуға тырысуда және Қазақстан бүкіл әлемде келісім мен бейбітшілікті қамтамасыз ету үшін осы жұмыстың және осы бастаманың өте маңызды және маңызды бөлігіне айналуы мүмкін. Осы жұмыс арқылы біз бейбіт қоғамды ешқашан берілген деп қабылдау мүмкін емес екенін түсінеміз. Бейбітшілік пен келісім, адам құқықтарын құрметтеу өзара құрмет болған кезде ғана мүмкін болады. Өзара сыйластық – бұл бір күнде жасалатын нәрсе емес, бұл күн сайын үнемі күш салуды қажет етеді. Біріккен Ұлттар Ұйымының өркениеттер альянсы да осы жұмыстың бір бөлігі болуға тырысады және Біз Хатшылықтың жұмысында да өз міндеттемелерімізді көрсетуді жалғастырамыз.

Құрметті достар! Идеялар үшін күрес, құндылықтар үшін күрес ешқашан тоқтамайды. Діни көшбасшылар әрқашан өздерінің беделін де, дауысын да жеккөрушілікке, экстремизмге қарсы күресте және өзара құрмет пен кішіпейілділікті қамтамасыз етуде қолдануы керек. Дәл осы әмбебап құндылықтар қақтығыстар кезеңдерінен, шиеленіс кезеңдерінен аман қалуға көмектеседі және барлық қауымдастықтарға әділеттілікке жету, қасиеттілікке жету және экстремизммен күресу үшін ортақ платформаны ұсынуға

көмектеседі.

Рим Папасы Франциск және оның Әл-Азхар имамы Ахмед ат-Тайебтің 2019 жылдың 4 ақпанында бірлесіп жазған Адамзат бауырластығы туралы құжаты адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясында бекітілген осы құндылықтардың көрінісі болып табылады. Құжатқа бірлесіп қол қойып, екі діни ағым басқаларға үлгі көрсетті. Бұл бір немесе екі конфессия арасындағы конфессияаралық диалогтың жоспары ғана емес, сонымен бірге барлық конфессияларды қамтиды. Диалог қарапайым процесс емес, егер біз оны үйретіп, дамыта алмасақ, жағдай монологқа немесе жанжал мен зорлық-зомбылық экстремизмге ықпал ететін мутизмге жол беруі мүмкін екенін тарих дәлелдеп отыр. Рим Папасы Франциск оны параллель монолог ретінде сипаттайды.

Біз адамзат тарихының шешуші сәтінде тұрғанда, шешуші күш соғыс емес, диалог болып табылады.

Өз сөзімді аяқтамас бұрын атап өтуге тұрарлық тағы бір маңызды мәселеге тоқталғым келеді, атап айтқанда зорлық-зомбылық немесе террорлық әрекеттерін белгілі бір діндермен байланыстыру. Дін зорлық-зомбылықты тудырмайды. Адамдар дінді зорлық-зомбылық пен соғысты ақтау үшін пайдаланады.

Қорытындылай келе, диалог, толеранттылық, әртүрлілік және құрмет сияқты ұғымдар халықаралық, аймақтық және ұлттық аренада үнемі сақталуы керек деген сөздерді қайталауға рұқсат етіңіз.

Өйткені, біздің бәріміз ұмтылатын бейбітшілік, әділдік және адами бауырластық - бізді біріктіретін нәрсе, өйткені біз әртүрлі мәдениеттерімізге қарамастан, бәріміз бір адамзаттың бөлігіміз.

Мен Президент Қасым-Жомарт Тоқаевқа және Қазақстан Үкіметі мен халқына қонақжайлылығы үшін тағы да алғыс айтқым келеді.

Көп рақмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ООН, ВЫСОКОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ АЛЬЯНСА ЦИВИЛИЗАЦИЙ ООН МИГЕЛЬ АНХЕЛЯ МОРАТИНОСА

Ваше Превосходительство Президент Республики Казахстан
Касым-Жомарт Токаев!

Ваши Преподобия, духовные и религиозные лидеры!
Уважаемые гости!

Хотел бы начать с теплой благодарности Его Превосходительству Президенту Касым-Жомарту Токаеву за приглашение выступить на этом высоком собрании выдающихся религиозных и политических лидеров.

Для меня это честь!

Неизменное лидерство Президента Токаева в организации этого Съезда с момента его пребывания на посту Председателя Сената Парламента Казахстана демонстрирует его

искреннюю приверженность продвижению диалога на политическом и религиозном уровнях и укреплению процесса духовного сближения между народами мира.

В этом смысле отрадно видеть, как выдающиеся религиозные и духовные лидеры, а также политические деятели собираются вместе, чтобы вновь подтвердить важность общих общечеловеческих ценностей в духовном и социальном развитии человечества, обеспечении всеобщего мира, безопасности и

стабильности.

Неслучайно эта инициатива родилась в Казахстане, где проживает 18 религий и более 100 этносов, десятилетиями и веками мирно сосуществующих в этой прекрасной стране.

Это ваша история. Это сделало вас тем, кто вы есть, определяя регион и обогащая мир.

Уважаемые святые отцы!

Уважаемые гости!

Мы находимся в чрезвычайно важный момент истории человечества, как никогда раньше, наверное, со времен Второй мировой войны.

Политические, экономические и социальные последствия войны в Украине, которая идет уже восьмой месяц, продолжают раскрываться каждый день. Эта война разрушает человеческие жизни.

До этой войны глобальная пандемия поставила мир на колени, перевернув жизни и средства к существованию. Но больше всего COVID-19 обнажил неравенство и трещины в наших обществах. Выросли язык ненависти, расизм и женоненавистничество. А как известно, во времена неопределенности становится удобным очернение наиболее уязвимых, в том числе религиозных общин.

По иронии судьбы мы наблюдаем разногласия и подрыв доверия в то время, когда общества становятся все более многоэтничными и многоконфессиональными. Нам нужно инвестировать в социальную сплоченность, чтобы разнообразие справедливо рассматривалось как богатство, а не как угроза. В то же время нам необходимо обеспечить, чтобы каждое сообщество чувствовало, что его самобытность, его культура уважается.

Мы также должны понимать, что дискриминация подрывает всех нас и нарушает права всех нас. Это мешает людям и обществам раскрыть свой потенциал. Если мы посмотрим на календарь исторических событий, 2 дня назад мир отметил 21-ю годовщину терактов 11 сентября.

Этот Съезд, проводимый уже в 7-й раз, имеет особое отношение к миссии и целям Альянса цивилизаций ООН. Первый созыв Съезда состоялся в 2003 году – через два года после террористических актов 11 сентября

2001 года – с целью способствовать диалогу между религиями и культурами и поиску ответов на сложные вызовы нашего времени. Эта платформа сыграла решающую роль в наведении мостов между христианством и исламом, а также другими религиозными общинами в то время, когда терроризм и религиозный экстремизм угрожали углубить разрыв между ними.

А в 2005 году Альянс цивилизаций был создан в качестве политической инициативы Генерального секретаря ООН Кофи Аннана, чтобы отреагировать на терроризм и насильственный экстремизм и дать контрнарратив. Мы видели ужасающие последствия таких террористических атак в Нью-Йорке, Вашингтоне, Лондоне, Мадриде и на Бали, не говоря уже об Ираке.

Наша миссия носит особую важность для того, чтобы устранять первопричины радикализации, а также предоставлять контральтернативу расизму, ксенофобии, исламофобии и прочим формам религиозной нетерпимости, которая усиливается повсеместно по всему миру.

С тех пор, хотя глобальные усилия по борьбе с терроризмом помогли обуздать эту угрозу, и места и действующие лица, возможно, изменились, но уродливое лицо терроризма и насильственного экстремизма все еще сохраняется во многих частях мира. Также участились террористические атаки на религиозные объекты и места отправления культа.

Также мы всегда понимаем и признаем важность религиозных лидеров и прочих духовных организаций для того, чтобы отвечать вызовам мира. Поэтому мы и создали эту платформу, такой диалог. Межрелигиозный диалог – это очень мощный инструмент для того, чтобы бороться с тем, что нас разделяет, и также является инструментом для разрешения конфликтов. Можно сказать, что это является жизнеспособным инструментом, на который, зачастую, не обращают внимания. Религия также является мощным инструментом для того, чтобы бороться за уважение к правам человека.

Уважаемые друзья!

Роль Альянса цивилизаций ООН в

настоящее время является еще более трудной по сравнению с тем, какова она была еще в период своего создания. Учитывая значительные изменения в геополитическом ландшафте и тенденции к униполярности и разделению по религиозным и этническим линиям, это также приводит к разрыву между Западом и прочим миром. И на этой основе ООН и Альянс цивилизаций пытаются выстроить мосты между различными частями мира, и Казахстан может стать очень важной и значимой частью этой работы и этого начинания для того, чтобы обеспечить согласие и мир во всем мире. Без этой работы мы понимаем, что мирное общество никогда не получится воспринимать как данность.

Мир и согласие, уважение прав человека возможны только тогда, когда есть взаимное уважение. Взаимное уважение – это не то, что можно сделать за один день, это то, что требует постоянных усилий каждый день. И Альянс цивилизаций Организации Объединенных Наций также пытается быть частью этой работы, и мы продолжаем показывать свою приверженность также и в работе Секретариата.

Уважаемые друзья!

Борьба за идеи, борьба за ценности никогда не прекращается. Религиозные лидеры также должны прикладывать и свой авторитет, и свой голос в борьбе против ненависти, экстремизма, и в обеспечение взаимного уважения и смиренности. Именно эти универсальные ценности помогают нам выживать в периоды конфликтов, периоды напряженности, и помогают всем сообществам сойтись вместе с предоставлением общей платформы для достижения справедливости, достижения освящения и борьбе с экстремизмом.

Документ о человеческом братстве, о

котором также говорили Шейх Ахмед ат-Тайеб и Его Святейшество Папа Франциск, как раз является выражением этих ценностей, он также во многом перекликается по многим пунктам с универсальной Декларацией по правам человека Организации Объединенных Наций. Эти права затрагивают не только одну или две веры, они отвечают самым глубинным чаяниям практически всех религий мира.

Его Святейшество Папа Франциск говорил также о том, что нужно проводить параллельный диалог, а не параллельные монологи. И когда мы говорим о проблемах мира, то должны понимать, что война и конфликт никогда не могут быть средством их решения».

Я также хотел бы остановиться на следующем. Религия не проповедует насилие. Индивиды используют религию для того, чтобы обосновать, оправдать насилие и войну.

В заключение позвольте мне еще раз повторить, что такие слова, как диалог, терпимость, разнообразие и уважение; мало что значат, если они не подкрепляются конкретным широким спектром действий под международной эгидой искреннего сотрудничества со стороны государственных и негосударственных субъектов. В конце концов, мир, справедливость и человеческое братство, к которым мы все стремимся, – это то, что связывает нас вместе, поскольку мы все являемся частью одного человечества, несмотря на множество наших различных культур.

Я еще раз благодарю Его Превосходительство Президента Касым-Жомарта Токаева за его гостеприимство, а также Правительство и народ Казахстана.

Благодарю!

SPEECH OF THE UN UNDER-SECRETARY-GENERAL THE HIGH REPRESENTATIVE FOR THE UNITED NATIONS ALLIANCE OF CIVILIZATIONS (UNAOC) MIGUEL ÁNGEL MORATINOS

Your Excellency Mr. Kassym-Jomart Tokayev,
President of the Republic of Kazakhstan!
Your Eminencies, Spiritual and Religious Leaders!
Distinguished guests!

I would like to start by warmly thanking His Excellency, President Kassym-Jomart Tokayev for inviting me to address this august gathering of distinguished religious and political leaders. I am truly honored.

President Tokayev's continuing leadership in organizing this congress ever since his tenure as Chairman of the Senate of the Parliament of Kazakhstan demonstrates his genuine commitment to advancing dialogue at the political and religious levels and to strengthening the process of spiritual rapprochement among the peoples of the world.

In that sense, it's heartwarming to see prominent faith and spiritual leaders and political dignitaries come together to re-affirm the importance of shared human values in the spiritual and social development of humankind, ensuring universal peace, security and stability.

It's no coincidence that this initiative was born in Kazakhstan, home to 17 religions and more than 100 ethnic groups who have peacefully coexisted for decades and centuries in this beautiful country.

This is your history. It has made you who you are – defining the region and enriching the world.

Eminencies,
Distinguished guests,

We are at a defining moment of human history. A moment like no other, perhaps since World War II.

The political, economic and social repercussions of the war in Ukraine, now in its eighth month, continues to unfold everyday

Prior to this war, the global pandemic brought the world to its knees, upending lives and

livelihoods. But most of all COVID 19 exposed the inequalities and fissures in our societies. Hate speech, racism and misogyny surged. And as we know, in times of uncertainties vilifying the most vulnerable, including religious communities becomes convenient.

It is quite an irony, that we see divisions and an erosion of trust at a time when societies have become ever more multi-ethnic and multireligious. We need to invest in social cohesion, so that diversity is rightly seen as a richness, not a threat. At the same time, we need to ensure that every community feels that their identity – their culture – is being respected.

For all we know, discrimination diminishes us all. It prevents people – and societies – from achieving their full potential.

Looking at the calendar of historical events, 2 days ago the world marked the 21st anniversary of 9/11 terrorist attacks. This Congress, now in its 7th edition has a particular relevance to the mission and objectives of the United Nations Alliance of Civilizations. Its first edition was in 2003 - two years after the terrorist attacks on September 11, 2001 - to foster dialogue between faiths and cultures and search for answers to the daunting challenges of our time. This platform has been critical in building bridges between Christianity and Islam and other religious communities at a time when terrorism and religious extremism threatened a deeper rift between them. And in 2005, the Alliance of Civilizations was created as the political initiative of the United Nations Secretary General Kofi Annan to respond to and provide a counter narrative to terrorism and violent extremism. We saw the horrific impact of

such terrorist attack in New York, Washington, London, Madrid and Bali, not to mention across Iraq.

Since then and while global counter-terrorism efforts helped in curbing this menace and while the locations may have changed and the actors may have changed, the ugly face of terrorism and violent extremism still persist in many parts of the world from Sahel and Sub-Saharan Africa to Libya, Yemen Afghanistan and elsewhere. Terrorist attacks on religious sites and places of worship have also surged.

This is where the United Nations Alliance of Civilizations comes into play. Through advancing intercultural and interreligious dialogue, our mission is especially important in addressing the root causes of radicalizations and providing a counter-narrative to racism, xenophobia, anti-Semitism, anti-Muslim hatred and other forms of religious intolerance, which are increasing in many places, feeding each other and fermenting extremism. We have long recognized the value added of religious leaders and faith based organizations. Hence, we expanded a unique global platform for interfaith dialogue. Intercultural and interreligious dialogue is a critical tool against isolation, mistrust, and confrontation. It is also the most powerful vector for conflict prevention and conflict resolution. I must say, a viable tool that has been often overlooked. We have also developed the UN Plan of Action to Safeguard Religious Sites. A plan rooted in human rights and based on advancing interreligious and intercultural dialogue.

The role of UNAOC today is even more challenging than when it was created 18 years ago. Challenges that emerged as a result of the drastic changes in the geopolitical landscape, the tendency towards unipolarity and the divisions across ethnic, cultural and religious faultlines prompting a revival of a debate over a clash between the West and the rest of world. Against this backdrop, UNAOC is fit to be a bridgebuilder and an alliance for peace. Nur-Sultan can be the incubator of this endeavour due to its geopolitical dynamics and its determination to work for reconciliation and peace.

Through this Congress – and other efforts – we recognize that a peaceful just and harmonious society can never be taken for granted. We realize

that sustainable and lasting peace rooted in mutual respect, human rights and dignity for all, is not a one-day-feel-good act. It is a continuous process that must be nurtured day after day. It is way of life.

And the United Nations Alliance of Civilizations is proud to be part of this endeavour and we continue to be committed to work closely with the Congress Secretariat.

Distinguished guests,

The battle for ideas, for ideals, for values, never ends. Religious leaders must lead the way using their moral voice and channeling the trust vested in them by their communities to stand up against bigotry and hate speech and promote the highest standards of mutual respect, compassion and humility.

Isn't these universal human values inherent in all religious teachings?

In times of turmoil, religious leaders, traditional and non-traditional, can provide a values-based glue to hold communities together and provide common ground for peace-making and problem solving. Only through their relentless pursuit of enlightenment can they play their highest role in eliminating the scourge of extremism, hate and violence.

Faith is and will always be central to hope and resilience.

The document of Human Fraternity co-authored by His Holiness Pope Francis and His Eminence the Grand Imam of Al-Azhar on the 4th of February 2019 is an embodiment of these values enshrined in the Universal Declaration of Human Rights. By co-signing the document, the two religious echelons led by example. It is a blueprint for interfaith dialogue not only among one or two faiths, but it encompasses all faiths. History has shown that dialogue is not a simple process, but that if we fail to teach and cultivate it, the situation can give way to a monologue or to mutism, which is conducive to conflict and violent extremism. HH Pope Francis describes it as parallel monologues.

When we are at a pivotal moment of human history, dialogue not war is the answer.

This brings me to another important point which I believe is worth underscoring before concluding my remarks, namely associating acts of violence or terror with certain religions.

It is not religion that causes violence.

It is individuals who choose to espouse violence, wrongfully and cynically invoking faith when perpetrating their vile acts.

Concluding, allow me to re-iterate that words like dialogue, tolerance, diversity and respect mean little if not supported by concrete broad range of actions under an international umbrella of sincere cooperation from state and non-state actors. After

all, peace, justice and human fraternity that we all aspire for, are what bind us together as we are all part of one humanity despite our many diverse cultures

I once again thank HE President Kassym-Jomart Tokayev for his hospitality and the Government and people of Kazakhstan

I thank you!

САУД АРАБИЯСЫ КОРОЛІНІҢ РЕСМИ ӨКІЛІ, ИСЛАМ ІСТЕРІ, УАҒЫЗ ЖӘНЕ НАСИХАТ ЖӨНІНДЕГІ МИНИСТРІ АБДЕЛАТИФ БЕН АБДУЛАЗИЗ АБДРАХМАН ӘЛ АШ-ШЕЙХТІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Зайырымды, рахымды Аллаһтың атымен бастаймын! Бір Аллаға мақтаулар болсын, одан кейін пайғамбарлар мен олардың отбасына және сахабаларына салауат пен сәлем болсын, қияметке дейін оған Алланың мейірімі мен сәлемі, берекеті сізбен бірге болсын!

Аса мәртебелі, Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев мырза, құрметті қонақтар, жоғары мәртебелілер, баршаңызға сәлем жолдаймын және Екі қасиетті мешіттің қамқоршысы Король Салман ибн Абдул-Азиз әл Сауд пен оның ұлы мәртебелі мұрагер ханзада Мұхаммед ибн Салман әл Саудтың сәлемін жеткізуге рұқсат етіңіз. Алла оларды сақтасын!

Біз өркениетаралық диалогты қалыптастыруда тиімді рөл атқаратын осы форумды жоғары бағалаймыз. Дағдарыс, апаттар мен қиыншылықтар кезінде бүкіл әлемде діни лидерлердің маңыздылығы мен әсері артып келеді, өйткені абдырап қалғандар оларды күшейтетін нәрсені іздей бастайды, ал қорқыныш пен мазасыздықты сезінетіндер Алла Тағаланың ынтымақтастығы мен оған деген сенімін еске салатындарды іздейді. Мұнда діни және рухани көшбасшылардың сенімін нығайтудағы, Алла Тағалада және қоғамның барлық топтары арасында байланыс пен танысу көпірлерін құрудағы рөлі пайда болады. Алла Тағала: «Біз сізді бір-біріңізді тану үшін халықтар мен тайпалар етіп Жаратқанбыз» дейді.

Бұл бір қоғам шеңберінде, оның азаматтары арасында, конфессиясы мен конфессиясы бойынша немесе әртүрлі қауымдастықтар деңгейінде бола ма. Сондай-ақ олардың бірлескен ынтымақтастық пен адам ынтымақтастығының кеңірек перспективаларына ұмтылу жолындағы маңыздылығы артып келеді.

Коронавирустық дағдарыс және оның бүгінгі күнге дейін әлемге қауіп төндіретін салдары бізге адамзат қауымдастықтарының бір кемеде екенін және олардың азаматтары оны көптеген әлемдік проблемалар мен қоғам алдында тұрған қауіптер аясында сақтау үшін өзара ынтымақтастықта болуы керек екенін көрсетті. Бұл кедейлік, аштық, ауру және басқалар сияқты проблемалар, адами және адамгершілік құндылықтарға қауіп төндіреді. Олар сондай-ақ олардың шешімі әлемдегі діни және рухани көшбасшылар арасындағы бірлескен күш-жігерді күшейтуді қажет ететінін көрсетті.

Біз қазір әлемнің әлеуетін көтеретін болашақты оптимистік қабылдауға, діни және рухани көшбасшылардың адам дамуы мен мемлекет құру үшін қолдан келгеннің бәрін жасау қажеттілігіне шақыратын тарихи сәтті бастан өткеріп жатырмыз.

Діни және рухани көшбасшыларға жүктелген маңызды міндеттердің бірі-діндерді қақтығыстар тудыру және зорлық-зомбылыққа итермелеу және қоғамдарда қиындықтар тудыру үшін пайдаланбау. Керісінше, олардың міндеті-қақтығыстарды тоқтатуға және сектанттық пен фанатизмге қарсы күресуге, әділ патриотизмнің құндылықтарын нығайтуға, жеккөрушілік, толқулар мен ағымдар жасау, шығу тегі, діні, түсі немесе кез-келген басқа себептермен басқаға зорлық-зомбылық жасау, анархияны күшейту немесе қашып кету үшін пандемияны қолдану негізінде қылмыстарға қарсы тұру сондай-ақ, қоғамдастықтардың бейбіт қатар өмір сүруіне әсер ететін экстремистік және террористік идеологияға қарсы тұру міндеті жүктелген.

Діни және рухани көшбасшылардың рөлі-олар басқаларға шабыт көзі, мейірімділік, әділеттілік, мейірімділік, қайырымдылық және бірге өмір сүру сияқты ортақ өмірде ортақ адами құндылықтарды ұстану, қазіргі

уақытты жоғары деңгейге көтеру және жарқын болашаққа ұмтылу.

Аса мәртебелі! Құрметті бауырлар!

Бүгінгі таңда әлем барлығына көрінетін өзгерістердің және аралдардың өсіп келе жатқан экстремистік дискурстарынан, коронавирустың әсерінен, экономикалық және әлеуметтік сын-қатерлерді күшейтетін жаңа қақтығыстардан айырылмаған өзгерістердің куәсі болып отыр, бұл дәстүрлі емес тәсілдерді, бұрын-соңды болмаған икемділікті қажет етеді, олар серіктестік пен өзара әрекеттесуге негізделген. осы әлемдік сын-қатерлермен байланысты емес дінмен, шығу тегімен, мәдениетімен немесе орнымен, әсіресе әлеуметтік қарым-қатынас платформаларына қатысты. Олардың жоғары сапалы секірісі экстремистік мазмұнның жылдам қарқынмен таралуын білдіреді. Олар негізінен жастарға бағытталған, бұл бізді әртүрлі мәдениеттердің, діндердің және өркениеттің барлық өкілдерін тек төзімділік, өмір сүру және басқасын қабылдау туралы білетін адами болмыспен біріктіру үшін күш-жігерді жұмылдырудың шұғыл қажеттілігіне қояды. Керісінше, ажырататын және біріктірмейтін барлық нәрсені жоққа шығару керек, демек, барлығы бір мақсатқа ұмтылады – бұл әмбебап бейбітшілік пен тұрақтылық, болашақ ұрпаққа қауіпсіз және тұрақты шындықты қалдыру үшін әділетті әлемге қол жеткізу болып табылады.

Аса мәртебелі! Құрметті қатысушылар!

Біз Сауд Арабиясы Корольдігінде экстремистік идеялармен, идеологиялармен күресу үшін бірлескен күш-жігерді қолдаймыз. Біз экстремизм құбылыстарына қарсы тұру және фанатикалық идеяларды тарату үшін әлеуметтік желілерді пайдалану үшін халықаралық әлеуетті күшейту мен қалыптастыруда жемісті ынтымақтастықты қолдаймыз. Біз құндылықтарды нығайтудың маңыздылығын және діндер, өркениеттер мен халықтар арасындағы адами келісімнің, оның ішінде бүкіл әлем үшін тұрақтылық, бейбітшілік пен келісім жағдайын қамтамасыз ететін әртүрлі компоненттердің қатар өмір сүруін растаймыз.

Коронавирустық дағдарыс жағдайында Сауд Арабиясы Корольдігіндегі Діни

мекемелер, сондай-ақ діни дискурс осы вирустың таралуын болдырмауға тікелей үлес қосу үшін көп күш жұмсады. Олардың ішінде умраны тоқтата тұру және Алланың қасиетті үйіне бару туралы шешім, сондай-ақ мешіттің жабылуы және жұма намазы мен барлық діни жиындардың тоқтатылуы.

Сауд Арабиясы Корольдігі коронавирустық пандемияның салдарын медициналық, әлеуметтік және экономикалық тұрғыдан басқарудың үлгісін әлемге ел азаматтары мен келгендерді бөліспей ұсынды. Оның күш-жігері миллиондаған адамдарды пандемия қаупінен қорғауда халықаралық қауымдастықты қолдау мақсатында елден тыс жерлерде таралды. Сауд Арабиясы Корольдігіндегі дағдарысты басқару халықаралық ұйымдар елдеріне, атап айтқанда Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымына осы вирустың таралуын тоқтата тұру, оны Алланың қалауымен шектеу және еңсеру мақсатында жәрдемдесу мен күш салумен қатар бекітілген Стандарттарға сәйкес жалпыға бірдей денсаулық сақтауды сақтауда көрінді.

Осы пандемиямен күресу стратегиясындағы патшалық қажылық пен умра маусымында, әсіресе денсаулық сақтауды ұйымдастыру саласында, сондай-ақ денсаулық сақтау

секторының дамыған инфрақұрылымында эпидемиямен және адамдар тобымен өзара әрекеттесу бойынша ондаған жылдар бойы жинақталған тәжірибесіне сүйенді.

Аса мәртебелі! Құрметті қатысушылар! Бүгін біз осы дағдарыс пайда болғаннан кейін шұғыл қажеттілікті сезінеміз. Аллаға шүкір, бүгін біз пандемиядан кейінгі дәуір деп атауға болатын кезеңді өмір сүріп жатырмыз. Біз діни және рухани көшбасшылардың әлемді дүр сілкіндірген және жағымсыз және жағымды сәттерді тудырған осы эпидетке қарсы тұрудағы рөлін растауымыз керек. Сондай-ақ, біз олардың болашақта бейбітшілікті, ынтымақтастықты, әділеттілікті және денсаулық сақтау мен әлемдік дағдарыстарға қатысты практикалық бастамалар арқылы оны құрудың жолын табудың маңыздылығын қолдауымыз керек...

Мұнда бүгінде Король Фахдтың зертханасын басқаратын Ислам істері министрі Абдель Латиф ибн Абдул-Азиз әл-аш-Шейх қатысуда.

Пайғамбарымыз Мұхаммедке және оның отбасы мен сахабаларына Алланың игілігі мен сәлемі болсын!

Сізге тыныштық, Алланың рақымы және оның шапағаты болсын!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ОФИЦИАЛЬНОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ КОРОЛЯ САУДОВСКОЙ АРАВИИ, МИНИСТРА ПО ДЕЛАМ ИСЛАМА, ПРИЗЫВА И НАСТАВЛЕНИЯ САУДОВСКОЙ АРАВИИ АБДЕЛАТИФ БЕН АБДУЛАЗИЗ БЕН АБДРАХМАН АЛЬ АШ-ШЕЙХА

Хвала одному Аллаху, и молитвы и мир тому, кто не является пророком после него, и его семье и сподвижникам, пусть он многое принесет в день религии.

Мир, милость и благословение Божие да пребудут с вами.

Ваше Превосходительство Президент Республики Казахстан Касым-Жомарт Токаев!

Уважаемые участники!

Я приветствую всех вас и передаю вам приветствия хранителя Священных мечетей короля Салмана ибн Абдель Азиза Аль Сауда и Его Высочества Наследного принца Мухаммеда ибн Салмана ибн

Абдель Азиза Аль Сауда - да хранит их Аллах.

Мы воздаем вам должное за проведение этой конференции, которая вносит активный вклад в налаживание диалога между цивилизациями.

Роль религиозных лидеров в мире становится все более важной и влиятельной в жизни людей во времена кризиса, невзгод и раздоров, поскольку тогда озадаченные ищут что-то, чтобы доказать им, а напуганные и обеспокоенные ищут кого-то, кто напомнил бы им о присутствии Всевышнего Аллаха и доверии к нему. И именно здесь проявляется роль религиозных и духовных лидеров в укреплении доверия к Аллаху и наведении

мостов общения и знакомства между всеми слоями общества.

Как сказал Аллах: «Мы создали вас из мужчины и женщины и сделали вас народами и племенами, чтобы вы узнавали друг друга». Будь то в рамках единого общества, отличающихся по убеждениям и доктринам, или в рамках разных обществ, необходимо двигаться к более широким горизонтам совместного сотрудничества и человеческой солидарности.

Пандемия и ее последствия породили кризис. В свете многих глобальных проблем и угроз, с которыми сталкиваются общества, таких как нищета, голод, болезни и т.д., а также угроз человеческим и моральным ценностям, и что для устранения этих угроз необходимо активизировать совместные усилия, особенно среди религиозных лидеров. И что мы переживаем историческое событие, которое призывает к оптимизму в отношении будущего, которое дает возможность для мира, наведения мостов и необходимости того, чтобы религиозные и духовные лидеры делали все возможное для развития человечества и строительства Родины.

Одна из самых важных вещей для религиозных и духовных лидеров - не использовать религию для разжигания конфликтов, разжигания насилия и создания хаоса в обществах, а скорее способствовать прекращению конфликтов, борьбе с сектантством и нетерпимостью, продвижению ценностей социальной ответственности, борьбе с преступлениями на почве ненависти, борьбе с провоцированием раздоров и насилия в отношении других из-за расы, религии, цвета кожи или других лиц, или использование пандемий для сеяния большего хаоса и беззакония, а также для противодействия экстремистским и террористическим идеологиям, которые влияют на мирное сосуществование обществ.

Роль религиозных и духовных лидеров также заключается в том, чтобы вдохновлять других исповедовать общечеловеческие ценности в общественной жизни, такие как: милосердие, справедливость, праведность, сострадание и сосуществование; возвысить настоящее и направить расцвет в будущее.

Ваши Превосходительства, уважаемые присутствующие!

Сегодняшний мир переживает преобразования, которые влияют на всех, и изменения, которые не обошлись без эскалации экстремистской риторики и последствий пандемии после коронавируса, а также новых конфликтов, которые умножили экономические и социальные проблемы. Это требует нетрадиционного и более гибкого подхода, чем раньше, основанного на партнерстве в решении этих глобальных проблем, которые не связаны с религией, этнической принадлежностью или культурой или местом, особенно в отношении социальных сетей.

Наблюдается резкий рост распространения экстремистского контента, в основном нацеленного на молодежные группы, что заставляет нас столкнуться с настоящей необходимостью согласованных усилий в продвижении того, что всех представителей разных культур, религий и цивилизаций объединяет человечность, которая знает только терпимость, сосуществование и принятие другого, а взамен отвергает все, что разделяет и не объединяет. И тогда все преследуют одну цель: мир и стабильность для всех и доступ к более умеренному миру во имя того, чтобы мы оставили нашим будущим поколениям более безопасный и стабильный мир.

Ваши Превосходительства и уважаемые присутствующие!

В Королевстве Саудовской Аравии мы поддерживаем совместные усилия по борьбе с экстремистскими идеями и идеологиями, а также усиливаем плодотворное сотрудничество в поддержке и наращивании международного потенциала по борьбе с явлением экстремизма и использованием социальных сетей для распространения экстремистских идей. Подчеркиваем важность продвижения ценностей сосуществования и человеческой гармонии между религиями, цивилизациями и народами с их различными компонентами, которые обеспечивают стабильность, мир и гармонию для всего мира.

Религиозные институты или религиозный дискурс в Саудовской Аравии переживают кризис пандемии. Мы приняли решение

приостановить Умру и посещение Святого Дома Аллаха, а также закрытие мечетей и приостановку совместных и пятничных молитв и всех религиозных собраний.

Королевство Саудовской Аравии послужило миру образцом в преодолении последствий пандемии коронавируса в сферах здравоохранения, социального и экономического положения. Мы не разделяем людей на наших граждан и экспатриатов на своей территории, и наши усилия распространяются за пределы страны, чтобы поддержать международное сообщество в защите миллионов людей от угрозы коронавируса. Пандемия и кризисное управление в Саудовской Аравии характеризовались странами и международными организациями, в частности Всемирной организацией здравоохранения, отметив, что КСА остановили распространение этого вируса, сдержали его и ликвидировали с Божьей помощью.

Королевство основывает свою стратегию борьбы с этой пандемией на накопленном

десятилетиями опыте борьбы с эпидемией и скоплением людей во время хаджа и Умры, особенно в вопросах организации и здравоохранения, в дополнение к развитой инфраструктуре сектора здравоохранения.

Ваши Превосходительства и уважаемые присутствующие!

Сегодняшняя потребность стала насущной после выхода из этого кризиса - слава Богу - или того, что мы можем назвать: «Эпоха после пандемии короны». Мы будем работать над подтверждением роли религиозных и духовных лидеров перед лицом этой пандемии, которая потрясла мир, а также негативных и позитивных моментов, которые произошли; укреплять их роль в будущем в распространении ценностей мира, солидарности и справедливости, а также искать способы уменьшить эти явления посредством практических инициатив, связанных со здоровьем и глобальными кризисами.

Да благословит Аллах нашего Пророка Мухаммеда и всю его семью, и сподвижников.

Мир вам, милость и благословение Аллаха!

SPEECH OF THE MINISTER OF ISLAMIC AFFAIRS, CALL AND GUIDANCE OF THE KINGDOM OF SAUDI ARABIA ABDULLATIF ABDULAZIZ A.ALSHEIKH

Raise be to Allah alone, and prayers and peace be upon him who is not a prophet after him, and upon his family and companions, may he bring much on the Day of Religion.

God's peace, mercy, and blessing be upon you.

Your Excellency the President of the Republic of Kazakhstan (Kassym-Jomart Tokayev), Dear distinguished participants, I welcome all of you and convey to you the greetings of the Custodian of the Holy Mosques King Salman bin Abdulaziz Al Saud and His Highness Crown Prince Mohammed bin Salman bin Abdulaziz Al Saud - may Allah preserve them.

We pay tribute to you for hosting this conference, which makes an active contribution to the promotion of dialogue among civilizations.

The role of religious leaders in the world is becoming increasingly important and influential in people's lives in times of crisis, adversity and strife, as the perplexed seek something to prove

to them, and the frightened and concerned seek someone to remind them of the presence of Allah Most High and trust in him, and this is where it manifests itself. the role of religious and spiritual leaders in building trust in Allah and building bridges of communication and familiarity between all segments of society, as Allah said: «We created you from male and female and made you peoples and tribes so that you might know each other.» Whether within a single society that differs in beliefs and doctrines, or within different societies, it is necessary to move towards broader horizons of joint cooperation and human solidarity.

The pandemic and its consequences have created a crisis. In the light of the many global challenges and threats that societies face, such as poverty, hunger, disease, etc., as well as threats to human and moral values, and that joint efforts must be intensified to address these threats, especially among religious leaders, and that we are experiencing a historic event that calls for

optimism about the future. a future that provides an opportunity for peace, building bridges, and the need for religious and spiritual leaders to do everything possible for the development of humanity and the construction of the Motherland.

One of the most important things for religious and spiritual leaders is not to use religion to incite conflict, incite violence, and create chaos in societies, but rather to help end conflicts, combat sectarianism and intolerance, promote the values of social responsibility, combat hate crimes, and fight inciting discord and violence against others - for race, religion, skin color or other persons, or using pandemics to sow more chaos and lawlessness, as well as to counter extremist and terrorist ideologies, which affect the peaceful coexistence of societies.

The role of religious and spiritual leaders is also to inspire others to practice universal values in public life, such as: Charity, justice, righteousness, compassion and coexistence; to elevate the present and direct prosperity to the future.

Excellencies, distinguished attendees:

Today's world is undergoing transformations that affect everyone, and changes that have not been complete without the escalation of extremist rhetoric and the consequences of the post-coronavirus pandemic, as well as new conflicts that have multiplied economic and social problems. This requires an unconventional and more flexible approach than before, based on partnership in addressing these global challenges that are unrelated to religion, ethnicity, or culture or place, especially with regard to social media. There is a sharp increase in the distribution of extremist content, mainly aimed at youth groups, which makes us face the urgent need for concerted efforts, and that all representatives of different cultures, religions and civilizations are united by a humanity That knows only tolerance, coexistence and acceptance of the other, and in return rejects everything that divides and does not unite, and then all They have one goal: peace and stability for all and access to a more moderate world; so that we can leave our future generations with a safer and more stable world.

Your Excellencies and distinguished guests:

In the Kingdom of Saudi Arabia, we support joint efforts to combat extremist ideas and ideologies, as well as strengthen fruitful cooperation in

supporting and building international capacity to combat the phenomenon of extremism and the use of social networks to spread extremist ideas. Emphasizing the importance of promoting the values of coexistence and human harmony among religions, civilizations and peoples with their various components, which ensure stability, peace and harmony for the whole world.

Religious institutions or religious discourse in Saudi Arabia are experiencing a pandemic crisis. We have decided to suspend Umrah and visits to the Holy House of Allah, as well as the closure of mosques and the suspension of joint and Friday prayers and all religious gatherings.

The Kingdom of Saudi Arabia has served as a model for the world in overcoming the consequences of the coronavirus pandemic in the areas of health, social and economic situation. We do not separate people into our citizens and expatriates on our territory, and our efforts extend beyond the country's borders to support the international community in protecting millions of people from the threat of coronavirus. The pandemic and crisis management in Saudi Arabia has been characterized by countries and international organizations, in particular the World Health Organization, saying: The KSA stopped the spread of this virus, contained it and eliminated it - With God's help.

The Kingdom bases its strategy to combat this pandemic on decades of experience in dealing with the epidemic and congestion during Hajj and Umrah, especially in organization and health care, in addition to the well-developed infrastructure of the health sector.

Your Excellencies and distinguished guests:

Today's need has become urgent after emerging from this crisis - thank God-or what we can call: the Post-Corona Pandemic Era. We will work to affirm the role of religious and spiritual leaders in the face of this pandemic that has shaken the world, as well as the negative and positive moments that have occurred, and strengthen their role in the future in spreading the values of peace, solidarity and justice, and look for ways to reduce this through practical initiatives related to health and global crises. .

May Allaah bless our Prophet Muhammad and all his family and companions

Peace and blessings of Allah be upon you.

ҚЫТАЙ ДАОСИСТЕРІ ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ЛИ ГУАНФУДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құрметті Қазақстан Республикасының Президенті
Қасым - Жомарт Кемелұлы Тоқаев!
Құрметті діни топтардың өкілдері, достар, қатысушылар!
Қайырлы күн!

Ә иыл Қытай мен Қазақстан арасындағы дипломатиялық қатынастардың орнағанына 30 жыл толады. Күзгі жел Қытайдың даосистер қауымдастығының өкілі ретінде мен үшін жағымды балғындық сыйлайтын егін жинаудың осы тамаша уақытында әдемі Нұрсұлтан қаласына келіп, ойларымен бөлісу, әртүрлі діни қауымдастықтардың Covid-19 коронавирустық инфекциясының өршуіне қарсы жасалған іс-қимыл тәжірибесімен бөлісу үлкен мәртебе.

2003 жылдың қыркүйегінде Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезі өткеннен

бері 20 жыл өтті. Осы уақыт ішінде алты Съез сәтті өтті, онда әлемнің әртүрлі діндері мен өркениеттері арасындағы диалогты ілгерілету, сондай-ақ халықаралық қауіпсіздікті, әлеуметтік тұрақтылық пен келісімді ілгерілету бойынша айтарлықтай нәтижелерге қол жеткізілді.

Жаңа covid-19 коронавирустық инфекциясының пандемиясы адамзат өмірі мен денсаулығына үлкен қауіп төндірді. Біз бір-бірімізді қолдауымыз керек. Даосизм терең жүйелік ойлауды және басқа бағыттарды қамтитын көп деңгейлі құтқару және көмек көрсету стратегиясын қалыптастырды.

Біз сондай-ақ осы Съезді ойдағыдай өткізу үшін көп күш жұмсаған Қазақстанға алғысымызды білдіргіміз келді.

Мәртебелі Тоқаев мырзаға, мәртебелі Әшімбаев мырзаға және Хатшылықтың барлық қатысушылары мен қызметкерлеріне ерекше алғысымды білдіргім келеді. Коронавирустық инфекцияның пандемиясы адамның денсаулығы мен өміріне өте күшті әсер ететінін білеміз.

Пандемияға белсенді түрде қарсы тұру үшін даосизм терең ойлау жүйесін, объективті сананы және гуманистік көзқарасты қамтитын құтқару және көмек көрсетудің көп деңгейлі стратегиясын әзірледі. Осы жерде мен сіздермен даосшылардың кейбір сенімдерімен бөліскім келеді.

Даосизм – бұл өзінің ұзақ даму тарихында адамдардың өмірімен тығыз байланысты болған дәстүрлі Шығыс діні. Ең алдымен, біз емдік шөптердің қайнатпаларын, акупунктураны, шомылуды және дәрет алуды, сондай-ақ пациенттің ауруларын жою және оның физикалық қалпына келуіне ықпал ету үшін басқа емдеу әдістерін қолдана отырып, даосистік емдеу өнерін атап көрсетеміз және негізге аламыз. Екіншіден, біз даосизм идеясын адамның рухани әлеміне әсер ету, діни рәсімдер арқылы денені және ақыл-ойды тамақтандыру, сондай-ақ зиянды улы энергияны денеден шығару тәсілі ретінде алға тартамыз. Сонымен қатар, даосизм-табиғатты құрметтейтін және қоршаған ортаны қорғайтын дін. Соңғы екі мың жыл ішінде табиғатты ұстану және оны қорғау процесінде бай экологиялық мәдениет пен Экологиялық даналық қалыптасты, оның негізгі постулаты адам мен табиғаттың үйлесімді өзара әрекеті мен бірлігі болып табылады, өйткені олардың барлығы «даодан» шыққан. Сондықтан біз адамдардың өз-өзіне деген құмарлығын жоққа шығаруын, материалдық игіліктерге деген құштарлығын әлсіретуін, материалдық заттар үшін жарыстың қайтымсыз жолынан

шығып, экологиялық тепе-теңдікті сақтау үшін табиғат заңдарын ұстануын қолдаймыз. Басқаша айтқанда, біз барлық заттар мен тіршілік иелерінің айырмашылықтарын құрметтеуіміз керек, араласуды азайтып, әр түрдің өзіндік табиғаты мен бастапқы күйін сақтауға мүмкіндік беруіміз керек. Осылайша, «Ішкі мен» үйлесімділігіне және адам мен табиғат арасындағы үйлесімділікке қол жеткізе отырып, инь мен ян тепе-теңдігіне ауқымды макро деңгейде қол жеткізуге болады, бұл жағдайда коронавирустық пандемия да, басқа зиянды бактериялар мен вирустар да адам өмірінде орын алмайды.

Даосистік идеяларға сәйкес, ғалам ци алғашқы материясының бастапқы энергиясынан жасалған. Цидің жеңіл және таза бөлігі көтеріліп, аспан жасайды, «янцзе» деп аталады, ал ауыр және бұлтты төмен түсіп, жер жасайды, «инцзе» деп аталады. Аспан мен жер арасында болатын жұқа зат ретінде ци көрінбейтін, түссіз, барлық жерде кездеседі, сонымен қатар өте мобильді және сұйық, бұл одан үлкен масштабтағы жаппай эпидемияларды оңай қалыптастыруға мүмкіндік береді.

ҚХР Төрағасы Си Цзиньпин айтқандай: «адамдар бір-бірінен тек терісінің түсі мен тілімен ерекшеленеді, ал өркениеттерді жақсы мен жаманға бөлуге болмайды». Сондықтан біз өзара сыйластық негізінде өзара әрекеттесуді, тәжірибе алмасуды және үйлесімді өмір сүруді жақтауымыз керек. Яғни Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезі идеясын жүзеге асыруды, әлем дәстүрлі діндерден де күтеді.

«Ұлы жол – жалғыздық жолы емес, әлем – бір отбасы. Біз күш-жігерімізді біріктіріп, індеттердің алдын алу мен күресуге, бүкіл адамзаттың игілігі үшін және жер бетіндегі жақсы үйді бірлесіп құруға көмектесу үшін бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығарып жұмыс істеуіміз керек!»

Назар аударғаныңызға рақмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ АССОЦИАЦИИ ДАОСИСТОВ КИТАЯ ЛИ ГУАНФУ

Уважаемый Президент Республики Казахстан
Касым-Жомарт Кемелевич Токаев!

Уважаемые представители религиозных кругов, друзья, участники!
Добрый день!

В этом году исполняется 30 лет с момента установления дипломатических отношений между Китаем и Казахстаном. В это замечательное время сбора урожая, когда осенний ветер дарует приятную свежесть, для меня, как представителя Ассоциации Даосистов Китая, большая честь иметь возможность приехать в прекрасный город Нур-Султан и поделиться мыслями, обменяться опытом действий, которые были предприняты перед лицом вспышки коронавирусной инфекции Covid-19, с различными религиозными сообществами.

С момента проведения Первого Съезда

лидеров мировых и традиционных религий в сентябре 2003 года, прошло уже 20 лет. За это время успешно проведены шесть Съездов, на которых были достигнуты значительные результаты в области продвижения диалога между различными религиями и цивилизациями мира, а также в содействии международной безопасности, социальной стабильности и гармонии. Пандемия новой коронавирусной инфекции Covid-19 создала большую угрозу для жизни и здоровья человечества. Согласно даосским представлениям, Вселенная создана из изначальной энергии - первоматерии

Ци: легкая и чистая часть Ци поднимается вверх и создает небо, и называется ян-ци; а тяжелая и мутная опускается вниз и создает землю, и именуется инь-ци. Как тонкая субстанция, существующая между небом и землей, Ци невидима, бесцветна и вездесуща, а также чрезвычайно подвижна и текуча, что позволяет легко формировать из нее массовые эпидемии крупных масштабов. Возникновение коронавирусной инфекции Covid-19 является результатом дисбаланса между энергиями Инь-Ци и Ян-Ци.

С целью активного противостояния пандемии, даосизм сформировал многоуровневую стратегию спасения и оказания помощи, которая включает глубокое системное мышление, предметное осознание и гуманистический подход. Здесь я хотел бы поделиться с вами некоторыми убеждениями даосистов.

Даосизм – это типичная восточная религия, которая на протяжении всей своей долгой истории развития была тесно связана с жизнью людей. В первую очередь, мы делаем акцент и берем за основу даосистское искусство врачевания, применяя отвары лекарственных трав, иглоукалывание, купание-омовение, а также другие методы лечения для устранения недугов больного и способствование его физическому восстановлению.

Во-вторых, мы выдвигаем идею даосизма как способа воздействия на духовный мир человека, питания тела и разума посредством религиозных ритуалов, а также изгнания пагубной ядовитой энергии из организма. В то же время даосизм – это религия, которая почитает природу и защищает экологию.

За последние две тысячи лет в процессе следования за природой и ее защиты, возникла богатая экологическая культура и экологическая мудрость, основным постулатом которой являются гармоничное взаимодействие и единение человека и природы, так как все они исходят из «Дао». Именно поэтому мы выступаем за то, чтобы люди отбросили заикленность на себе, ослабили свою жажду материальных благ, сошли с безвозвратного пути гонки за материальными вещами, и следуя законам природы, защищали экологическое

равновесие. Другими словами, мы должны уважать различия всех вещей и созданий, уменьшить вмешательство и позволить каждому виду сохранить свою собственную природу и исходное состояние.

Таким образом, путем достижения гармонии «внутреннего Я» и гармонии между человеком и природой, можно на масштабном макроуровне достичь баланса инь и ян, и в этом случае, ни пандемии коронавирусной инфекции, ни другим губительным бактериям и вирусам уже не останется места в жизни человека.

После вспышки Covid-19, различные религии Китая изложили свои духовные концепции, преодолевая различия в религиях и убеждениях, мобилизовали совместные усилия. Активно внося финансовые и материальные пожертвования, помогали обездоленным, осуществляли общественные работы, а также молились о скорейшем завершении пандемии уникальными для каждой религии способами, тем самым играя активную роль в успокоении людей и борьбе с пандемией. Все это получило широкое одобрение со стороны правительства и всех слоев общества.

Исходя из исторической традиции, даосизм с его широтой взглядов, открытостью и терпимостью, неустанно впитывает и заимствует лучшие достижения других религий и цивилизаций, активно адаптируется и гармонично сосуществует с другими религиями.

В современном мире различные страны и народы имеют разное происхождение и региональные особенности, но все они за свою долгую историю взрастили различные исторические цивилизации. Именно поэтому мировые культуры отличаются яркостью, «полны цветущих весенних красок» и обладают столь сильной жизненной силой. Культуры всех этнических групп и государств имеют свое неповторимое очарование. Как сказал Председатель КНР Си Цзиньпин: «Люди отличаются друг от друга только цветом кожи и языком, а цивилизации нельзя делить на хорошие и плохие». Именно поэтому мы должны выступать за взаимодействие, обмен опытом и гармоничное сосуществование

на основе взаимного уважения. В этом заключается идея Съезда лидеров мировых и традиционных религий, и именно этого ожидает Мир от каждой традиционной религии.

«Великий путь – это не путь одиночества! Мир – это одна семья. Мы должны объединить

наши усилия и сотрудничая вместе, рука об руку содействовать работе по профилактике и контролю эпидемий, во имя благополучия всего человечества и совместного построения лучшего земного дома!»

Благодарю за внимание!

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE TAOIST ASSOCIATION OF CHINA LI GUANGFU

Dear President of the Republic of Kazakhstan, Kassym- Jomart Tokayev,
Dear representatives of religious circles, friends, participants, good afternoon!

This year marks the 30th anniversary of the establishment of diplomatic relations between China and Kazakhstan. At this wonderful time of harvest, when the autumn wind brings a pleasant freshness, it is a great honor for me, as a representative of the Chinese Taoist Association, to have the opportunity to come to the beautiful city of Nur-Sultan and share my thoughts and experience of actions taken in the face of the Covid-19 coronavirus outbreak with various religious communities.

20 years have passed since the first Congress of Leaders of World and Traditional Religions was held in September 2003. During this time, six Congresses were successfully held, where

significant results were achieved in promoting dialogue among various religions and civilizations of the world, as well as in promoting international security, social stability and harmony, etc.

The pandemic of the new coronavirus infection Covid-19 has created a great threat to the life and health of humanity. According to Taoist concepts, the universe is created from the primordial energy-the primordial matter of Qi: the light and pure part of the Qi rises up and creates the sky, and is called yang-qi; and the heavy and muddy part descends down and creates the earth, and is called yin-qi. As a subtle substance that exists between heaven and earth, Qi is invisible, colorless, and ubiquitous, as well as extremely mobile and fluid,

making it easy to form massive epidemics of large scale. The occurrence of Covid-19 coronavirus infection is the result of an imbalance between the Yin-Qi and Yang-qi energies.

In order to actively counter the pandemic, Taoism has developed a multi-level strategy of rescue and relief, which includes deep systems thinking, objective consciousness and a humanistic approach. Here I would like to share with you some of the beliefs of the Taoists.

Taoism is a typical Eastern religion, which throughout its long history of development has been closely connected with the lives of people. First of all, we emphasize and take as a basis the Taoist art of healing, using decoctions of medicinal herbs, acupuncture, bathing and ablution, as well as other methods of treatment to eliminate the patient's ailments and promote his physical recovery. Secondly, we put forward the idea of Taoism as a way of influencing the spiritual world of a person, feeding the body and mind through religious rituals, as well as expelling harmful toxic energy from the body. At the same time, Taoism is a religion that honors nature and protects the environment. Over the past two thousand years, in the process of following nature and protecting it, a rich ecological culture and ecological wisdom have emerged, the main postulate of which is the harmonious interaction and unity of man and nature, since all of them come from the «Tao». That is why we advocate that people drop their self-obsession, weaken their thirst for material goods, get off the irrevocable path of the race for material things, and follow the laws of nature to protect the ecological balance. In other words, we must respect the differences of all things and creatures, reduce interference, and allow each species to preserve its own nature and original state. Thus, by achieving harmony of the «inner self» and harmony between man and nature, it is possible to achieve a balance of yin and yang at the large-scale macrolevel, and in this case, neither the

coronavirus pandemic nor other harmful bacteria and viruses will have a place in human life.

Since the Covid-19 outbreak, China's various religions have presented their spiritual concepts, bridging differences in religions and beliefs, and mobilizing joint efforts. By actively making financial and material donations, helping the underprivileged, performing community service, and praying for an early end to the pandemic in ways unique to each religion, they played an active role in calming people down and fighting the pandemic. All this has received broad approval from the Government and all sectors of society.

Based on the historical tradition, Taoism, with its broad views, openness and tolerance, tirelessly absorbs and borrows the best achievements of other religions and civilizations, actively adapts and harmoniously coexists with other religions. In the modern world, different countries and peoples have different origins and regional characteristics, but all of them have developed different historical civilizations over their long history. That is why the world's cultures are bright, «full of blooming spring colors» and have such a strong vitality. Cultures of all ethnic groups and countries have their own unique charm. As Chinese President Xi Jinping said: «People differ from each other only in skin color and language, and civilizations cannot be divided into good and bad.» That is why we should advocate interaction, exchange of experience and harmonious coexistence based on mutual respect. This is the idea of the Congress of Leaders of World and Traditional Religions, and this is what the World expects from every traditional religion.

«The Great Road is not a path of loneliness, the world is one family. We must unite our efforts and work together, hand in hand, to promote the prevention and control of epidemics, for the sake of the well-being of all mankind and the joint construction of a better earthly home!»

Thank you for your attention.

ИЗРАИЛЬДІҢ БАС АШКЕНАЗИ РАВВИНИ ДАВИД ЛАУДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құдіретті Құдайдың атымен!

Мен қонақжай қожайын, Қазақстан Президенті құрметті Қасым-Жомарт Тоқаев мырзаға осы Съезді өткізу және Съезге қатысушылардың барлығын біріктіру үшін үнемі көрсетіп отырған қамқорлығыңыз бен қолдауыңыз үшін алғыс айтқым келеді. Осылайша Сіз бейбітшілікті қолдап келесіз.

Ұйымдастырғаныңыз, қызметіңіз және тұрақты қолдауыңыз үшін көп рахмет, өйткені біз қазірдің өзінде VIII Съезге үміттіміз.

Құрметті мырзалар! Еврейлердің Дұғалар жинағында арнайы өтініш дұға бар, біз таңертеңгі дұғамызды содан бастаймыз. Біз Құдайға ерекше өтінішпен жүгінеміз. Біз сұраймыз: Жаратушым, бізге жақынымыздың кемшіліктерін емес, оның қадір-қасиетін көруге көмектесші. Біз басқалардың

кемшіліктері бар екенін білеміз, бірақ Құдайдан басқа адамдардың жақсы жақтарын көруге, басқа адамдардың ізгіліктерін көруге көмектесуін сұраймыз және өте маңызды нәрсені қосамыз: адамдар бір-бірімен тікелей және ашық сөйлесуін сұраймыз. Осылайша біз Құдайдан бір-бірімізбен сөйлесуге көмектесуін сұраймыз. Ол біздің Әкеміз және бәріміздің Әкеміз болғандықтан, бәрімізге қамқорлық жасайтын Әке, ол балаларының бір-бірімен сөйлескенін қалайды.

Біздің мұнда жиналатынымызды көру қаншалықты жақсы және керемет!

Әулие Рим Папасы бүркіт бейнеленген Қазақстанның Елтаңбасын атап өтті. Қыран құс балаларына қамқорлық жасайды. Тіпті дұғаларымызда да біз Жаратушымыз

қанаттарын бәрімізге жайып, бізді бейбітшілік, махаббат және достық қанаттарының астына паналататын қыран құс сияқты екенін айтамыз. Бұл Съезге тән өте маңызды сезім.

Бірақ мен сізден сөзбен шектелмеуіңізді сұрағым келеді. Мен сіздерге, әлемнің түкпір-түкпірінен келген діни көшбасшыларға осы маңызды конференцияда өтінім келеді. Бұл конференцияның соңғы сессиясы, содан кейін әрқайсыңыз өз еліңізге, өз қауымдастықтарыңызға ораласыз. Менің сіздерден сұрайтыным: елдеріңізде антисемитизмнің ең аз белгісі пайда болса да дауыстарыңызды шығарыңыздар!

Иудаизмде мынадай ереже бар: күнә күнәні тудырады. Үнсіз қалған антисемитизмнің әрбір эпизоды жаңа қосымша эпизодтарды тудырады. Біз білеміз, еврей еркін әлемнің кез келген бұрышында өз дінінің белгісі – кипада көшеге шығудан қорықпайтындай болуы тиіс. Әлемнің көптеген елдерінде таралатын антисемитизм - қорқынышты зұлымдыққа қарсы дауысымызды көтерейік. Антисемитизммен күресуде қорғаңыз, бекітіңіз, ояныңыз, белсенді болыңыз, өйткені

бұл әлемдегі зұлымдықтың азаюына әкеледі!

Тағы бір нәрсе сіздерден сұрағым келеді. Иудаизмде «үнсіздік тану белгісі ретінде» деген ұғым да бар. Антисемитизм жағдайында үндемейтін діни көшбасшы мұны тек екі себеппен жасай алады: Құдай сақтасын, ол онымен келіседі немесе ол қауіпті емес деп санайды. Бірақ бұл қауіпті! Кезкелген көрініс, кез келген эпизод, тіпті ең кішкентай.

Біздің діни көшбасшылар ретіндегі рөліміз үндемеу емес, адамзатқа қарсы осы қылмыстардың тізбегін тоқтату. Біз бәріміз - бір Құдайдың балаларымыз! Біз бәріміз - бір адамның ұрпағымыз! Біз бұл әлемге әсер етеміз!

Бізді біріктірген Қазақстан Республикасының Президентіне алғысымды білдіремін. Осы Жолдаумен біз өз елдерімізге, өз халықтарымызға және өз қауымдастықтарымызға ораламыз. Мен тағы да қайталағым келеді, біз осы маңызды сәтті – бәріміз бірге дұға ететін ұлы дұғаны атап өтуді сұраймыз. Біз Жаратушыдан бүкіл әлемге бейбітшілік, адамдар арасына татулық және бүкіл планетаға қуаныш сыйлауын сұраймыз!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВНОГО АШКЕНАЗСКОГО РАВВИНА ИЗРАИЛЯ ДАВИДА ЛАУ

Во имя Бога Всемогущего!

Я хочу поблагодарить нашего гостеприимного хозяина, уважаемого господина Президента Казахстана Касым-Жомарта Токаева за организацию, заботу и поддержку, которые вы постоянно оказываете, чтобы провести этот Съезд и собрать вместе всех как участников Съезда. Тем самым Вы поддерживаете мир.

Большое спасибо за организацию, Вашу деятельность и постоянную поддержку, потому что мы уже сейчас надеемся на VIII Съезд.

Уважаемые господа!

В Сборнике молитв евреев есть специальная молитва-просьба, с которой мы начинаем утреннюю молитву.

Мы обращаемся к Всевышнему с особой просьбой. Мы просим: Господи, помоги нам, чтобы мы увидели в ближнем не его недостатки, а его достоинства. Мы знаем, что у других есть недостатки, но просим Бога, чтобы он помог нам смотреть на хорошее в других людях, видеть достоинства других людей, и добавляем очень важную вещь: чтобы люди говорили друг с другом прямым и открытым образом. Таким образом, мы просим Бога помочь нам говорить друг с другом. Поскольку Он – Отец наш и Отец всех нас, Отец, который заботится обо всех нас. Он хочет, чтобы его дети говорили друг с другом.

Как хорошо и как приятно видеть, что мы собираемся здесь!

Его Святейшество Папа упоминал Герб Казахстана, на котором изображен орел. Орел заботится о своих детях. И даже в наших молитвах мы говорим, что Господь как орел, который распространяет свои крылья на всех нас и укрывает нас под своими крыльями мира, любви и дружбы. Это очень важное чувство, которое присутствует на этом Съезде.

Но я хочу попросить вас не ограничиваться словами. Я хочу обратиться к вам, религиозные лидеры из всех уголков мира, на этой важной конференции. Это заключительная сессия конференции, после которой каждый из вас вернется в свою страну, к своим общинам.

Я прошу вас: сделайте так, чтобы ваш голос был услышан; возвышайте ваш голос всякий раз, когда в ваших странах появляется хоть малейший намек на антисемитизм!

В иудаизме есть правило: грех порождает грех. Каждый эпизод антисемитизма, который замалчивается, порождает новые дополнительные эпизоды.

Мы знаем, нельзя делать так, чтобы еврей боялся выходить на улицу в кипе – признаке своей религии – в любом уголке свободного мира.

Давайте возвысим наш голос против страшного зла – антисемитизма, который распространяется во многих странах мира. Защищайте, фиксируйте, пробуждайтесь, будьте активны в борьбе с антисемитизмом, ибо это приведет к уменьшению этого зла в мире!

И еще об одном хотел бы вас попросить. В иудаизме также есть понятие «молчание как знак признания». Религиозный лидер, который молчит перед лицом антисемитизма, может делать это только по двум причинам: либо, не дай Бог, он с ним согласен, либо он считает, что это опасно. Но это опасно! Любое проявление, любой эпизод, даже самый маленький.

Наша роль, как религиозных лидеров, заключается не в том, чтобы молчать, а в том, чтобы остановить цепь этих преступлений против человечества. Мы все – дети единого Бога! Мы все – потомки одного человека! Мы влияем на этот мир!

Я хотел бы поблагодарить Президента Республики Казахстан, который собрал нас. С этим посланием мы вернемся в свои страны, к своим народам и своим общинам.

Я хочу еще и еще раз повторить, что мы просим отметить этот важный момент – ту великую молитву, с которой мы молимся все вместе.

Мы просим, чтобы Всевышний благословил весь мир – миром, миром между людьми и радостью на всей планете!

SPEECH OF THE CHIEF ASHKENAZI RABBI OF ISRAEL DAVID LAU

In the Name of Almighty God!

I would like to thank our friendly host, dear Mr. President of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev for the organization, care, and support you constantly provide to hold this Congress and bring everyone together as participants of the Congress. By doing so, you maintain peace.

Thank you very much for the organization, activity, and constant support, because we already hope for the VIII Congress.

Dear gentlemen! In the Collection of Jewish Prayers, there is a special supplication with which we begin morning prayer. We appeal to the Almighty with a special request. We ask: Lord, help us so that we see in our neighbor not his weaknesses, but his virtues. We know that others have flaws, but we ask God to help us look at the good in other people, and see the virtues of other people, and we add a very important thing: that

people talk to each other in a direct and open way. So we ask God to help us talk to each other. Because He is our Father and the Father of all of us, the Father who cares about all of us, He wants his children to talk to each other.

How nice and delightful it is to see that we are gathering here!

His Holiness the Pope mentioned the State Emblem of Kazakhstan, which depicts an eagle. The eagle takes care of his children. And even in our prayers we say that the Lord is like an eagle who spreads his wings over all of us and shelters us under his wings of peace, love and friendship. This is a very important feeling that is present at this Congress.

But I want to ask you not to limit yourself to words. I want to address you, religious leaders from all over the world, at this vital conference.

This is the final session of the conference, after which each of you will return to your country, to your communities. I ask you: make your voice heard, raise your voice whenever there is even the slightest hint of anti-Semitism in your countries!

There is a rule in Judaism: sin begets sin. Every episode of anti-Semitism that is hushed up generates new additional episodes. We know that it is unacceptable to make a Jew afraid to go out in a kippah – a sign of his religion – in any corner of the free world. Let's raise our voice against the terrible evil – anti-Semitism, which is spreading in many countries of the world. Protect, fix, wake up, be active in the fight against anti-Semitism, because this will lead to a reduction of this evil in the world!

And I would like to ask you one more thing. In Judaism, there is also the concept that claims: "silence as a sign of acceptance." A religious leader

who is silent in the face of anti-Semitism can do this only for two reasons: either, God forbid, he agrees with it, or he believes that it is not dangerous. But it is dangerous! Any manifestation, any episode, even the smallest.

Our role as religious leaders is not to remain silent, but to stop the chain of these crimes against humanity. We are all children of one God! We are all descendants of one person! We influence this world! I would like to gratitude the President of the Republic of Kazakhstan, who gathered us. With this message, we will return to our countries, to our peoples and our communities. I want to repeat once again that we ask you to mark this important moment – that great prayer with which we all pray together.

We ask that the Almighty bless the whole world with peace and harmony between people and joy on the whole planet!

ЕҚЫҰ-НЫҢ АЗ ҰЛТТАР ІСТЕРІ ЖӨНІНДЕГІ ЖОҒАРҒЫ КОМИССАРЫ ҚАЙРАТ ӘБДІРАХМАНОВТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Қадірменді қауым!

Засиетті қазақ жерінде орын алып отырған іс-шарадағы сөзімді алдымен мен үшін ана тілі – қазақ тілінде бастайын.

Жетінші рет өткізіліп жатқан Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезіне қатысу мен үшін үлкен құрмен пен жауапкершілік. Ендеше отырыс сәтті, ал пікірталас сапалы да мағыналы болсын деп тілеймін.

Съезд әлемдік өркениеттер үшін ерекше мәні мен мағынасы зор, мәртебесі биік іс-шараға айналғанын атап өткеніміз орынды. Қазақстан әлемдік қауымдастықтың толыққанды мүшесі ретінде халықаралық аренада маңызды бастамалар ұсынғаны қалың көпшілікке белгілі.

Бүгін біз жаңа Қазақстанның халықаралық қауымдастыққа жаңа дәрежеде танылуына және ерекше сапалық деңгейге жеткеніне куәміз.

Осы ретте Қазақстанның 2010 жылы Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымына Орта Азиядан ең бірінші ел болып төрағалық еткенін еске салғым келеді. Және ол біздің еліміз үшін тарихи маңызы зор мәртебе болғаны анық.

Қазақстанның төрағалығымен ұйым Астана мерейтойлық декларациясын қабылдады және бұл құжат осы күнге дейін ұйымның XXI ғасырда келісіп қабылдаған жалғыз саяси құжаты болып табылады. Бұл ақиқатты ұйымның отырысында осы күні де 57 қатысушы

ел делегациялары тұрақты түрде қайталайды.

Әр басылымда ЕҚЫҰ-ға мүше 57 мемлекетке азшылықтың құқықтарын қалай қорғауға және олардың әртүрлі қоғамдарындағы инклюзия мен бірлікке ықпал ету туралы нақты кеңестер береді. Олар білім, тіл, қоғамдық өмірге қатысу, бұқаралық ақпарат құралдары, полиция қызметі және сот төрелігіне қолжетімділік сияқты көптеген мәселелерді қамтиды, өйткені олар аз ұлттарға қатысты және жергілікті жағдайларға, сондай-ақ конфессияаралық және этносаралық қатынастарға оңай бейімделеді.

Жалпы, халықаралық қоғамдастық, соның ішінде ЕҚЫҰ Қазақстанды сенімді серіктес ретінде қарастырады және жаңа Қазақстанның жаңа жолында жаңа реформалардың жүзеге асырылуына қолдау көрсетіп, барынша қолғабыс етуге даярлығын танытуда.

Осыдан он жыл бұрын Астана декларациясы қабылданды. Бүгінгі таңда бұл жалпыға бірдей дауыс беру арқылы қабылданған жалғыз декларация. Астана декларациясында ЕҚЫҰ-ға қатысушы елдер ортақ құндылықтар негізінде Еуро-Атлантика аймағында бөлінбейтін қауіпсіздік қоғамдастығын құруға ниет білдірді. Декларация сонымен қатар кемсітушілік пен төзімсіздікпен күресу үшін қосымша күш салу қажет екенін атап өтті. Декларация бейбітшілік үшін диалогты сақтау үшін қажет нәрсенің бәрін жасауымыз керек екенін көрсетеді. Толеранттылық қақтығыстарды шешудің және әділ қоғам құрудың кілті болып табылады.

Пандемия кезінде көргеніміздей, жаңа қақтығыстар қайта-қайта пайда болады. Біз оқшаулану кезінде диалог кеңістігінің азайғанын түсініп, мойындауымыз керек. Сондықтан пандемиядан кейінгі кезеңде әлем мен адамзаттың саяси және әлеуметтік дамуындағы діндердің, діни көшбасшылардың маңыздылығын ескере отырып, қатар жұмыс істейтін уақыт келді.

Біз жаңа күн тәртібін құруымыз керек, ол негізінен біздің ЕҚЫҰ ұйымының мандатына да қатысты. Сондықтан мен үшін бұл мәселе бойынша институционалдық көзқарасыммен бөлісу артықшылық.

1992 жылы ЕҚЫҰ-ның діни азшылықтар жөніндегі Жоғарғы Комиссары институты құрылды. Бұл қазірдің өзінде үш онжылдықта

қорғау, әртүрлілік біздің ұйымның мандатының бір бөлігі болғанын білдіреді. Сіз сұрақ қоюыңыз мүмкін: әртүрлілік дегеніміз не? – деп. Әртүрлілік этникалық құрамды, дінді, мәдениетті қамтиды, бірақ олармен шектелмейді. Әртүрлілікті құрметтеу – ашық қоғамның белгісі.

Өкінішке орай, әртүрлілік көбінесе даулы мәселе ретінде қарастырылады және қоғамдағы шиеленістің себебі болып табылады.

Ұлттық немесе діни негіздегі жеккөрушілікке негізделген зорлық-зомбылық ЕҚЫҰ кеңістігінде жиі кездеседі. Бұған исламофобия да, төзімсіздіктің көптеген басқа түрлері де кіреді. Өкінішке орай, Covid пандемиясы бұл жағымсыз құбылыстарды күшейтті. Азшылықтар, соның ішінде діни азшылықтар, күнәкар ретінде жиі әрекет етеді. Сондықтан бізге осы жағымсыз құбылыстарды жеңудің шешімдерін табу міндеті жүктелген.

Құрметті ханымдар мен мырзалар, менің предшественниктерім және мен 30 жыл бойы Еуро-Атлантикалық кеңістіктің барлық бұрыштарын аралап шықтым.

Бірінші Жоғары Комиссар Ван дер Стул мырза (қайтыс болған) Қазақстанға алғаш рет 1994 жылы келді. Қазақстан сол кезде де, қазір де Орталық Азияда және өңірден тыс жерлерде толеранттылықтың, бейбітшілік пен келісімнің үлгісі болып табылады. Қазақстан халқы да көпұлтты және көпконфессиялы ел құру үшін өте маңызды рөл атқарады.

Бұған дейін, пленарлық отырыс барысында Президент Қасым-Жомарт Тоқаев әділ Қазақстанның құрылысын қамтамасыз ету үшін, оның ішінде саяси және әлеуметтік-экономикалық салаларда жүргізіліп жатқан күш-жігер мен реформаларды атап өтті. Бұл сондай-ақ ең кең бағыттағы конституциялық реформаларды, шын мәнінде жаңа Қазақстанды құру үшін кең ауқымды қамтуды қамтиды. Бұл Қазақстанның ұлтаралық және дінаралық қауымдастығын нығайта түсетініне сенімдімін.

Қазіргі уақытта біз әртүрлілікті бірлікке жету құралы ретінде атап өтеміз, бірақ діни және әсіресе әлеуметтік бірлікке қол жеткізу үшін мемлекет пен Үкімет көптеген бағыттар бойынша ең күшті шараларды қабылдауы керек.

Мен қызмет ететін бөлімше осы бірлікті

қамтамасыз ету және көптеген елдерде әлеуметтік бірлікке жету үшін құрылымдық теңгерімсіздікті жеңу үшін 9 бағытты өзекті ұсыныстар мен нұсқаулар бекітті.

Осы жиналыс үшін ең өзекті болып табылатын бірнеше бағыттарды айтуға рұқсат етіңіз.

Біріншіден, біз стереотиптердің, кемсітушіліктің және жеккөрушіліктің барлық түрлерімен күресу үшін бірге тұруымыз керек. Бұл кемсітушілікпен күресу және адам құқықтары туралы заң шеңберінде бүкіл қоғамда толық теңдікті қамтамасыз ету үшін заңнамалық деңгейден бастап барлық шаралар жиынтығын қамтиды.

Бұған құқықтары бұзылған адамдар үшін оң және инклюзивті кеңістік құру да кіреді.

Сондай-ақ, осы кеңістіктің белсенді құрылысы тек мемлекеттің ғана емес, тұтастай алғанда қоғамның барлық мүшелерінің адалдығын талап ететінін атап өткім келеді.

Мемлекеттік басқарудағы маңыздылығы Любляна Декларациясында да көрсетілген. Бұл құжат басқарудың қоғамның барлық мүшелерінің кез келген елдің экономикалық, саяси және әлеуметтік өміріне қатысуын талап ететін динамикалық процесс екенін көрсетеді, бұл қоғамның барлық топтарының қабылданған шешімдерге тікелей қатысуын қамтамасыз етеді.

Тиімді, әр түрлі мемлекеттік басқару сонымен қатар жеккөрушілік тілінің қолданылуын болдырмауды білдіреді. Біз бұл жеккөрушілік тілімен қай жерден шықса да, қай жерден шықса да күресуге міндеттіміз.

Біз сондай-ақ бұқаралық ақпарат құралдарымен, соның ішінде онлайн режимінде, зорлық-зомбылыққа шақыру

немесе кез келген азшылыққа қатысты қандай да бір кемсітушіліктің пайда болуын болдырмау үшін жұмыс істеуіміз керек.

Мен бұл күрестің түбінде білім бар екенін атап өткім келеді. Сондықтан мен үшін және менің менеджментім үшін Білім ұзақ мерзімді қызметтің негізгі бағыты болып табылады.

Бұрын-соңды болмаған халықаралық қауымдастық бірлікті көрсетуі керек екенін атап өткім келеді. Сондықтан мұнда діни көшбасшылар, әсіресе аудиториясы бірнеше миллиард адамды қамтитын әлемдік және дәстүрлі діндердің көшбасшылары өте маңызды және күшті құрал болып табылады. Сіз өз отарыңыз үшін рухани шопансыз. Сіз оларға қақтығыстарға, жеккөрушілікке қарсы тұруға күш бересіз. Бұл діннің күші. Ол бізге сынақтарға төтеп беруге күш береді. Ол бізге әрекет етуге күш береді. Дін бізге жұмыс істеуге және сөйлесуге мүмкіндік береді.

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII съезіне қатысушылар екі күндік адал диалогтан кейін диалогтың қажеттілігі туралы жоғары түсінікпен үйлеріне кетеді деп үміттенемін, бұл бізді, адамзат, бізді ажырататын нәрседен әлдеқайда көп біріктіреді дегенді білдіреді.

Осылайша, халықаралық қауымдастықтың мүшелері ретінде бірігейік, барлығына, соның ішінде діни азшылықтарға бейбітшілік, тұрақты даму және тұрақты болашақ үшін инклюзивті диалогты қамтамасыз ету үшін барынша қызмет етейік.

Менің Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық жөніндегі бөлімшем мен ұйымым мұны қамтамасыз ету үшін біздің қолдан келетіннің барлығын жасауға дайынбыз.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО КОМИССАРА ОБСЕ ПО ДЕЛАМ НАЦИОНАЛЬНЫХ МЕНЬШИНСТВ КАЙРАТА АБДРАХМАНОВА

Ваши Превосходительства!
Дамы и господа!

Для меня большая честь и удовольствие выступать сегодня на этой панели и делиться знаниями и опытом моей организации.

На наших религиозных и политических лидеров возложена большая ответственность за продвижение глобального межрелигиозного диалога во имя мира и стабильности. Предотвращение и противодействие насильственному экстремизму и радикализму, ведущим к терроризму, в том числе на религиозной почве, стало жизненно важным для устойчивого мира. Поэтому в качестве Верховного комиссара по делам национальных меньшинств Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе я хотел бы поделиться своими взглядами и взглядами моего Института, который был создан 30 лет назад как механизм предотвращения конфликтов, связанных с напряженностью: с национальными меньшинствами с точки зрения превентивной дипломатии.

Сегодняшнее мероприятие демонстрирует стремление наших духовных лидеров поощрять диалог, строить мир и способствовать терпимости и взаимопониманию. Давайте работать вместе, чтобы укрепить наши совместные усилия для достижения этой цели.

К сожалению, насильственный экстремизм и радикализация, ведущие к терроризму, продолжают дестабилизировать наш мир. Хотя эти вызовы часто основаны на религиозной почве или, скорее, на их манипулировании, они также могут быть связаны с эксклюзивистскими националистическими настроениями и формами нетерпимости или дискриминации в отношении меньшинств.

С точки зрения моего мандата, религия и религиозная идентичность часто могут влиять на самоидентификацию лиц, принадлежащих к национальным меньшинствам, и поэтому

вопросы, связанные со свободой религии или убеждений, могут также затрагивать национальные меньшинства и межэтнические отношения.

На протяжении многих лет сменявшие друг друга Верховные комиссары, в том числе и я, публично высказывались против религиозной дискриминации и разжигания ненависти.

Мое учреждение также исследовало связь между национальными меньшинствами и случаями насильственного экстремизма и радикализации, ведущими к терроризму. Здесь нужно быть осторожным и проводить надлежащую оценку угроз, чтобы отделить подлинные причинно-следственные связи от простого восприятия. В то время, как дискриминация и маргинализация национальных меньшинств могут привести к насильственному экстремизму, иногда это может быть просто восприятие или переоценка, которые могут быть использованы «большинством» для оправдания дискриминационных действий против национальных меньшинств, которые в конечном итоге становятся «секьюритизированными» как результат. Это создает порочный круг.

Несмотря на долгосрочные обязательства и меры, принятые ОБСЕ, нетерпимость и дискриминация остаются насущной проблемой, особенно в отношении прав меньшинств. Растет число случаев дискриминации и насилия в отношении меньшинств, а пандемия COVID-19, в сочетании с теориями заговора, еще больше усугубила эту тенденцию. Грубо говоря, пандемия придала древним предрассудкам и стереотипам новое звучание. Эта тенденция должна вызывать серьезную озабоченность у всех нас, поскольку она может способствовать дальнейшему насилию и конфликтам.

Ваши Превосходительства!

Дамы и господа!

В духе превентивной дипломатии позвольте мне поделиться с вами некоторыми практическими превентивными действиями.

Во-первых, мы должны вместе активно противостоять дискриминации и стереотипам, делясь позитивными и инклюзивными нарративами. Я подчеркиваю здесь слово «активно», поскольку все мы знаем, что «равнодушие» и «бездействие» могут привести к экстремизму, массовым зверствам и социальной розни. Для борьбы с дискриминацией и другими формами нетерпимости необходим долгосрочный целостный подход с участием государств, гражданского общества, женщин, молодежи и общественных лидеров.

Девять наборов тематических рекомендаций и руководств, опубликованных моим учреждением, помогают решить эти проблемы. Каждая публикация предлагает конкретные рекомендации для 57 государств-участников ОБСЕ о том, как защитить права меньшинств и способствовать интеграции и сплоченности их в различных обществах. Они охватывают множество вопросов, таких как: образование, язык, участие в общественной жизни, средства массовой информации, охрана правопорядка и доступ к правосудию, поскольку они касаются меньшинств, и могут быть легко адаптированы к местным условиям, а также к межрелигиозным и межэтническим отношениям. .

Возьмем, к примеру, Люблянские руководящие принципы интеграции различных обществ. Они включают рекомендацию об участии в культурной и религиозной жизни, и я цитирую: «Должна быть обеспечена свобода религии и убеждений, а также возможности для добровольного участия в религиозной жизни общества, в том числе путем взаимного примирения, в зависимости от обстоятельств».

Образование также является мощным инструментом для продвижения позитивных нарративов и противодействия стереотипам и нетерпимости. Поэтому я всегда рекомендую включать права человека и права меньшинств в школьные программы, а также проводить

тренинги по повышению осведомленности для политиков и сотрудников правоохранительных органов. Что касается молодежи, давайте поставим ее во главе наших долгосрочных усилий по предотвращению конфликтов: она не должна быть просто целевой группой для нашей политики или программ.

Гаагские рекомендации, касающиеся прав национальных меньшинств на образование, также рекомендуют преподавание истории и культуры национальных меньшинств и религиозных общин в рамках общей обязательной учебной программы, поскольку это способствует укреплению взаимопонимания, терпимости и взаимного признания в государстве.

Как известно, экстремизм и нетерпимость обычно начинаются со слов.

Ненавистнические высказывания и преступления на почве ненависти — это явные признаки раннего предупреждения, которым мы должны противодействовать, чтобы предотвратить злодеяния. Поэтому в феврале 2019 года мое учреждение опубликовало «Таллиннские руководящие принципы в отношении национальных меньшинств и СМИ в эпоху цифровых технологий», чтобы дать практические советы о том, как можно использовать СМИ, особенно цифровые, в качестве мощного инструмента для предотвращения конфликтов и построения устойчивых интегрированных обществ.

Ваши Превосходительства!

Дамы и господа!

Позвольте мне в заключение сказать, что нам всем нужно сделать гораздо больше для управления многообразием и поддержки наших интеграционных процессов.

Поэтому сегодня я надеюсь, что, ведя активные дискуссии, мы сохраним наши каналы связи, которые открываются и открывают новые пути построения устойчивых обществ, где уважают интеграцию и сохраняют мир.

Я благодарю наших хозяев за то, что они продемонстрировали свою приверженность поддержке платформы Конгресса: лидеров мировых и традиционных религий.

И я с нетерпением жду нашей сегодняшней дискуссии.

SPEECH OF THE OSCE HIGH COMMISSIONER ON NATIONAL MINORITIES KAIRAT ABDRAKHMANOV

Excellencies, Ladies and Gentlemen!

It is a pleasure and honour to speak in this panel today and share the expertise and experience of my organisation. Great responsibility is vested upon our religious and political leaders to promote global inter-religious dialogue for peace and stability. Preventing and countering violent extremism and radicalism leading to terrorism, including on religious grounds, has become vital for sustainable peace. Therefore, in my capacity as High Commissioner on National Minorities of the Organisation for Security and Co-operation in Europe, I would like to share my views and those of my Institution, which was established 30 years ago as a mechanism to prevent conflicts involving tensions with national minorities from the perspective of preventive diplomacy.

Today's event shows the commitment of our spiritual leaders to encourage dialogue, build

peace, and promote tolerance and understanding. Let us work together to reinforce our joint efforts to achieve this.

Sadly, violent extremism and radicalization that lead to terrorism, continue to destabilize our world. While these challenges are often based on religious grounds – or rather on their manipulation, they may also stem from exclusivist nationalist sentiment, and forms of intolerance or discrimination against minorities.

From the perspective of my mandate, religion and religious identity can often factor into the self-identification of persons belonging to national minorities, and issues related to freedom of religion or belief can therefore also affect national minorities and inter-ethnic relations.

Over the years, successive High Commissioners, including myself, have spoken out publicly against religious discrimination and

hate speech. My Institution has also explored the nexus between national minorities and incidences of violent extremism and radicalization leading to terrorism. Here one needs to be careful and conduct proper threat assessments to separate genuine causal links from mere perceptions. While the discrimination and marginalization of national minorities may lead to violent extremism, sometimes this may simply be a perception or an overestimation, which can be exploited by the “majority” to justify discriminatory actions against national minorities, who then end up being ‘securitized’ as a result. This creates a vicious circle.

Despite the long-term commitments and measures taken by the OSCE, intolerance and discrimination remain a pressing challenge, notably to minority rights. Incidents of anti-minority discrimination and violence are on the rise - and the COVID-19 pandemic, combined with conspiracy theories, has further exacerbated this trend. Bluntly speaking, pandemic gave ancient prejudices and stereotypes a new spin. This trend should be of great concern to all of us, as it can fuel further violence and conflict.

Excellencies, Ladies and Gentlemen,

In the spirit of preventive diplomacy, please allow me to share with you some practical preventive actions.

First, we must actively stand together against discrimination and stereotyping, by sharing positive and inclusive narratives. I emphasize the word “actively” here as we all know that ‘indifference’ and ‘inaction’ can lead to extremism, mass atrocities and social discord. A long-term, holistic approach involving States, civil society, women, youth and community leaders is needed to combat discrimination and other forms of intolerance.

Nine sets of thematic Recommendations and Guidelines published by my Institution are helping to address these challenges. Each publication offers concrete guidance to the 57 OSCE participating States on how to protect minority rights and promote integration and cohesion in their diverse societies. They cover a variety of issues such as education, language, participation in public life, media, policing and access to justice, as they relate to minorities, and can be easily adapted to local contexts and inter-religious and inter-ethnic relations as well.

Take, for example, The Ljubljana Guidelines on Integration of Diverse Societies. They include a recommendation on participation in cultural and religious life, and I quote: “Freedom of religion and belief, and opportunities for voluntary participation in the religious life of a community, should be ensured, including through mutual accommodation, as appropriate.”

Education is also a powerful tool to promote positive narratives and counter stereotypes and intolerance. I therefore always recommend including human rights and minority rights in school curricula, and conducting awareness-raising trainings for policymakers and law-enforcement personnel too. As for youth, let us put them at the helm of our long-term conflict prevention efforts: they should not merely be a target group for our policies or programmes. The Hague Recommendations regarding the Education Rights of National Minorities also recommend teaching about the histories and cultures of national minorities and religious communities in the general compulsory curriculum, as this contributes to strengthening understanding, tolerance and mutual acceptance within a State.

As we all know, extremism and intolerance usually starts with words. Hate speech and hate crimes are clear early warning signs, which we must counter, in order to prevent atrocity crimes. In February 2019, my Institution therefore published The Tallinn Guidelines on National Minorities and the Media in the Digital Age to give practical advice on how the media, especially digital media, can be harnessed as a powerful tool for preventing conflicts and building resilient, integrated societies.

Excellencies, Ladies and Gentlemen,

Let me conclude by saying that we all need to do much more to manage diversity and support our integration processes. That is why, today, I am hopeful that by holding active discussions, we will keep our communication channels open and discover new ways of building resilient societies, where integration is respected and peace is preserved. I commend our hosts, for showing their commitment to upholding the platform of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions and I look forward to our discussion today.

Thank you!

КАВКАЗ МҰСЫЛМАҢДАРЫ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ШЕЙХ-УЛЬ-ИСЛАМ АЛЛАХШУКЮР ПАШАЗАДЕНІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Ассаламу алейкум ва рахматуллахи ва баракатуху!
Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын!
Жоғары Мәртебелі, Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев мырза!
Жоғары Мәртебелі, Қазақстан Республикасы Парламенті
Сенатының төрағасы Мәулен Әшімбаев мырза!
Қасиетті Рим Папасы Франциск!
Әл-Азхардың бас имамы Жоғары мәртебелі,
құрметті шейх Ахмад Әл-Тайиб!
Ислам Ынтымақтастығы Ұйымының Бас хатшысы,
Құрметті Ибрагим Әл-Таха мырза!
БҰҰ Өркениеттер Альянсының Жоғары өкілі,
Құрметті Мигель Анхель Моратинос мырза!
Құрметті дін, мемлекет және қоғам қайраткерлері!
Құрметті Съезге қатысушылар!
Құрметті бауырлар!

Біздің айтулы кездесуімізге қатысушыларға шын жүректен сәлемімді жолдаймын және Әзербайжан Президенті Жоғары мәртебелі Ильхам Әлиевтің бауырлас қазақ халқы мен Съезге қатысушыларына жолдаған сәлемі мен ізгі тілегін жеткізгім келеді. Алла Тағаладан біздің қызметіміз бен күш-жігерімізді адамзаттың игілігі үшін жарылқауды сұраймын.

Әлемнің беделді діни лидерлері дәстүрлі түрде жоғары деңгейде кездесетін қазақстандық съездер – бұл жиырма жыл бойы халықаралық аренада өзінің маңыздылығын растаған жаһандық деңгейдегі дінаралық диалог болып табылады. Бұл съез – діни, саяси және қоғам қайраткерлерінің кездесулері үшін тұрақты жұмыс істейтін алаң. Қазақстан мемлекетіне, оның дана саяси басшылығына барша адамзат үшін аса маңызды осы идеяны іске асырғаны және тұрақты дамытқаны үшін зор алғысымды білдіргім келеді. Қазақстан Жоғары Мәртебелі Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың басшылығымен демократия прогресі мен адамгершілікті дамыту жолында нық сеніммен алға жылжуда. Сондай-ақ саяси және экономикалық салалармен қатар мәдени және рухани мұраны дамыту бағытында да үлкен жұмыс жүргізілуде, ел әртүрлі жобалар мен бастамаларды іске асырып жатыр. Біз Қазақстан мемлекеті алдағы уақытта да діндер мен өркениеттер арасындағы диалогты дамытуда белсенді рөл атқаратынына сенімдіміз.

Құрметті Съезге қатысушылар! Әлем қатты күйзелістерді бастан кешіріп, адамзат 21 ғасырдағы ең үлкен қауіптердің бірі коронавирустық пандемиядан толық қалпына келмеген кезеңде, терең сілкіністен оңалып әлі үлгермеген адамдардың әлеуметтік-экономикалық мәселелері ерекше түрде бірінші орынға шығады. Бұл жағдайда моральдық фактор маңызды рөл атқарады және жалпыға ортақ ынтымақтастық идеялары бұрынғыдан да маңызды.

Дін қайраткерлерінің Алла тағаланың алдындағы ең маңызды парызы – Жаратушымыздың айтқанын адамдарға жеткізу, олардың руханиятын Құдайдың киелі жазбалары арқылы нығайту. Біз Қасиетті Рим Папасы Франциск пен әл-Азхардың бас

имамы Шейх Ахмед Әл-Тайиб қол қойған Адами бауырластық туралы құжатты және ондағы дінаралық диалог пен ынтымақтастық, өзара түсіністік пен бейбіт қатар өмір сүру туралы ережелерін жоғары бағалаймыз. Әдеттегідей, біз бүгінгі Съезде ұлттық және діни негіздегі кемсітушілікті, экстремизмді, христиан фобиясының, исламофобияның, антисемитизмнің, ксенофобияның кез келген көріністерін, сондай-ақ дінді саяси мақсатта теріс пайдалануды батыл айыптауымыз керек. Адамзат арасында алауыздыққа, жеккөрушілікке пен төзбеушілікке шақыру, қақтығыстар мен қарама-қайшылықтардың тұқымын себу адамзат үшін қорқынышты қауіптің көзі болып табылады. Сонымен қатар, конфессияаралық татулық пен өзара түсіністік, дінаралық үнқатысу мен ынтымақтастық дін лидерлерінің бүкіл әлемде бейбітшілік, қауіпсіздік пен тыныштық ахуалын қалыптастыруға қосқан ең үлкен үлесі бола алар еді.

Діни қайраткер ретінде мен барлық саясаткерлерді әлемді құтқаратын идеяларға басымдық беру арқылы, әскери қақтығыстарды тоқтатуға, бейбітшілік атмосферасын орнатуға дипломатиялық күш-жігерді қолдауға шақырамын. Біз әлемнің аса қауіпті дейгейге дейін қаншалықты қаруланғанын көріп отырмыз, әскери шығындардың көлемі артқан сайын соғысты бастау туралы ойлар көптеген адамдардың саналарында пайда болып жатыр. Өкінішке орай, қару-жараққа триллиондар жұмсалады, ал бұл шығындар әлемнің әртүрлі континенттерінде, әсіресе Африка елдерінде нан, суға зәру, кедейлікке тап болған миллиондаған адамдардың барлық әлеуметтік-гуманитарлық мәселелерін шеше алар еді. Әлемдік саясатты басқаратындар бұл туралы ойланып, жанашырлық танытуы керек. Діни лидерлер, өз кезегінде, қақтығыстар мен соғыстардың алдын алу үшін үндеулер мен уағыздар арқылы миллиондаған ізбасарлары арасында бейбітшілік пен өзара құрметке негізделген қоғамдарды құруға күш-жігерін одан әрі күшейтуі керек.

Құран Кәрімде айтылғандай:

«Алла Тағала жер бетінде тәртіп орнатты сендер онда зұлымдық жасамаңдар» (Аль араф, 56).

Барлық діндер адамзатқа қоршаған ортаға деген сүйіспеншілік пен құрмет рухын оятады және апаттар, дағдарыстар мен сынақтар туралы ескертеді. Біз бастан кешкен гуманитарлық дағдарыстар қақтығыстар мен соғыстардың салдары болып табылады. Әзірбайжан 30 жылдық оккупацияны аяқтап, әлемдік қауымдастық мойындаған аумақтық тұтастығын қалпына келтіргеннен кейін, Қарабақты жаулап алу кезінде өртенген жерлер, ластанған су қоймалары, табиғат, вандализм мен зорлық-зомбылық әрекеттерімен жойылған мәдени және рухани мұралар, сондай-ақ сансыз миалар біздің ата-бабаларымыздың жерлеріне оралуға кедергі келтіреді, адамдардың өмірін қиды, жүздеген бейбіт адамдардың денсаулығына зиян келтіреді.

Құрметті Съезге қатысушылар! Бұрынғыдай, қазіргі әлемнің өзекті қатерлері мен қауіптерінің алдын алуда және қоғам мәселелерін шешуде мемлекеттік, қоғамдық және діни қайраткерлердің ынтымақтастығы арқасында нақты нәтижелерге қол жеткізуге болатынын атап өткім келеді. Әзербайжан халқының атынан бауырлас Қазақстан мемлекетінің басшылығына бүгінгі съезд аясында осындай форматта кездесуге мүмкіндік туғызғаны үшін, осындай маңызды іс-шараны жоғары деңгейде ұйымдастырғаны, қонақжайлық танытқаны үшін тағы да зор алғысымды білдіремін. Бүгінгі бауырластық рухындағы кездесуіміз бейбітшілікке, әділеттілікке, рухани дамуға және адамзаттың ортақ мүдделеріне қызмет ететініне сенімдімін! Алла Тағала бізге бейбітшілік пен тыныштық берсін, әлемді қорғасын! Аумин!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ УПРАВЛЕНИЯ МУСУЛЬМАН КАВКАЗА ШЕЙХ-УЛЬ-ИСЛАМ АЛЛАХШУКЮРА ПАШАЗАДЕ

Ас-саламу алейкум ва рахматуллахи ва баракатуху!
Именем нашего Единого Создателя!
Ваше Превосходительство,
Президент Казахстана господин Касым-Жомарт Токаев!
Ваше Превосходительство, Председатель Сената Парламента
Республики Казахстан господин Маулен Ашимбаев!
Ваше Святейшество Папа Франциск!
Ваше Превосходительство, досточтимый шейх Ахмед Аль-Тайиб,
главный имам Аль-Азхара!
Уважаемый господин Ибрагим Аль-Таха, генеральный секретарь
Организации исламского сотрудничества!
Уважаемый господин Мигель Анхель Моратинос,
Высокий Представитель Альянса Цивилизаций ООН!
Уважаемые религиозные, государственные и общественные деятели -
участники Съезда!
Дорогие братья!

Ускренне приветствую участников нашей знаменательной встречи и имею честь передать приветствия и наилучшие пожелания Его Превосходительства Президента Азербайджана Ильхама Алиева братскому казахскому народу и участникам Съезда.

Молю Всевышнего Создателя благословить нашу деятельность и усилия во благо человечества.

Казахстанские Съезды, где традиционно встречаются на высшем уровне влиятельные религиозные лидеры мира – это уровень глобального межрелигиозного диалога, подтвердивший на протяжении двух десятилетий свою значимость на международной арене. Чрезвычайное значение этого Съезда состоит в том, что он является постоянно действующей площадкой для встреч религиозных, политических и общественных деятелей.

Хочу выразить огромную благодарность Республике Казахстан, его мудрому политическому руководству за реализацию

и устойчивое развитие этой важнейшей для всего человечества идеи.

Казахстан под руководством Его Превосходительства Президента Казахстана Касым-Жомарта Токаева уверенно следует вперед по пути прогресса демократии и развития нравственности. Также, как и в политической и экономической сферах, большая работа ведется в направлении развития культурного и духовного наследия. Страна принимает у себя проекты и инициативы.

Мы уверены, что Казахстан и впредь будет играть активную роль в развитии диалога между религиями и цивилизациями.

Уважаемые участники Съезда!

В период, когда мир переживает сильнейшие потрясения, и человечество еще не полностью оправилось от одной из самых серьезных угроз 21 века - пандемии коронавируса, на первый план особым образом выходят социально-экономические проблемы людей, которые еще не успели оправиться от глубокого шока. Важную роль в этих условиях играет

моральный фактор, и как никогда важны идеи общечеловеческой солидарности.

Самый важный долг религиозных деятелей перед Всевышним – донести до людей то, что велел наш Создатель, укрепить их духовность в свете божественных идей. Мы высоко оцениваем Документ о человеческом Братстве, подписанном Его Святейшеством Папой Франциском и Главным имамом Аль-Азхара шейхом Ахмедом Аль-Тайебом, и его положения о межрелигиозном диалоге и сотрудничестве, взаимопонимании и мирном совместном существовании.

Как и всегда, мы должны решительно осудить на сегодняшнем Съезде дискриминацию по национальному и религиозному признаку, экстремизм, любые проявления христианофобии, исламофобии, антисемитизма, ксенофобии, а также злоупотребление религией в политических целях. Разлад между членами рода человеческого, призывы к ненависти и нетерпимости, сеющие семена конфликтов и противостояний, являются источником страшной опасности для человечества. Между тем, межконфессиональный мир и взаимопонимание, межрелигиозный диалог и сотрудничество могли бы стать самым большим вкладом религиозных лидеров в формирование атмосферы мира, безопасности и спокойствия во всем мире.

Как религиозный деятель, я призываю всех политиков дать приоритет идеям, которые спасут мир; заставить замолчать оружие; поддержать дипломатические усилия по установлению атмосферы мира.

Мы все являемся свидетелями того, как мир вооружается до очень опасного уровня, как по мере увеличения военных расходов все больше и больше овладевает умами мышление войны. К сожалению, на вооружения расходуются триллионы, в то время как эти расходы могли бы решить все социально-гуманитарные проблемы миллионов людей, нуждающихся в куске хлеба, глотке воды и вставших в нищету на разных континентах мира, особенно в африканских странах. Те, кто управляет мировой политикой, должны подумать об этом и проявить сострадание. Религиозные лидеры, в свою очередь, должны еще более активизировать свои усилия по формированию

обществ мира и взаимного уважения среди миллионов своих последователей посредством призывов и проповедей во избежание противостояний и конфликтов.

Как сказано в Священном Коране: «И не творите вы бесчинства на земле после того, как (Всевышний) установил на ней порядок» (Араф, 56).

Все религии прививают человечеству дух любви и уважения к окружающей среде и предупреждают о бедствиях, кризисах и испытаниях, которые придется в противном случае пережить. Переживаемые нами гуманитарные кризисы являются в том числе, и следствием конфликтов и войн. После того, как Азербайджан положил конец 30-летней оккупации и восстановил свою территориальную целостность, признанную мировым сообществом, выжженные во время оккупации Карабаха земли, загрязненные водоемы, природа, культурное и духовное наследие, уничтоженное актами вандализма и надругательств, а также бесчисленное количество заложенных мин мешают нам вернуться на земли наших предков, уносят жизни, наносят вред здоровью сотен мирных людей.

Уважаемые участники Съезда!

Как и прежде, хотелось бы подчеркнуть, что реальных результатов в предотвращении актуальных угроз и опасностей современного мира и решении проблем общества можно достичь благодаря сотрудничеству государственных, общественных и религиозных деятелей.

От имени народа Азербайджана еще раз выражаю глубокую признательность и наилучшие пожелания руководству братского государства Казахстан за создание возможности встретиться в таком формате в рамках сегодняшнего Съезда, за организацию этого значимого мероприятия на таком высоком уровне, за радушное гостеприимство.

Я уверен, что наша сегодняшняя встреча на собрании братства станет великим служением миру, справедливости, духовному росту и общим интересам всего человечества, Иншаллах!

Да ниспошлет нам Всевышний мир и спокойствие и да защитит мир! Аминь!

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE CAUCASUS MUSLIM BOARD SHEIKH-UL-ISLAM GAJI ALLAHSHUKUR PASHAZADE

As-salamu alaikum wa rahmatullahi wa barakatuhu!

In the name of our One Creator!

Your Excellency, President of Kazakhstan Mr. Kassym-Jomart Tokayev!

Your Excellency, Chairman of the Senate of the Parliament
of the Republic of Kazakhstan, Mr. Maulen Ashimbaev!

Your Holiness Pope Francis!

Your Excellency, Sheikh Ahmed Al-Tayyib, the Grand Imam of Al-Azhar!

Your Excellency, Mr. Ibrahim al-Taha, the Secretary General
of the Organization of Islamic Cooperation!

Your Excellency, Mr. Miguel Angel Moratinos, the High Representative
of the United Nations Alliance of Civilizations!

Distinguished religious, state and public figures, participants of the Congress!

Dear brothers!

 sincerely greet the participants of our significant meeting and have the honor to convey the greetings and best wishes of His Excellency President of Azerbaijan Mr. Ilham Aliyev to the fraternal people of Kazakhstan and to the participants of the Congress. I pray to the Supreme Creator to bless our activities and efforts for the benefit of Humankind.

The Congress of Kazakhstan, where influential religious leaders of the world traditionally come together, is of the highest level of global interreligious dialogue, so its importance was confirmed in the international arena for two decades. The extraordinary significance of this congress stands on the fact that it is a permanent platform for meetings of religious, political and public figures. I would like to express my deep gratitude to the state of Kazakhstan, and its wise political leadership for the implementation and sustainable development of this idea, which is so important for all mankind. Kazakhstan, under the leadership of His Excellency President Kassym-Jomart Tokayev, is confidently moving forward along the path of progress in democracy and the development of spirituality. Along with the political and economic spheres, a lot of work is being done for the development of cultural and

spiritual heritage and the country is hosting a lot of related projects and initiatives. We are confident that the state of Kazakhstan will continue to play proactive role in inter-religious and inter-civilizational dialogue.

Dear participants of the Congress! At a time when the world is experiencing severe upheavals, and humanity has not yet fully recovered from one of the most serious threats of the 21st century - the coronavirus pandemic, the socio-economic problems of deeply shocked people are coming to the fore. The moral factor plays an important role in preventing this, and the ideas of human solidarity are more vital than ever.

The most important duty of religious leaders before the Almighty is to convey orders of our Creator to the people, to strengthen their spirituality in the light of divine ideas. We highly appreciate the document on the Human Fraternity, signed by His Holiness Pope Francis and the Grand Imam of Al-Azhar, Sheikh Ahmed Al-Tayeb, and its provisions on interfaith dialogue and cooperation, mutual understanding and peaceful coexistence in particular. As we have done before, we must strongly condemn at the present Congress any manifestations of discrimination on national or religious grounds, extremism, Christianophobia,

Islamophobia, anti-Semitism, xenophobia, as well as the misuse of religion for political purposes. Discord between members of the human race, hate speech and intolerance, sowing the seeds of conflicts and confrontations, are sources of terrible danger to humanity. Meanwhile, interfaith peace and understanding, interreligious dialogue and cooperation could be the greatest contribution of religious leaders to creation of atmosphere of peace, security and tranquility throughout the world.

Being a religious figure, I call on all policy makers to give priority to ideas that will save the world, to silence weapons, to support diplomatic efforts to establish the atmosphere of peace. We are all witnessing how the world is arming to a very dangerous intensity, how, as military costs are escalating, the mindset of war takes over more and more minds. Unfortunately, trillions are spent on armaments, while this money could solve social and humanitarian problems of millions of people who need just a piece of bread, a sip of water and fell into poverty on different parts of the world, and in Africa in particular. Those who run world politics should think about this and should show

their compassion. In turn, the religious leaders must further intensify their efforts among their millions of followers to create societies of peace and mutual respect, through appeals and sermons in order to avoid confrontations and conflicts.

As it says in the Holy Quran:

“And do not spread complication in the land after it has been set in order” (*A`Raf, 56*).

All religions instill in Humankind the spirit of compassion and respect for the environment and warn of disasters, crises and trials that will otherwise have to endure. The humanitarian crises we are experiencing are also the result of conflicts and wars. Azerbaijan put an end to the 30-year occupation and restored its internationally recognized territorial integrity, but the lands scorched during the occupation of Karabakh, polluted water bodies, nature, cultural and spiritual heritage destroyed by acts of vandalism and outrage, as well as countless number of land mines laid prevent us from returning to the lands of our ancestors, takes lives, harms the health of hundreds of peaceful people.

Dear participants of the Congress! As I have done before, I would like to emphasize once

again that real results in preventing actual threats and dangers of the modern world and solving society's problems can be achieved through the collaboration of state, public and religious figures. On behalf of the people of Azerbaijan, I once again express my deep gratitude and best wishes to the leadership of the fraternal state of Kazakhstan for creating the opportunity to meet within the framework of today's Congress, for

organizing this significant event at such a high level, for the warm hospitality. I am sure that our present meeting at the gathering of the fraternity will come out with a great service to peace, justice, spiritual growth and the common interests of Humankind, inshallah! May the Almighty bestow peace and tranquility and may Him protect the world! Amen!

ПАРЛАМЕНТАРАЛЫҚ ОДАҚТЫҢ ТӨРАҒАСЫ ДУАРТЕ ПАШЕКУДИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құрметті Президент Тоқаев мырза!
Құрметті Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары!
Ханымдар мен мырзалар!

Бүгін Парламентаралық одақтың, Дүниежүзілік парламенттер ұйымының атынан сіздердің алдыңызда сөз сөйлеу мен үшін үлкен мәртебе. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің пандемиядан кейінгі кезеңдегі адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы рөлі туралы кейбір пікірлеріммен бөлісуге шақырғаны үшін Қазақстан Үкіметіне алғыс айтқым келеді. Қазақстан көптеген діндердің, нанымдардың, мәдениеттер мен ұлттардың тоғысында орналасқан. Сондықтан бұл өзекті мәселені талқылауға қолайлы орын.

Мен бұл тақырыпқа парламенттік ұйым тұрғысынан өз пікірлерімді ұсынамын.

Парламентаралық Одақ немесе ПАО саяси диалог пен парламенттік әрекеттер арқылы бейбітшілікті ілгерілетуге және мықты өкілді институттарды құруға ұмтылады.

Ол барлық ұлттардың, конфессиялардың және нанымдардың парламентшілеріне әлемдегі негізгі мәселелерді шешуі, бірігуі үшін платформа ұсынады.

Соңғы жылдары дін мен наным ПАО тарапынан қатты бақылауға алынды. 2017 жылы Санкт-Петербургте өткен 137-ші Ассамблеямызда біз жалпы пікірсайысты «Дінаралық және ұлтаралық диалог арқылы мәдени плюрализм мен бейбітшілікті ілгерілету» тақырыбына

арнадық. ПАО мүшелерінің парламенттері өздерінің қорытынды декларациясында конфессиялармен, мәдениеттермен және этникалық топтармен диалог бейбітшілік пен мәдени плюрализм үшін маңызды екенін мойындады. Халықтың өкілдері ретінде әлем парламенттері төзімсіздікті жеңу және бейбіт қатар өмір сүруді қамтамасыз ету үшін нормативтік процестер мен құқықтық негіздерді нығайтуға ұмтылады.

Пандемиядан кейінгі әлем көптеген деңгейдегі қауіпсіздік пен дағдарыстармен сипатталады. Атап айтқанда, олар: әлеуметтік, саяси, экономикалық, экологиялық және идеологиялық. Біз куә болып отырған төзімсіздіктің өсуі, діни бостандықтардың шектелуі және діни кемсітушіліктің, нәсілшілдік пен ксенофобияның күшеюі ерекше алаңдатады. Осының аясында діни бостандық пен әлеуметтік даму өркендей алатын бейбіт, инклюзивті және төзімді қоғамдастықтарды құру жөніндегі жұмысымыз бұрынғыдан да өзекті болып отыр. Сондай-ақ әсіресе қиын уақытта діни жетекшілерінен қолдау іздейтін сенушілер үшін пасторлық қамқорлықтың маңызы зор.

Діни лидерлердің міндеті рухани дамуды ұсыну болса, парламенттер осы рухани дамуды қолдауға болатын қоғамдардың құрылуына ықпал етуде маңызды рөл атқаруы керек. ПАО әсіресе парламенттерді заң шығарушы органдар ретінде адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясының 18-бабында көрсетілгендей, барлық адамдар үшін дін бостандығы мен сенім құқығын қамтамасыз ету үшін жұмыс істеуге шақырады.

Тиімді саясат әлеуметтік дамуды қамтамасыз етеді. ПАО бейбітшілік пен қауіпсіздік, тұрақты даму, гендерлік теңдік, жастардың қатысуы, демократия, климаттың өзгеруі және адам құқықтары сияқты саясат салаларында диалог пен парламенттік қызметке ықпал етеді. Біз діннің және сенімнің саясаттың осы салаларына әсері мен үлесін оларды қарастыру керек құнды призма ретінде қарастырамыз. Біз сондай-ақ діни ұйымдардың әлеуметтік дамуға жәрдемдесу жөніндегі маңызды жұмысын мойындаймыз. Дағдарыс кезіндегі гуманитарлық көмектен бастап тұрғын үйге, қарттарға қамқорлық жасауға, азық-түлік

банктеріне, білім беру, денсаулық сақтау және т.б., сенімге негізделген ұйымдар көбінесе өмірлік маңызды қызметтерді жеткізушілер және әлеуметтік әділеттілік пен бейбітшілікті қорғаушылар болып табылады.

Осы орайда, біз парламенттерді де, діни көшбасшыларды да өздерін әлемнің экожүйелерінің бөлігі ретінде қарастыруға шақырамыз.

Пандемиядан кейінгі өз жұмысымыз парламенттер мен діни лидерлер арасындағы байланыс пен өзара әрекеттестіктің өсуін көрсетеді.

Қазір біз Африканың Сахель аймағында көпжақты жобаны жүзеге асырып жатырмыз. Бұл жобаға парламентарийлер, дін және қоғам қайраткерлері зорлық-зомбылық экстремизмнің алдын алу бойынша серіктес ретінде қатысады.

Өткен аптада ПАО «Бейбітшілік пен қарусыздану үшін дінаралық диалогтың рөлі» тақырыбындағы пікірталаста қару-жарақты бақылауды ілгерілету жобасы SCRAP-пен ынтымақтасады. Бұл жақсы болашаққа қол жеткізу үшін климаттың өзгеруіне қарсы тұру, зорлық-зомбылық экстремизмнің алдын алу және қару-жарақты бақылауды ілгерілетудегі ПАО мен діни көшбасшылардың ортақ саяси мүдделерінің үш мысалы.

Өткен аптада ғана ПАО «Бейбітшілік пен қарусыздану мүддесіндегі дінаралық диалогтың рөлі» тақырыбындағы пікірталас аясында қару-жарақты бақылауға жәрдемдесу жобасы SCRAP-пен ынтымақтастықта болды. Бұл жарқын болашаққа қол жеткізу үшін климаттың өзгеруіне қарсы тұру, зорлық-зомбылық экстремизмнің алдын алу және қару-жарақты бақылауды ілгерілетудегі ПАО мен діни көшбасшылардың ортақ саяси мүдделерінің үш мысалы.

Мұның барлығы ПАО қатысуының мысалдары. Сондай-ақ, ПАО қазіргі уақытта парламенттердің әлеуметтік немесе рухани дамуды ілгерілетуге қатыса алатын салаларын анықтауға тырысатын Дін және сенім туралы парламенттік баяндаманы аяқтап жатқанын атап өткім келеді.

Біріншіден, бейбітшілік жолындағы серіктестер ретінде. Бейбіт қатар өмір сүрудің құндылықтарын нығайту, арандатушылық

риториканы болдырмау және діни зорлық-зомбылыққа қарсы тұру.

Екіншіден, диалог серіктестері ретінде. Парламентшілер – халықтың, оның ішінде діни қауымдастықтардың өкілдері. Қандай да бір қажеттілік немесе алаңдаушылық бар жерде парламентшілер көмектесе алады. Сонымен бірге діни лидерлер қоғамның кең салаларына әсер етеді. Олар проблемалар туралы хабарлауға және түсініспеушіліктерді жоюға көмектесу арқылы мекемелерге деген сенімділікті арттыруда маңызды рөл атқарады.

Үшіншіден, білім беру саласындағы серіктестер ретінде. Жалған ақпарат – бұл бәріміз кездесетін мәселе, ал өз сеніміміз бен басқа діндерімізге қатысты діни сауаттылық жетіспейді. Біз әртүрлі діндер мен нанымдарды

зерттеуге неғұрлым білімді және ашық бола отырып, өзара тиімді бола аламыз.

Әрине, бұдан да басқа көптеген басқа мысалдар бар, бұл айсбергтің ұшы ғана.

Қорытындылай келе, пандемиядан кейінгі қарбалас әлемде діни лидерлер мен парламенттер адамзаттың әлеуметтік және рухани дамуына ықпал етуде, әлем мен адам бауырластық құндылықтарын сақтай отырып, біздің планетамыздың алдында тұрған түрлі дағдарыстарды жеңуде маңызды рөл атқарады деп айтуға болады. Ортақ мақсатымыз болған кезде біз қоғамдарымыздың рухани және әлеуметтік әл-ауқаты үшін бірге жұмыс істей аламыз.

**Барлығыңызға бейбітшілік тілеймін!
Рахмет!**

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ МЕЖПАРЛАМЕНТСКОГО СОЮЗА ДУАРТЕ ПАШЕКУ

Ваше Превосходительство Президент Токаев!
Уважаемые мировые и традиционные религиозные лидеры!
Дамы и господа!

Для меня большая честь обратиться к вам сегодня от имени Межпарламентского союза, всемирной организации парламентов.

Я хотел бы поблагодарить Правительство Казахстана за приглашение поделиться некоторыми мыслями о роли религиозных лидеров в духовном и социальном развитии человечества в постпандемический период.

Казахстан находится на перекрестке множества религий, верований, культур и национальностей. Поэтому это подходящее место для обсуждения этого актуального вопроса.

Я предлагаю свои мысли по этой теме с точки зрения парламентской организации. Межпарламентский союз, или МПС, занимается продвижением мира посредством политического диалога и парламентской деятельности, а также созданием прочных представительных институтов. Он обеспечивает платформу для парламентариев всех национальностей, вероисповеданий и убеждений для объединения с целью решения основных мировых проблем.

В последние годы религия и убеждения стали предметом пристального внимания МПС. На нашей 137-й Ассамблее в Санкт-Петербурге в

2017 году мы посвятили общие прения теме «Продвигая культурный плюрализм и мир через межрелигиозный и межэтнический диалог». В своей итоговой декларации парламенты-члены МПС признали, что диалог с конфессиями, культурами и этническими группами необходим для мира и культурного плюрализма. Как представители народа, парламенты мира привержены укреплению нормативных процессов и правовых рамок для преодоления нетерпимости и обеспечения мирного сосуществования.

Мир после пандемии характеризуется отсутствием безопасности и возникновением кризисов на многих уровнях: социальном, политическом, экономическом, экологическом и идеологическом. Особую тревогу вызывает наблюдаемый нами рост нетерпимости, ограничение религиозных свобод и усиление религиозной дискриминации, расизма и ксенофобии. На этом фоне наша работа по построению более мирных, инклюзивных и устойчивых сообществ, в которых могут процветать религиозные свободы и социальное развитие, становится как никогда актуальной. Как и пастырская забота о верующих, которые обращаются к своим религиозным лидерам за руководством и поддержкой, особенно в трудные времена.

В то время, как работа религиозных лидеров заключается в том, чтобы предлагать духовное развитие, парламенты должны играть важную роль в содействии созданию обществ, в которых это духовное развитие может быть поддержано. МПС особенно призывает парламенты как законодательные органы работать над обеспечением права на свободу религии и убеждений для всех людей, как указано в статье 18 Всеобщей декларации прав человека.

Эффективная политика обеспечивает основу для социального развития. МПС способствует диалогу и парламентской деятельности в таких областях политики, как мир и безопасность, устойчивое развитие, гендерное равенство, участие молодежи, демократия, изменение климата и права человека. Мы рассматриваем влияние и вклад религии и убеждений на эти области политики как на ценную призму, через которую их следует рассматривать. Мы

также признаем важную работу религиозных организаций по содействию социальному развитию. Начиная с гуманитарной помощи в кризисных ситуациях до обеспечения жильем, ухода за престарелыми, продуктовых банков, образования, здравоохранения и многого другого – религиозные организации часто являются незамеченными героями – поставщиками жизненно важных услуг и борцами за социальную справедливость и мир.

В связи с этим мы призываем как парламенты, так и религиозных лидеров рассматривать себя как часть более широких экосистем мира.

Наша собственная работа после пандемии указывает на рост точек соприкосновения и взаимодействие между парламентами и религиозными лидерами.

Итоговый документ парламентской встречи, которую мы созвали в Глазго под эгидой COP26, стал ответом на Совместное обращение различных религиозных лидеров от октября 2021 года и подтвердил важность ответственного управления планетой и благополучием человечества, которое должно лежать в основе политических амбиций и деятельности.

В настоящее время мы реализуем многосторонний проект в африканском регионе Сахель. В этом проекте участвуют парламентарии, религиозные и общественные деятели в качестве партнеров по предотвращению насильственного экстремизма.

Буквально на прошлой неделе МПС сотрудничал со SCRAP, проектом по содействию контролю над вооружениями, в рамках дискуссии на тему «Роль межрелигиозного диалога в интересах мира и разоружения». Это три примера общих политических интересов МПС и религиозных лидеров – в решении проблемы изменения климата, предотвращении насильственного экстремизма и поощрении контроля над вооружениями для достижения лучшего будущего всего человечества.

Все это примеры участия МПС. Я также должен упомянуть, что МПС в настоящее время завершает работу над Парламентским отчетом

о религии и убеждениях, в котором делается попытка определить области, в которых парламенты могут участвовать в содействии социальному или духовному развитию.

Во-первых, как партнеры во имя мира. Чтобы укрепить ценности мирного сосуществования, препятствовать подстрекательской риторике и противодействовать насилию на религиозной почве.

Во-вторых, в качестве партнеров по диалогу. Парламентарии являются представителями народа, в том числе религиозных общин. Там, где имеется какая-либо нужда или опасения, парламентарии могут помочь. В то же время религиозные лидеры влияют на широкие слои общества. Они играют важную роль в укреплении доверия к учреждениям, помогая сообщать о проблемах и устранять недопонимание.

В-третьих, в качестве партнеров в сфере образования. Дезинформация – это проблема,

с которой мы все сталкиваемся, а религиозной грамотности в отношении нашей собственной веры и других вероисповеданий не хватает. Мы получаем взаимную выгоду, становясь более образованными и открытыми для изучения различных религий и верований.

Есть много других примеров, это лишь верхушка айсберга.

Подводя итог, можно сказать, что в нашем беспокойном постпандемическом мире религиозные лидеры и парламенты играют важную роль в содействии социальному и духовному развитию человечества, в преодолении различных кризисов, с которыми сталкивается наша планета, поддерживая при этом ценности мира и человеческого братства.

Когда у нас есть общая цель, мы можем работать вместе для духовного и социального благополучия наших обществ.

Мир вам всем. Спасибо!

SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE INTER-PARLIAMENTARY UNION DUARTE PACHECO

Your Excellency, President Tokayev,
Honourable world and traditional religious leaders, Ladies and gentlemen,

It is an honour to address you today on behalf of the Inter-Parliamentary Union, the world organization of parliaments. I would like to thank the Government of Kazakhstan for the invitation to share some remarks about The role of religious leaders for the spiritual and social development of humanity in the post-pandemic period. Kazakhstan lies at the cross-roads of so many religions, beliefs, cultures and ethnicities. It is therefore a fitting location for our discussion on this timely issue.

I offer my remarks about this topic from the perspective of a parliamentary organisation. The Inter-Parliamentary Union, or “IPU”, is dedicated to the promotion of peace through political dialogue and parliamentary action, and to the solid establishment of representative institutions. It provides a platform for parliamentarians of all

nationalities, faiths and beliefs to come together in addressing major global challenges.

Religion and belief have become an area of focus for the IPU in the past years. At our 137th Assembly in St. Petersburg in 2017, we dedicated our General Debate to Promoting cultural pluralism and peace through interfaith and inter-ethnic dialogue. In their outcome Declaration, our Member Parliaments recognised that dialogue with faiths, cultures and ethnicities is essential to peace and cultural pluralism. As representatives of the people, the world’s parliaments are committed to strengthening normative processes and legal frameworks to overcome intolerance and work for peaceful coexistence.

Our post-pandemic world is one marked with insecurity and emerging crises on many levels: social, political, economic, environmental and

ideological. Especially concerning is the rise in intolerance, the curtailing of religious freedoms and the increase in religious discrimination, racism and xenophobia that we are witnessing. Against this backdrop, our work towards building more peaceful, inclusive and sustainable societies – where religious freedoms and social development can thrive – is more urgent than ever. As too is the pastoral care of believers, who look to their religious leaders for guidance and support, especially in troubling times.

While it is the work of religious leaders to offer spiritual development, parliaments have an important role to play in helping build societies where that spiritual development can be nurtured. The IPU especially encourages parliaments, as legislative bodies, to work to guarantee the right to freedom of religion and belief for all people, as stated in Article 18 of the Universal Declaration on Human Rights.

Effective policy provides the basis for social development to take place. The IPU promotes dialogue and parliamentary action for policy areas such as peace and security, sustainable development, gender equality, youth participation, democracy, climate change and human rights. We view the impact and contribution of religion and belief to these policy areas as a valuable lens through which to consider them. We also acknowledge the important work of faith-based organisations in promoting social development. From humanitarian assistance in crises to housing, aged care, food banks, education, healthcare and many more, religious organisations are often unsung heroes – providers of essential services and activists for social justice and peace.

In this regard, we encourage both parliaments and religious leaders to see themselves as part of broader ecosystems for peace.

Our own work since the pandemic points to growing common ground and synergies between parliaments and religious leaders.

The Outcome Document of the Parliamentary Meeting that we convened in Glasgow in the context of COP26 responded to the Joint Appeal of various religious leaders from October 2021 and echoed the importance of responsible stewardship of the planet and the wellbeing of humanity, which must be at the heart of all political ambition and activity.

Currently, we are running a multi-stakeholder project in the Sahel region of Africa. This project involves parliamentarians, religious and community leaders as partners in the prevention of violent extremism.

Just last week, The IPU collaborated with SCRAP, a project promoting weapons control, on a panel about The role of interreligious dialogue for peace and disarmament. These are three examples for shared policy interests of the IPU and religious leaders – in addressing climate change, preventing violent extremism, and promoting weapons controls – to work for a better future.

These are examples of IPU engagement. I should also mention that the IPU is currently finalising a Parliamentary Report on Religion and Belief, which seeks to identify the areas where parliaments can engage to promote social or spiritual development.

Firstly, as partners for peace. To reinforce values of peaceful coexistence, discourage inflammatory rhetoric and counter religiously motivated violence.

Secondly, as partners in dialogue. Parliamentarians are representatives of the people, and that includes religious communities. Where there are needs or concerns, parliamentarians can respond to these. At the same time, religious leaders influence broad segments of society. They have an important role to play in building trust in institutions, helping communicate concerns and dispel misunderstandings.

Thirdly, as partners in education. Misinformation is a challenge that we are all facing, and religious literacy about our own faiths and others, is lacking. We mutually benefit from becoming more educated and open to learning about different faiths and beliefs.

There are many other examples, this is merely the tip of the iceberg.

To summarise - in our troubled post-pandemic world, religious leaders and parliaments both have an important role to play in promoting the social and spiritual development of humanity, to weather the different crises facing our planet whilst upholding values of peace and human fraternity. When we share a common goal, we can work together for the spiritual and social welfare of our societies.

Peace be with you all. Thank you.

ПАКІСТАН ИСЛАМ РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ИСЛАМ ИДЕОЛОГИЯСЫ КЕҢЕСІНІҢ ТӨРАҒАСЫ КИБЛА АЙАЗДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Аллаға Шүкір!
Мұхаммед пайғамбарға салауат айтамын!
Қайырымды, рахымды Аллаһтың атымен бастаймын!

Мен үшін ұлы Қазақстан жерінде, барлық этностар мен конфессиялар өзара сыйластық пен кеңірек қабылданатын елде болу үлкен мәртебе. Әлемге Қазақстанның керемет халқының тәжірибесінен үйренетіні көп.

Пәкістанда халықтың көп бөлігін мұсылмандармен қатар христиан, индуc және сикх қауымдары құрайды. Барлық қауымдастықтардың өзара жылы қарым-қатынасы бар. Мұсылман еместер халықтың көпшілігі мұсылмандармен бірдей азаматтық құқықтарға ие. Пәкістанның 1973 жылғы қолданыстағы Конституциясы азшылықтардың

өз діндерін ұстануға және ұстануға және мәдениеттерін дамытуға толықтай еркін екенін жариялайды. Пәкістанның түкпір-түкпірінен келген мұсылман ғұламалары 1953 жылы қабылданған 22 тармақты декларациясы арқылы мұсылман еместермен өзара әрекеттесу өте маңызды екенін мәлімдеді. Пәкістан елі мұсылман емес қауымдардың білім беру, денсаулық сақтау және басқа да әлеуметтік-экономикалық салаларда көрсеткен қызметтерін қатты құрметтейді. Пәкістан сонымен қатар Киртарпур дәлізін дамытты және сикх қауымдастығына өздерінің тарихи ғибадат

орны Гурдвараға бару кезінде кездесетін қиындықтарды шешу үшін арнайы мүмкіндіктер берді. Пәкістанның бұл бастамасы Пәкістанның бүкіл дүние жүзіндегі дипломатиялық орталардың ризашылығына ие болды.

Жақында Пәкістанда Аз ұлттар істері жөніндегі ұлттық комиссия құрылды, оны қазіргі уақытта үнді лидері Чила Рам Кевлани басқарады. Бұл комиссия конфессияаралық келісімде және Пәкістанның әртүрлі діни қауымдастықтары арасындағы өзара іс-қимылды біріктіруде белсенді рөл атқарады. Үкімет соңғы жылдары индустардың және басқа да діни бірлестіктердің киелі жерлеріне шабуыл жасаған бұзақы элементтерге қарсы

шұғыл шаралар қабылдады. Бұл бұзақылар қазір түрмеде отыр. Пәкістанның Жоғарғы соты да мұндай элементтерге қатысты қатаң үкім шығарды. Пәкістанның діни жетекшілері мен ғұламалары да мұсылман еместерге қарсы мұндай шабуылдарды айыптап, қарсылық білдірді.

Біз әртүрлі конфессиялар мен этникалық топтар арасындағы түсініспеушіліктерді жою үшін Үкіметпен және Қазақстан халқымен бірлесіп жұмыс істеуді асыға күтеміз және жер шарын өмір сүруге лайықты орынға айналдыру жөніндегі күш-жігерімізді жалғастырамыз.

Қазақстан мен Пәкістан халықтарының достығы ұзақ болғай!

Әумин.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СОВЕТА ИСЛАМСКОЙ ИДЕОЛОГИИ ИСЛАМСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ПАКИСТАН КИБЛЫ АЙАЗА

Слава Аллаху!

Благословенное приветствие Пророку Мухаммеду! Во имя Аллаха,
Милостивого и Милосердного!

Для меня большая честь присутствовать на невероятной земле Казахстана, земле взаимного уважения, а также мира между всеми этносами и национальностями. Нам много чему можно поучиться у народа Казахстана.

В Пакистане большая часть населения состоит из христиан, индуистов, сообществ сикхов и мусульманского большинства. Все сообщества имеют дружественные отношения между собой. Немусульмане имеют такое же гражданство и такие же права, как и большинство населения.

Конституция Пакистана от 1963 года объявляет, что немусульмане свободны для того, чтобы практиковать свои религии и развивать их культуры.

Представители мусульманских округов Пакистана в соответствии с Декларацией №22 от 1953 года объявили, что взаимодействие с немусульманами было очень важным.

Пакистанская нация глубоко уважает услуги, которые оказываются немусульманскими общинами в сферах образования и здравоохранения, а также в социальных и экономических сферах.

Пакистан также разработал Картарпурский коридор и предоставил особые объекты для общества сикхов, чтобы они смогли посещать свой исторический дом Альдуара в Пакистане. Данная инициатива Пакистана вызвала

благодарность политических кругов по всему миру.

Пакистан недавно установил Национальную комиссию по меньшинствам, в которой сейчас председательствует немусульманин - лидер хинду. Эта комиссия играет важную роль в межрелигиозном согласии, интегрировании и взаимодействии между различными религиями и общинами Пакистана. Они предприняли шаги против мистических элементов, которые угрожали хинду, а также другим религиозным общинам в последние годы. Эти опасные люди теперь в тюрьме, они получили серьезные наказания.

Пакистан и религиозные лидеры также осуждают все действия насильственного характера, которые предпринимаются в отношении немусульман.

Мы возлагаем большие надежды, что сможем работать рука об руку совместно с народом Республики Казахстан для того, чтобы разрушить неправильную информацию, дезинформацию, которая распространяется вокруг Пакистана, и что мы совместно сможем предпринять все действия, которые также помогут нам трансформировать эту ситуацию самым кардинальным образом.

Да будет вечной дружба между народами Казахстана и Пакистана!

Аминь.

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE COUNCIL OF ISLAMIC IDEOLOGY OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF PAKISTAN QIBLA AYAZ

Glory to Allah!
Blessed greetings to the Prophet Muhammad!
In the name of Allah, the Most Gracious, Most Merciful!

It is a matter of great honour for me to be in the great land of Kazakhstan, a country a mutual respect and broader acceptance for all ethnicities and faiths. World has a lot to learn from the experiences of the wonderful people of Kazakhstan.

In Pakistan a large number of population comprises of Christian, Hindu and Sikh communities alongside the Muslim majority. All the communities have cordial relations among themselves. Non-Muslims enjoy equal citizenship rights to that of Muslim majority population. The existing 1973 Constitution of Pakistan declares that minorities are totally free to profess and practice their religions and develop their cultures. Representative muslim scholars from across Pakistan through their 22-point declaration in 1953 had declared that interaction with non-Muslims was very essential. Pakistani nation greatly respect the services rendered by the non-Muslim communities in the fields of education and health and other socio-economic spheres. Pakistan has also developed Kirtarpur corridor and provided special facilities to Sikh community for resolving the difficulties they might come across in visiting their historic worship-place, gurdwara. This initiative of Pakistan has won

Pakistan appreciation from diplomatic circles all over the world.

Pakistan has recently established a National Commission for Minorities which is presently being chaired by a Hindu leader Chila Ram Kewlani. This Commission is playing an active role in interfaith harmony and to integrate interaction between different religious communities of Pakistan. Government has taken immediate steps against the mischievous elements who attacked the sacred places of Hindus and other religious communities in recent years. These miscreants are now in prisons. The Supreme Court of Pakistan has also issued stringent verdicts against such elements. Pakistan religious leaders, ulama have also condemned and opposed such attacks against the non-Muslims.

We look forward to be working with the Government and people of Kazakhstan for dispelling misunderstandings among diverse faith and ethnic groups and will continue efforts to transform the globe into a decent place for living.

May the friendship of the peoples of Kazakhstan and Pakistan live long.

Amen.

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІ СЪЕЗІНДЕГІ АНГЛИКАН ШІРКЕУІНІҢ АРНАЙЫ ӨКІЛІ, ДОРКИНГ ЕПИСКОПЫ ДЖО БЕЙЛИ УЭЛЛСТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Мәртебелі Президент Тоқаев, Сенат өкілдері мен министрлер,
құрметті бауырлар, діни көшбасшылар!

Маратушымыз Иса Мәсіхтің игілігі мен рақымы сіздермен бірге болсын!

Дүниежүзілік Англикан қауымдастығының өкілі Кентербери архиепископының атынан Англикан шіркеуінің делегациясын басқару мен үшін үлкен мәртебе. Сізге ол кісінің ең жылы сәлемдесін жолдаймын.

Мен осы бірлескен диалогта еуропалық контексте сөз сөйлеуге тырысамын, алайда менің британдық ретіндегі өкілеттіктерім Брекситтен соң күмәнді болып табылады! Бірақ Брексит ұлттық мемлекет бір діни институтпен

немесе тиістілікпен айқындалмайтындықтай, аймақ, тіпті континент кез-келген біртұтас жүйе немесе одақпен анықталмайтындығын көрсетеді. Қазақстан осындай сенімнің жарқын үлгісі болып табылады. Қазіргі Еуропаның негізінде жатқан плюрализм тек батыстық либералды «Әркім өзі үшін» емес: керісінше, егемендікке, ұлтқа және дінге қатысты кез-келген түрде бөлуге болмайтын бір-біріне сәйкес келетін біркелкіліктерден тұрады. Пандемия кезінде біз ынтымақтастықтың жаңа көкжиектерін көргеніміздей, Еуропада ғана емес, одан тыс жерлерде де пайда болған кейбір

сызаттарды атап өткім келеді. Саяси тұрғыдан алғанда бір жиынтыққа жататын: популизм (populism), поляризация (polarisation) және пост-ақиқат (post-truth) - үш «П» жинақталады. Рухани және әлеуметтік дамуға келетін болсақ, бұл «ППП» пайдасыз деп санаймын.

Біздің назарымыз көшбасшылардың қалай басқаратынына байланысты көшбасшылықтың рөліне бағытталған. Өткен аптадағы көптеген жүректер мен саналар үшін Патшайым Елизавета II-нің мысалы ең басты болды. Оның өмірі мен жұмысы біздің британдық баспасөздің ғана емес, сонымен қатар ауқымды әлемдік БАҚ-тың назарында екендігі мені таң қалдырады. Оның көшбасшылық үлгісі менің айтқым келетін сөздерге шабыттандырады. Сөз барысында «ППП» туралы да ой қозғаймын.

Біріншіден, бір сенімге терең бейілділік мүдделерді тарылтуды немесе басқа діндер үшін есіктерді жабуды талап ететіні тәрізді екенін атап өткім келеді, бірақ шын мәнінде мұндай көшбасшы кез келген сенім мен сенімсіздік үшін кеңістікті қорғау және ілгерілетуді біледі.

Біздің қазіргі әлемде дінге деген сенім дағдарысы бар, сондықтан діни көшбасшылардың кеңістікті өз мүдделерінен тыс құруы және сақтауы өте маңызды. Діни сенім бостандығын қолдау - бұл көшбасшының тек өз бұрышын қорғап қана қоймай, басқаларға зиян келтірмей, өзге діни қауымдастықтар еркін өмір сүруі үшін басқа сенімдері бар адамдарды бейімдеу және тіпті ынталандыру арқылы өз сенімін ұстанатындығының айқын белгісі.

Бізге келісудің міндеттілігі жоқ, бірақ біз келіспейтінімізді құрметпен және қонақжайлылықпен көрсетуімізге болады. Бұл бірінші «П»-нің «егер сіз мен сияқты болмасаңыз, сіз маған қарсысыз» және де «мен сіздің мүдделеріңізді жоққа шығаратын өз мүдделерім үшін қатысамын» деген жеңілдетілген поляризациядан тұратын үрдісіне қарсы тұрады. Аталған тұжырымдама көшбасшыға өзін жеңуге көмектеседі, бұл патшайым туралы айтылған келесі сөздерді еске түсіреді, оның «жеке басының мүддесі» ол білдіретін рәмізге қатысты емес.

Екіншіден, бұл көшбасшылардың негізіне, оның ұстанатын дәстүрлеріне байланысты.

Діни көшбасшылар әдетте белгілі мерзімге сайланбайды. Олардың болашағы әлдеқайда ұзақ. Олар өздерінен бұрынғы және олардан озатын тарихи сабақтастық жүйелерінің бөлігі болып табылады. Бізде ресми билік тетіктері болуы міндетті емес, бірақ бізде ықпал бар. Ұзақ мерзімді келешекте бұл адамдардың өмір сүретін тарихын қалыптастыруға әлдеқайда үлкен әсер етуі мүмкін. Мұның бәрі біз шыдамдылық пен дұға етуге дайын болғанша осындай көшбасшыларға қазіргі сәттегі популистік дауылдардан аман қалуға және климаттық жағдайларды өзгертуге мүмкіндік береді.

Елизавета патшайым қабылданбаған ханшайымға деген жанашырлықты қалай көрсеткенін және ресми айыптаусыз немесе тіпті түсініктеме жасамай, британдық монархия институтының өзгеруі мен жаңаруына үлес қосуға мүмкіндік бергені туралы ойланып көріңіз. Мәселе мынада, біз дәстүрімізге тереңірек үңіле аламыз, осылайша ол бізге жаңа дәуірде адал өмір сүруді жалғастыру, сондай-ақ қазіргі кездегі тұрақсыздықты басқару үшін жаңашылдық жасауға мүмкіндік беретін болашақ өткенге қарағанда маңыздырақ болады.

Үшіншіден, мен олардың байланысын көрмесем де, пандемиядан кейінгі кезеңде пост-ақиқат дәуірі басталған секілді. Бұл жағдайда біз не істеуіміз керек? Әрине, біз шындықтың беделін түсіретін немесе одан да жаманы, шошқалардың алдына моншақ лақтырып жатқандай бұл сенімді сөздер бос жерде жаңғырық болып көрінетіндермен бәсекелес сияқты бақылап отырмауымыз қажет. Міне, осы жерде біз өз сөзімізге сәйкес өмір сүру үшін уағыздайтын нәрсені орындау қиынға соғады.

Мен Рим Папасы Францисктің діни көшбасшылардың беделін қалпына келтіруге тек сөздің ғана емес, іс-қимылдың да ықпалын түсіну арқылы көмектескеніне ерекше алғыс айтамын. Әрине, христиандар үшін ақиқат бейнеленген: Құдай сөзі Иса Мәсіхтің тәніне айналды. Бұл абстрактылы емес еді, ол нақты түрде іске асты. Шынында да, Иса аяқ жуу үшін тізе бүгу арқылы, өзінің күшін көрсетті. Діни тәжірибе – бұл бос сөздерді таңдау емес, бұл біздің смартфондарымызда жоқ болып кететін

селфилердің жиынтығы емес, бұл біз білмейтін және ортақ игілік үшін бізге ешқашан алғыс айтпайтын адамдарға маңызды риясыз қызмет. Бұл кішіпейілділіктен құралған міндет. Діни көшбасшылардың ортақ моральдық міндеті бар және біздің ғасырдағы скептиктер үшін біздің адалдығымыз бен шынайылығымызды растайды.

Мен сөзімді сұрақпен аяқтағым келеді. Саясат пен діннің үйлеспейтінін қаншалықты жиі естідіңіз? Мен қазақстандық

серіктестерімізге осы елдің тұңғыш президентінің іргелі көзқарасын басшылыққа ала отырып және қазіргі президенті қолдаған осы Съездің жұмысы арқылы біріктіруге шешім қабылдағаны үшін алғыс айтқым келеді. Поляризацияланған, популистік, пост-ақиқатты әлемде бұл діни көшбасшыларды шабыттандыратын бұл әрекет шын мәнінде керемет әрі мақтауға тұрарлық және терең түрлендіруші деп үміттенемін.

Рақмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ СПЕЦИАЛЬНОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ АНГЛИКАНСКОЙ ЦЕРКВИ НА СЪЕЗДЕ ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ, ЕПИСКОПА ДОРКИНГА ДЖО БЕЙЛИ УЭЛЛС

Ваше Превосходительство Президент Токаев, министры и представители Сената, уважаемые братья и сестры, религиозные лидеры!

Д а будет с вами благодать и мир от Господа нашего Иисуса Христа!

Для меня большая честь находиться здесь и возглавлять делегацию Англиканской церкви, представляющую архиепископа Кентерберийского от имени всемирной англиканской общины. Я приношу вам его самые теплые приветствия.

Я осмеливаюсь говорить из европейского контекста в этом совместном диалоге, хотя мои полномочия как британца, безусловно, сомнительны после Брексит! Но Брексит подчеркивает, что регион, даже континент, не может быть должным образом определен

какой-либо единой системой или союзом точно так же, как национальное государство определяется одним религиозным институтом или принадлежностью. Казахстан является ярким примером такой убежденности. И плюрализм, лежащий в основе современной Европы, - это не просто западное либеральное «каждый сам за себя». Скорее, существуют пересекающиеся идентичности, касающиеся суверенитета, национальности и религии, которые невозможно разделить каким-либо аккуратным способом. Точно так же, как во время пандемии мы увидели новые горизонты сотрудничества, я хотела бы отметить

некоторые трещины, которые также появились не только в Европе, но и за ее пределами.

В политических терминах это точно суммируется тремя «П», которые, похоже, принадлежат к одному и тому же «блоку»: популизм, поляризация и постправда. Когда дело доходит до духовного и социального развития, я считаю, что эти «ППП» бесполезны.

Наше внимание сосредоточено на роли лидерства, которая также связана с тем, как лидеры руководят. Главным для многих сердец и умов на прошлой неделе был пример королевы Елизаветы II. Меня поражает, что ее жизнь и работа находятся в центре внимания не только нашей британской прессы, но и более широких мировых СМИ. Именно ее пример лидерства вдохновляет меня на речь, которую я хочу озвучить. Моя речь будет касаться и тех злосчастных «ППП».

Во-первых, я хотела бы отметить, что глубокая приверженность одной вере, якобы, требует сужения круга интересов или закрытия дверей для других вероисповеданий, но на самом деле мудрый лидер умеет защищать и продвигать пространство для любой веры и неверия.

В нашем современном мире существует кризис доверия к религии, и поэтому жизненно важно, чтобы религиозные лидеры создавали и удерживали пространство за пределами своих собственных интересов. Поддержка свободы религиозных убеждений является признаком уверенности, с которой лидер придерживается своих собственных убеждений, не защищая свой собственный угол, в ущерб другим, а приспособляясь и даже поощряя тех, у кого другие убеждения, чтобы другие религиозные общины могли жить свободно.

Нам необязательно соглашаться, но мы можем не соглашаться уважительно и гостеприимно. Это противостоит упрощенной тенденции первого «П», которая заключается в поляризации – это предполагает, что если вы не такой же, как я, вы против меня. И что я участвую в этом ради своих собственных интересов, которые обязательно исключают ваши интересы. Такая концепция также помогает лидеру преодолеть себя, что напоминает слова, сказанные о Королеве, ее личное «Я» не имеет отношения к тому, что она символизировала.

Во-вторых, это связано с основой лидеров, его традицией, в рамках которой он находится. Религиозные лидеры обычно не избираются на срок полномочий. У них гораздо более долгосрочная перспектива. Они находятся в рамках систем исторической преемственности, которая предшествует им и опережает их. У нас необязательно есть формальные рычаги власти, но у нас есть влияние. И в долгосрочной перспективе это может оказать гораздо большее влияние на формирование истории, в которой люди живут своей жизнью. Все это дает таким лидерам возможность пережить популистские бури текущего момента и, в конечном итоге, изменить климатические условия – до тех пор, пока мы готовы быть терпеливыми и молиться.

Подумайте о том, как королева Елизавета наблюдала за проявлением сочувствия к отвергнутой принцессе и, без формального осуждения или даже комментария, позволила этому внести свой вклад в преобразование и обновление института британской монархии. Дело в том, что будущее становится важнее, чем прошлое, когда мы можем углубиться в нашу традицию, чтобы она давала нам возможность импровизировать и внедрять инновации, чтобы продолжать добросовестно жить в новой эре, а также управлять нестабильностью в настоящий момент.

В-третьих, хотя я и не вижу в них взаимосвязи, постпандемический период, похоже, положил начало эпохе постправды. Что нам с этим делать? Конечно же, мы не должны наблюдать за тем, как истина дискредитируется или, что еще хуже, метать бисер перед свиньями, словно соревнуясь с теми, чьи кажущиеся убедительными слова эхом отдаются в пустоте. Вот где возникает вызов практиковать то, что мы проповедуем, чтобы мы жили в соответствии со своей риторикой.

Я выражаю особую благодарность за то, как Его Святейшество Папа Франциск помог восстановить авторитет религиозного лидера, понимая силу не только слов, но и жестов.

Конечно, для христиан основополагающим является то, что истина воплотилась: слово Божье стало плотью в Иисусе Христе. Это не было абстрактным – это было воплощено и прожито.

Действительно, Иисус продемонстрировал свою власть тем, что опустился на колени, чтобы омыть ноги. Религиозная практика – это не выбор пустых слов, это не коллекция эфемерных невербальных селфи, которые испаряются в наших смартфонах, это важное бескорыстное служение тем, кого мы не знаем, и кто, возможно, никогда не поблагодарит нас ради общего блага. Долг со смирением. У религиозных лидеров есть общий моральный долг, и подтверждает нашу добросовестность и искренность для скептиков нашего века.

Я хочу закончить свое выступление вопросом: «Как часто вы слышали, что

политика и религия несовместимы?»

Я хочу поблагодарить наших казахстанских партнеров за то, что они решили объединить их посредством работы этого Съезда, руководствуясь основополагающим видением первого Президента этой страны и поддержанным ее нынешним Президентом.

В поляризованном, популистском, постправдивом мире это вдохновляет религиозных лидеров, что является поистине замечательным, вполне похвальным, я надеюсь, глубоко преобразующим.

Благодарю!

SPEECH OF THE SPECIAL REPRESENTATIVE OF THE ANGLICAN CHURCH AT THE CONGRESS OF LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS, BISHOP OF DORKING JOANNE CALADINE BAILEY WELLS

Your Excellency President Tokayev, Ministers and Members of the Senate, your Reverences respected brother and sister, religious leaders!

*G*race and peace to you, from our Lord Jesus Christ.

I am deeply honoured to be here and to lead the delegation from the Church of England representing the Archbishop of Canterbury on behalf of the worldwide Anglican Communion. I bring you his warmest greetings.

I dare to speak from the European context in this shared dialogue even though my credentials as a Brit are surely questionable since Brexit! But Brexit underlines that how a region, even a continent, cannot be properly defined by any

single system or union any more than a nation-state is defined by a single religious institution or affiliation. Kaz is a shining example of this conviction. And the pluralism at the heart of modern Europe is not simply a Western liberal 'each to themselves': rather, there are overlapping identities concerning sovereignty, nationality and religion that cannot be separated in any tidy way. Just as during the pandemic we glimpsed new horizons of cooperation, so also I would acknowledge some of the cracks which have been emerging too, not only in Europe but beyond.

In political terms these are aptly summed up by 3 'Ps' which seem to belong in the same 'pod': populism, polarisation and post-truth. When it comes to spiritual and social development I believe these Ps are not helpful.

Our focus is on the role of leadership, which is also to do with the way that leaders lead. Foremost on many hearts and minds this past week is the example of Queen Elizabeth II. It is striking to me how her life and work is a focus not only for our British press but also in wider global media. It is the inspiration of her example of leadership that inspires the comments I want to make here. I believe they address the unfortunate 3 Ps; and I would add that none of them require a coronation to be fulfilled.

First, I would note how a deep commitment to one faith does require a narrowing of interest or a closing of doors to other faiths. Rather that such a leader knows how to protect and promote the space for any faith - for other faiths and no faith. There is a credibility crisis for religion in our modern world, and so it's vital that religious leaders create and hold the space beyond their own interests. Supporting the Freedom of Religious Belief is a sign of the security with which the leader carries their own convictions – not defending their own corner to the exclusion of others but accommodating, even encouraging, those with differing convictions so that other faith communities can live freely. We may not agree but we can disagree generously and hospitably. This counters the simplistic tendency of the first P which is to polarise – that assumes if you're not the same as me you're against me. And that I'm in this for my own interests which necessarily precludes your interests. It also helps the leader to get over themselves! As someone wrote of the Queen, 'her private self was irrelevant to an understanding of her symbolism'.

Second has to do with the leader's grounding, their security, the tradition within which they sit. Religious leaders are not usually those who are elected for a term of office: they have a much longer term view, they stand within systems of historical succession which predate and outnarrate them. We do not necessarily have formal levers of power but we have influence – and in the long term that can have far more impact to shape the stories within which people live their lives. All of this equips such leaders for riding out the populist

storms of the moment and eventually re-shaping the climactic conditions – so long as we are willing to be patient and pray. Think of the way in which Queen Elizabeth observed the outpouring of sympathy for a spurned princess and, without formal judgement or even comment, enabled it to contribute to the transformation and renewal of the institution of the British monarchy. The point is that the future becomes bigger than the past, when we can dig deep into our tradition so that it resources us to improvise and to innovate to continue faithfully in a new era. And managing/restraining/containing the volatility

Thirdly, though I do not see them as related, the post-pandemic period seems to have delivered a post-truth era. What do we do about that? Surely we should not watch on as 'truth' gets discredited; or worse still, throw our own pearls to swine as if competing with those whose seemingly persuasive words end up echoing in emptiness. This is where the challenge comes that we practice what we preach, that we live out our rhetoric. I give particular thanks for the way in which His Holiness Pope Francis has helped restore the credibility of the religious leader, understanding the power not only of words but of gestures. It is, of course, foundational to Christians that truth is incarnate: God's word became flesh, in Jesus Christ. It was not abstract – it was embodied and lived. Indeed the way that Jesus demonstrated his authority was by getting down on his knees to wash feet. The practice of religion is not a series of empty words; nor is it a collection of ephemeral non-verbal selfies that evaporate in a Snapchat: it is costly selfless service, of those we do not know and who may never thank us, for the sake of the common good. Duty with humility There is a shared moral imperative for religious leaders. And there is our credibility and authenticity to the sceptics of our age.

I want to end with a challenge. How often have you heard it said that politics and religion don't mix? I want to thank our Kazakh hosts for determining to bring these together through the work of this Congress, compelled by the founding vision of this country's first president and sustained by its current president. In a polarised, populist, post-truth world, it is an inspiration to faith leaders that is truly remarkable, wholly laudable and, we pray, deeply transformative.

Thank you!

РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫ МҰСЫЛМАҢДАРЫ ДІНИ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ЖӘНЕ РЕСЕЙ МҰФТИЛЕР КЕҢЕСІНІҢ ТӨРАҒАСЫ ШЕЙХ РАВИЛЬ ГАЙНУТДИННИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құрметті Қазақстан Республикасының
Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы!

Құрметті қонақтар, Съезге қатысушылар мен ұйымдастырушылар!

Assalamu aleykum ua rahmatullahi ua barakatuhu - Алланың рақымы мен игілігі сіздермен бірге болсын!

Дәстүрлі исламдық сәлемдесудің бұл сөздері мәңгілік құндылықтарды білдіреді. Бейбітшілік, құдай алдындағы кішіпейілділік, оның рақымымен жомарттығының шексіздігіне сену. Бұл құндылықтар жоғалмайды немесе тозбайды. Олар ақиқатқа қатысты діни үндеудің мәнін құрайды. Егер адам рухани сезімталдықтан айырылмаса, онда ол оларға бей-жай қала алмайды. Ол өз өмірін оларға

арнайды, өзін оларға қалдықсыз береді.

Қасиетті Құран Кәрімде келесіні келтірген:

نُّكِّلَ وُضُّؤُا لَ تَدْسُقْ لَ ضِغْبَبٍ مُّضْغَبٍ سَأَلَا هَلْ لَ غُفَا أَلْؤُؤُ
نَيْمَ لَ اَعْلَا يَلْغَ لُضْفَ وُدْ هَلْ لَ

«Алла адам баласының бірін-бірі арқылы қорғамаса, жер жүзі бұзылар еді. Алла, бүкіл әлемге кеңшілік иесі» (Құран 2:251). Біз Алла Тағаланың рақымы адамдар арасындағы жанжалдарға да енетінін көреміз: бұл жанжалдарсыз біз шынайы келісімге келе алмас едік. Мен адамға әлемде болып жатқан оқиғалардың маңыздылығын қайта сезінуге

ерекше мүмкіндік беретін сынақ туралы айтып отырмын. Біз бұл мүмкіндікті пайдаланамыз ба? Кез-келген соғыс пен келіспеушіліктің алдындағы зұлымдықты түсіне аламыз ба? Бұл зұлымдық, оның еріксіз шығуы қақтығыс болып табылады. Мен бұл ұғынымсыз бітімгершілікке бағытталған кез келген күш-жігердің нәтижесіз болатынына сенімдімін.

Адамзат бір-бірін ести алмаудан зардап шегеді. Бұл кемшілік әубастан адам табиғатына (*ал-фитра*) тән емес. Бұл кімге тиесілі болса да, бір ғана жердегі дауыстың жалғыз, ерекше дауысқа айналуы және басқалардың бәрін *тұншықтыратын* күпірлік мәлімдемесінің табиғи нәтижесі. Тәкаппарлық пен бос әурешіліктің осындай көрінісінен адамдар, соның ішінде бүкіл өркениеттер сәтсіздікке ұшырап, алауыздық тудырады.

Бұзылған тәртіпті қалпына келтіру және бейбітшілікті қорғау үшін біз жердегі дауыстардың алуан түрлілігін толық естуіміз керек. Адамзаттың алуан түрлілігі мен әртүрлі дауысы үйлесімділікке кедергі емес, оны Жаратушы берген ізденіс мазмұны. Біз құндылықтар мен идеалдарға нұқсан келтірмей, басқалармен түбегейлі айырмашылықтарды жасырмай, үйлесімділік жолымен жүруіміз керек. Бұл өте қиын міндет, бірақ оны жүзеге асыру туралы шешім қабылдау арқылы ғана біз жер бетінде тұрақты келісім орнатуға үміттені аламыз.

Алла тағала адамзат соңғы күнді зұлымдыққа бой алдырып кездестірмеуі үшін кейбір адамдарды басқалар арқылы ұстайды. Бұл асыл Құранда айтылғандай күн,

مِ يَوْمَ يَبْعَثُ رَبُّكَ بَنَاتٍ اِيَّاكَ اَوَّلَ الْاَوَّلِ

«Ол күні, мал да балалар да пайда бермейді. Бірақ кім Аллаға нағыз жүрекпен келсе ғана (пайда береді.)» (Құран Кәрім 26: 88–89).

اَلَيْسَ لَكَ اِلٰهٌ اِلَّا نَاظِرِيْ سَاۗءَ اَلْمُتَعَبِّۙ اَلَمْ تَكُنْ اَوَّلَ الْاَوَّلِ اَلْاَوَّلِ

Егер сендерге Алланың кеңшілігі, мейірімі болмаса еді, шайтанға ермегендерің өте аз болар еді (Құран Кәрім 4:83).

Адамдардың бір-бірін ести алмауы және тыңдай алмауы, олардың арасында шынайы келісім мен ынтымақтастықтың болмауы пандемия кезінде өзін толық көрсетті. Бүгінгі таңда әлемді нағыз өртпен шарпыған қызу

қақтығыстар, олардың жалынында бұл жағдайды өте жарқын етіп көрсетті. Біз бұрынғы әлемдік тәртіптің тұрақтылығы қаншалықты қияли екенін түсіндік – бұл біздің көз алдымызда өзгертін әлемдік тәртіп. Бұрынғы әлемдік тәртіп көбінесе өзекті мәселелерді, түбегейлі айырмашылықтарды жасыруға, екіжүзділікке, бүкіл өркениеттердің, соның ішінде исламдық және ресейлік дауыстарды елемеуге негізделген. Ұзақ уақыт бойы қалыптасқан әлемдік тәртіп адамның Құдайға сенетін және оған жауапты өкілі, халиф ретіндегі ықыласын елемеді.

Жоғарыда айтылғандар дүниежүзі әлдеқайда жетілдірілген әлемдік тәртіпті орнатуда сәтті болады дегенді білдірмейді. Бірақ бұл адамзаттан осы әлемде де, болашақта да өз тағдыры үшін жауапкершілікті сезінуді талап етеді. Біз өзгеріске толы дәуірде өмір сүріп жатырмыз, өйткені тарихи бетбұрыстың болуы сөзсіз еді. Бейбітшілік, адамгершілік және плюрализм туралы уағыздар, өкінішке орай, қазіргі сансыз қақтығыстардың алдын алмады. Олар жаһандық жүйені түбегейлі өзгертпестен жұмыс істей алады деп болжау аңғалдық болды.

Барлық ізгі ниетті адамдардың, әсіресе діни көшбасшылардың борышы - бейбітшілік орнату үшін дұға ету, бұл ұстанымды уағызбен жақындату. Бүгінгі таңда саясаткерлер мен заңгерлер адамзаттың саяси, әлеуметтік, экономикалық өмірін ұйымдастырудың жаңа – жетілдірілген, ойластырылған және ақылға қонымды түрлерін іздеуде. Біз діни көшбасшылар ретінде бұл жаңа әлемдік тәртіп дәстүрлі және әлемдік діндердің әмбебап құндылықтарына сүйене отырып құрылуы керек екеніне сенімдіміз. Бұл жеке тұлғаның Жаратушы мен адамдар алдындағы жауапкершілігі, қоғамдық игіліктің жеке игіліктен басымдығы, табиғи байлықтар мен материалдық ресурстарды әділ және ақылға қонымды жұмсау, адамның жеке әл-ауқатын қорғаудағы отбасы және неке институтының ең жоғары құндылығы.

Бүгінгі асқақтаған жанжалдың негізгі себептері туралы адамдарға еске салу және дұға ету қажет. Басқаша айтқанда, ешқандай гуманитарлық ойлар, эмоциялар қазіргі әлемдік мәселелердің себебі не екенін түсіну

қажеттілігін жоққа шығармайды. Бұл тұрғыда біздің шынайы әрқилы дауысымыз бен шынайы келісімге қол жеткізу мүмкіндігіміз бар.

Назар аударғаныңыз үшін алғыс айтамын және Жаратушыдан бейбітшілік пен келісім іздеген барлық адамдарға дұға етемін!

согласия и солидарности в полной мере проявили себя в период пандемии. Горячие конфликты, охватившие сегодня планету настоящим пожаром, в своем пламени лишь предельно ярко осветили эту ситуацию. Мы приблизились к пониманию того, сколь иллюзорной была устойчивость прежнего миропорядка – миропорядка, который изменяется на наших глазах. Прежний миропорядок в значительной мере был основан на сокрытии проблем, на маскировке принципиальных расхождений, на лицемерии, на игнорировании голосов целых цивилизаций – в том числе исламской и российской. Долгое время установившийся миропорядок игнорировал само призвание человека в качестве халифа, т.е. наместника, верующего в Бога и ответственного перед Ним.

Сказанное вовсе не значит, что мир непременно преуспешит в установлении более совершенного миропорядка. Но это требует от человечества острого осознания ответственности за свою судьбу – как в этом мире, так и в грядущем.

Мы живем в переломную эпоху, поскольку исторический перелом уже просто не мог не наступить. Проповеди мира, гуманности и плюрализма, к сожалению, не предотвратили текущие бесчисленные конфликты. И наивно было предполагать, что они могли сработать без коренного преобразования глобальной системы.

Призвание всех людей доброй воли,

особенно религиозных лидеров, заключается в том, чтобы молиться за установление мира, приближать это установление своими проповедями.

Сегодня политики и правоведы находятся в поиске новых – более совершенных, взвешенных и разумных форм организации политической, общественной, экономической жизни человечества.

Мы, будучи религиозными лидерами, убеждены, что этот новый миропорядок должен строиться с опорой на универсальные ценности традиционных и мировых религий. Это ответственность индивида перед Творцом и перед людьми, приоритет общественного блага над благом частным, справедливое и разумное расходование природных богатств и материальных ресурсов, высочайшая ценность института семьи и брака в защите индивидуального благополучия человека.

Необходимо молиться и напоминать людям о коренных причинах торжествующего сегодня раздора. Другими словами, никакие гуманитарные соображения, никакие эмоции не отменяют необходимости понимать, симптомом чего являются нынешние мировые проблемы. В этом понимании – наш шанс на обретение истинного многоголосия и истинного согласия.

Благодарю за внимание и молю Всевышнего даровать успеха каждому, ищущему мира и согласия!

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE RELIGIOUS BOARD OF MUSLIMS OF THE RUSSIAN FEDERATION AND RUSSIA MUFTIS COUNCIL, MEMBER OF THE COUNCIL FOR INTERACTION WITH RELIGIOUS ASSOCIATIONS UNDER THE PRESIDENT OF THE RUSSIAN FEDERATION MUFTI SHEIKH RAVIL GAYNUTDIN

Distinguished President of the Republic of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev! Dear guests, participants and organizers of the Congress!

Assalamu alaikum va rahmatullahi va barakatukhu – May Peace, Mercy and Blessings of Allah the Almighty God, be on all of You! These words of the traditional Islamic greeting reflect eternal values. Peace, humility before God, faith in the boundlessness of His mercy and generosity. These values do not fade and do not age. They constitute the very essence of a religious call that is part of the truth. If a person is not devoid of spiritual sensitivity, then he simply cannot remain indifferent to them. That person will devote their life to them, will hand oneself over to them completely.

The Noble Quran says:

«Had Allah not pushed the people, some by the other, the earth would have been corrupted. But Allah is Bountiful to the worlds» (Q. 2:251). We see that the mercy of the Almighty permeates even discord between people. Discord, without which we would not be able to come to a true agreement. I am talking about a challenge during which a person is given a unique chance to feel again the seriousness of the events taking place in the world. Will we take this chance? Will we be able to understand the evil that precedes any wars and disagreements? That evil, an involuntary way out of which the conflict turns out to be. I am confident that without this understanding, any efforts to maintain peace will ultimately be futile.

Humanity suffers from the inability to hear each other. This flaw is not inherent in human nature (al-fitra) initially. It is the natural result of the blasphemous claim of any one earthly voice, whoever it belongs to, to become the only, single

voice and drown out all the others. Because of this display of pride and vanity, people, including entire civilizations, fail and provoke disagreements.

In order to restore the undermined order and defend peace, we need to hear the full diversity of voices from all over the world. The diversity and polyphony of humanity is not an obstacle on the way to find harmony, but the context of its search provided by the Creator. We must follow the paths of agreement, without sacrificing values and ideals, and not hide fundamental differences with others. This is an incredibly difficult task, but only by deciding on its execution can we hope to establish lasting peace on earth.

The Almighty keeps some people from others, so that humanity does not meet the Last Day, being fallen into wickedness. This is the day when, as it is said in the Noble Quran,

«The day whereon neither wealth nor sons will avail. Except him who brings to Allah a clean heart» (Q. 26: 88-89).

Truly: **«If it were not for God's favor and mercy on you, most of you would have followed Satan»** (Q. 4:83).

The inability of people to hear and listen to each other, the lack of true harmony and solidarity among them fully manifested themselves during the pandemic. The hot conflicts that have engulfed the planet today with a real fire, in their flames, have only illuminated this situation extremely vividly. We have come closer to realising how illusionary the stability of the former world order was – the world order that is changing before our

eyes. The former world order was largely based on hiding problems, on masking fundamental differences, on hypocrisy, on ignoring the voices of entire civilizations – including Islamic and Russian. For a long time, the established world order ignored the very vocation of a person as a khaliff, i.e. a viceroy who believes in God and is responsible to Him.

The aforementioned does not mean that the world will insuperably succeed in establishing a more perfect world order. But this requires humanity to be acutely aware of responsibility for its fate – both in this world and in the future. We live in a critical era, and the historical turning point has already been crossed. The preaching of peace, humanity and pluralism, unfortunately, did not prevent the current countless conflicts. And it was naive to assume that they could work without a radical transformation of the global system.

The mission of all people of good will, especially religious leaders, is to pray for the establishment of peace, to bring this establishment closer with their sermons. Today, politicians and

legislators are in search of new, more perfect, balanced and reasonable forms of organization of the political, social, and economic life of mankind. In the capacity of religious leaders, we are confident that this new world order should be based on the universal values of traditional and world religions. This is the responsibility of the individual to the Creator and to people, the priority of the public benefit over the private benefit, the fair and reasonable expenditure of natural wealth and material resources, the highest value of the institution of family and marriage in protecting the individual well-being of a person.

It is necessary to pray and remind people of the root causes of the strife that is triumphant today. In other words, no humanitarian considerations, no emotions cancel the need to understand what are the symptoms of the current world's problems. In this understanding, it is our chance to find true polyphony and true harmony.

Thank you for your attention and I pray to the Almighty to grant success to everyone seeking peace and harmony!

БҮКІЛАФРИКАЛЫҚ ШІРКЕУЛЕРДІҢ КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ ФИДОН МВОМБЕКІДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Континенттің 43 еліндегі 205 мүше шіркеулер мен ұлттық христиан кеңестерінен тұратын Бүкіл Африка шіркеулерінің конференциясы өз жұмысында «Әр адамның бойындағы Құдайдың қадір-қасиеті мен бейнесін құрметтеу» міндеттемесін басшылыққа алады. Бұл міндеттеме барлық адамдар Құдайдың бейнесінде және ұқсастығында жаратылған жазбалар туралы түсінігімізге негізделген. Осылайша, кез-келген адамның ұстанатын діни тәжірибесі мен сеніміне қарамастан қадір-қасиетке лайықты. Сондықтан біз дінаралық келісімді, бейбітшілік пен өзара дамуды нығайтуға бар күшімізді саламыз.

Африка көптеген діндердің отаны, олардың көпшілігі осы жерде жиналған. Көптеген африкалықтар әлемдік діндердің, атап айтқанда христиандық пен исламның

ұстанушылары. Индуизм, буддизм, иудаизм сияқты басқа да негізгі жаһандық діндер континенттің жекелеген елдерінде бар.

Әлемнің интеграциясы жалғаса отыра, біз, көптеген діндерді ұстанатын адамдардың, осы кең континентте бірге өмір сүруге қажеттілігін түсінетінін байқаймыз. Біз көптеген мемлекеттерде көпконфессиялы келісім мен ынтымақтастық күнделікті тәжірибеге енгеніне өте қуаныштымыз. Алайда, бізге әлі көп нәрсе істеу керек:

- Біз барлық діндердің арасында басқалардың қадір-қасиетін бағаламай, барлығы олардың дінін ұстану қажет деп санайтын құлшынысты адамдардың азшылық екенін түсінеміз. Бұл өзгелерге де солай жауап қайтаруға зорлық-зомбылық экстремизміне әкеледі. Біз әр түрлі конфессиялардың жетекшілеріне барлық діндерде осы

экстремистермен күресуге шақырамыз.

- Біз, христиандар, дінаралық күрестен басқа, саяси әрекеттерден тұратын, ертеректе қақтығыстар тудырған, өзіміздің христианаралық күресіміз бар екенін мойындаймыз. Егер біз конфессиялық айырмашылықтарға байланысты бірлік пен өзара қарым-қатынасқа ықпал етпесек, көпконфессиялы үйлесімділікпен жұмыс істей алмаймыз. Біз басқа діндерді әлеуметтік және саяси қақтығыстарға әкелетін конфессиялық келіспеушіліктерді жою арқылы осындай қадамдар жасауға шақырамыз.

- Біз жақында қабылдаған көптеген діндерге қарамастан Африканың дәстүрлі діндерінің ықпалын мойындаймыз, олар негізгі әлемдік діндердің мүшелері тарапынан қолдау табады.

- дін сияқты, біз де адамзатқа қызмет ету үшін бірге жасай алатын көптеген нәрселер бар екенін мойындаймыз, соның ішінде жауапты, белсенді азаматтық қоғам және адамдарды қандай да бір ерекшеліктеріне, соның ішінде олардың сенімдеріне байланысты ажыратпайтын экуменикалық диакония.

- Біз әлемдік дін көшбасшыларын бейбітшілік пен дінаралық келісімді тұтастай ғана емес, жергілікті деңгейде де қолдауға шақырамыз.

Татуластырушылар бақытты: олар Құдайдың рухани балалары деп аталмақ!

(Матай жазған Ізгі хабар 5:9)

Сондай-ақ, осы Съездің тақырыбы әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің пандемиядан кейінгі кезеңдегі адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы рөлі туралы алдыңғы спикерлердің айтқанын қайталамай, қысқаша айтып өтейін.

Африкадан, Сахараның оңтүстігінен келген, қара нәсілді бар адам да осы Съезге шақырылып, пленарлық отырыста сөз сөйлеуге мүмкіндік алғаны үшін алғыс білдіруге рұқсат етіңіздер. Болашақта менің континентімнің өзге де көптеген өкілдері болады деп үміттенемін. Атап өткенімдей, мен Африканы өкілдік етемін. Бұл миллиардтан астам адам тұратын континент. Бұл халықаралық дамудың шетінде орналасқан континент. Бұл континенттегі халықтың 60 пайыздан астамы басқа континенттерде

қалыптасқан даму мүмкіндігін қалайтын жастар мен балалар. Бұл жастар үміт ұшқынын көрмеген кезде, олар заңсыз, реттелмеген көші-қон арқылы Сахара шөлінің құмдарын кесіп өтуге немесе тіпті Жерорта теңізі мен Атлант мұхитының кеңістігінен өтуге және де әлемнің басқа аймақтарына жұмысты, болашақты іздеу мақсатында кетуге мәжбүр.

Мен бұл жерде COVID-19 вакцинасын ең соңғы алған Африканың өкілімін. Кей уақытта біз жарамдылық мерзімі аяқталған вакциналарды алдық. Осындай жарамдылығы бар вакциналар кейбір елдерде жойылып отырды.

Мен сондай-ақ нәсілшілдік өсіп келе жатқан Африканың өкілімін, біз басқа континенттердегі африкалықтарға қатысты нәсілшілдікті көріп отырмыз.

Мен климаттың өзгеруі жаһандық мәселесінің ушығуына қосқан үлесіміз ең аз болса да, ең жоғары зардапқа кенелуге мәжбүр болған Африканың өкілімін.

Африкадағы діни көшбасшылардың рөлі де маңызды. Біз пандемиядан кейінгі дамуды қамтамасыз етуге тырысқанда, Африка мемлекеттері мен халықтары басқа континенттердегі бауырларынан үйренуі үшін қажымай жұмыс істеуге шақыруымыз керек. Мен бұл жерде қандай сабақтар туралы айтып отырмын? Соның ішінде Қазақстанның өткерген сабақтары туралы. Қазақстан бұл жерде де ұлттық дамудың озық қарқынын адалдықпен, саяси ерік-жігермен, көшбасшылықпен қамтамасыз етуге болатынын көрсетті.

Африканың жекелеген елдері Қазақстан сияқты минералдық байлыққа ие. Бірақ айырмашылық неде? Айырмашылық даму деңгейінде, яғни саяси көшбасшылықта, ауыр реформаларды қабылдаудағы саяси ерік-жігерде. Бірақ сонымен бірге, африкалық көшбасшылар ретінде біз жаһандық экономикалық теңгерімсіздікті өзгерту үшін үнемі жұмыс істеуіміз керек.

Біз, африкалық көшбасшылар, экономикалық дамуды қамтамасыз ету мақсатында африкалықтардың діндарлығын артықшылық ретінде пайдалануымыз керек. Біз көбінесе діни немесе этникалық себептермен туындайтын қақтығыстарды

жоюға тырысуымыз керек.

Африка өзін-өзі тамақтандыруы керек, әлемдік азық-түлік нарықтарына тәуелді әрі осал болмауы керек.

Халықаралық деңгейде, біз қазір жиналғандай, басқа континенттердегі әлемдік және дәстүрлі діндердің көшбасшыларына бірігу үшін үндеу жолдағым келеді. Жаһандық деңгейде әрекет ету керек екенін есте ұстайық, ал жаһандық деңгейде яғни Африка аумағында да әрекет ету қажет дегенді білдіреді. Африка туралы ұмытпаңыздар. Әлем жаһандық сипатқа ие бола отырып, Африка туралы ұмытуға, Африканы шетте немесе артта қалдыруға болмайтындығында бірігуіміз қажет. Біз мәселелердің қалай шешілетінін бақылап, міндеттеме, саяси ерік бар жерде мәселелерді әрқашан шешуге болатынын білеміз. Еуропадағы мәселелерді шешуге

арналған ресурстар бар. Біз Еуропаның геосаяси орталықта екенін түсінеміз, бірақ Африкадағы ұқсас мәселелер ешқандай шешім, жауап таба алмайды. Әлемдік және дәстүрлі діндердің көшбасшылары ретінде біз әлемнің кез-келген бұрышын ұмытып кетуді, оның артта қалуын қабылдамауымыз керек. Тұрақтылық мақсаттарын қамтамасыз ету және орындау барлығына, соның ішінде менің континентіме, Африкаға қол жетімді болуы керек.

Жоғары мәртебелі, Африканың өкілі ретінде Африканың дауысы мен пікірін айтуға шақырғаныңыз үшін тағы бір алғыс сөздермен аяқтауға рұқсат етіңіз. Мен тек Жаратушы бізді өзінің игілік сәулесіне бөлеп және осы пандемия аясында біздің рөлімізді жақсырақ орындауға көмектеседі деп дұға етемін. Жаратушы барлығымызға рахымын берсін!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕАФРИКАНСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ ЦЕРКВЕЙ ФИДОНА МВОМБЕКИ

Всеафриканская Конференция Церквей, состоящая из 205 Церквей-членов и Национальных христианских Советов в 43 странах континента, руководствуется в своей работе этим обязательством: «Уважать достоинство и образ Божий в каждом человеке». Это обязательство основано на нашем понимании Священного Писания о том, что все люди созданы по образу и подобию Божьему. Таким образом, каждый заслуживает достоинства, независимо от того, какую веру он исповедует или практикует. Поэтому мы прилагаем все усилия для укрепления межрелигиозной гармонии, мира и взаимного развития.

Африка является родиной многих религий, большинство из которых представлены здесь. Многие африканцы являются приверженцами мировых религий, в частности христианства и

ислама. Другие основные мировые религии, такие как индуизм, буддизм, иудаизм также присутствуют в некоторых странах.

Мы видим, что по мере того, как мир продолжает интегрироваться, все больше и больше осознается реальность того, что нам, людям многих религий, суждено жить вместе на этом огромном континенте. И мы очень рады, что во многих странах многоконфессиональный мир и солидарность являются повседневной практической реальностью. Однако нам еще многое предстоит сделать:

- Мы понимаем, что среди всех религий мало людей, которые настолько ревностны, что теряют из виду достоинство других и думают о том, должны ли все придерживаться их веры. Это приводит к насильственному экстремизму, который провоцирует и других на то же самое. Мы обращаемся к лидерам наших различных

конфессий с призывом бороться с этими экстремистами во всех религиях.

- Мы, христиане, признаем, что помимо межрелигиозной борьбы, у нас есть своя собственная межхристианская борьба, которая в прошлом вызывала конфликты, в том числе в политических действиях. Мы не можем работать над многоконфессиональной гармонией, когда между собой, из-за конфессиональных различий, мы не способствуем единству и взаимности. Мы призываем другие религии сделать то же самое, искореняя конфессиональные разногласия, которые выливаются в социальные и политические конфликты.

- Мы признаем влияние традиционных религий Африки, которые, несмотря на множество недавно принятых нами религий, по-прежнему живы и исповедуются теми, кто является членами основных мировых религий.

- Как и в случае с религией, мы признаем, что есть много вещей, которые мы можем сделать вместе, чтобы служить человечеству, включая ответственное, активное гражданское общество и экуменическую диаконию, которые не разделяют людей по какому-либо признаку, включая их веру.

- Мы призываем лидеров мировых религий продолжать выступать за мир и межрелигиозную гармонию не только в целом, но и на местном уровне.

Блаженны миротворцы, ибо они будут наречены детьми Божиими (Евангелие от Матфея 5:9).

Позвольте мне также вкратце немного сказать о тематике данного Съезда не повторяя того, что уже говорили предыдущие ораторы о роли лидеров мировых и традиционных религий в духовном и социальном развитии человечества в постпандемический период.

Позвольте мне начать с выражения благодарности за то, что человек с Африки, с юга Сахары, человек с темной кожей тоже был приглашен на этот Съезд и получил возможность выступить на пленарном заседании. Я надеюсь, что в будущем, помимо меня, будет очень много представителей моего континента.

Как я сказал, я представляю Африку. Это континент, на котором проживает более

миллиарда человек. Это континент, который во многих смыслах находится на обочине международного развития. Это континент, где более 60 процентов населения – это молодежь и дети, которые жаждут возможности развития, присутствующие на других континентах. И когда эта молодежь не видит искры надежды, тогда они понимают, что им нужно искать будущее в других местах, в других странах путем нелегальной, нерегулируемой миграции, пересекая пески пустыни Сахары или даже пересекая просторы Средиземного моря или Атлантического океана, или пропадая без вести в других регионах мира, куда они вынуждены уезжать в поисках работы, в поисках будущего.

Я представляю здесь Африку, которая получила вакцину от COVID-19 в самую последнюю очередь. Иногда мы получали дозы, у которых срок годности практически был истечен. В некоторых странах с такой датой изготовления вакцины уничтожались.

Я представляю также Африку, где возрастает расизм, где мы видим расизм в отношении африканцев на других континентах.

Я представляю Африку, которая вынуждена платить самую высокую цену за изменение климата, несмотря на то, что наш вклад в эту глобальную проблему – самый мизерный.

И роль религиозных лидеров в самой Африке по значимости также является краеугольной. Мы должны призывать и работать без устали для обеспечения того, что по мере того, как мы пытаемся обеспечить развитие после пандемии, что государства и народы Африки должны изучить, извлечь уроки от своих сестер и братьев с других континентов. И о каких уроках я здесь говорю? И уроках Казахстана, наверное, в том числе. И Казахстан здесь показал, что с приверженностью, с политической волей, лидерством, можно обеспечить опережающие темпы национального развития.

Отдельные африканские страны обладают таким же минеральным богатством, как и Казахстан. Но в чем разница? Разница в уровне развития, именно в политическом лидерстве, в политической воле, идти на болезненные реформы. Но одновременно, как африканские лидеры, мы также должны постоянно работать над тем, чтобы трансформировать глобальный

экономический дисбаланс.

Мы, африканские лидеры, должны также использовать религиозность африканцев для того, чтобы поставить это преимущество в интересах обеспечения экономического развития.

Мы должны попытаться искоренять конфликты, которые зачастую возникают по религиозной или этнической причине.

Африка должна кормить себя сама, не быть уязвимой и не находиться на откупе у мировых рынков продовольствия.

На международном уровне, как мы сейчас собрались, хотелось бы призвать лидеров мировых и традиционных религий на других континентах. Давайте будем помнить о том, что нужно действовать глобально, а глобально означает, что надо действовать и в Африке. Не забывайте об Африке.

Мы должны быть объединены в том, что по мере того, как мир становится все более и более глобальным, об Африке нельзя забывать, Африку нельзя оставлять на обочине или позади.

Мы, смотря на то, как решаются проблемы,

понимаем, что там, где есть приверженность, политическая воля, решать проблемы всегда можно. Существуют ресурсы для того, чтобы решать проблемы в Европе. Мы понимаем, что Европа находится в геополитическом центре, но аналогичные проблемы в Африке не находят никакого решения, не находят никакого отклика. Как лидеры мировых и традиционных религий мы не должны принимать то, чтобы какой-либо уголок мира оставался позади, оставался в забвении. Обеспечение и исполнение целей устойчивого развития должно быть доступно всем, включая и мой континент, Африку.

Ваше Превосходительство, позвольте мне завершить еще раз словами благодарности за приглашение меня, как представителя Африки, чтобы озвучить голос и мнение Африки.

Я только могу молиться о том, что Всевышний будет продолжать освещать нас своим благоденствием и поможет нам выполнять нашу роль лучше в рамках этой пандемии.

Да благословит нас всех Всевышний!

SPEECH OF THE GENERAL SECRETARY OF THE ALL-AFRICA CONFERENCE OF CHURCHES FIDON MWOMBEMI

The All Africa Conference of Churches, with its 208 member Churches and National Christian Councils in countries of the continent is guided in its work by this commitment: “Respecting the dignity and image of God in every human being.” This commitment is based on our understanding of the Holy Scriptures, that all, ALL human beings are created in the image of God. Thus, each one deserves dignity, regardless of the faith one confesses or practices. We therefore are working hard to foster inter-religious harmony, peace and mutual development.

Africa is home to many religions, most of which are represented here. Many African people are members of world religions, particularly Christianity and Islam. Other major global religions like Hinduism, Buddhism, Jewish, are also present in some countries.

We see that, as the world continues to integrate, there is more and more recognition of the reality that we, people of, many religions, are destined to live together in this vast continent. And we are very happy that in many countries, multireligious peace and solidarity is a daily, practical reality. However, there we still have much to do, further:

- We realize that among all religions, there are few people who are so zealous that they lose sight of the dignity of others and think only their faith should be adhered by all. This leads to violent extremism which provokes also others to the same. We are appealing to the leaders of our different faiths to strive to discourage these extremists in all religions.

- We as Christians, we recognize that apart from interreligious struggles, we have our own inter-Christian struggles which in the past have caused conflict, including in political action. We

cannot work on multireligious harmony when among ourselves, due to confessional distinctions, we do not foster unity and mutuality. We call on other religions to do the same, eradicating denominational strives which spill over into social and political conflicts.

- We recognize the influence of Africa Traditional religions which, despite our many newly adopted religions, still are vibrant and practiced, also by those who are members of the major global religions.

- In whatever religion, we recognize that there are many things we can do together to serve humanity, including responsible, active citizenship and ecumenical diakonia, which do not segregate people based on anything, including their faiths.

- We call on leaders of the world religions to continue advocating for peace and multireligious harmony not only globally but also locally.

Blessed are the peacemakers, for they shall be called children of god (Matthew s.5:9)

Let me also briefly say a little about the topics of this Congress without repeating what previous speakers have already said about the role of the leaders of world and traditional religions in the spiritual and social development of mankind in the post-pandemic period.

Let me begin by expressing gratitude that a person from Africa, from the south of the Sahara, a person with dark skin, was also invited to this Congress and got the opportunity to speak in the plenary session. I hope that in the future, besides me, there will be a lot of representatives of my continent.

As I said, I represent Africa. It is a continent with over a billion people. It is a continent that in many ways is on the margins of international development. This is a continent where more than 60 percent of the population are young people and children who are hungry for development opportunities that are present on other continents. And when these young people do not see a spark of hope, then they realize that they need to look for a future in other places, in other countries through illegal, unregulated migration, crossing the sands of the Sahara desert or even crossing the expanses of the Mediterranean Sea or the Atlantic Ocean, or going missing in other regions of the world, where they are forced to leave in search of

work, in search of a future.

I represent here Africa, which is the last to receive the COVID-19 vaccine. Sometimes we received doses that were almost past their expiration date. In some countries, vaccines with this date of manufacture were destroyed.

I also represent Africa where racism is on the rise, where we see racism against Africans on other continents.

I represent Africa, which has to pay the highest price for climate change, despite the fact that our contribution to this global problem is the smallest.

And the role of religious leaders in Africa itself is also crucial in importance. We must call and work tirelessly to ensure that as we try to develop post-pandemic, that the states and peoples of Africa must learn from their sisters and brothers on other continents. And what lessons am I talking about here? And the lessons of Kazakhstan, probably, including. And Kazakhstan has shown here that with commitment, with political will, leadership, it is possible to ensure the outstripping pace of national development.

Individual African countries have the same mineral wealth as Kazakhstan. But what's the difference? The difference is in the level of development, namely in political leadership, in the political will to go for painful reforms. But at the same time, as African leaders, we must also constantly work to transform the global economic imbalance.

We, African leaders, must also use the religiosity of Africans in order to put this advantage in the interest of economic development.

We must try to eradicate conflicts that are often based on religion or ethnicity.

Africa must feed itself, not be vulnerable and not at the mercy of world food markets.

At the international level, as we have gathered now, I would like to call on the leaders of world and traditional religions on other continents. Let's remember to act globally, and globally means to act in Africa. Don't forget about Africa.

We must be united in that as the world becomes more and more global, Africa must not be forgotten, Africa must not be left on the sidelines or left behind.

We, looking at how problems are solved, understand that where there is commitment, political will, it is always possible to solve

problems. There are resources to solve problems in Europe. We understand that Europe is in the geopolitical center, but similar problems in Africa do not find any solution, do not find any response. As leaders of world and traditional religions, we must not accept that any corner of the world is left behind, left in oblivion. The achievement and implementation of the sustainable development goals must be accessible to all, including my

continent, Africa.

Your Excellency, let me close once again by thanking you for inviting me, as the representative of Africa, to voice the voice and opinion of Africa.

I can only pray that the Almighty will continue to illuminate us with his prosperity and help us to fulfill our role better in this pandemic.

May the Almighty bless us all!

ИРАН ИСЛАМ РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІ ЖАНЫНДАҒЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ ИСЛАМИ БАЙЛАНЫСТАР ҰЙЫМЫНЫҢ БАСШЫСЫ МОХАММАД МЕХДИ ИМАНИПУРДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын!

Алдымен, әлемнің діни көшбасшыларының жиынына қатысып отырғаныма қуанышты екенімді жеткіземін және бұл отырысқа сәттілік тілеймін. Сондай-ақ түсіністік пен мәдениет сүйгіш Қазақстан халқына және үкіметіне, әсіресе осы Съездің негізін қалаушы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті құрметті Нұрсұлтан Назарбаев мырзаға және көптеген жылдар бойы әлемде діни диалогты нығайтуға талпыныс жасап келе жатқан Президент Қасым-Жомарт Тоқаев мырза мен ҚР Парламенті Сенатының төрағасы, Әлемдік

және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезі хатшылығының жетекшісі Мәулен Әшімбаев мырзаға шын жүректен алғысымды білдіргім келеді және олардың шынайы ынталарын жоғары бағалаймын. Қазақстанның әлемдегі діни дискурсты нығайтуға қосқан үлесін және шынайы қонақжайлылығын атап өткім келеді. Сондай-ақ, мемлекет деңгейінде әділ әлемді қалыптастыру үшін әртүрлі дінаралық қызметті ілгерілетуге бағытталған осы зияткерлік қызметті ынта-жігермен қолдауды жалғастыруға дайын серіктес болып табылатын және де осы Съезді өз қызметінің басынан

бастап қолдайтын ИИР Ислам мәдениеті мен байланысы ұйымына алғысымды білдіргім келеді.

Бұрынғы жаһандық жүйедегі биліктің орталық факторларынан тыс қалған дін бүгінде халықаралық қатынастарда қайтадан екі жақты рөлге ие болды. Ирандағы Ислам революциясының орын алуы, Кеңес Одағының ыдырауы, «араб көктемі» деп аталып кеткен араб әлеміндегі оқиғалар, сипатына қарамастан ислам және христиан әлемінде радикалды топтардың пайда болуы, діннің адам өмірінің әлеуметтік және саяси аренаға қайта оралуын көрсетеді.

Бүгінгі таңда діни көшбасшылар қазіргі адамдардың қажеттіліктерін дұрыс түсініп, осы қажеттіліктерге лайықты жауап беруге тырысуда. Илаһи діндер ой өрісінен әрекет өрісіне қаншалықты жақын болып, адам өмірінің өзегіне жетсе, соғұрлым негізгі мақсатына жақындай түседі. Діндер илаһи жоғары құндылықтарды өзі жасаған адами құндылықтармен енгізумен және алмастырумен қатар, саясат, мәдениет, өмір салты және тіпті экономика саласында өздерінің қызметін дәлелдей алуы керек және осы жолмен ғана қазіргі заманның абдыраған адамы өз мәселелері мен түйткілдерін шешу үшін дінге жүгінетін болады.

Осыған байланысты Иран Ислам Республикасы исламдық жүйеге ие ел ретінде әрқашан бейбітшілікті, достықты, әділеттілікті және діни идеологияларға, экстремизмге және зорлық-зомбылыққа қарсы күресуді қалайды. Ол отыз жылдан астам діни диалог саласында белсенділік танытып, әртүрлі діндердің жетекшілері мен ұстанушылары арасында өзара түсіністік пен ынтымақтастық үшін негіз жасауға тырысты және бұл жолда осы кезге дейін басқа елдермен және халықаралық ұйымдармен ынтымақтастықта тиімді қадамдар жасады.

Құрметті Съезге қатысушылар:

Әлемдегі өмір сүру жағдайларына көптеген өзгерістер енгізген барлық ғылыми жетістіктерге қарамастан, адамдар бүгінгі таңда өздерін бақытты сезіне алмайды. Кедейлік пен ауру, азғындық пен күнә, әділетсіздік пен теңсіздік, кең таралған таптық алшақтық және ақырында уайым мен қайғы

– құдіретті күштердің ғылым мен табиғатты теріс пайдалануының нәтижесі. Әлемдегі миллиардтаған адамдар шаршаған және көңілі қалған күйде.

Қазіргі дәуірде адам баласының даналығына, тәжірибесіне, қабілетіне сүйену арқылы ғана адами қиындықтарды жеңеді деген сынай танытып, осы ой-пікірді көпшілікке таратуға күш салынды. Бірақ әртүрлі жағдайлар, әсіресе коронавирустық індеттен туындаған соңғы оқиғалар, адамның материалдық дамуы адамзаттың барлық табиғи қажеттіліктерін қанағаттандыра алмайтынын көрсетті.

Ғылым мен адамның тәжірибесі үлкен нығмет екені даусыз, олар адам өмірінің көптеген мәселелерін шеше алады, бірақ адамның психикалық, рухани және сезімдік қажеттіліктеріне жауап бере алмайды. Сонымен қатар, соңғы ғасырлардағы тәжірибе әділеттілік, бейбітшілік, зорлық-зомбылық пен экстремизммен күресу, адам құқығы және тағы басқалар үшін міндеттілікті, Құдайға және алдағы әлемге сенуді талап ететінін көрсетті.

Әлемдегі әділетсіздік руханиятсыз ғылымнан қоректенеді. Діни құндылықтарсыз ғылым байлық, билік жинауға және ақыр соңында соғыс үшін қызмет етеді. Коронавирустық індет кезінде әлемде аурудан туындаған залалдан басқа, дүниеқұмарлық, өзімшілдік, кемсітушілік және басқа да жағымсыз оқиғалар рухани құндылықтардың жоқтығынан болды.

Бүгінгі адамзаттың «дінге» және илаһи құндылықтарға деген қажеттілігін бұрынғыдан да көбірек түсінуге және сезінуге болады және бұл жерде діни көшбасшылардың рөлі өте маңызды.

Алайда, діни көшбасшылардың әлеуметтік ықпалының маңыздылығын арттыру және әртүрлі қоғамдарда оларға деген қоғамдық сенімді қалпына келтіру негізгі мәселе болып табылады. Кейбіреулер халықтың сенімін қайтару үшін «дін» мен «діндар» дегендердің аражігін ажыратып, «діннің болмысында ешқандай кемшілік жоқ, қандай кемшілік болса да біздің діндарлықтан» деп санайды. Бірақ біз дін өкілдері ретінде алдымен іс жүзінде, сосын батыл ұстанымдарды жариялау арқылы шындықты айтуға тырысқанымыз

дұрыс жол сияқты. Тек осы жағдайда ғана адамдар діни билікке және олардың сындарлы рөліне сенетін болады.

Адамзат қоғамы әрбір дін мен салтты ұстанатын Құдай құлдарының жер шарының кез келген жерінде қысымға, әділетсіздікке, нәсілдік кемсітушілікке ұшырап жатқанда дін басшыларының әрекетін қабылдамайды және біз бұған үнсіз қаламыз. Діни уағызшыларды Құдайдың хабарын жеткізуге шақыра отырып, қасиетті Құран олардан Алла Тағаладан басқа ешкімнен қорықпауды сұрайды (Ахзаб сүресінің 39-аяты). Ол шындықты тарату және іздеу жолында қауіп бар деп айтқысы келеді, бірақ жалған мақсатқа жету олардың осы маңызды миссияны орындауына кедергі болмауы керек.

Пандемиядан кейінгі дәуірде адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы дәстүрлі діндер көшбасшыларының рөлі өте маңызды мәселе болып табылады және дәл осы сәтке назар аудара отырып, адам өміріндегі діндердің маңыздылығы мен мәртебесін атап өтуге болады.

Covid-19 пандемиясы үкіметтерге, ұлттарға жалпы бүкіл әлем үшін әртүрлі бағыттар бойынша зерттелуі керек әмбебап сынақ болды. Коронавирус дағдарысы бірегейлік пен білім дағдарысын тағы бір рет әшкереледі және негізінен руханилық пен діни бірегейліктің адамзат үшін әлі де ерекше орын алатынын дәлелдеді. Пандемияның бұл кезеңі әртүрлі деңгейдегі әлеуметтік мәселелерді дұрыс шешу ретінде адамдардың рухани қажеттіліктері мен діни сенімдеріне жарық түсірді. Пандемия кезінде және одан кейін осы дәуірдегі діннің, руханияттың және діни көшбасшылардың рөліне арналған көптеген жиналыстар мен кездесулер болды және бүкіл әлемдегі көптеген ойшылдар бұл мәселеге жүгінді. Ал, әлемдік статистикалық орталықтар қолдағы бар шындыққа қарама-қайшы, әлемде дінге деген бейімділік азайып бара жатыр дегенді алға тартып отыр.

Сондықтан мен осы мәселелерді зерттеу және әлемдегі діндарлықтың жай-күйіне қатысты нақты статистиканы дайындау үшін Әлемдік дін көшбасшылары институтын құруды ұсынамын. Статистикалық мәліметтерді дайындаудан басқа, институт

діни қатынастарға қатысты мәселелер туралы жыл сайынғы есеп әзірлеуге де қатыса алады. Бұл қадам оқу-зерттеу және тәжірибелік жұмыс кешенін қалыптастыруға әкеледі.

Бұл басқосуда талқыланатын тағы бір маңызды тақырып – діндер мен мәдениеттердің сыйластықта өмір сүруін нығайтудағы білім беру мен діни ағартудың рөлі, сондай-ақ әділдік пен бейбітшілік мәселесі. Әділдік пен бейбітшілік – адамзат әрқашан іздеген, бірақ қол жетпей келген екі асыл дүние. Бұл екеуі бірге ғана толық болады. Мұнда әділеттілік болса, тұрақты бейбітшілік болады. Зұлымдық егіп, бейбітшілікті жинау – мүмкін емес жағдай. Бірақ білім беру саласында әлеуметтік деңгейдегі және жаһандық басқарудағы кез-келген іс-әрекеттің алғашқы қадамы-қоғамдық сананы құру. Бізге жан-жақты және заманауи оқыту қажет. Біріншіден, жан-жақты және бүгінгі күннің талаптарына жауап беретін, екіншіден, қалыпты және экстремистік емес адамдарды тәрбиелейтін білім керек.

Қорытындылай келе, мен бүгінгі әлемдегі әйел және отбасы мәселесіне байыпты назар аударуға және күш салуға лайық мәселелердің бірі ретінде қысқаша тоқталғым келеді. Ең алдымен, отбасын ұжымдық күш-жігермен қоғамның негізгі ошағы ретінде сақтап, адамның негізгі табиғатына ешқандай қатысы жоқ жаңа ұғымдардан туындаған ауытқудан қорғау қажет. Себебі, отбасы мен діни өмір салтын насихаттау діни көшбасшылардың негізгі миссияларының бірі және қазіргі ғасырдың басымдықтары болып табылады.

Екіншіден, әлем халқының тең жартысын әйелдер құрайтынын айта кеткен жөн. Олардың негізгі құқықтары қамтамасыз етілуі керек. Жаратылыстың ең сезімтал да нәзік мәселелерінің бірі саналатын гендер мәселесі адамның моральдық құлдырауына емес, кемелдігіне қызмет етуі қажет. Отбасыдағы гендерлік мәселені теріске шығару және экстремистік топтардың еркек пен әйелдің табиғаты мен рөліне қатысты пікірлері мен әрекеттері діндер өздерінің илаһи құндылықтарына байыппен қарауы тиіс ауытқулардың қатарына жатады.

Үшіншіден, ерлер мен әйелдер арасындағы табиғи ерекшеліктерге байланысты, мейлі әлеуметтік ортада болсын, мейлі

отбасылық ортада болсын, әйелдерге қысым көрсетуді болдырмайтын мінез-құлықты қалай жетілдіруге болады? Бұлар - діни көшбасшылар назар аударуы керек кейбір маңызды мәселелер.

Әрине, әйелдерге қысым жасау мәселесі тек дамушы қоғамдарға ғана тән емес екенін есте ұстаған жөн. Бұл әйелдерге қысым көрсету басқа қоғамдарға қарағанда кем емес

өркениетті қоғамдарға да өзекті мәселе.

Қорытындылай келе, осы кездесуге себепкер болған барлық құрметті ұйымдастырушыларға алғысымды білдіргім келеді және бұл талқылаулардың нәтижелері жақын арада әлемдік аренада адамзаттың көркем болашағын құруда айтарлықтай көрініс табатынына және аз да болса үлес қосатынына сенемін.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА ОРГАНИЗАЦИИ ПО КУЛЬТУРЕ И ИСЛАМСКИМ СВЯЗЯМ ПРИ ПРЕЗИДЕНТЕ ИСЛАМСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ИРАН МОХАММАДА МЕХДИ ИМАНИПУРА

Во имя Аллаха Милостивого и Милосердного!

Прежде всего, я хотел бы поблагодарить за предоставленную мне возможность присутствовать среди мировых религиозных лидеров и пожелать успеха этой встрече. Также хочу выразить сердечную благодарность понимающему и культуролобивому народу и Правительству Казахстана, особенно основателю этого съезда Нурсултану Назарбаеву, Президенту Республики Казахстан Касым-Жомарту Токаеву и Руководителю Секретариата Съезда лидеров мировых и традиционных религий – Председателю Сената Парламента Республики Казахстан Маулену Ашимбаеву.

Хочу отметить вклад Казахстана в укрепление религиозного дискурса в мире; и искреннее гостеприимство.

Также хочу поблагодарить Организацию культуры и исламских отношений Ирана, которая поддерживает этот Съезд с самого начала его деятельности, и является партнером, готовым на уровне государства продолжать с энтузиазмом поддерживать эту интеллектуальную деятельность, которая направлена на содействие разнообразной межрелигиозной деятельности для формирования справедливого мира.

Сегодня, в отличие от прошлого, когда в мировой системе религия была исключена из центральных факторов власти, в международных отношениях она вновь обрела двоякую роль. Проведение исламской революции в Иране, распад Советского Союза, события в арабском мире, получившие известность как «арабская весна», появление радикальных группировок в исламском и христианском мире, независимо от их характера, свидетельствуют о возвращении религии на социальную и политическую арену человеческой жизни.

Теперь религиозные лидеры правильно осознают нужды современных людей и пытаются дать достойный ответ на эти нужды. Чем ближе божественные религии от области мнений - к области действия для достижения сердец человечества, тем ближе они к своей главной цели. Религии должны уметь доказывать свою функцию в сфере политики, культуры, образа жизни и даже экономики, помимо введения и замены высоких божественных ценностей ценностями человеческими, и только таким образом запутавшийся сегодня человек может решать проблемы, и его проблемы.

В связи с этим Исламская Республика Иран, как страна исламской системой, которая всегда стремится к миру, дружбе, справедливости и противостоит религиозным идеологиям, экстремизму и насилию, более трех десятилетий активно участвует в религиозном диалоге при участии последователей разных религий, пытаясь найти точки соприкосновения и сотрудничества. Таким образом стремится предпринять эффективные шаги в сотрудничестве с другими странами и международными организациями.

Уважаемые участники Съезда!

Несмотря на все научные достижения, изменившие условия жизни в мире, у современного человека нет ощущения счастья. Бедность и болезни, блуд и грех, несправедливость и неравенство, широкий классовый разрыв и, наконец, беспокойство и тревога — все это результаты злоупотребления властью наукой и природой. Миллиарды людей в мире чувствуют усталость и разочарование.

В современную эпоху утверждается, что человек может преодолеть человеческие проблемы, только опираясь на свою мудрость,

опыт и способности. Предпринимаются попытки распространить это мнение повсеместно.

Но различные изменения, особенно недавние, вызванные эпидемией коронавируса, показали, что человеческий материальный прогресс не смог удовлетворить все естественные потребности человека.

Несомненно, наука и человеческий опыт являются великим благом, и они могут решить многие проблемы человеческой жизни, но они не могут удовлетворить психические, духовные и эмоциональные потребности человека. Более того, опыт последних столетий показал, что вопросы справедливости, мира, противостояния насилию и экстремизму, прав человека и т.п. требуют обязательности, веры в Бога и веры в грядущий мир.

Несправедливость в мире питается наукой, лишенной духовности. В отсутствие религиозных ценностей наука служит накоплению богатства, власти и, в конечном счете, разжиганию войны. Во время пандемии коронавируса, помимо ущерба, нанесенного болезнью, в мире произошли

и другие неприятные вещи, которые были вызваны суетностью, жадностью, эгоизмом и дискриминацией, отсутствием духовных ценностей.

Нынешняя человеческая потребность в «религии» и божественных ценностях ощущается более чем когда-либо, и роль религиозных лидеров в этом отношении очень важна.

Однако ключевым моментом является возрастание значения социального влияния религиозных лидеров и восстановление общественного доверия к ним в различных обществах. В то время, как некоторые люди считают, что для того, чтобы восстановить доверие людей, мы должны различать «религию» и «религиозных людей» и говорить, что «религия не имеет собственных недостатков, а существующие недостатки связаны с нашей религиозностью», кажется правильным. При этом, чтобы исправить это заблуждение, мы, как религиозные лидеры, должны попытаться смело отстаивать религиозные истины как на словах, так и на деле. Только в этом случае люди будут верить религиозным авторитетам

и их конструктивной роли в обществе.

Человеческое общество не приемлет от религиозных лидеров того, что служители Божьи, любой из религий и веры, находятся под притеснением, несправедливостью и расовой дискриминацией в любой части земли, ведь мы же молчим об этом. Призывая религиозных проповедников донести божественное послание, Священный Коран просит их не бояться никого, кроме Всевышнего Аллаха (*стих 39 суры Ахзаб*). Он как бы хочет сказать, что на пути распространения и поиска истины есть угрозы, но ложная целесообразность не должна мешать им выполнять эту важную миссию.

Роль лидеров традиционных религий в духовном и социальном росте человечества в постпандемическую эпоху является очень важным вопросом, и обращая внимание именно на этот момент, можно выделить важность и статус религий в жизни человека.

Пандемия Covid-19 стала универсальным испытанием для всего мира: как для правительств, так и для наций, которые должны быть исследованы и изучены с разных сторон. Кризис коронавируса еще раз обнажил существующий кризис идентичности и познания, доказав, что духовная и религиозная идентичность по-прежнему имеют особое значение в жизни человека. Этот период пандемии пролил свет на духовные потребности людей и религиозные убеждения, как на подходящее решение социальных проблем на разных уровнях. Во время и после пандемии было проведено множество собраний и встреч, посвященных роли религии, духовности и религиозных лидеров в эту эпоху, и многие мыслители во всем мире обращались к этому вопросу. Несмотря на это, вопреки существующим реалиям, статистические центры мира упорно делают вид, что склонность к религии в мире снижается.

Поэтому я предлагаю создать Институт лидеров мировых религий для изучения этих вопросов и подготовки реальной статистики относительно состояния религиозности в мире. Помимо подготовки статистических данных, институт также может заниматься разработкой ежегодного отчета о проблемах,

с которыми приходится сталкиваться в отношении религиозных отношений. Этот шаг приведет к формированию комплекса изучения, исследований и практической работы.

Еще одним важным вопросом, который будет обсуждаться на этой встрече, является роль религиозного образования и просвещения в укреплении уважительного сосуществования религий и культур, а также в распространении справедливости и мира. Справедливость и мир – две недостающие жемчужины, которые человечество всегда искало. Поиски будут завершены только тогда, когда они будут существовать бок о бок друг с другом. То есть, когда справедливый мир будет прочным. Невозможно посеять угнетение и пожать мир. Но в сфере образования первым шагом перед любыми действиями на социальном уровне и глобальном управлении является создание общественного сознания. Нам нужны комплексные и современные тренинги, учебные программы которых, во-первых, носят комплексный характер и способны ответить на насущные вопросы, а во-вторых, обучают и умеренных, и неэкстремистских людей.

В заключение я хотел бы кратко остановиться на вопросе о женщинах и семье в современном мире, как об одном из вопросов, который также заслуживает серьезного внимания и усилий по разным направлениям. Прежде всего, необходимо коллективными усилиями сохранить семью как главный стержень общества и оградить эту сакральную структуру от девиации, вызываемой новыми понятиями, которые выдвигаются во имя семьи и не имеют никакого отношения к прирожденной природе человека. Это связано с тем, что продвижение семьи и религиозного образа жизни является одной из основных миссий религиозных лидеров и приоритетов нынешнего века.

Во-вторых, мы должны с осторожностью относиться к тому, что половина населения мира составляют женщины и, следовательно, их основные права должны быть обеспечены. Вопрос пола, который является одним из самых деликатных и должен служить человеческому совершенству, а не моральной деградации. Отрицание гендерного вопроса в семье, а также мнения и действия экстремистских

групп относительно природы и роли мужчин и женщин относятся к числу тех отклонений, с которыми религии должны эффективно бороться, не забывая о своих божественных ценностях.

В-третьих, нужно решить, как можно институционализировать такие кодексы поведения – как в социальной, так и в семейной среде, и с учетом естественных различий между мужчинами и женщинами, = которые предотвратили бы угнетение женщин? Вот некоторые важные вопросы, которым религиозные лидеры должны уделять серьезное внимание.

Конечно, следует иметь в виду, что проблема

угнетения женщин характерна не только для так называемых развивающихся обществ. Она актуальна и в цивилизованных обществах, где угнетение женщин ничуть не меньше, если не больше, чем в других обществах.

В заключение я хотел бы выразить свою признательность и благодарность уважаемым организаторам, благодаря которым эта встреча стала возможной.

Я надеюсь, что итоги этих дискуссий вскоре станут более заметными на мировом уровне и что они будут способствовать, пусть и незначительному прогрессу в построении более прекрасного будущего для человечества.

SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE ISLAMIC CULTURE AND RELATIONS ORGANIZATION AND CHAIRMAN OF THE POLICY-MAKING COUNCIL OF INTERRELIGIOUS DIALOGUE OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN MOHAMMAD MAHDI IMANI POUR

In the name of Allah the Merciful

First of all, I want to say that I am happy to be in the presence of the great religious leaders of the world and I want to wish success to this meeting. Also, I would like to express my heartfelt gratitude to the Government and the wise and culturally loving people of Kazakhstan, especially the founder of this Congress, the respected First President of the Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev, the President of the Republic of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev and the respected Chairman of the Senate of the Parliament and the Head of the Secretariat of the Congress of Leaders of World and Traditional Religions Maulen Ashimbayev, who have been making efforts for many years to strengthen religious dialogue in the world, I appreciate their sincere hospitality and declare that the Organization of Culture and Islamic Relations of Iran has supported and cooperated with the Congress since its foundation, and will continue to enthusiastically support this intellectual community aimed at systematizing joint interfaith activities to spread a just peace.

Today, unlike in the past, when religion remained outside the central factors of power in the world system, it has acquired a central and dual role in international relations. The emergence of the Islamic revolution in Iran, the collapse of the Soviet Union, the events in the Arab world that became known as the "Arab Spring", the emergence of jihadist groups in the world of Islam and Christianity, regardless of their nature and type, indicate the return of religion to the social and political arena of human life.

Currently, religious leaders have correctly identified the needs of modern people and are trying to give a decent response to these needs. The closer the divine religions are from thought to action, and find their way to the hearts of human

life, the closer they get to their main goal. When divine values are introduced and replaced with artificial human values, religions should be able to confirm their function in the field of politics, culture, lifestyle and even economics, and only in this way a confused person of this century will turn to religion to solve his problems.

The Islamic Republic of Iran, as a country with an Islamic system that always strives for peace, friendship, and justice, which also opposes religious prejudice, extremism and violence, has been active in the field of religious dialogue for more than three decades and is attempting to create the ground for mutual understanding and cooperation between leaders and followers of different religions. And on this path, it has taken effective measures in cooperation with other countries and active international organizations.

Dear Participants, Your Excellencies!

Humanity today, despite all the scientific achievements that have changed the conditions of life in the world, does not feel happy. Poverty and disease, prostitution and sin, injustice and inequality, a vast class gap and, finally, concern and anxiety are the results of the abuse of power over science and nature. Billions of people in the world are tired and disappointed.

In the contemporary era, it was presented in such a way that a person can overcome human problems only by relying on his wisdom, experience and abilities, and there were efforts made to spread this way of thinking in the public arena as well. But various events, especially recent ones caused by the coronavirus epidemic, have shown that human material progress is not able to meet all the natural needs of humanity. Undoubtedly, science and human experience are a great boon, and they can solve many problems of human life, but they cannot satisfy the emotional

and spiritual needs of people. Besides that, the experience of the last centuries has shown that issues of justice, peace, combating violence and extremism, respect for human rights and other similar ones require commitment, faith in God and faith in the afterlife.

Injustice in the world is powered by science without spirituality. Science without religious values serves to accumulate wealth, power and, ultimately, to incitement of war. During the coronavirus pandemic, in addition to the losses caused by the disease, other unpleasant events occurred in the world, which were resulting from worldly vanity, selfishness and discrimination, and lack of spiritual values.

The current human need for “religion” and divine values can be understood and felt more than before, and the role of religious leaders in this is vital here.

However the key point is the increasing importance of the social capital of religious leaders and the restoration of public trust in them in different societies. Some believe that in order to restore people’s trust, we must distinguish between the meaning of the words “religion” and

“religious” and say that “religion has no flaws in its essence, and any flaw comes from our religiosity.” But it seems that the right way is that we religious leaders should try to state the truth first in deeds, then we state the facts by declaring bold positions. Only in this case will people believe in religious institutions and their creative role.

Human society will not tolerate acceptance of religious leaders that the servants of God of any religion and denomination in any part of the planet are facing oppression, injustice and racial discrimination, and that we are silent about this. The Quran calls on religious missionaries to convey the divine message (verse 39 of Surah Ahzab), calls not to be afraid of anyone but God. It seems to say that speaking the truth and demanding rights can be difficult, but one should not avoid that.

The question of the role of the leaders of traditional religions in the spiritual and social growth of mankind in the post-pandemic era is a very important issue, and when addressed, the significance and potential of religions will become more noticeable in all aspects of human life. Covid-19 has become a stress test for the entire

world, a test for governments and countries, which still needs to be researched and studied from different angles. The Covid-19 crisis has once again exposed the crisis of identity and knowledge, and basically proved that spirituality and religious identity still hold a special place for humanity. In the course of this, the spiritual need of the people again brought forward religious beliefs as a suitable solution in the macro-social arenas. During and after the pandemic, we have held numerous meetings on the role of religion and spirituality, as well as the role of religious leaders in this era, and many thinkers around the world have addressed this issue. Meanwhile, global statistical centers, contrary to existing facts, stubbornly pretend that the trend towards religion across the globe is declining.

Therefore, to this end, I propose to establish an institute of leaders of world religions, which would be responsible for preparing real statistics on religiosity in the world. In addition to producing statistical data, this center could provide annual reports on harms in religiosity, orientation towards religion or its obstacles. This will result in a collection of scientific and practical research work.

Another important topic to be discussed at this meeting is the role of education and religious enlightenment in strengthening the respectful coexistence of religions and cultures, as well as the issue of justice and peace. Justice and peace are the two missing gems that humanity has always been looking for. These two will be perfect only together. Only lasting peace will be just. You cannot sow oppression and reap peace. In education, the first step before any action at the social level and global governance is to raise awareness among the public. We need comprehensive and up-to-date education. An education that, firstly, is comprehensive and answers salient questions, and secondly, that upbrings moderate and non-extremist people.

In conclusion, I would like to touch upon the issue of women and family in the modern world as one of the issues that still deserves reflection, follow-up and work. First of all, it is necessary by collective efforts to preserve the family as the key center of society, and it is necessary to protect this sacred hearth from deviations from new forms, which have nothing to do with human nature. The encouragement of the family and the religious way of life is at the heart of the mission of religious leaders and the priorities of this age. Secondly, that women are the half of the world's population. How can we secure their basic rights in a healthy way?

The issue of gender, which is one of the most sensitive and delicate issues of creation, how can it serve human perfection, and not human and moral degradation? The denial of the gender issue in the family, as well as the opinion and activities of extremist groups regarding the nature and role of men and women, is one of the deviations that religions must oppose seriously and in accordance with their divine values.

Third, because of the natural differences between females and males, how can one—whether in the social setting or in the family—institutionalize behavior that prevents the oppression of women? These are important issues that religious leaders need to address.

Of course, the issue of women's oppression is characteristic not only of the so-called developing societies, but in today's apparently civilized societies, women are oppressed if not more, then certainly not less than in other societies. These issues must be resolved.

In conclusion, I would like to express my appreciation and gratitude to all the people who organized this meeting, and I hope that the results of these dialogues will soon be more visible to the world and that a contribution, albeit a small one, will be made in building a brighter future for humanity.

«АКШАРДАМ» ҚОҒАМДЫҚ ҮЙЛЕСІМ САЛАСЫНДАҒЫ ҚОЛДАНБАЛЫ ЗЕРТТЕУЛЕР ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ ДЖАЙОТИНДРА МУКУНДРАЙ ДАВЕНИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

З аяндама тақырыбы Вед-Вьясаның «Шримад Бхагавад Гитадағы» және Абай Құнанбайұлының «Қара сөздер» кітабындағы интегралдық гуманизмнің негізгі тұжырымдамасы. Біріншісі Үндістанның өте ежелгі кезеңіне, ал кейінгісі – Қазақстанның 19 ғасырына жатады.

Мен атап өткім келетін нәрсе бұл екі ұлы автордың көзқарастарының бірегейлігі болмаса да, негізгі ұқсастығы. Екі шығарма да өлең түрінде жазылған, біріншісі 18 бөлімнен және 700 өлеңнен, екіншісі 45 (сөзден) бөлімнен тұрады. Бұл екі кітап моральдық үмітсіздік пен дилемма туындаған кезде адам өмірінің ең қадірлі және іргелі мәселелерін шешуге тырысатын мәңгілік шығармалар болып табылады. Олардың біріншісі – «Гита», екіншісі – «Қара сөздер».

Біз әр ұлттың ішкі қоғамдағы мәселелерді және оларды шешуге қажетті қасиеттерді түсіндіруге тырысатын интеллектуалды ұлттық ақыны немесе элитасы бар екенін білеміз. Алдымен, 1785 жылдан бастап Гитаны Ұлыбританиялық Чарльз Уилкинс ағылшын тіліне аударғаннан бері неліктен кітаптың миллиондаған даналары шығарылып, сатылатынын түсіндіріп берейін. Қазіргі уақытта бұл еңбекті ағылшын тіліне аударған 200-ге жуық ғалым бар. Экзегетик ғалым Роберт Майнордың айтуынша, Гита барлық азиялық мәтіндердің ішіндегі ең көп аударылғаны болуы мүмкін. Моғол империясынан бастап бұл шығарма парсы, неміс, француз және басқа тілдерге, сондай-ақ Үндістанның көптеген тілдеріне аударылды. Сол сияқты, Ричард Дэвистің айтуынша, бұл еңбек үлкен

ғылыми қызығушылық тудырып соңғы 1000 жылда Үндістанның аймақтық және жергілікті тілдерінде 227 түсініктеме немесе пікірлер пайда болды.

Осылайша, бұл еңбекті зерттеу үшін Үндістанда және ежелгі орта ғасырлар мен қазіргі заманның көптеген ғалымдарын тартатын қызығушылықтың орталық нүктесі неде деген сұрақ туындайды. Менің ойымша, бұл адамның қиын кезеңдердегі негізгі міндеті және оны қалай орындау керектігі туралы ежелгі үнді идеяларының синтезі. Онда дағдарыстың сипаты мен жағдайына және оған тап болған адамдарға байланысты әртүрлі әдістер көрсетілген. Гита өзін-өзі тану, парыз және жоғары деңгейге берілгендік жолын сипаттайды. Бірақ жұмыстың соңында пайғамбар-мұғалім адал-шәкіртке өзі үшін ең жақсы деп санайтын жолмен жүруге кеңес береді.

Сол сияқты Абай Құнанбаевтың «Қара сөздерінде» өзін-өзі тану мен рухани

кемелдікке ерекше көңіл бөлінеді. Ұстаз Кришна сияқты, ол өз заманына деген үлкен құрметке ие болды. Ол оқырмандарын өзінің стратегиялық әдістеріне үйретудің бірдей тиімді әдісін қолдана отырып «Сана жолын» жасайды. Ол Кришна секілді қауіпті жағдайларды шешу үшін моральдық құндылықтар мен рухани құралдарды таратты. Гита Үндістанның тарихы мен этикасында мәңгілік және өзгермейтін із қалдырғаны сияқты, Абайдың «Қара сөздері» Қазақстанның мәдениеті мен өркениетіне философиялық із қалдырды. Миллиондаған үндістер бүгінде Кришнаны Арджунаның кеңесшісі, жауынгер және Құдайдың бейнесі, сондай-ақ флейта ойыншысы және би әуесқойы деп санайды. Сол сияқты Абай – ерекше ойшыл, ақын, музыкант, ғалым және қазіргі қазақ әдебиетінің бірегей әдеби қайраткері, мәдениет реформаторы және исламның ағартушы білгірі.

Көп рақмет.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ДИРЕКТОРА ЦЕНТРА ПО ПРИКЛАДНЫМ ИССЛЕДОВАНИЯМ В СФЕРЕ ОБЩЕСТВЕННОЙ ГАРМОНИИ «АКШАРДАМ» ДЖАЙОТИНДРА МУКУНДРАЙ ДАВЕ

Тема доклада - Основная концепция интегрального гуманизма в «Шримад Бхагавад Гите» Вед-Вьясы и в «Словах Назидания» Абая Кунанбаева. Одна концепция относится к очень древнему периоду Индии, другая - к XIX веку Казахстана.

Что я хочу подчеркнуть, так это основное сходство, если не идентичность взглядов этих двух великих авторов. Оба произведения написаны в стихотворной форме. Первое состоит из 18 глав и 700 стихов, второе - из 45 глав. Обе эти книги являются бессмертными произведениями и пытаются решить самые сокровенные и фундаментальные проблемы человеческой жизни, когда возникают моральное отчаяние и дилемма. Первая - это Гита, а вторая - Слова Назидания.

Мы знаем, что у каждой нации есть свой собственный интеллектуальный национальный поэт или элита, который пытается объяснить проблемы своего общества и качества, необходимые для их решения. Сначала позвольте мне объяснить, почему миллионы экземпляров Гиты издаются и продаются с 1785 года н.э., когда Чарльз Уилкинс из Англии перевел ее на английский язык. У нас есть около 200 ученых, которые перевели эту работу на английский язык. По словам ученого-экзегетиста Роберта Майнора, Гита, вероятно, является наиболее переведенным из всех азиатских текстов. Со времен империи Великих Моголов эта работа была переведена на персидский, немецкий, французский и другие языки, а также на множество языков Индии. Аналогичным образом, по словам Ричарда Дэвиса, она вызвала большой научный интерес, и за последние 1000 лет существует 227 комментариев или объяснений к этой работе на региональных и местных языках Индии.

Таким образом, возникает вопрос, что

является центральной точкой интереса, которая привлекает так много ученых в Индии и за рубежом из древнего средневековья и современности для изучения этой работы. Я думаю, что это синтез древнеиндийских представлений об основном долге человека в трудные времена и о том, как его выполнять. В нем показаны различные способы в зависимости от характера и ситуации кризиса и людей, которые с ним сталкиваются. Гита описывает путь самопознания, долга и преданности Высшему. Но в конце работы учитель-пророк говорит ученику-преданному следовать по пути, который, по его мнению, является лучшим для него.

Точно так же в «Словах Назидания» Абая Кунанбаева особое внимание уделяется самопознанию и духовному совершенству. Подобно учителю Господу Кришне, он был человеком огромного уважения и благоговения своего времени. Он использует тот же эффективный метод обучения своих читателей своим стратегическим приемам и создает «Путь сознания». Подобно Кришне, Абай распространял моральные ценности и духовные средства для разрешения опасных ситуаций. Точно так же, как Гита оставила вечный и неизменный след в истории и этике Индии, «Слова Назидания» Абая наложили свой философский отпечаток на культуру и цивилизацию Казахстана. Миллионы индийцев даже сегодня считают Кришну - советника Арджуны; - воином и воплощением Бога, а также игроком на флейте и любителем танцев. Точно так же Абай - неординарный мыслитель, поэт, музыкант, ученый и уникальная литературная фигура современной казахской литературы, реформатор культуры и просвещенный знаток ислама.

Спасибо большое!

SPEECH OF THE DIRECTOR OF THE AKSHARDHAM CENTRE FOR RESEARCH IN THE FIELD OF SOCIAL HARMONY JYOTINDRA MUKUNDRAI DAVE

The topic is The Basic Concept of Integral Humanism in The Shrimad Bhagwad Gita of Ved-Vyasa and in the Book of Words by Abai Kunanbayev also spelled as Abai Kunanbaiuly. The former belongs to very ancient period of India and the later to the 19th Century of Kazakhstan.

What I want to emphasise is the basic similarities if not identity of the views of these two great authors. Both works are in the poem form, the former has 18 chapters and 700 verses the latter has 45 chapters. Both these books are immortal works and try to solve inner most and basic problems of human lives when there are moral despair and dilemma. The former is the Gita and the latter is the Book of Words.

We know that every nation has its own intellectual national poet cum elite who tries to explain the problems of his society and qualities that are needed for the solution. First let me explain why millions of copies of the Gita are published and sold since CE 1785 when Charles Wilkins of England translated it into English language. We have about 200 scholars who have translated this work in English. According to exegesis scholar Robert Minor, the Gita is, probable the most translated of any Asian text". Since the time of Mughal Empire this work has been translated in to Persian, German, French and other languages as well as in multiple languages of India. Similarly according to Richard Davis it has attracted much scholarly interest and there are 227 commentaries or explanation on this work in regional and vernacular languages of India in the last 1000 years.

So the question arises what is the central point of interest that attracts so many scholars in India and abroad from ancient medieval and modern times to study this work. I think it is the synthesis of ancient Indian ideas about the basic duty of human beings in difficult times, and how to address it. It shows different ways according to the nature and situation of the crisis and people who face them. The Gita covers the path of self-knowledge, duty and devotion to the Highest. But at the end of the work, the teacher cum prophet tells the student cum devotee to follow the path that he thinks is the best for him.

Similarly Abai Kunanbayev's Book of Words emphasizes self-knowledge and spiritual perfection. Like Lord Krishna the teacher he was a man of immense respect and reverence of his time. He uses the same effective method of educating his readers with his strategic ways and creates the path of consciousness. Like Krishna, his spread moral values and spiritual means to solve the danger situations. Just as the Gita has left eternal and permanent mark on the history and ethics of India, the Book of Words by Abai has left its philosophical stamp on the culture and civilization of Kazakhstan. Millions of Indians even today consider Krishna, the adviser to Arjun the warrior and incarnation of God as well as the player of flute and lover of dance. In the same way Abai is an extraordinary thinker, poet, musician, scientist and unique literary figure of modern Kazakh literature, reformer of culture and enlightened scholar of Islam.

Thank you so much!

БІЛІМ, ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТ ЖӨНІНДЕГІ ИСЛАМ ҰЙЫМЫНЫҢ БАС ДИРЕКТОРЫ САЛИМ БИН МҰХАММЕД ӘЛ-МАЛИКТІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын!
Әлемдердің Раббысы Алла Тағалаға сансыз мадақ және біздің
пайғамбарымыз Мұхаммедке, оның отбасы мен сахабаларына
Алланың игілігі мен сәлемі болсын!

Құрметті Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев!
Жоғары Мәртебелі!
Құрметті қатысушылар!
Алланың рақымы мен игілігі сіздермен бірге болсын!

Біріншіден, мен алты жүз үш миллион адам жұқтырған және алты миллион қырық тоғыз мың адамның өліміне әкелген COVID-19 пандемиясының жағымсыз әсерлеріне қарсы тұру үшін жасалған күш-жігерді нығайту мақсатында жаңа көзқарастар

мен жол карталарын көрсетуге тырысып, үмітке толы осы халықаралық Съезді шын жүректен құптаймын.

Бүгін біз пандемияның соңына жақындаған сайын, олардың сеніміне, түсіне, тіліне немесе мәдениетіне қарамастан, жеке адамдар мен

топтар арасында синергия мен ынтымақтастық қажет екеніне көз жеткіземіз.

Біз әртүрлі өмір жолдарына қарамастан, адамзаттың ортақ шығу тегі туралы Алланың даналығын жақсы білеміз, бұл пандемия кезінде таралатын аурумен күресу үшін күш біріктіру туралы үндеулерде айқын көрінетін даналық. Әлемді ауыртпалық пен құтқарылу үміті біріктірді.

Бұл пандемия біздің үлкен қателіктерімізді түзету арналған белгі болды. Біз енді болашаққа сеніммен қараймыз: біз бұл мүмкіндікті жаңа мүмкіндіктерді зерттеуге, болашақ кеңістіктерді ашуға және болашағымызды батыл құруға пайдаланамыз.

Шынында да, барлығы Құдіретті Аллаға тиесілі.

Жоғары мәртебелі,

Ханымдар мен мырзалар,

Әр ұрпақтың өмірінде сирек кездесетін тарихи сәттер болады. Осылайша, бізге осы ауыр дағдарыстың екі жылында жинаған тәжірибеге, дәлелдерге және тәсілдерге бай осындай сәттерді ұсынатын мүмкіндіктерді толық және берік пайдалану өте маңызды.

Бұл тәжірибе бізге негізгі сұрақтар мен қиындықтарға жауаптар мен шешімдер табудың бірегей мүмкіндігін пайдалану үшін батылдық пен сенім беруі керек.

Осы пандемия кезінде көтерілген негізгі мәселелердің бірі дағдарыс туындаған жағдайда әрекет етудің орнына алдын алу әдістерін қолдануға мүмкіндік беру үшін денсаулық сақтау саласына бөлінетін ЖІӨ-нің үлесін арттыруға дайын болуымызға байланысты.

Тағы бір маңызды мәселе пандемиядан қатты зардап шеккен негізгі салалардың бірі болып табылатын білім беру саласына назар аудару болады, бұл оқу орындарының 70% жабылуына әкелді. Осылайша, біздің мектептегі балалар жеткілікті білімсіз қалды. Олардың кінәсіздігі карантин кезінде біздің құтқарушымыз болды.

Сонымен қатар, отбасылық жүйе өзінің маңызды рөлін дәлелдеді және оның құндылықтары мен негіздерін сақтаудың үнемі қажеттілігін атап өтті. Пандемия қоғамдардың дамуы мен ұлттардың әл-ауқатының өзегі болып қала беретін отбасы институтының

таптырмас сипатын сенімді түрде көрсетті.

Біз сондай-ақ жастарымызға қатысты сұрақтарға жауап беруге міндеттіміз, бұл біздің болашағымызға ең жақсы инвестиция, тіпті біздің болашағымыз деп атауға болады. Біздің жастарымыз білімнің, түсінудің және таңдаудың барлық салаларында біздің жетістігіміздің дәлелі болып табылады. Олардың тұрақты өсу қарқынын ескере отырып, жастар біздің тарапымыздан дайын емес жағдайда болашаққа дайын екендіктерін көрсететін көзқарасқа лайық. Бізден, ата-аналардан және шенеуніктерден олардың қазіргі ойлау тәсіліне және қалыптасқан қалауына бейімделу талап етіледі. Біз олардың ертеңгі ғылымды зерттеуге деген қызығушылығын, жасанды интеллект, электрондық коммерция, бұлтты есептеу, интернет, тілдер және ақылды бизнесті басқару кеңістігіне қол жеткізуге деген ұмтылыстарын қанағаттандыруға бағытталған күш-жігерімізге күмәндануымыз керек.

Мәселе көп, алайда біз шатасудың, үмітсіздіктің немесе түңілудің құрбаны болмаймыз. Біздің асыл дінімізде бізді қорғайтын және құндылықтары мен ілімдерімен белгісіздік пен жұмбақ сұрақтардан қорғайтын қауіпсіз баспана табамыз.

Расында, ешбір рух рух үмітсіздікке ұшырамайды, өйткені ол діннің күшімен қорғалған. Сондықтан, шындықты даналықпен, төзімділікпен, сабырлықпен қабылдау үшін, басқаны тыңдау қабілетімен қаруланып осы мәселелерден өзімізді қорғайық.

Иә, біздің қолымыздан ол келеді. Адалдық пен батылдыққа толы болса да, көзқарас пен тағдырдың бірлігі жоқ жерде жігер алысқа апатмайды. Бір жағадан бас, бір қолдан жең шығарып бірліке болғанда, біздің барлық ұсақ-түйек келіспеушіліктеріміз бен қақтығыстарымызды жоққа шығаратын ол – мақсатымыздың бірлігі.

Ал бұл айырмашылықтар үйлесімділігі қашанда біз үшін қымбат. Және бүгінгі жиын әртүрлілік үйлесімділігінің көрінісі.

Бұл Қазақстан мәдени айырмашылықтарды басқарудағы мол тәжірибесінің арқасында болжай алған үлкен мақсат. Бұл ұлы ел өзінің діни көшбасшыларының білімі мен

тәжірибесін пандемиядан кейінгі болашақ жоспарларын талқылауға жұмылдырды, бұл олардың пандемия кезіндегі негізгі рөлін және адамзаттың рухани және діни ұмтылыстарына жауап беретін, ішкі тыныштықты тарататын және түсінуге, диалогқа берік негіз ұсынатын бастамалармен рухты тыныштандыруға идеялармен алмасу және ұтымдылыққа бағытталған барлық күш-жігерін мойындады. Бұл күш-жігер үлкен құрбандықтардан, ақпараттық-түсіндіру науқандарынан және гуманитарлық көмектен, діни көшбасшылардың осы жетістіктерді сақтау, дамыту және насихаттауда маңызды рөл атқара алатындығының айқын көрінісінен байқалды, осылайша олар дағдарыс кезінде тәжірибе ретінде таратылуы және қолданылуы мүмкін қабылданған саясатқа айналды.

Жоғары Мәртебелі Президент мырза,

Ханымдар мен мырзалар,

Исламның білім, ғылым және мәдениет жөніндегі дүниежүзілік ұйымы (ICESCO) Алланың көмегімен көптеген табысты бастамаларды, атап айтқанда, 2020 жылдың шілдесінде «Дағдарыстар кезіндегі діни көшбасшылардың рөлі» тақырыбында Халықаралық виртуалды форумды жүзеге асырды. Бұл форумда дағдарыс кезіндегі моральдық ынтымақтастық принциптерін баяндайтын және бірқатар ережелер мен ұсыныстарды қамтитын халықаралық құжат - «Жаһандық моральдық ынтымақтастық жолында» Декларациясы қабылданды. Бұл ICESCO бағдарламаларының сапасын және оның кез-келген жағдайды пайдалану қабілетін нақты көрсететін құжат.

Осыған байланысты ICESCO осы мүмкіндікті пайдаланып, осы үлкен Съездің өз миссиясын

орындау жөніндегі күш-жігерін қолдау үшін жинақталған тәжірибелерімен, кең желісімен және тиісті бағдарламаларымен бөлісуге дайын екендігін білдіреді.

Жоғары Мәртебелі, ханымдар мен мырзалар,

Қазақстан Республикасының осы елеулі сын-тегеурінді жеңе білу қабілеті көшбасшы халықаралық позицияларды тұрақты және сенімді түрде бағындыруға бет бұрған осы мемлекеттің халқының да, үкіметінің де зор әлеуетін көрсетеді. Бұл ел бірге өмір сүру құндылықтарын нығайта алды және елдің 131 этнос арасындағы айырмашылықтарды жеңе алды, бұл өркениеттік сананың көрнекті көрінісі болып табылады. Мемлекеттің Еуразияның жүрегінде орналасуынан, оның аймақтың жалпы ЖІӨ-нің 60%-ын құрайтын ЖІӨ, сондай-ақ оның үлкен табиғи және туристік әлеуетінен пайда көреді.

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезі осы сессияны өткізгені үшін, сондай-ақ «пандемиядан кейінгі әлемдегі өзекті мәселелерді шешуде рухани көшбасшылардың белсенді халықаралық қатысуына жәрдемдесу» жоғары мақсатына қол жеткізгені үшін мақтанышқа лайық.

Біз Съездің осы асыл, гуманитарлық және өршіл мақсатқа жету қабілетіне сенеміз, өйткені біз сұрақтар мен қиындықтарға тап болу, оларды шешу және жеңіске жету қабілетімізді дәлелдедік.

Сізге рахмет, мәртебелі Президент мырза,

Менің алғысымды Қазақстанның ұлы халқына жолдаймын,

Алла біздің күш-жігерімізді жалпы адамзатқа қызмет етуге бағыттасын!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО ДИРЕКТОРА ИСЛАМСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ПО ОБРАЗОВАНИЮ, НАУКЕ И КУЛЬТУРЕ САЛИМА БИН МУХАММЕД АЛЬ-МАЛИКА

Во имя Аллаха Милостивого, Милосердного!
Вся хвала Аллаху, который почтил человечество, Мир и благословение
Пророку Мухаммеду и всем пророкам и посланникам.
Ваше Превосходительство, уважаемый господин
Президент Республики Казахстан Касым-Жомарт Токаев!
Ваши Превосходительства!
Уважаемые участники!
Мир вам, милости Аллаха и его благоденствия!

Во-первых, я сердечно приветствую этот многообещающий международный Съезд, который полон надежд и чаяний, поскольку он стремится наметить новые видения и дорожные карты с целью укрепления усилий, предпринятых для

противодействия негативным последствиям пандемии COVID-19, которая заразила шестьсот три миллиона человек и привела к гибели шести миллионов сорока девяти тысяч человек.

Сегодня, когда мы приближаемся к концу

пандемии, мы все больше убеждаемся в необходимости большей синергии и сотрудничества между отдельными людьми и группами, независимо от их веры, цвета кожи, языка или культуры.

Мы лучше осознаем мудрость Аллаха, стоящую за общим происхождением человечества, несмотря на их разные жизненные пути, мудрость, ясно отраженную во время пандемии в призывах объединить усилия для борьбы с распространяющейся болезнью. Мир был объединен бедствием и надеждой на спасение.

Эта пандемия стала тревожным сигналом для исправления наших серьезных ошибок. Теперь мы более уверенно смотрим в будущее; мы пользуемся этой возможностью, чтобы исследовать новые перспективы, открывать будущие горизонты и решительно строить наше будущее.

Воистину, все принадлежит Аллаху, Знающему, Всемогущему.

Ваше Превосходительство!

Дамы и господа!

В жизни каждого поколения бывают редкие исторические моменты. Таким образом, крайне важно в полной мере и твердо воспользоваться возможностями, которые предлагают подобные моменты, такие как этот, который богат опытом, доказательствами и подходами, которые мы накопили за два года этого тяжелого кризиса.

Этот опыт должен придать нам смелости и доверия, чтобы воспользоваться открывшейся перед нами уникальной возможностью найти ответы и решения на основные вопросы и вызовы.

Один из ключевых вопросов, затронутых во время этой пандемии, связан с нашей готовностью увеличить долю нашего ВВП, выделяемую сектору здравоохранения, чтобы позволить применять профилактические и упреждающие методы, вместо принятия мер в случае возникновения кризиса.

Другой жизненно важный вопрос будет касаться внимания, уделяемого сектору образования, который входит в число основных секторов, сильно пострадавших от пандемии, что привело к закрытию 70% учебных заведений. Таким образом, наши

дети остались без достаточного школьного образования. Их невиновность была нашим спасательным кругом во время карантина.

Более того, семейная система доказала свою существенную роль и подчеркнула постоянную потребность в сохранении своих ценностей и устоев. Пандемия убедительно продемонстрировала незаменимый характер института семьи, который останется ядром развития обществ и благосостояния наций.

Мы также обязаны отвечать на вопросы, касающиеся нашей молодежи, которая представляет собой нашу лучшую инвестицию в будущее, если не само наше будущее. Наша молодежь является доказательством нашего успеха во всех областях знаний, понимания и выбора. Учитывая их постоянные темпы роста, молодые люди заслуживают видения, которое показывает их готовность к будущему в условиях отсутствия готовности с нашей стороны. От нас, родителей и должностных лиц, требуется адаптироваться к их современному образу мышления и формирующимся предпочтениям.

Мы должны подвергнуть сомнению наши усилия по удовлетворению их интереса к изучению науки завтрашнего дня, их стремления иметь доступ к пространствам искусственного интеллекта, электронной коммерции, облачных вычислений, интернет, языков и умного управления бизнесом.

Вопросов множество. Но мы не станем жертвами замешательства, отчаяния или разочарования, поскольку мы находим в нашей благородной религии безопасную гавань, которая укрывает нас и защищает своими ценностями и учениями от нарастающих волн неопределенности и озадачивающих вопросов.

Воистину, ни один дух не должен впадать в отчаяние, до тех пор, пока он охраняется силой религии. Так давайте же защитим себя от этих вопросов, вооружившись мудростью, терпимостью, спокойствием, умеренностью и способностью слушать другого, чтобы принять истину.

Да, мы, безусловно, в состоянии это сделать. Решительность, хотя и полная честности и храбрости, но лишенная единства взглядов, видения и судьбы. Единство руки, которая поддерживает другую руку. Единство целей,

которое отбрасывает в сторону все наши тривиальные разногласия и конфликты.

И как драгоценна эта гармония различий! И то, что мы видим сегодня, это симфония разнообразия!

Это великая цель, которую Казахстан смог предвидеть благодаря своему обширному опыту в управлении культурными различиями.

Эта великая страна мобилизовала знания и опыт своих религиозных лидеров для обсуждения планов на будущее после пандемии в знак признания их ключевой роли во время пандемии и всех их неустанных усилий успокоить дух инициативами, которые отвечают духовным и религиозным чаяниям человечества, распространяют внутренний мир и предлагают прочную основу для понимания, диалога, обмена идеями и рациональности. Эти усилия нашли отражение в больших жертвах, информационно-просветительских кампаниях и гуманитарной помощи, в четком проявлении жизненно важной роли, которую религиозные лидеры могут играть в сохранении, развитии и пропаганде этих достижений, чтобы они стали принятой политикой, которую можно распространять и применять в качестве практики во время кризисов.

Ваше Превосходительство господин Президент!

Дамы и господа!

Исламская всемирная организация по вопросам образования, науки и культуры (ICESCO) с помощью Аллаха осуществила множество успешных инициатив, в частности Международный виртуальный форум на тему «Роль религиозных лидеров перед лицом кризисов» в июле 2020 года. На этом форуме была принята Декларация «На пути к глобальной моральной солидарности» - международный документ, в котором излагаются принципы моральной солидарности во время кризисов и содержится ряд правил и предложений. Это документ, который четко отражает качество программ

ICESCO и ее способность использовать любую ситуацию.

На этом фоне ICESCO пользуется этой возможностью, чтобы выразить свою готовность поделиться накопленным опытом, обширной сетью и соответствующими программами для поддержки усилий этого большого Съезда по выполнению его миссии.

Ваше Превосходительство!

Дамы и господа!

Способность Республики Казахстан справиться с этим серьезным вызовом отражает огромный потенциал как народа, так и правительства этой прекрасной страны, которая неуклонно и уверенно движется к завоеванию лидирующих международных позиций. Этой стране удалось закрепить ценности сосуществования и справиться с различиями между 131 этносом, что является выдающимся проявлением цивилизационного сознания, извлекая выгоду из расположения страны в сердце Евразии, ее ВВП, на который приходится 60% совокупного ВВП региона, а также ее большой и многообещающий природный и туристический потенциал.

Съезд лидеров мировых и традиционных религий по праву заслуживает гордости за проведение этой сессии, а также за свои усилия по достижению высокой цели «содействия активному международному присутствию духовных лидеров в решении актуальных вопросов в постпандемическом мире».

Мы верим в способность Съезда достичь этой благородной, гуманитарной и амбициозной цели, поскольку мы уже доказали свою способность сталкиваться с вопросами и вызовами, решать их и одерживать триумфальную победу.

Благодарю вас, Ваше Превосходительство господин Президент!

Моя благодарность также выражается великому народу Казахстана!

Пусть Аллах направит наши усилия на служение человечеству в целом!

SPEECH OF THE DIRECTOR GENERAL OF
THE ISLAMIC WORLD EDUCATIONAL, SCIENTIFIC
AND CULTURAL ORGANIZATION (ICESCO)
SALIM A. ALMALIK

In the name of Allah, Most Merciful, Most Compassionate All Praise be to Allah,
who has honored Mankind Peace and blessings be upon Prophet Muhammad,
and all prophets and messengers
Excellency Kassym-Jomart Tokayev, President of the Republic of Kazakhstan
Excellencies, Ladies and Gentlemen,
Assalamu alaikum wa rahmatu Allah wa barakatuhu!

First, I address my affectionate greetings to this promising international congress, which is full of hope and aspirations as it strives to outline new visions and roadmaps with a view to strengthening the efforts that have been exerted to counter the negative repercussions of the COVID-19 pandemic, which infected six hundred and three million people, and resulted in the death of six million and forty-nine thousand

people.

Today, as we come closer to the end of the pandemic, we are more convinced of the need for more synergy and Cooperation between individuals and groups regardless of their faith, skin color, language or culture.

We are more aware of Allah's wisdom behind the common origin of humanity despite their different paths in life, a wisdom clearly reflected

during the pandemic in calls for joining efforts to fight the spreading disease. The world was united by a scourge and hope for salvation.

This pandemic was an alarm call to redress our grave errors. Now, we are more confident in the future: we seize this opportunity to explore new prospects, discover future horizons and build our future determinately.

Indeed, everything belongs to Allah, All-Knowing, All-Powerful.

Excellency,

Ladies and Gentlemen,

There are rare historical moments in the span of every generation. Thus, it is imperative to fully and firmly take advantage of the opportunities that similar moments offer, such as this one, which is rich in experiences, evidences and approaches that we have accumulated over the two years of this severe crisis.

This experience should give us the courage and credibility to seize the unique opportunity before us to find answers and solutions to major issues and challenges.

One of the key questions engaged during this pandemic pertain to our willingness to increase the share of our GDP allocated to the health sector to allow for the adoption of preventive and proactive methods instead of taking action when the crisis strikes.

Another vital question would concern the attention accorded to the sector of education, which is among the major sectors that have been hit hard by the pandemic, resulting in the closure of 70% of the educational institutions. Thus, our children were left without sufficient schooling. Their innocence was our lifeline during the lockdown period.

Moreover, the family system has proved its essential role and stressed the persistent need for the preservation of its values and foundations. The pandemic strongly established the indispensable nature of the family institution which will remain the nucleus for the development of societies and the welfare of nations.

We are also required to answer questions relevant to our youth, who constitute our best future investment if not our future itself. Our youth stands as evidence for our success in all fields of knowledge, comprehension and choices. Given their constant growth rate, young people deserve

a vision that reveals their readiness for the future amid the lack of readiness from our side. We are required, as parents and officials, to adapt to their modern ways of thinking and their emerging preferences. We should question our efforts to take care of their interest in studying the science of tomorrow, their aspirations to have access to spaces of artificial intelligence, e-commerce, cloud computing, the Internet of Things, living languages and smart business management.

A myriad of questions

But we will not be prey to confusion, despair or frustration,

As we find in our noble religion the safe haven that harbors us and shields us with its values and teachings against the rising tides of uncertainty and puzzling questions.

Indeed, no spirit shall flounder in despair,

As long as it is guarded by the force of religion,

So let us shield ourselves against these questions, armed by wisdom, tolerance, serenity, moderation, and the ability to listen to the Other, so as to embrace the truth.

Yes, we are certainly able to do so,

A determination, albeit full of honesty and bravery, but lacks the unity of views, vision and destiny,

The unity of the hand that supports the other hand,

The unity of goals that puts aside all our trivial differences and conflicts.

And how precious is this harmony of differences.

And this symphony of diversity.

It is the great purpose that Kazakhstan was able to anticipate, thanks to its extensive expertise in managing cultural differences. This great country has mobilized the knowledge and expertise of its religious leaderships to discuss post-pandemic future plans, in recognition of their key roles during the pandemic and all their tireless endeavors to soothe spirits with initiatives that meet humanity's spiritual and religious aspirations, spread inner peace and offer solid grounds for understanding, dialogue, the exchange of ideas and rationality. These efforts were reflected in the great sacrifices, awareness campaigns and humanitarian aids, in clear manifestation of the vital role religious leaderships can play in safeguarding, developing and advocating for these gains to become

adopted policies that can be disseminated and implemented as practices during crises.

Excellency Mr. President,

Ladies and Gentlemen,

The Islamic World Educational, Scientific and Cultural Organization (ICESCO), with the help of Allah, has implemented numerous successful initiatives, notably the International Virtual Forum on the “Role of Religious Leaderships in the Face of Crises”, in July 2020. This Forum adopted the “Towards a Global Moral Solidarity” Declaration, an international document that sets out the principles for moral solidarity during crises, and includes a number of rules and proposals. This is a document that clearly mirrors the quality of ICESCO’s programmes and its ability to leverage every situation.

Against this backdrop, ICESCO avails itself of this opportunity to express its readiness to share its accumulated expertise, large network and relevant programmes to support the efforts of this great Congress to fulfil its mission.

Excellency, Ladies and Gentlemen,

The ability of the Republic of Kazakhstan to address this great challenge reflects the tremendous potential of both the people and government of this joyous country, which is moving steadily and confidently towards gaining

a leading international position. This country managed to anchor the values of coexistence and manage the differences among the country’s 131 races, in an outstanding expression of civilizational awareness, capitalizing on the country’s location at the heart of Eurasia, its GDP, which accounts for 60% 6 of the region’s collective GDP, and its great and promising natural and touristic potential.

The Congress of Leaders of World and Traditional Religions rightfully deserves to be proud of holding this session as well as its endeavors to achieve the lofty goal of “fostering an active international presence of spiritual leaderships in the management of relevant issues in a postpandemic world”.

We believe in the Congress’s capability to achieve this noble, humanitarian and ambitious goal, as we have already proven our ability to face and address questions and challenges and prevail triumphally.

Thank you, Excellency President,

My thanks are also extended to the great people of Kazakhstan,

May Allah guide our endeavors to serve humanity at large.

Wa salamu alaikum wa rahmatu Allah wa barakatuh.

ҚЫТАЙ БУДДИСТЕР ҚАУЫМДАСТЫҒЫ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ ЦЗУН СИННІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Жайырылы күн! Бізді шақырғандарыңыз үшін зор алғысымызды білдіреміз, сондай-ақ Қазақстан бүгінгі іс-шараны өткізу үшін зор күш-жігер жұмсап жатқанын айтқымыз келеді.

Қазақстан Үкіметінің қолдауының және Съезд Хатшылығының барлық мүшелерінің қажырлы еңбегінің арқасында Съезд жаңа коронавирустық пневмония эпидемиясы кезінде өткізілді, бұған қарамастан, бұл әлемнің барлық елдері мен өңірлерінен келген делегаттар мен қонақтар үшін Нұр-Сұлтанда кездесуге тамаша мүмкіндік болды.

2003 жылы Қазақстанда Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Бірінші съезі сәтті өтті. Содан бері Съезд конфессияаралық өзара алмасулар мен диалогты, халықтар арасындағы ынтымақтастық пен қатар өмір сүруді, сондай-ақ әлемдік қоғамдастықтағы

үйлесімділік пен тұрақтылықты ілгерілетуде жақсы нәтижелерге қол жеткізді. Біз Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезінің барлық мүшелеріне және Хатшылыққа қосқан үлестері үшін алғысымыз бен алғысымызды білдіргіміз келеді.

Биыл Қазақстанда Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII-ші съезі қайта өтуде, оның тақырыбы «Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің пандемиядан кейінгі кезеңдегі адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы рөлі» болып отыр. Бүгінгі халықаралық жағдайға, әлеуметтік дамуға және адамдардың өміріне қарап, адамзаттың біртұтас тағдыры қауымдастығын құрудың шұғыл қажеттілігі мен жалпы көзқарасы бұрын-соңды болмаған. Жанашырлық, бейбітшілік, ынтымақтастық және өзара көмек — бұл Будданың алғашқы көзқарасы ғана емес,

сонымен қатар әртүрлі діни қауымдастықтар бөлісетін идеялар. Бүгінгі адамзат алдында тұрған қиындықтар мен қиындықтар кезінде біз уақыттың жауапкершілігі мен міндеттемелерін сақтап, жанашырлық пен көмек көрсетуіміз керек, бірлескен күш-жігер жұмсауымыз керек және әлемнің барлық елдері мен аймақтарындағы адамдар арасындағы ұтымды ынтымақтастық пен бейбіт қатар өмір сүруге, сондай-ақ бақыт пен адамзаттың тұрақты дамуын қамтамасыз етуге тиісті үлес қосуымыз керек.

Біз әлемнің барлық елдері мен өңірлеріндегі діндер мен халықтар арасындағы тығыз байланыстарды белсенді түрде қолдауға, арналарды кеңейтуге, халықаралық алмасу мен ынтымақтастық тетіктерін ұдайы құру және жетілдіру үшін инновациялық жолдарды іздеуге, халықаралық өзара көмек пен ынтымақтастықты ілгерілетуде діндердің оң күшін пайдалануға, әртүрлі нысандарда эпидемияға қарсы көмек пен халықаралық ынтымақтастықты жүзеге асыруға ұмтылуға, халықаралық ынтымақтастық пен өзара барлық елдер мен аймақтардағы діни адамдар мен халықтарға көмек көрсету, әлемдік және дәстүрлі діни көшбасшылардың заманауи міндеттемелері мен уақыт рухын көрсету.

Өркениеттер әртүрлілігіне байланысты бір-бірімен алмасады, алмасу арқылы бір-бірінен үйренеді және өзара ризашылық арқылы дамиды. Жаңа коронавирустық пневмония эпидемиясы пандемиядан кейінгі кезеңге еніп жатқандықтан, біз әртүрлі діндердің мәдени байланыстар ретіндегі рөлін толық атқаруды жалғастыруымыз керек, әртүрлі деңгейдегі діни және мәдени алмасу іс-шараларының кең ауқымы арқылы достық алмасулар мен адамдар арасындағы байланыстарды ілгерілетуіміз керек, әлемнің барлық елдері мен аймақтарындағы адамдарды одан әрі жақындастырып, әртүрлі діндер арасындағы достықты тереңдетуіміз керек және халықтар,

осылайша жаһандық гуманистік алмасуларға көпір салады. Бұл әлемнің елдері мен өңірлері арасындағы тереңірек, кеңірек және ауқымды ынтымақтастықтың терең мәдени негізін қалауға ықпал етіп қана қоймайды, сонымен қатар әлемнің елдері мен өңірлері арасындағы әртүрлі саяси, экономикалық және мәдени салалардағы алмасулар мен ынтымақтастықты ілгерілетуге, бүкіл әлемде бейбітшілік пен дамуды сақтауға, әлемдегі өркендеу мен тұрақтылыққа жәрдемдесуге оң әсер етеді.

Адамзат баласы – бір бүтін, ал Жер – біздің ортақ үйіміз. Біз өзіміздің әлеуметтік жауапкершілігіміз бен тарихи миссиямызды саналы түрде орындауымыз керек және әлемнің барлық елдері мен аймақтарында достықты, бейбітшілік пен тұрақтылықты, даму мен өркендеуді қолдау және ілгерілету, жанашыр және риясыз рухпен және ашық және толерантты санамен адамзаттың болашағы мен тағдырына қамқорлық жасау, достық алмасуды, ынтымақтастық пен діни қауымдастықтар арасындағы ынтымақтастықты нығайту барлық елдер мен аймақтарда, Шығыс және Батыс өркениеттері арасындағы конфессияаралық диалог пен алмасуды және өзара түсіністікті ілгерілету, әлемдегі көптеген адамдар үшін өзара түсіністік көпірін салу. Адамзат қоғамындағы дағдарыстар мен проблемалар жағдайында біз жанашырлық пен альтруизм рухын қолдаймыз және жүрегіміз бен санамызды біртұтас адам тағдыры қауымдастығын құруға және жақсы болашақты бірлесіп құруға жәрдемдесуге арнай отырып, жаһандық қоғамды сауықтыру және қалпына келтіру ісінде ең пайдалы тәжірибелерді жүзеге асырамыз.

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII съезін өткізуде табыс тілеймін!

Барлық діни лидерлер мен әр түрлі топтағы достарға амандық пен сәттілік тілеймін!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ АССОЦИАЦИИ БУДДИСТОВ КИТАЯ ЦЗУН СИНА

Добрый день! Мы выражаем огромную благодарность за приглашение, а также хотели бы сказать, что Казахстан прикладывает огромные усилия для проведения сегодняшнего мероприятия.

Благодаря сильной поддержке Правительства Казахстана и напряженной работе всех членов Секретариата Съезда, Съезд был проведен во время эпидемии новой коронавирусной пневмонии, несмотря на это появилась прекрасная возможность для делегатов и гостей из всех стран и регионов мира встретиться в Нур-Султане.

В 2003 году в Казахстане с успехом прошел Первый Съезд лидеров мировых и традиционных религий. С тех пор Съезд достиг хороших результатов в продвижении межконфессионального обмена и диалога, сотрудничества и сосуществования между

народами, а также гармонии и стабильности в мировом сообществе. Мы хотели бы выразить признательность и благодарность всем участникам Съезда лидеров мировых и традиционных религий и членам Секретариата за их внесенный вклад.

В этом году в Казахстане вновь проходит 7-й Съезд лидеров мировых и традиционных религий, темой которого является «Роль лидеров мировых и традиционных религий в духовном и социальном развитии человечества в постпандемический период».

Оглядываясь назад и смотря вперед на сегодняшнюю международную ситуацию, социальное развитие и жизнь людей, как никогда ранее подчеркивается настоятельная необходимость и общее видение построения сообщества единой судьбы человечества.

Сострадание, мир, солидарность и

взаимопомощь — это не только изначальное видение Будды, но и идеи, разделяемые различными религиозными сообществами. Перед лицом трудностей и вызовов, с которыми сегодня сталкивается человечество, мы должны сохранять ответственность и обязательства времени, проявлять сострадание и помощь, прилагать совместные усилия и вносить должный вклад в содействие беспримесному сотрудничеству и мирному сосуществованию между людьми во всех странах и регионах мира, а также в обеспечение счастья и устойчивого развития человечества.

Мы с осознанием особой социальной ответственности должны выполнять историческую миссию, нацеленную на поддержание и продвижение дружбы, мира и стабильности, укреплять солидарность и сотрудничество между религиозными общинами во всех странах и регионах, продвигать межконфессиональный диалог между восточной и западной цивилизациями, строить мост взаимопонимания для большого числа людей в мире.

Цивилизации обмениваются друг с другом опытом в силу своего разнообразия, учатся друг у друга благодаря обмену и развиваются благодаря взаимной признательности. Поскольку эпидемия новой короновиральной пневмонии вступает в постпандемический период, мы должны продолжать в полной мере играть роль в упрочении как различных религий, так и культурных связей, способствовать дружественным обменам и контактам между людьми посредством широкого спектра мероприятий по религиозному и культурному обмену на различных уровнях, еще больше сближая людей из всех стран и регионов мира и углубляя дружбу между различными религиями и народами, тем самым наводя мосты для глобальных гуманистических обменов. Это не только способствует

закладке глубокой культурной основы для более глубокого, широкого и масштабного сотрудничества между странами и регионами мира, но и оказывает положительное влияние на продвижение обменов и сотрудничества между странами и регионами мира в различных политических, экономических и культурных областях, сохранение мира и развития во всем мире, содействие процветанию и стабильности в мире.

Человеческий род — это одно целое, а Земля — наш общий дом. Мы должны сознательно выполнять нашу социальную ответственность и историческую миссию, и на основе поддержания и продвижения дружбы, мира и стабильности, развития и процветания во всех странах и регионах мира, заботиться о будущем и судьбе человечества с сострадательным и бескорыстным духом и открытым и толерантным сознанием, укреплять дружественные обмены, солидарность и сотрудничество между религиозными общинами во всех странах и регионах, продвигать межконфессиональный диалог, обмен и взаимное понимание между восточной и западной цивилизациями, и строить мост взаимопонимания для большого числа людей в мире. Перед лицом кризисов и проблем в человеческом обществе мы будем поддерживать дух сострадания и альтруизма и осуществлять наиболее полезные практики в деле оздоровления и восстановления глобального общества, посвящая наши сердца и умы содействию построению сообщества единой человеческой судьбы и совместному созданию лучшего будущего.

Желаю успеха в проведении VII Съезда лидеров мировых и традиционных религий!

Желаю всем религиозным лидерам и друзьям из различных кругов благополучия и удачи!

SPEECH OF THE VICE-PRESIDENT OF THE BUDDHIST ASSOCIATION OF CHINA ZONG XING

Good afternoon! Thanks to the strong support of the Government of Kazakhstan and the hard work of all members of the Congress Secretariat, the Congress was held during the epidemic of new coronavirus pneumonia, which was a great opportunity for delegates and guests from all countries and regions of the world to meet in Nur-Sultan.

In 2003, Kazakhstan successfully hosted the First Congress of Leaders of World and Traditional Religions. Ever since then, the Congress has achieved good results in promoting interfaith exchanges and dialogue, cooperation and coexistence between peoples, as well as harmony and stability in the global community. We would like to extend our appreciation and gratitude to all members of the Congress of Leaders of World and Traditional Religions and the Secretariat for their contribution.

This year Kazakhstan is once again hosting the VII Congress of Leaders of World and Traditional Religions, the theme of which is «The Role of the Leaders of World and Traditional Religions in the Spiritual and Social Development of Human Civilization in the Post-Pandemic Period.» Looking back and looking ahead at today's international situation, social development and people's lives, the urgent need and common vision of building a community of a common destiny of humanity is emphasized more than ever before. Compassion, peace, solidarity and mutual assistance are not only the original vision of the Buddha, but also ideas shared by various religious communities. In the face of the difficulties and challenges that humanity is facing today, we must maintain the responsibility and obligations of the time, show compassion and assistance, make joint efforts and make a proper contribution to promoting win-win cooperation and peaceful coexistence among people in all countries and regions of the world, as well as to ensure the happiness and sustainable development of mankind.

We must actively maintain close ties between religions and peoples in all countries and regions of the world, expand channels, look for

innovative ways to constantly create and improve mechanisms for international exchange and cooperation, use the positive power of religions in promoting international mutual assistance and cooperation, strive to implement anti-epidemic assistance and international cooperation in various forms, combine efforts to provide to help religious people and peoples in trouble in all countries and regions, to show contemporary commitments and the spirit of the times of world and traditional religious leaders.

Civilizations exchange with each other because of their diversity, learn from each other through exchange and develop through mutual appreciation. As the epidemic of new coronavirus pneumonia enters the post-pandemic period, we must continue to play the role of various religions as cultural ties to the fullest, promote friendly exchanges and contacts between people through a wide range of religious and cultural exchange activities at various levels, bringing people from all countries and regions of the world even closer and deepening friendship between different religions and peoples, thereby building bridges for global humanistic exchanges. This not only contributes to laying a deep cultural foundation for deeper, broader and large-scale cooperation between countries and regions of the world, but also has a positive impact on promoting exchanges and cooperation between countries and regions of the world in various political, economic and cultural fields, preserving peace and development throughout the world, promoting prosperity and stability in the world.

The human race is one and the same, and the Earth is our common home. We must fulfill our social responsibility and historical mission in a conscious manner, and on the basis of maintaining and promoting friendship, peace and stability, development and prosperity in all countries and regions of the world, take care of the future and fate of humanity with a compassionate and selfless spirit and an open as well as tolerant consciousness, strengthen friendly relations, solidarity and cooperation between religious

communities in all countries and regions, promote interfaith dialogue and exchanges and mutual understanding between Eastern and Western civilizations, and build a bridge of mutual understanding for more people in the world. Amidst of crises and problems in human society, we shall maintain the spirit of compassion as well as altruism and implement the most

useful practices in the healing and restoration of global society, dedicating our hearts and minds to helping fostering a community of a single human destiny and jointly creating a better future.

I wish you success in holding the VII Congress of Leaders of World and Traditional Religions!

I wish all religious leaders and friends from various circles well-being and good luck!

«ДЖИНДЖА ХОНЧЕ» СИНТОИСТІК ХРАМДАР ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ АТҚАРУШЫ ДИРЕКТОРЫ МАСАНОРИ ФУДЖИЕНІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Осындай жылы таныстық үшін көп рахмет. Мен, Масанори Фудзии, «Jinja Honcho»-ның атқарушы директоры боламын.

Мен Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезін – діндерді, ұлт пен мәдениетті қамтитын проблемаларды шешу бойынша діндер арасындағы диалогқа арналған форумды құрудағы үлкен жетістігін мойындаудан бастағым келеді және қазіргі мәртебелі Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың осы VII Съезді өткізу туралы шешіміне құрмет пен ризашылығымды білдіргім келеді.

Бүгін осы залда жиналғандардың барлығының, соның ішінде жетекші қайраткерлердің алдында сөз сөйлеу мен үшін үлкен мәртебе.

Жапонияда көптеген діндер бар, бірақ ең көп жапондықтар ұстанатын ең көне дін – синтоизм. Синтоизм Жапонияның

тарихымен, мәдениетімен және дәстүрлі рухымен терең байланысты. Сондықтан бүгін Мен сізге Жапониядағы синтоизмді білдіретін «Джинджя Хонче» ұйымының өкілі ретінде иіліп сәлем беремін.

Съездің – «Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің пандемиядан кейінгі кезеңдегі адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы рөлі» атты тақырыбы өте өзекті және маңызды.

Пандемия бүкіл әлемдегі адамдарға назардан тыс қалу қаупі бар көптеген нәрселерді түсінуге мәжбүр етті. Осындай нәрселердің бірі – тарихты, яғни халықтардың тарихын, ұлт тарихын, адамзат ұлтының тарихын есте сақтау өте маңызды. Тарихқа үңіліп, ата-бабаларымыздың індеттерді қалай жеңгенін, сол кездегі дұғаларында қандай ойларда болғаны бізді қызықтырады.

2600 жылдық тарихында Жапония бірнеше ретауыр індетке ұшырады. Әр жолы император

бүкіл елде оқылатын дұғаларға қатысып, халықпен бірге болды. Жерді жамандықтан тазарту және әлемді қалыпты күйіне қайтару үшін Синтоизмнің Ками құдайларына дұға ету үшін фестивальдар өткізілді. Індет өткен кезде адамдардың қуанышын және олардың Камиге деген ризашылығын білдіру үшін тағы да фестивальдар өткізілді.

Бұл фестивальдар кейінгі жылдары жиі өткізіліп, апаттардың ұмытылмайтындығына кепілдік берді. Осы фестивальдердің көпшілігі әлі күнге дейін өткізіліп келеді.

Содан кейін 2011 жылы Ұлы Шығыс жапон жер сілкінісінің бұрын-соңды болмаған апаты Тохоку аймағыда болды. Ұлы цунами бүкіл қалаларды жұтып қойды, ал адамдар мен үйлер өмірі бір сәтте мұхитта жоғалып кетті. Синтоизм Құдайды табиғи әлемде көреді. Осы уақытта да біз табиғаттың көптеген рухани тұлғаларына дұға етіп, тірі қалғандармен бірге рәсімдер өткіздік.

Содан бері 11 жыл өтті. Рәсімдер жыл сайын өткізіледі. Дүние жүзіндегі елдердің қолдауымен Тохоку аймағы қалпына келтіріліп, болашаққа ұмтылуда. Осындай тәжірибе аясында біз жапондықтар жағдай қаншалықты жаман болса да, әлем өзінің жағдайына қайта оралатынына сенімді боламыз.

Біз азапты бастан өткергендіктен, халқымыз одан әрі дами алады деген шабыттандыратын ой. Бүгін де айтылады және біздің тарихымыз оның шындығын көрсетеді.

Синтоизм – біздің халқымыздың діні осы сенімдерді сақтауда орталық рөл атқарады, өйткені біз рәсімдерімізді орындаймыз және дәстүрлерімізді жалғастырамыз. Сонымен қатар, адамдардың жүректері әртүрлі қиындықтарға тап болған сайын өзіміз ойларға көбірек алаңдайды, алаңдайды. Дәл осындай сәттерде біз этика туралы ұмытпауымыз керек және төзімділік, өзара құрмет, шыдамдылық және альтруизм рухында әрекет етуіміз керек.

Осы пандемия кезінде бүкіл әлемде дүрбелең болғанымен, оның көп бөлігі біздің санамызға тынышталды деп айта алмаймыз ба? Менің ойымша, бұл нәтиже синтоизм мен әлемнің басқа діндерінің ілімдеріне, сондай-ақ адамдардың жүрегіндегі құрметке байланысты болды.

Екінші жағынан, біз кейбір салаларда

өзімізшіл идеологиялардың тоқтатылмағанын көреміз. Біз қатал әскери қақтығыстар мен соғыстардың қорқынышты көрінісінен алшақтай алмаймыз.

Әр түрлі пікірлер мен нанымдар арасындағы келіспеушіліктер күшейе түседі. Бұл сезім шыңына жетіп, жеккөрушілікке айналғанда, соғыстар басталады. Соғыстың шынайы табиғаты - бұл одан да жеккөрушілікті тудырады және ешқашан дұшпандық тұқымын жоя алмайды. Басқаша айтқанда, соғыс жердегі жеккөрушілік тізбегін жасайды. Біз, діни көшбасшылар, шамадан тыс өзімізшілдікті айыптап, жеккөрушілік тізбегін бұзуымыз керек. Бұл біздің діни көшбасшылар ретіндегі рөліміз.

Дін адам табиғатының негізінде жатыр. Діни лидерлер барлық адамдардың, сондай-ақ саясатпен, экономикамен және басқа салалармен айналысатындардың жүрегіне жүгіне алады.

Пандемия басталғандықтан, тыныштық туралы өзгермейтін және ежелгі дұға адамдардың жүрегінде бұрынғыдан да күшті болды.

Пандемия әлемді қысқаша бөлгенімен, біздің діндеріміз пандемияны жеңуге ұмтылған адамдардың еркімен бірге бүкіл әлемде өзара түсіністікке ықпал етті және адамдарға бүкіл адамзат үшін үйлесімділік пен игілікке ұмтылуға мүмкіндік берді.

Біз, діни көшбасшылар, әртүрлі құдайларды құрметтейтін болсақ та, дұға етудің жалпы тәжірибесінде бір-бірімізге жақынбыз. Біздің міндетіміз-әлемге болашаққа үміт көрсету.

Міне, бүгін сіздердің барлығыңызбен, діни лидерлермен бірге біздің жүрегіміз біртұтас бейбітшілік үшін дұға оқыды. Менің ойымша, бұл шынымен де болашақты құруға көмектесетін жаңа дәуір.

Соңында, мен Мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевқа осы мүмкіндіктерді беруді жалғастыруға және оларды одан әрі дамытуға міндеттенгені үшін алғысымды білдіргім келеді.

Осы жерде қатысқандардың денсаулығына және қызметін жалғастыру үшін дұға ете отырып, Мен бүгін Жапонияның дәстүрлі діні – Синтоизмнің өкілі ретіндегі сөзімді аяқтағым келеді. **Назар аударғаныңыз үшін рахмет!**

ВЫСТУПЛЕНИЕ ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ДИРЕКТОРА АССОЦИАЦИИ СИНТОИСТСКИХ ХРАМОВ «ДЖИНДЖА ХОНЧЕ» МАСАНОРИ ФУДЖИЕ

Спасибо вам за такое любезное знакомство. Я, Масанори Фуджие - исполнительный директор «Jinja Honcho».

Я хотел бы начать с признания большого достижения Нурсултана Назарбаева - Первого Президента Республики Казахстан, в создании этого Съезда лидеров мировых и традиционных религий в качестве форума для диалога между религиями по решению проблем, которые охватывают религии, нации и культуры, и выразить свое уважение и благодарность за решение нынешнего Президента, Его Превосходительства Касым-Жомарта Токаева, провести этот седьмой конгресс и пригласить нас принять в нем участие.

Для меня большая честь иметь возможность

выступить перед всеми собравшимися сегодня в этом зале, включая ведущих деятелей религий со всего мира и представителей различных международных организаций.

В Японии существует много религий, но самой древней религией, которую исповедует наибольшее число японцев, является синтоизм, который глубоко связан с историей, культурой и традиционным духом Японии. Сегодня я обращаюсь к вам как представитель «Джинджа Хончо» - организации, представляющей синтоизм в Японии.

Тема этого Съезда – «Роль лидеров мировых и традиционных религий в духовном и социальном развитии человечества в постпандемический период», наиболее своевременная и важная тема.

Во-первых, пандемия заставила людей во всем мире осознать многие вещи, которые они рисковали упустить из виду. Одна из таких вещей - это важность оглядываться назад на историю. История народов, история наций, история человеческой расы. Мы оглядываемся назад на историю и спрашиваем, как наши предки преодолевали эпидемии и какие мысли они воплощали в своих молитвах в те времена?! Оглядываясь назад на историю, очень важно думать о мире после пандемии.

За свою 2600-летнюю историю Япония неоднократно подвергалась серьезным эпидемиям. Каждый раз император был в центре молитв, возносимых по всей стране, и проводились фестивали, чтобы очистить землю от нечистоты и помолиться Ками - божествам синтоизма, чтобы они могли вернуть мир в его нормальное состояние. Когда эпидемия прошла, снова были проведены фестивали, чтобы выразить радость людей и их благодарность ками. Эти фестивали проводились снова и снова в последующие годы и стали способом гарантировать, что бедствия не будут забыты. Многие из них проводятся до сих пор.

А затем, в 2011 году, беспрецедентная катастрофа Великого Восточно-Японского землетрясения обрушилась на регион Тохоку. Великое цунами поглотило целые города, а жизни людей и дома исчезли в океане в одно мгновение. Синтоизм видит ками в естественном мире, и даже в это время мы возносили молитвы многим ками природы и проводили церемонии с выжившими. Прошло одиннадцать лет. Церемонии проводятся каждый год, и при поддержке стран по всему миру регион Тохоку восстанавливается и устремляется в будущее.

В разгар такого опыта мы, японцы, сохраняем уверенность в том, что, как бы плохо ни обстояли дела, мир обязательно вернется к тому, каким он был. Вдохновляющая мысль о том, что "Именно потому, что мы испытали страдания, наш народ может развиваться дальше", передается даже сегодня, и наша история демонстрирует ее истинность. Синтоизм, религия японского народа, играет центральную роль в поддержании этих верований, поскольку мы совершаем наши

церемонии и продолжаем наши традиции.

Кроме того, сердца людей все больше тревожатся и отвлекаются на эгоистичные цели по мере того, как они все глубже и глубже погружаются в трудности. Именно в такие моменты мы не должны забывать об этике и должны действовать в духе терпимости, взаимного уважения, выносливости и альтруизма. Несмотря на то, что во время этой пандемии по всему миру наблюдалось замешательство, разве мы не можем сказать, что большая его часть была успокоена разумом?

Я считаю, что именно этот результат был обусловлен учением синтоизма и других религий мира, а также благоговением в сердцах людей.

С другой стороны, мы видим, что в некоторых областях эгоистичные идеологии не были остановлены, и мы не можем отвести взгляд от ужасного зрелища жестоких военных столкновений и войн. Трения между различными мнениями и верованиями усиливаются, и когда это чувство достигает пика и превращается в ненависть, вспыхивают войны. Истинная природа войны заключается в том, что она порождает еще больше ненависти и никогда не сможет искоренить семена враждебности. Другими словами, война создает цепь ненависти на земле.

Мы, религиозные лидеры, должны осудить чрезмерный эгоизм и разорвать цепь ненависти. Такова наша роль. Религия лежит в основе человеческой природы. Религиозные лидеры могут обращаться к сердцам всех людей, а также к тем, кто занимается политикой, экономикой и другими областями.

Именно потому, что разразилась пандемия, неизменная и древняя молитва о спокойствии отозвалась в сердцах людей сильнее, чем когда-либо. Хотя пандемия ненадолго расколола мир на части, наши религии вместе с волей людей, стремящихся преодолеть пандемию, способствовали взаимопониманию во всем мире и позволили людям стремиться к гармонии и благу для всего человечества.

Мы, религиозные лидеры, хотя и почитаем разных богов, близки друг к другу в нашей общей практике вознесения молитв. Наш долг - показать миру надежду на будущее.

Здесь, сегодня, вместе со всеми вами, великими религиозными лидерами, я вознес молитву о мире, в которой наши сердца были бы едины. Я верю, что это действительно новый день, который поможет построить будущее.

Наконец, я хотел бы еще раз выразить свою благодарность его Превосходительству Касым-Жомарту Токаеву, Президенту Республики Казахстан, за его приверженность

продолжению предоставления этих возможностей и их дальнейшему развитию.

Помолившись за здоровье и продолжение деятельности всех присутствующих сегодня, я хотел бы завершить свое выступление как представитель синтоизма - традиционной религии Японии.

Большое спасибо!

SPEECH OF THE MANAGING DIRECTOR OF THE «JINJA HONCHO» ASSOCIATION OF SHINTO SHRINES MASANORI FUJIE

 am Masanori Fujie, executive director of Jinja Honcho.

I should like to start by acknowledging the great achievement of Nursultan Nazarbayev, the first president of the Republic of Kazakhstan, in establishing this Congress of Leaders of World and Traditional Religions as a forum for dialogue between religions on the solution of problems that span faiths, nations, and cultures, and by expressing my respect and gratitude for the decision of the current president, His Excellency Kassym-Jomart Tokayev, to hold this seventh congress and invite us to attend.

It is a great honour to have this opportunity to speak to all those gathered in this room today, including leading figures from religions from across the world and representatives of various international bodies.

In Japan, there are many religions, but the oldest religion and the one practised by the greatest number of Japanese is Shinto, which is deeply tied to Japan's history, culture, and traditional spirit. Today, I speak to you as a representative of Jinja Honcho, the organisation that represents Shinto in Japan.

The theme for this congress is "the role of leaders of world and traditional religions in the spiritual and social development of mankind in the post-pandemic period", a most timely and important topic.

First, the pandemic has made people around the world aware of many things they were in danger of overlooking. One of those things is the importance of looking back over history. The history of peoples, the history of nations, the history of the human race. We look back over history and ask how our forebears overcame plagues, and what thoughts they embodied in their prayers at those times. Looking back on history is of the greatest importance when thinking about the post-pandemic world.

Over its 2600 years of history, Japan has been assailed by serious epidemics on many occasions. Every time, the emperor was at the heart of

prayers offered across the nation, and festivals were performed to cleanse the land of impurity and pray to the kami, the deities of Shinto, that they might return the world to its normal state. When the epidemic had passed, festivals were performed once again to express the joy of the people and their gratitude to the kami. These festivals were held again and again in the years afterwards, and became a way to ensure that the disasters were not forgotten. Many of them are still held today.

And then, in 2011, the unprecedented disaster of the Great East Japan Earthquake struck the Tohoku region. The great tsunami swallowed whole towns, and people's lives and homes disappeared into the ocean in a single moment. Shinto sees kami within the natural world, and even at this time we offered prayers to the many kami of nature, and held ceremonies with the survivors. Eleven years have passed. The ceremonies are performed every year, and with the support of countries across the world, the Tohoku region is getting back up, rebuilding, and setting out for the future.

In the midst of such experiences, we Japanese retain our confidence that, no matter how bad things get, the world will surely return to the way it was. The inspiring thought that "It is precisely because we have experienced suffering that our people can develop further" is passed on even today, and our history demonstrates its truth. Shinto, the religion of the Japanese people, plays a central role in sustaining these beliefs, as we perform our ceremonies and continue our traditions.

Further, people's hearts are disturbed and distracted by selfish goals all the more as they fall deeper and deeper into difficulties. It is precisely at such times that we must not forget ethics, and must act on the spirit of tolerance, of mutual respect, of endurance and of altruism. Even though confusion was seen across the world during this pandemic, can we not say that most of it was calmed by reason. I believe that this very

outcome was due to the teachings of Shinto and the other religions of the world, and the reverence in people's hearts.

On the other hand, we see that in some areas selfish ideologies have not been halted, and we cannot look away from the terrible sight of violent military engagements and wars. Friction between differing opinions and beliefs intensifies, and when that feeling builds to a peak and becomes hatred, wars break out. The true nature of war is that it gives birth to more hatred, and can never root out the seeds of hostility. In other words, war creates a chain of hatred upon the earth. We religious leaders must rebuke excessive selfishness, and break the chain of hatred. That is our role. Religion is in the foundation of human nature. Religious leaders can speak to the hearts of all people, along with those in politics, economics, and other fields.

Precisely because a pandemic had broken out, the unchanging and ancient prayer for tranquility spoke to people's hearts more strongly than ever. Although the pandemic briefly split the world apart, our religions, together with the will of

people who seek to overcome the pandemic, encouraged mutual understanding throughout the world and enabled people to seek harmony and the benefit of the whole.

We religious leaders, although we honour different gods, are close to one another in our shared practice of offering prayers. It is our duty to show the world hope for the future.

Here, today, together with all you great religious leaders, I have offered a prayer for peace in which our hearts were as one. I believe that this is truly a new day that will help to build the future.

Finally, I should once more like to express my gratitude to his excellency Kassym-Jomart Tokayev, president of the Republic of Kazakhstan, for his commitment to continuing to offer these opportunities, and to further developing them. With my prayers for the health and continued activities of all those present today, I would like to close my remarks as representative of Shinto, Japan's traditional religion.

Thank you very much.

«ДІНДЕР БЕЙБІТШІЛІК ҮШІН» ДҮНИЕЖҮЗІЛІК ДІНАРАЛЫҚ ҰЙЫМЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ АЗЗА КАРАМНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Қазақстан Республикасы мен Президент Қасым-Жомарт Тоқаевқа, сондай-ақ осы қонақжайлылықпен, аса маңызды және стратегиялық іс-шарамен жұмыс істеген барлық командаға алғысымызды білдірейік. Мен осында болғанымға өте қуаныштымын және маған дейін сөйлеген барлық жоғары дәрежелі спикерлерді естігеніме қуаныштымын.

2012 жылы Pew Research сауалнамасы бүкіл әлемдегі адамдардың 80 пайыздан астамы белгілі бір діни көзқарасты ұстанатынын көрсетті. Бұл көптеген батыс ғалымдары мен кейбір батыс үкіметтері әлемді түсінген зайырлы көзқарастар әртүрлі және маңызды әлеуметтік, саяси және тіпті қаржылық шындықтарды түсінуге дәл және сәйкес келмейтінін білдіреді.

Төменде мен діни мекемелердің, діни

көшбасшылардың, діни үкіметтік емес даму ұйымдарының және діни бірлестіктердің (бірге «діни көшбасшылар») біздің өмірімізге шешуші және маңызды үлес қосуының 7 (жеті) себебін келтіремін. Бұл 7 себеп жаңа емес, олар тұрақты. Бірақ олар Covid-19 пандемиясы кезінде бұрынғыдан да өзекті бола түсті және әлі де пайда болуда.

Бұл әсіресе жаһандық қоғамдық игіліктерге, барлық адамдар ортақ және қажет нәрселерге қол жеткізуді және оларды қорғауды әлсірететін көптеген қиындықтар кезеңінде өмір сүріп жатқанымызға қатысты. Біз кезіккен қиындықтардың барлығы бір уақытта орын алады және олар мыналарды қамтиды:

- климаттың өзгеруі өрттің өршуіне, су тасқынына, құрғақшылыққа және адам өліміне, күнкөрістің төмендеуі, тіпті бүкіл халықтардың (шағын арал мемлекеттердің)

жоғалуына әкеліп соқтырады және болашақ денсаулық сақтау мәселелерімен байланысты болу қаупі;

- қарулы қақтығыстар және зорлық-зомбылықтың барлық континенттерде орын алуы;
- босқындар мен қоныс аударушылардың саны адамзат тарихында ең көп тіркелуі;
- жаһандық рецессиямен бірге келе жатқан азық-түлік тұрақсыздығы;
- қауіп төніп тұрған және әлі де күрделі цифрлық кеңістік, бұл мемлекеттік және жеке секторлардың бөлінуіне байланысты көптеген мәселелерге және технологияны басқарудың орнына технологияның көбірек бақыланатыны сезілуде.

Бұл бір мезгілде туындаған қиындықтар қорқыныш, сенімсіздік, өшпенділік пен жаһандық басқару дағдарысының таралуын күшейтті – шын мәнінде, біздің көпжақты жүйеміз ең әлсіз күйде. Бұл өз кезегінде біздің жаһандық қоғамдық игіліктерімізді басқару мәселелерін арттырады.

Сонымен, дінқайраткерлерінің соншалықты маңызды болуының 7 себебі қандай?

1. Дін қайраткерлері – барлық қоғамдардағы әлеуметтік және мәдени қамқоршылар. Әлеуметтік және мәдени нормалардағы мінез-құлық пен көзқарастағы кез келген өзгерістер діни лидерлермен институттар өздерінің мінберлерінен шығып, мінез-құлықтың нақты формаларын жақтайтынын көрсетеді. Сонда ғана қажетті өзгерістер, мысалы, осы пандемия кезінде қалай қауіпсіз және сау болу керектігі туралы - кеңінен және жүйелі түрде таратылуы мүмкін.

2. Батыс-еуропалық көзқараспен жұмыс істейтін БҰҰ-ның даму жүйесінде қазір дінге қатысты «надандық» енді кері өзгерді. Тіпті, бүгінде БҰҰ-ға дін қайраткерлерінен ақша түседі. Бұл діннің дербестігінен немесе рухани мәселе болған кезден әлдеқайда алыс. БҰҰ БЖКБ мен БҰҰДБ-ның «исламдық қаржыландыру» бөлімі бар.

Егер бейбітшілікті соғыстың болмауы ғана емес, сонымен бірге әркімнің қадір-қасиетіне – кем дегенде, «ешкім де артта қалмайтындай» негізгі қажеттіліктерге қол жеткізуге кепілдік берілген қолжетімділік деп түсіну керек болса, онда кейбір қиын экономикалық және

шындық, салаға қарсы тұру керек.

Егер бейбітшілікті тек соғыстың жоқтығы ғана емес, сонымен бірге әркімнің қадір – қасиетіне кепілдік берілген қол жетімділік ретінде түсіну керек болса - кем дегенде, «ешкім шетте қалмайтындай» негізгі қажеттіліктерге қол жеткізу – содан кейін кейбір ауыр экономикалық және қызмет көрсету ашық болуы керек.

3. Діни мекемелер ең ірі, ең көне және ең ауқымды әлеуметтік қызмет көрсетушілер – даму процесінің бастапқы субъектілері. Ежелден бері діни мекемелер денсаулық сақтау, білім беру, тамақтану, санитария, қоршаған ортаны қорғау, психоәлеуметтік және паллиативтік көмек және басқа да көптеген негізгі мәселелер бойынша адамдардың қажеттіліктеріне қызмет етіп келеді. Сандар әртүрлі болғанымен, тек христиандық денсаулық сақтау ұйымдары әлемдегі алғашқы медициналық көмектің кем дегенде төрттен бірін қамтамасыз етеді деп есептеледі. Бұл Америка Құрама Штаттарына, Африка континентіне және Таяу Шығысқа қатысты. Бұл көрсеткіш қақтығыс жағдайында күрт өсетіні белгілі.

4. сонымен қатар, гуманитарлық дағдарысқа бірінші болып діни ҰЕҰ-лар жауап береді – әлемдегі ең мықты он гуманитарлық ҰЕҰ-ның кем дегенде төртеуі дінге негізделіп немесе дінмен қатысы бар. Діни орындар көбінесе табиғи немесе техногендік гуманитарлық дағдарыстарда – әсіресе қарулы қақтығыстарда бірінші «қауіп нүктелері» болып табылады.

5. Бейбітшілік пен қауіпсіздік саясат пен саясаткерлердің ісі болса, онда діни жетекшілер, сондай-ақ кейбір қозғалыстар мен тұтас діни инфрақұрылымдар саясатта серіктес және көптеген саясаткерлердің «рухани кеңесшілері» екенін білуіміз керек.

Діни сарын қоғамдағы саяси қайраткерлердің көпшілігінің қоғамдық сана құрылымында терең тамыр жайған, олар әлі күнге дейін дін анықтайтын және хабардар ететін мәдениеттерде орын алуда. Зайырлы саясаткерлер мен діни лидерлер арасында нақты бөлінуді болжау - ғасырлар бойы қалыптасқан өзара байланысты шындықтарды елемеу. Мұны Таяу Шығыс контекстінде жасау – соқырлық болып табылады. Діни уағыздар мен діни көшбасшылар саяси субъектілер

болып табылады, мұны ғасырлар тарихы анық көрсетеді.

6. Қауіпсіздікті адамның қатысуы арқылы қамтамасыз ету керек болса, онда біз діни қауымдастықтар әлемдегі ең шығармашылықпен өзін-өзі қамтамасыз ететін институттар екенін түсінуіміз керек. Олардың волонтерлік желілері – адам ресурстары – сондай-ақ олардың тиісті қаражат жинау мүмкіндіктері (қаржы ресурстары) кез келген басқа зайырлы үкіметтік емес ұйымдардан әлдеқайда асып түседі. Шынында да, кейбір діни мекемелер кейбір саяси партияларға қарағанда өте бай болуы мүмкін... Бізге тек христиандық, буддистік, индуизмдік контексттерде қайырымдылық беру туралы ойлау керек немесе исламдық зекет пен исламдық қаржы институттары мен Ватикан банкін мысал ретінде қарастыру керек. .. Ешкім барлық діни институттардың ұлттық мемлекеттерден бай екеніне дау айтпайды, бірақ көптеген діни институттар мен ірі діни үкіметтік емес ұйымдар үкіметтерден әртүрлі кейіпте, соның ішінде зайырлы деп есептелетін Батыс жарты шарда қаржы алатынын ескерген жөн. Ковид пандемиясының өзі бүкіл әлемдегі діни қауымдастықтар жұмылдырған ерікті еңбек/күш легиондарына әкелгенін мойындау бірдей маңызды. Қысқасы, адамдар әлем үшін маңызды болса, оларды қозғайтын, нәрлендіретін және оларға қызмет ететін нәрсе де маңызды.

7. Егер діндер қауіпсіздіктің, құқықтар мен ар-намыстың бұзылуының, сондай-ақ терроризмнің, зорлық-зомбылықтың немесе экстремизмнің көзі ретінде анықталса, онда барлық саясаткерлер өздеріне сұрақ қоюы керек, тіпті діни секторлармен араласпауға қалай болады? Ауруды таратушылармен күреспесе, симптомдарды қалай емдеуге болады?

Бірақ діни жетекшілерді «тарту» үшін не қажет?

Бұл, ең алдымен, саяси ерік-жігерді білімді түрде, яғни діндердің/діни топтардың әртүрлілігіне және жоғарыда атап өтілгендей, қоғамдық өмірде діннің барлық жерде болуының бар шындықтарына қатысты стереотиптерге және надандыққа толы болмауын талап етеді.

Діни салалармен «өзара әрекеттесу» дәстүрлі

дипломатиялық форумдардың христиандық, исламдық, иудаизм немесе индуизм негіздері туралы және т.с.с. (бұл дін ғалымдарының ісі). Дүние жүзіндегі миллиондаған адамдардың күнделікті өміріне діннің әсер ететін көптеген күрделі және түсініксіз жолдары туралы білу үшін кішіпейілділік; саяси және мәдени шындықтар лексикасының бөлігі болып табылады; және қазірдің өзінде басқару институттарына (жергілікті және ұлттық) енгізілген.

Діни жетекшілермен өзара іс-қимыл білім беру және мемлекеттік саясат үшін қосымша ауыртпалық емес. Әңгіме білімнің жетіспеушілігін түзету туралы болып отыр.

Белгілі бір діни жетекшілер мен мекемелерді белгілі бір саяси немесе экономикалық мақсаттар үшін «пайдалану» немесе құралдандыру емес. Бұл олардың қызметінің таралуы мен әртүрлілігін (қайта) бағалау туралы: адам құқықтарын қорғаушылар ретінде; даму және гуманитарлық қызметтерді жеткізушілер; саяси, мәдени және тіпті қаржылық дискурсты қалыптастырушылар - және жады; соғысты қоздырушылар, сондай-ақ бітімгершілік күштер, сарбаздар, сондай-ақ бітімгерлер. Барлық жерде – Таяу Шығыстағы, Африкадағы, Азиядағы, Латын Америкасындағы, Еуропадағы сансыз оқиғалардың тарихы дәлелдегендей, діни қайраткерлерді өз тәуекеліне барып «пайдалану» орын алуда.

Көпконфессиялы субъектілердің алуан түрлі және толық спектрімен серіктестік дінді азаматтық бөлігі ретінде дұрыс бағалайтындай етіп жүзеге асырылуы керек. Діндерді ерекше деп оқшауламай, өйткені олар Құдайға немесе тақуаларға тікелей тиесілі деп санайды, бірақ діндер біздің азаматтық қоғамдарымыздың бөлігі болғандықтан және оларың алдында есеп береді.

Әртүрлі діни субъектілермен өзара әрекеттесу үкіметтерге тәуелді емес. Сайып келгенде, бұл басқарудың барлық нысандарының ар-ожданы мен жауапкершілігін сақтау туралы.

Біздің дінімізге қарамастан бір-бірімізбен жұмыс істеуден басқа, бір-бірімізді танудың ең жақсы жолы қандай? Бұл біздің сенімдеріміздің арқасында мүмкін.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ МЕЖРЕЛИГИОЗНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ «РЕЛИГИИ ЗА МИР» ДОКТОРА АЗЗА КАРАМ

Спрос Pew Research, проведенный в 2012 году, показал, что более 80 процентов людей во всем мире заявляют о своей определенной религиозной принадлежности. Это означает, что светские «линзы», через которые многие западные ученые и некоторые западные правительства воспринимали мир, не были ни точными, ни адекватными для понимания разнообразных и важных социальных, политических и даже финансовых реалий.

В следующих параграфах я приведу 7 (семь) причин, по которым религиозные учреждения, религиозные лидеры, религиозные неправительственные организации по развитию - Религиозные НПО - и религиозные сообщества (совместно

именуемые «религиозные деятели») имеют значение и действительно вносят решающий вклад в нашу жизнь. Эти 7 причин не новы, они постоянны. Но они стали еще более актуальными во время пандемии Covid-19 и будут продолжать появляться.

Это особенно актуально, поскольку сейчас мы живем во времена многочисленных вызовов, которые ослабляют доступ к глобальным общественным благам и их защиту, то есть к вещам, которые разделяют все люди и в которых они нуждаются. Проблемы, с которыми мы сталкиваемся, происходят одновременно, и они включают в себя:

- изменение климата, приводящее к бушующим пожарам, наводнениям, засухам и резкой гибели людей, потере средств к

существованию и даже целых наций (малых островных государств) и которое, вероятно, будет связано с будущими проблемами общественного здравоохранения;

- вооруженные конфликты почти на всех континентах и насилие;
- самое большое число беженцев и перемещенных лиц, когда-либо зарегистрированных в истории человечества;
- надвигающаяся продовольственная нестабильность в сочетании с глобальной рецессией;
- находящееся под угрозой и пока еще сложное цифровое пространство, которое приводит ко многим вопросам, связанным с разделением государственного и частного секторов, и ощущением того, что технологии все больше контролируются, а не контролируют технологию.

Эти одновременные вызовы только усилили распространенность страха, недоверия, разжигания ненависти и кризиса глобального управления - фактически, наша многосторонняя система находится в самом слабом состоянии. А это, в свою очередь, увеличивает проблемы управления нашими глобальными общественными благами.

Итак, каковы же 7 причин, по которым религиозные деятели так важны?

1. Религиозные деятели являются социальными и культурными бенефициарами во всех обществах. Любая трансформация в поведении и установках - в социальных и культурных нормах - предполагает, что религиозные лидеры и учреждения выступают со своих соответствующих кафедр и выступают за конкретные формы поведения. Только тогда необходимые изменения - например, в отношении того, как оставаться в безопасности и быть здоровым во время этой пандемии, можно будет распространять широко и систематически.

2. Даже в рамках системы развития ООН, которая, возможно, работает с западноевропейским мышлением, «невежество» в отношении религии теперь обратилось вспять. Фактически, сегодня ООН получает деньги от религиозных деятелей. Это далеко от тех времен, когда религия была просто частным или духовным делом.

УВКБ ООН и ПРООН имеют подразделение “исламского финансирования”.

Если мир следует понимать не только как отсутствие войны, но и как гарантированный доступ каждого к достоинству - как минимум, доступ к основным потребностям, таким, чтобы «никто не остался в стороне», - тогда следует столкнуться с некоторыми тяжелыми экономическими реалиями и реалиями сферы услуг.

3. Религиозные учреждения являются крупнейшими, старейшими и наиболее далеко идущими поставщиками социальных услуг - первоначальными участниками процесса развития. С незапамятных времен религиозные учреждения удовлетворяют потребности людей в области здравоохранения, образования, питания, санитарии, охраны окружающей среды, психосоциальной и паллиативной помощи, а также во многих других основных вопросах. Хотя данные разнятся, по оценкам, только христианские организации здравоохранения обеспечивают по меньшей мере четверть первичной медико-санитарной помощи в мире. Это относится и к США, и к Африканскому континенту, и к Ближнему Востоку. Известно, что эта цифра резко возрастает в условиях конфликтов.

4. Более того, религиозные НПО первыми реагируют на гуманитарный кризис - по крайней мере, четыре из десяти ведущих мировых гуманитарных НПО вдохновлены религией, если не основаны на ней. Религиозные объекты часто являются первыми «проходными местами» в условиях природного или антропогенного гуманитарного кризиса - особенно, хотя и не только, в вооруженных конфликтах.

5. Если мир и безопасность - это дело политики и политиков, тогда нам следует осознавать, что религиозные лидеры, а также некоторые движения и целые религиозные инфраструктуры являются партнерами в политике, действиях и “духовными советниками” многих политиков. Религиозное вдохновение глубоко укоренено в структуре общественного сознания большинства политических деятелей в обществах, которые сами по себе все еще укоренены в культурах, определяемых и информируемых религией.

Предполагать четкое разделение между светскими политиками и религиозными лидерами - значит игнорировать взаимосвязанные реальности, которые существовали на протяжении веков. Делать это в контексте Ближнего Востока - значит быть слепым к основам Ближнего Востока. Религиозные повествования и религиозные лидеры являются политическими действующими лицами, что наглядно иллюстрируют столетия истории.

6. Если безопасность должна быть обеспечена через участие людей, тогда мы должны понимать, что религиозные общины являются наиболее творчески самодостаточными институтами в мире. Их сети добровольцев - человеческие ресурсы, а также их соответствующие возможности по сбору средств (финансовые ресурсы) намного превосходят возможности любых других светских НПО. Действительно, некоторые религиозные учреждения вполне могут быть более богатыми, чем некоторые политические партии. Нам нужно только подумать о благотворительных пожертвованиях в христианском, буддийском, индуистском контекстах или рассмотреть исламский закят и исламские финансовые учреждения, а также Банк Ватикана, просто в качестве примеров. Никто не спорит, что все религиозные учреждения богаче национальных государств, но важно учитывать, что многие религиозные учреждения и крупные религиозные НПО получают финансирование от правительств в различных обликах, в том числе в предположительно светском Западном полушарии.

Не менее важно признать, что сама пандемия Covid привела к легионам добровольного труда/усилий, мобилизованных религиозными общинами по всему миру. Короче говоря, до тех пор, пока люди имеют значение для мира, то, что движет ими, питает их и служит им, также имеет значение.

7. Если религии определяются как источники отсутствия безопасности, нарушений прав и достоинства, а также терроризма, насилия или экстремизма, тогда все политики должны спросить себя, как вообще возможно не взаимодействовать

с религиозными секторами? Как лечить симптомы, если с распространителями болезни не занимаются?

Но что нужно, чтобы “вовлечь” религиозных деятелей?

Это требует, прежде всего, политической воли, чтобы сделать это усвоенным способом, то есть не избилующим стереотипами и невежеством в отношении разнообразия религий/религиозных групп и существующих реалий повсеместного распространения религии в общественной жизни, как отмечено в вышеприведенных пунктах.

“Взаимодействие” с религиозными сферами также требует смирения по поводу того, как мало традиционные дипломатические форумы знают и участвуют - не об основах христианства, ислама, иудаизма или индуизма и т.д. (это дело религиоведов). Скорее смирение, чтобы узнать о многочисленных, сложных и запутанных способах, которыми религия влияет на повседневную жизнь миллионов людей по всему миру; является частью лексикона политических и культурных реалий, и уже встроена в институты управления (местные и национальные).

Взаимодействие с религиозными деятелями не является дополнительным бременем для обучения и государственной политики. Речь идет о том, чтобы исправить недостаток знаний.

Вовлечение - это не “использование” или инструментализация определенных религиозных лидеров и институтов в конкретных политических или экономических целях. Речь идет о (повторной) оценке распространенности и разнообразия их деятельности, как: борцов за права человека; поставщиков услуг в области развития и гуманитарной помощи; формирователей политического, культурного и даже финансового дискурса - и памяти; поджигателей войны, а также миротворцев, солдат, а также примирителей. “Используйте” религиозных деятелей на свой страх и риск, о чем свидетельствует история бесчисленных случаев везде: на Ближнем Востоке, в Африке, Азии, Латинской Америке, Европе.

Партнерство с разнообразным и полным спектром многоконфессиональных субъектов должно осуществляться таким образом, чтобы

правильно оценивать религиозное, как часть гражданского.

Не изолируя религиозных людей как уникальных, потому что они претендуют на прямую принадлежность к Богу или Благочестивым, а потому, что религии являются частью наших гражданских обществ

- и подотчетны им.

Взаимодействие с различными религиозными субъектами не зависит от правительств. В конечном счете, речь идет о поддержании совести и подотчетности всех форм управления.

SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF RELIGIONS FOR PEACE AZZA KARAM

A Pew Research Poll in 2012 indicated that over 80 percent of people around the world, claim a certain religious affiliation. This means that the secular lenses through which many Western academics and some Western governments, have understood the world were not accurate, nor adequate, to understanding diverse and important social, political, and even financial realities.

In the following paragraphs, I provide 7 (seven) reasons why religious institutions, religious leaders, religious non-governmental development organisations – Faith Based NGOs or FBOs – and faith communities (collectively referred to as ‘religious actors’) matter, and indeed, make a critical difference to our lives. The 7 reasons are not new, they are a constant. But they have been made even more relevant during the Covid-19 pandemic, and will continue to feature.

This is especially the case since we are now living in a time of multiple challenges which are weakening the access to, and protection of, global public goods – ie the things all humans share, and need. The challenges we face are simultaneously happening, and they include

- climate change, leading to raging fires, floods, droughts and drastic loss of lives, livelihoods and even entire nations (small Island states) and which is likely to be connected to future public health challenges;
- armed conflicts in almost each and every continent and violence;
- the largest numbers of refugees and displaced peoples ever recorded in human history;
- Looming food insecurity, coupled with a global recession; and
- A threatened and as yet complicated digital space which leads to many questions around a public-private divide, and a sense of being increasingly controlled by technology, rather than controlling technology.

These simultaneous challenges have only increased the prevalence of fear, distrust, hate speech and a crisis of global governance -, in fact, our multilateral system is at its weakest. And this,

in turn, increases the challenges of governance of our global public goods.

So what are the 7 reasons why religious actors matter so significantly?

1. Religious actors are social and cultural gatekeepers in all societies. Any transformation in behaviours and attitudes –in social and cultural norms – involves religious leaders and institutions speaking from their respective pulpits, and advocating for specific behaviours. Only then are the changes required – for instance around how to stay safe and healthy during this pandemic – possible to disseminate broadly, widely and systematically.

2. Even within the UN development system, which, arguably, operates with a western European mindset, the ‘ignorance’ around religion is now reversed. In fact, today, the UN receives money from religious actors. A far cry from the times when religion was simply a private or spiritual affair. founded and served both. UNHCR and UNDP have an “Islamic financing” unit, and UN

If peace is to be understood as not only the absence of war, but the security of everyone’s access to dignity – at a minimum, access to basic needs, such that «no one is left behind” - then some hard economic and service realities should be faced.

3. Religious institutions are the largest, oldest and most far reaching social service providers – the original development actors. Since time immemorial, religious institutions serve people’s needs in health, education, nutrition, sanitation, environmental conservation, psycho-social and palliative care, among many other basic matters. While data varies, Christian health organisations alone are estimated to provide at least a quarter of the world’s primary health care. This applies in the USA, as it applies in the continent of Africa, as it does in the Middle East. The figure is known to rise dramatically in conflict-ridden contexts.

4. Moreover, religious NGOs are the first responders in humanitarian crisis – at least four out of the top ten global humanitarian NGOs are religiously inspired, if not religiously based.

Religious sites are often the first 'go-to' spaces in natural or man-made humanitarian crisis – especially albeit not only, in armed conflicts.

5. If peace and security are the business of politics and politicians, then it behooves us to be aware that religious leaders – and some movements and entire religious infrastructures, are partners in policy, actions and “spiritual advisors” to many politicians. Religious inspiration runs deep in the fabric of the social consciousness of most political actors, in societies which are themselves still rooted in cultures defined and informed by religion. To assume a clear divide between secular politicians and religious leaders is to ignore the interlinked realities that have existed for centuries. To do so in the context of the Middle East is to be blind to the basics of the Middle East. Religious narratives, and religious leaders, are political actors – as centuries of history vividly illustrate.

6. If security is to be realized through the participation of human beings, then we must understand that religious communities are the most creatively self- resourced institutions in the world. Their networks of volunteers -human resources - as well as their respective fund-raising capacities (financial resources), far outweigh any other secular NGO counterpart. Indeed, some religious institutions may well be wealthier than some political parties...We need only think about charitable donations and givings in Christian, Buddhist, Hindu contexts, or consider Islamic Zakat and Islamic financing institutions, as well as the Vatican Bank, just as examples. No one is arguing that all religious institutions are wealthier than nation states, but it is valuable to consider that many religious institutions and large religious NGOs receive funding from governments in diverse guises, including in the supposedly secular Western hemisphere. And it is equally valuable to recognize how it is that the Covid pandemic itself, has resulted in legions of volunteer labour/efforts, mobilized by religious communities, around the world. In short, as long as human matter to peace, that which moves them, nourishes them, and serves them, also matters.

7. If religions are identified as the sources of insecurity, violations of rights and dignity, indeed also of terrorism, violence or extremism, then all policy makers must ask themselves how it is even

possible not to engage with the religious sectors? How to treat symptoms if the spreaders of the disease are not engaged with?

But what does it take to “engage” religious actors?

It requires first and foremost a political will to do so in a manner that is learned – i.e. not replete with stereotypes and ignorance about the diversities of religions/religious groups, and the existing realities of the pervasiveness of religion in public life – noted in the above points.

“Engaging” with religious realms, also requires a humility about how little traditional diplomatic fora know and engage– not about the basics of Christianity, or Islam, or Judaism or Hinduism, etc. (that is the business of theologians). Rather the humility to learn about the multiple, complex and complicated ways in which the religious informs daily lives of millions of people around the world; forms part of the lexicon of political and cultural realities; and is already embedded in institutions of governance (local and national).

Engaging with religious actors is not an added burden of learning and public policy. It is about righting the lack of learning.

Engaging is not about “using” or instrumentalizing certain religious leaders and institutions for specific political or economic purposes. It is about (re)appreciating the prevalence and diversity of their agency: as human rights champions; development and humanitarian providers; shapers of political, cultural and even financial discourse - and memory; warmongers as well as peacemakers, soldiers as well as reconcilers. “Use” religious actors at your peril, as the history of countless instances from the Middle East, Africa, Asia, Latin America, Europe - everywhere – testifies.

Partnering with the diverse and full range of multi-religious actors needs to be done in a manner that right-sizes the religious as part of the civic. Not siloing the religious as unique because they claim a direct affiliation to God or the Godly, but because religions are part of our civil societies – and accountable to those.

Engaging with the diversity of religious actors is not up to governments. It is ultimately about upholding the conscience and accountability of all forms of governance.

«МӘСІХТІҢ СОҢҒЫ КҮНГІ ӘУЛИЕЛЕР ШІРКЕУІ» ОН ЕКІ ЕЛШІЛЕР КВОРУМЫНЫҢ АҚСАҚАЛЫ УЛИССЕС СОАРЕСТІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құрметті достар және пікірлестер!
Бір-бірімізден үйрену мүмкіндігінің ие болғанына қуаныштымын. Біз Құдайдың барлық балаларының қадір-қасиетін дәріптейміз және жер бетіндегі бейбітшілікті ілгерілетуге көмектесеміз.

Мен Қазақстан қоғамының жомарттығы мен ашықтығын жоғары бағалаймын. Сіздердің халқыңыздың өмірін жақсартуға ықпал ететіндей діни әртүрлілікке арналған арнайы орынды жасадыңыздар. Сіздердің орасан зор елдеріңіз құрмет пен үрей тудырады.

Бір қарағанда, біз бәріміз бірдейміз - біз әртүрлі елдерден келеміз, әртүрлі нанымдарды ұстанамыз, әртүрлі рәсімдерді ұстанамыз және құдайларымызға дұға етеміз.

Біз өзімізге қандай батыл міндет жүктейміз — ортақ игілікті өз мүдделерімізден жоғары қою, өз тәжірибемізден тыс қарау. Бірақ біздің бірегейлігімізге қарамастан, біз бәріміз бір адамзат баласына жатамыз, бірдей адам табиғатымен бөлісеміз және Құдайдың бізге берген мүмкіндіктерін пайдаланамыз.

Барлық өркениеттерде қасиетті даналық бар. Бұл жерде қазақтың ұлы ақыны Абай Құнанбайұлының мынадай сөздерін назарларыңызға ұсынамыз: «Безендіріп жер жүзін Тәңірім шебер, Мейірбандық дүниеге нұрын төгер».¹

Бейбітшілік жолында осы Съез басқосуын шақырылуы орынды. Өйткені, бүгінде біздің әлемімізге дәл осындай сәттер жетіспейді.

1 Абай Құнанбаев «Жазғытұры» өлеңі 1890 ж.

Біздің байқағанымыз, адамдар арасындағы күрес үлкен де, кіші де ауқымда жүретінін көреміз: ұлттардың өзіндігі жоқ күштердің басым көпшілігі билік пен ресурстарға жарысуда, бұл кезде жеке адамдар, отбасылар және қауымдастықтар өз қиындықтарын тыныш үмітсіздікте жеңуде. Нәтижесінде жүректер жараланады, үйлер қирайды, адамдар өледі және мүмкіндіктер жоғалады. Алайда, адамның қайғы-қасіретінің негізінде біз үміттің жалпы көздерін табамыз.

Азаптың үлкен ауқымы жанды сілкіндіруі мүмкін. Дүние жүзіндегі миллиондаған адамдар азаматтық қақтығыстардан қашуда, босқындар аштыққа ұшырауда, діни азшылықтар қудалануда, жазықсыз адамдар тираниядан зардап шегуде, табиғи апаттар салдарынан халық өз үйлерін тастап кетуде, балалар зорлық-зомбылық салдарынан мектепке барудан қорқып отыр... ерлер, әйелдер және барлық нәсілдер мен діндердің балалары азап шегуде.

Қайғы-қасіреттің басым бөлігі байқалмай қалады. Жаһандық пандемия азайған сайын аурудың тағы бір түрі пайда болуда. 2021 жылдың шілдесінде Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы «әлеуметтік оқшаулау мен жалғыздық кең таралған» деп мәлімдеді². Сондай-ақ, Британдық медициналық қауымдастықтың мәліметтері бойынша: «Жалғыздықтың проблемалық деңгейін көптеген елдерде халықтың басым бөлігі сезінуде³. Коронавирустық пандемия бізге жеке байланыстың эмоционалды қажеттілігін түсінуге көмектесті.

Әлеуметтік тиістіліктің жоғалуы, үлкен жүйелік күштерден қорқу, әлемдік нарықтың ауытқуы, барлық уақытта БАҚ-тың назарында, технологиялық шамадан тыс жүктеме - бұл факторларды біз «мазасыздық дәуірі» деп атаймыз. Дүниежүзілік экономикалық

форумның деректері бойынша: Дүниежүзілік экономикалық форумның мәліметі бойынша: «21 ғасырдың алғашқы жылдарында бүкіл әлемде психикалық денсаулығының нашарлауы және онымен байланысты ЕО аурулары эпидемиясы басталды, шамамен 275 миллион адам мазасыздықтан зардап шегеді».⁴

Оқшаулану мен мазасыздықтың басты құрбаны - әлеуметтік сенім. 2022 жылғы «Сенім барометрі» зерттеуінде: «Біз әлем бұқаралық ақпарат құралдары мен үкіметке деген сенімсіздіктен туындаған қатал күмән шеңберіне түсіп жатқанын көреміз» делінген.

Бірақ біз қиындықтардан бас тартпаймыз. Керісінше, олармен жұмыс істеу керек. Әр адам әр түрлі зардап шегеді - бай немесе кедей болсын, жас немесе кәрі болсын, сенушілер немесе сенбейтіндер болсын. Алайда, егер біз сенім сынағын қабылдайтын болсақ, Жаратушы Иеміз «әлсізді күшті етеді»⁵. Тұрақты сұрақпен күресу: неліктен бәрін білетін, аса құдіретті, бәрін сүйетін Құдай азап шегуге мүмкіндік береді? - бұл дегеніміз рухани жетілу үшін жауапкершілікті қабылдау.

Құдайдың жоспарының соңғы актісі біздің назарымыздан жасырылған. Біз жауапты ойлау қабілетімізден емес, өмір салтымыздан табамыз. Біз тек ақылдың көмегімен ғана емес, сонымен бірге бір-бірімізбен байланыс арқылы өмір сүреміз. Нацистік концлагерьлерден аман қалған Виктор Франкл бұл принципті ащы тәжірибеден түсінген: «Сүйіспеншілік – адам ұмтыла алатын түпкі және ең биік мақсат»⁶.

Уақыт ағымының баяу бірқалыпты қозғалысы біздің ауырсынуымыздың қарқындылығын бәсеңдетеді, бұл бізге айқынырақ көруге және күштірек сезінуге көмектеседі.

Уақыт ағымының баяу, сенімді қозғалысы біздің ауырсынуымыздың күшін бәсеңдетеді, бұл бізге анық көруге және күшті сезінуге

2 Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы, «Әлеуметтік оқшаулану және жалғыздық», 29 шілде 2021 ж.

3 БМЖ (Британ медицина журналы), «113 елдегі жалғыздық: жүйелі шолу және мета-талдау», 9 ақпан 2022 ж.

4 Дүниежүзілік экономикалық форум, «Әлемдегі ең үлкен психикалық денсаулық мәселесі және сіз бұл туралы естімеген шығарсыз», 14 қаңтар, 2019 ж.

5 Мормон Кітабы, Ефер 12:27

6 Виктор Э. Франкл, «Человек в поисках смысла», Pocket Books, 1984, с. 57.

көмектеседі. Біздің қайғы-қасіретімізден кейін жинақталған бірде-бір білім, жұмсалған күш-жігер далаға кетпейді. Кез-келген тәжірибе бізге пайдалы. Апостол Пауылдың сөздері бұл үмітті керемет жеткізеді: «Құдайдың Өзін жақсы көретіндерге дайындағанын ешбір көз көрмеген, құлақ естімеген және адамның қаперінде де жоқ». Қасірет - бұл мейірімділік мектебі, жанашырлықтың есігі, қарым-қатынасқа шақыру. Дін азап туралы сұраққа тікелей емес, басқа адамдарға деген сүйіспеншілік арқылы, біздің әл-ауқатымызға үлес қосқан адамдар арқылы жауап беруге көмектеседі.

Менің сенімімнің өсиетінің бір бөлігі – «қайғырып отырғандармен бірге қайғыру» және «жұбанышқа мұқтаждарды жұбату» болып табылады⁷. Тарихта белгілі бір жерлерде тұратын белгілі адамдарға адалдықты қалыптастыру қабілеті бойынша ұйымдасқан дінге ештеңе тең келе алмады⁸.

Дін адамдарға даралықты, мүмкіндіктер мен ұмтылыстарды береді, бірақ бұл жеке баталар біз өзімізден тыс қараған кезде келеді. Бұл өзгешелік біздің өміріміздегі жеке мүдделерге емес, Құдайға уәде ретінде әлеуметтік жауапкершілікті оятады. Діндарлар көбінесе науқас адамға күтім жасау, көршісінің үйін жөндеу немесе біз өзіміз толтыра алмайтын сансыз олқылықтарды толтыру үшін жақсы жағдайда болады.

Діни қоғамдастыққа қатысу айтарлықтай әлеуметтік қолдауды ұсынады⁹ ал рухани іс-шараларға қатысу психикалық денсаулықты, бақытты жақсартуға және стрессті жеңуге

көмектеседі¹⁰.

Еврей иммигранттарына көмек көрсету қоғамының мәліметі бойынша, «Босқындар итальяндық қоғамда өз дауысын білдіру үшін діни ұйымдар жасаған жобаларға белсенді қатысады. Швецияда кішігірім монастырь босқындарға есігін айқара ашып, олармен бірге баспана алу процесінде жүрді. Хорватиядағы мұсылман қауымы босқындарды жергілікті ақпараттандыруды арттыру, жергілікті тұрғындар мен босқындардың кездесуі үшін кеңістік құру және көші-қон туралы түсінікті өзгерту үшін жергілікті БАҚ-пен жұмыс істеу арқылы біріктіру үшін жұмыс жасауда¹¹. Мәдениет оның мүшелерінің құндылықтары сияқты күшті. Адалдық, қадір-қасиет, діни бостандық, толеранттылық, кешірім, сұлулық сезімі және әділеттілікке ұмтылу сияқты ізгіліктер азаматтар арасындағы өзара сыйластықтан туындайды. Әр түрлі діни тәжірибелердің, саяси пікірлердің және философиялық нанымдардың бейбіт қатар өмір сүруі адамның сезімдерін іштей емес, сырттан жылжытуға арналған заңдардың, әдет-ғұрыптардың, әдет-ғұрыптардың, моральдардың және идеялардың алуан түрлілігіне негізделген.

Менің қымбатты достарым мен әріптестерім!

Осы әдемі Съезде бәріміз сәл тереңірек ойланып, сәл күштірек сүйіспеншілікпен қарым-қатынас орнатып, қоғамдарымызға өмірлік қиындықтарға төтеп беруге көмектесетін байланыстар жасайық.

Назарларыңызға рахмет!

7 Мормон кітабы, Мосия 18:9.

8 Джонатан Сакс, «Моральное животное», *New York Times*, 23 декабря 2012 г.

9 Ұлттық медицина кітапхана, Ұлттық биотехнологиялық ақпарат орталығы, «Руханият, діндарлық және психикалық денсаулық арасындағы байланыс», 22 қараша 2018 ж.

10 Саймон Дэйн, Кристофер С.Н. Кук, Эндрю Пауэлл және Сара Иггер, Дін, руханият және психикалық денсаулық, Кембридж университетінің баспасы, 2 қаңтар 2018 ж.

11 Селия Гомес, «Сенім топтары босқындарға көмектесуде маңызды рөл атқарады», *hias.org*, 11 ақпан, 2021 жыл.

ВЫСТУПЛЕНИЕ СТАРЕЙШИНЫ КВОРУМА ДВЕНАДЦАТИ АПОСТОЛОВ «ЦЕРКВИ ИИСУСА ХРИСТА СВЯТЫХ ПОСЛЕДНИХ ДНЕЙ» УЛИССЕС СОАРЕСА

Приветствую вас, уважаемые друзья и единомышленники!

Рад этой возможности учиться друг у друга.

Прославим же достоинство всех детей Божьих и поможем продвижению мира на земле.

Я восхваляю щедрость и открытость казахстанского общества. Вы создали место, где религиозное разнообразие может способствовать улучшению жизни вашего народа. Ваша огромная страна внушает трепет и уважение.

На первый взгляд, мы все разные – мы из разных стран, придерживаемся разных верований, соблюдаем разные ритуалы и молимся своим божествам.

Какую же дерзкую задачу мы берем на себя – поставить общее благо выше собственных интересов, взглянуть за пределы нашего собственного опыта. Но, несмотря на нашу уникальность, все мы принадлежим к одной человеческой расе, разделяем одну и ту же человеческую природу и используем потенциал, данный нам Богом.

Во всех цивилизациях есть частички священной мудрости. Здесь мы вторим словам великого казахского поэта Абая Кунанбайулы:

«Благодатною радостью мир напоен,
Бесконечно украшен создателем он!»¹²

Вполне уместно, что мы созываем эту конференцию во имя мира. Ведь именно этого на сегодняшний день не хватает нашему миру. Мы видим, как человеческая борьба разворачивается как в больших, так и в малых масштабах: огромные безликие силы наций соревнуются за власть и ресурсы, в то время как отдельные люди, семьи и сообщества

преодолевают трудности в тихом отчаянии. В результате разбиваются сердца, разрушаются дома, умирают люди и исчезают возможности. Однако в глубине человеческих страданий мы находим общие источники надежды.

Огромные масштабы страданий могут потрясти душу. Миллионы людей по всему миру бегут от гражданских конфликтов; беженцы голодают; религиозные меньшинства подвергаются преследованиям; невинные люди страдают от тирании; из-за стихийных бедствий население покидает свои дома; дети боятся ходить в школу из-за актов насилия; мужчины, женщины и дети всех рас и вероисповеданий подвергаются страданиям.

И большая часть горестей остается незамеченной. По мере утихания глобальной пандемии, появляется другой вид болезни. В июле 2021 года Всемирная организация здравоохранения заявила, что «широко распространены социальная изоляция и одиночество».¹³ Также по данным Британской медицинской ассоциации: «Проблемные уровни одиночества испытывает значительная часть населения во многих странах».¹⁴ Пандемия коронавируса помогла нам понять эмоциональную необходимость личной связи.

Потеря социальной принадлежности, страх перед большими систематическими силами, колебания мирового рынка, вездесущность СМИ, технологическая перегрузка – эти факторы создают то, что мы называем «эпохой тревожности». По данным Всемирного экономического форума: «В первые годы 21 века во всем мире разразилась эпидемия ухудшающегося психического здоровья и связанных с ним заболеваний... По оценкам,

12 Абай Кунанбайулы, «Весна», Избранные стихи, 1970 г.

13 Всемирная организация здравоохранения, «Социальная изоляция и одиночество», 29 июля 2021 г.

14 БМЖ (Британский медицинский журнал), «Одиночество в 113 странах: систематический обзор и метаанализ», 9 февраля 2022 г.

275 миллионов человек страдают от тревожных расстройств».¹⁵

Главной жертвой изоляции и беспокойства является социальное доверие. В исследовании «Барометр доверия» за 2022 год говорится: «Мы видим, что мир попал в ловушку порочного круга сомнения, подпитываемого растущим недоверием к СМИ и правительству».

Но не будем же сдаваться перед трудностями. Напротив, нужно работать над ними. Все страдают по-разному – будь то богатые или бедные, молодые или старые, верующие или неверующие. Тем не менее, если мы примем испытание веры, Господь «слабое сделает сильным».¹⁶ Борьбa с постоянным вопросом: почему всезнающий, всемогущий, вселюбящий Бог допускает страдания? – это принять на себя ответственность за духовную зрелость.

Последний акт божественного плана скрыт от нашего взгляда. Мы находим ответ не в нашем мышлении, а в образе жизни. И мы живем не только при помощи разума, но и будучи при помощи связи друг с другом. Виктор Франкл, переживший нацистские концлагеря, понял этот принцип на горьком опыте: «Любовь – это конечная и высшая цель, к которой может стремиться человек».¹⁷

Медленное уверенное движение колёс времени сглаживают силу нашей боли, помогая нам видеть яснее и чувствовать сильнее. И после наших страданий ни одно знание не потеряно, ни одно усилие не потрачено впустую. Любoй опыт идет нам на пользу. Слова Апостола Павла прекрасно выражают эту надежду: «Не видел глаз, не слышало ухо, и не приходило на сердце человеку то, что Бог приготовил

любящим Его».

Страдание – это школа милосердия, дверь к сочувствию, приглашение к общению. Религия помогает ответить на вопрос о страдании не напрямую, а через любовь к другим людям, через присутствие тех, кто вложился в наше благополучие. Частью завета моей веры является «горевать с горюющими» и «утешать нуждающихся в утешении».¹⁸ На протяжении всей истории ничто не могло сравниться с организованной религией в ее способности укреплять приверженность конкретным людям, живущим в конкретных местах.¹⁹

Религия наполняет людей идентичностью, возможностями и устремлениями, но эти личные благословения приходят, когда мы смотрим дальше самих себя. Это инакомыслие вселяет в нашу жизнь социальную ответственность, основанную не на личных интересах, а на обещании Богу. Совершающие чаще всего готовы заботиться о больном человеке, отремонтировать дом соседа или заполнять бесчисленные пробелы, которые мы сами не в силах заполнить.

Участие в религиозном сообществе предлагает значительную социальную поддержку,²⁰ а участие в духовной деятельности помогает с улучшением психического здоровья, счастья и преодолением стресса.²¹

По данным Общества помощи еврейским иммигрантам, «беженцы принимают активное участие в проектах, созданных религиозными организациями, чтобы иметь свой голос в итальянском обществе. В Швеции небольшой женский монастырь открыл свои двери для беженцев и сопровождал их в процессе получения убежища. Мусульманская

15 Всемирный экономический форум, «Самая большая проблема психического здоровья в мире, и вы, возможно, не слышали о ней», 14 января 2019 г.

16 Книга Мормона, Ефер 12:27.

17 Виктор Э. Франкл, «Человек в поисках смысла», Pocket Books, 1984, с. 57.

18 Книга Мормона, Мосия 18:9.

19 См. Джонатан Сакс, «Моральное животное», *New York Times*, 23 декабря 2012 г.

20 Национальная медицинская библиотека, Национальный центр биотехнологической информации, «Связь между духовностью, религиозностью и психическим здоровьем», 22 ноября 2018 г.

21 Саймон Дейн, Кристофер Ч.Х. Кук, Эндрю Пауэлл и Сара Иггер, «Религия, духовность и психическое здоровье», издательство Кембриджского университета, 2 января 2018 г.

община Хорватии работает над интеграцией беженцев, повышая осведомленность местного населения, создавая пространство для встреч местных жителей и беженцев, а также работая с местными СМИ, чтобы изменить представление о миграции».²² Культура сильна ровно настолько, насколько сильны ценности ее членов. Такие добродетели, как честность, достоинство, свобода вероисповедания, терпимость, прощение, чувство прекрасного и стремление к справедливости – все это проистекает из взаимного уважения между гражданами.

Мирное сосуществование различных

религиозных практик, политических мнений и философских верований опирается на богатое разнообразие законов, обычаев, привычек, морали и идей, предназначенных для того, чтобы человеческие чувства двигались извне, а не вовнутрь.

Мои дорогие друзья и коллеги!

Давайте же во время этого прекрасного Съезда мы все будем размышлять немного глубже, любить немного сильнее, четче выстраивать коммуникации и создавать такие связи, которые помогают нашим обществам переносить жизненные трудности.

Благодарю за внимание!

22 Селия Гомес, «Конфессиональные группы играют решающую роль в оказании помощи беженцам», hias.org, 11 февраля 2021 г.

SPEECH OF THE ELDER OF THE QUORUM OF THE TWELVE APOSTLES OF THE CHURCH OF JESUS CHRIST OF LATTER-DAY SAINTS ULISSES SOARES

Greetings, honorable friends and associates. I look forward to learning from you this day. May we celebrate the dignity of all God's children and help create a more peaceful world.

I praise the generosity and openness of Kazakh society. You have built a space where religious variety can contribute to the betterment of your nation. This spacious country inspires awe and respect.

On the surface we all stand apart – we come from different countries, hold different beliefs, observe different rituals, and pray to our own deities. What an audacious task we undertake– to elevate the common good above our own interests, to open our eyes beyond our own experience. But despite our uniqueness, we all belong to the same

human race, share the same human nature, and reach for the potential that God gave us.

All civilizations have portions of sacred wisdom. Here we echo the words of the great Kazakh poet Abai Qunanbaiuly: “What a wonderful world the Creator has given us! He magnanimously and generously gave us his light.”

It is fitting that we convene this conference in the name of peace. For that is precisely what eludes our world today. We see human struggle unfold in both large and small scales: the vast impersonal forces of nations compete for power and resources, while individuals, families, and communities work through the quiet desperations of life. In the wake of this sorrow, hearts are broken, homes rupture, lives become lost, and opportunities foreclose. But in the depths of human suffering,

we find our common springs of hope.

The sheer magnitude of suffering can shake the soul. Across the globe millions flee civil conflicts, refugees face starvation, religious minorities bear persecution, innocent people endure tyranny, natural catastrophes drive populations from their homes, and acts of violence intimidate schools... men, women, and children of all races and creeds suffer in untold ways.

And much of the pain goes unseen. As the global pandemic subsides, a different kind of ailment has emerged. In July 2021, the World Health Organization declared that "social isolation and loneliness are widespread." Likewise, according to the British Medical Association, "Problematic levels of loneliness are experienced by a substantial proportion of the population in many countries." Covid helped us understand the emotional necessity of personal connection.

The loss of social belonging, the fear of large, systemic forces, the gyrations of the world market, media omnipresence, technological overload – these factors create what we call the "age of anxiety." The World Economic Forum reported: "The early years of the 21st century have witnessed a worldwide epidemic of poor mental health and related illnesses... An estimated 275 million people suffer from anxiety disorders."

A major casualty of isolation and anxiety is social trust. According to the Edelman Trust Barometer of 2022, "We find a world ensnared in a vicious cycle of distrust, fueled by a growing lack of faith in media and government."

But let us not surrender to hardship. We must engage it instead. Everyone suffers in different ways and at different timetables – whether rich or poor, young or old, believer or non-believer. Nevertheless, if we embrace the trial of faith, God will "make weak things become strong." To wrestle the universal question – Why would an all-knowing, all-powerful, all-loving God allow suffering? – is to accept the responsibility of spiritual maturity.

The final ledger of the divine economy is hidden from our view. We discover the answer not in the way we think, but in the way we live. And we live by connection, not intellect alone. Viktor Frankl, who survived the Nazi concentration camps, understood this principle the hard way: "Love is the ultimate and highest goal to which

man can aspire."

The slow, sure wheels of time flatten the intensity of our hurt, giving us eyes to see more clearly and a heart to feel more firmly. And after our abyss of affliction, no learning is lost, no effort is wasted. All experience accrues to our benefit. The Apostle Paul beautifully expresses this hope: "Eye hath not seen, nor ear heard, neither have entered into the heart of man, the things which God hath prepared for them that love him."

Suffering is a school of compassion, a doorway to empathy, an invitation to relate.

The enterprise of religion helps answer the question of suffering not directly, but through the love of other people, through the presence of those who have invested in our well-being. It's part of the covenant of my faith to "mourn with those that mourn" and "comfort those who stand in need of comfort." Throughout history nothing has rivaled organized religion in its ability to foster commitment to concrete people who live in concrete places.

Religion fills people with identity, opportunity, and aspiration, but these personal blessings comewhen we look beyond ourselves. This other-mindedness instills social responsibility in our lives, based not on self-interest but as a promise to God. Fellow believers are often in the best position to care for an ailing person, repair a neighbor's house, or fill in countless gaps that we ourselves cannot fill.

Participating in a religious community offers significant social support and engaging in spiritual activity correlates with better mental health, happiness, and stress management.

According to the Hebrew Immigrant Aid Society, "Refugees are taking an active part in projects created by faith-based organizations to be a voice in Italian society. In Sweden, a small convent opened its doors to refugees and accompanied them through the process of obtaining asylum. The Muslim community in Croatia is working on integrating refugees by raising awareness among the local population, creating space for locals and refugees to meet, and working with local media to reshape the narrative around migration."

A culture is only as strong as the values of its members. The virtues of honesty, dignity, religious freedom, toleration toward difference, forgiveness, appreciation for beauty, and striving

for fairness all come from the reciprocal respect between citizens. The peaceful co-existence of diverse religious practices, political opinions, and philosophical beliefs relies upon a rich tapestry of laws, customs, habits, morals, and ideas designed to keep human affections moving outward instead of inward.

My dear friends and associates, during this magnificent Congress, may we all reflect a little deeper, love a little stronger, communicate a little clearer, and build the kinds of connections that help our societies weather the storms of life.
Thank you for attention!

ИСЛАМ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ ҰЙЫМЫ БАС ХАТШЫСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖӨНІНДЕГІ ОРЫНБАСАРЫ АСҚАР МУСИНОВТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын!
Алланың рақымы мен игілігі сіздермен бірге болсын!

Құрметті Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы Мәулен Сағатханұлы! Мәртебелі ханымдар мен мырзалар! Ислам ынтымақтастық ұйымы Бас хатшысының атынан ең алдымен Қазақстан Республикасының Президенті, Жоғары мәртебелі Қасым-Жомарт Кемелұлына осындай кең ауқымды іс-шараға Ислам ынтымақтастығы ұйымын қатысуға шақырғаны үшін шынайы ризашылығымды білдіруге рұқсат етіңіздер.

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII Съезі Қазақстан Үкіметінің дүниежүзілік діндер, мәдениеттер мен өркениеттер арасындағы диалогты нығайтуға бағытталған бұл қадамы халықаралық күш-жігердің алдыңғы шебіне еніп, ұзақ мерзімді міндеттемесінің керемет көрінісі болып отыр.

Сонымен қатар Қазақстанда жүзеге асырылып отырған жан-жақты қамтылған терең саяси және экономикалық реформалар үдерісі көп ұлтты және алуан түрлі конфессиялар тоғысқан Қазақстанды одан әрі өркендетуді көздейтініне сенімдімін.

Мен бұл іс-шараға әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының өкілдерін қош келдіңіздер, өйткені біздің ұйымдаосып процеске қатысады. ИЫҰ Ислам конференциясын ұйымдастыру әлемді барлығына қауіпсіз ету үшін өркениетаралық, конфессияаралық және этносаралық өзара іс-қимыл мен диалог құруда маңызды рөл атқарады. Бұл миссия бәріміз үшін басымдық болып табылады, ол біздің бағдарламаларымызда және мүше елдердің қызметінде де көрініс тапты. ИЫҰ-да біз диалог – бұл елдер мен ұлттар арасындағы алшақтық, сондай-ақ әлемнің көптеген елдерінде көрінетін экстремизм арасындағы көпірлер құрудың жалғыз жолы екеніне

сенімдіміз, бұл диалогтың маңыздылығын бұрынғыдан да маңызды етеді.

Өркениетаралық диалогтың тұтас жиынтығы мен тұтас кешені қабылданып жатқан шаралар тұрғысынан және қатысушылар тұрғысынан күшейтілуі тиіс деп айта аламын. Осыған байланысты пандемиядан кейінгі кезеңде адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының VII съезінің тақырыбы өте өзекті болып табылады. Сондықтан бұл форум біз үшін пандемиядан кейінгі кезеңде, яғни пандемияның екі жылында зардап шеккен әлемде болып жатқан жаһандық мәселелерді ашық талқылауға жақсы мүмкіндік. Біз осы мәлімдеме мен тақырыппен толық түсінеміз және бір бетте тұрмыз. Біз діндер ИЫҰ-ның әлеуметтік рухани дамуын қамтамасыз етуде өте маңызды рөл атқара алады және атқаруы керек деп санаймыз, біз діндер мен діни лидерлер барлық қажетті өкілеттіктері, соның ішінде халықтың сенімі бар табысты төрешілер бола алатынына терең сенімдіміз.

Діни лидерлердің де халық арасында кең аудиториясы бар. Сондықтан Мен сізге айтқым келеді, ИЫҰ 2022 жылдың қазан айында «Ислам әлемі мен басқа да ұлы өркениеттер арасындағы диалогты қамтамасыз ету үшін пандемиядан кейінгі кезеңдегі одан әрі байланыстар» деп аталатын гибриді семинар өткізеді.

Біз бұл алдағы іс-шараның да осы Съезбен бір бетте екенін мақтан тұтамыз, съезге қатысушыларды жеке немесе онлайн режимінде біздің қонақта көргіміз келеді.

Қорытындылай келе, өркениетаралық және мәдениетаралық диалогқа қатысты талқылаулардың қажетті рухы мен кеңдігін қолдағаны үшін Қазақстан Республикасының

Парламенті мен Үкіметіне, Қазақстанның барлық тиісті мемлекеттік және қоғамдық билік институттарына алғысымды білдіргім келді.

Баршаңызға табысты конференция тілеймін.

Көп рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ОРГАНИЗАЦИИ ИСЛАМСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА ПО ВОПРОСАМ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ АСКАРА МУСИНОВА

Во имя Аллаха Милостивого, Милосердного!
Мир вам, милость Аллаха и его благоденствие!

Уважаемый Председатель Сената Парламента Республики Казахстан Маулен Сагатханулы! Уважаемые дамы и господа! От имени Генерального секретаря Организации исламского сотрудничества позвольте выразить искреннюю признательность Президенту Республики Казахстан, Его Превосходительству Касым-Жомарту Кемелевичу за приглашение принять участие в столь масштабном мероприятии.

VII Съезд лидеров мировых и традиционных религий - это шаг Правительства Казахстана, направленный на укрепление диалога между мировыми религиями, культурами

и цивилизациями, является прекрасным проявлением многолетнего стремления выйти на передний план международных усилий.

В то же время, я уверен, что реализуемый в Казахстане процесс глубоких политических и экономических реформ, направлен на дальнейшее развитие многонационального и многоконфессионального Казахстана.

Я рад приветствовать на данном мероприятии представителей лидеров мировых и традиционных религий, потому что наша организация также участвует в этом процессе.

Организация исламской конференции

(ОИС) играет важную роль в выстраивании межкультурного, межконфессионального и межэтнического взаимодействия и диалога, чтобы сделать мир более безопасным для всех. Эта миссия является приоритетной для всех нас, она была отражена также в наших программах и в деятельности стран-членов. В ОИС мы уверены, что диалог – это единственный путь, чтобы выстроить мосты между тем разрывом, который появляется между странами и нациями, также экстремизмом, который проявляется во многих странах мира, что делает важным как никогда значение диалога.

Я могу сказать, что целый набор и целый комплекс межкультурного диалога должен быть усилен с точки зрения предпринимаемых мер и с точки зрения участников. В этом плане тематика VII Съезда лидеров мировых и традиционных религий в духовном и социальном развитии человечества в постпандемический период является очень актуальной. Поэтому этот форум для нас хорошая возможность откровенно обсуждать глобальные проблемы, которые стоят в постпандемический период, то есть в мире, который пострадал за два года пандемии.

Мы полностью понимаем и находимся на одной волне с этим заявлением и тематикой.

Мы считаем, что религии могут и должны играть очень важную роль в обеспечении социального, духовного развития ОИС.

Мы глубоко убеждены, что религии и религиозные лидеры могут быть успешными арбитрами, у которых есть все необходимые полномочия, в том числе - доверие со стороны населения.

У религиозных лидеров также есть широкая аудитория среди населения. Поэтому мне хотелось бы вам сказать в этом отношении, что ОИС в октябре 2022 года будет проводить гибридный семинар, который называется «Дальнейшие связи в постпандемический период для обеспечения диалога между исламским миром и прочими великими цивилизациями».

Мы горды тем, что это предстоящее мероприятие также находится на одной волне с данным Съездом. Хотелось бы увидеть участников Съезда у нас в гостях лично или в режиме онлайн.

В заключение хотелось также выразить благодарность Парламенту и Правительству Республики Казахстан, всем соответствующим институтам государственной и общественной власти Казахстана за поддержание необходимого духа и широты обсуждений, что касается межкультурного и межкультурного диалога.

Хотелось бы пожелать всем успешной конференции!

Большое спасибо!

SPEECH OF THE ASSISTANT SECRETARY GENERAL FOR SCIENCE AND TECHNOLOGY OF THE ORGANIZATION OF ISLAMIC COOPERATION ASKAR MUSINOV

In the name of Allah, The Most Gracious and The Most Merciful!
May the peace, mercy, and blessings of Allah be upon you!

It is Excellency Maulen Ashimbayev, Chairman of the Senate of the Parliament of the Republic of Kazakhstan. Distinguished Ladies and Gentlemen! First of all, allow me, on behalf of the Secretary-General of the Organization, express my sincere gratitude to the President of the Republic of Kazakhstan, His Excellency Kassym-Jomart Tokayev, for inviting Organization of Islamic Cooperation to participate in this august event.

The VIII Congress of Leaders of World and Traditional Religions is a step taken by the Government of Kazakhstan aimed at strengthening the dialogue between world religions, cultures and civilizations. It has become an excellent reflection of the long-term commitment to international efforts.

I am also confident that the process of comprehensive deep political and economic reforms launched in Kazakhstan aims to further spur prosperity of the country, where multiethnic and diverse faiths are intertwined.

I am delighted to greet representatives of leaders of world and traditional religions at this event, since our organization is also involved in this process. The Organization of the Islamic Conference of the OIC plays an important role in facilitating intercivilizational, interfaith and interethnic interaction and dialogue to make the world safer for everyone. This mission is a priority for all of us. It has also been incorporated in our programs and reflected in the activities of the member countries. At the OIC, we are resolute that dialogue is the only way to build bridges between countries and nations, and counter extremism that emerges in many countries of the world, which makes dialogue crucial than ever.

I can say that a whole structure of inter-

civilizational dialogue should be strengthened in terms of the measures taken and mentality of the participants. In this regard, the role of the leaders of world and traditional religions in the spiritual and social development of human civilization in the post-pandemic period as a theme of the VII Congress is very relevant. This forum is an excellent opportunity for us to openly discuss global challenges in the post-pandemic period, that is, challenges the world that has faced during the two years of the pandemic. We fully understand and are on the same page with this statement and theme. We believe that religions can and should play a very important role in ensuring the social and spiritual development of the OIC. We are firmly convinced that religions and religious leaders can be successful arbitrators with all the necessary powers, including the trust of the population.

Religious leaders also have a wide demographic audience. Therefore, I would like to announce that the OIC will hold a hybrid seminar in October 2022 on «Furthering Ties in the Post-Pandemic Period to Ensure Dialogue Between the Islamic World and Other Great Civilizations».

We are proud that this upcoming event is also resonates with this Congress. I would like to see the participants of the Congress visiting us in person or online.

In conclusion, I would also like to express my gratitude to the Parliament and the Government of the Republic of Kazakhstan, all relevant state and public institutions of Kazakhstan for maintaining the necessary spirit and richness of discussions on intercivilizational and intercultural dialogue.

I wish everyone a successful work at the Congress.

Thank you very much!

АРАБ МЕМЛЕКЕТТЕРІ ЛИГАСЫ БАС ХАТШЫСЫНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК МӘСЕЛЕЛЕР ЖӨНІНДЕГІ ОРЫНБАСАРЫ ХЕЙФА АБУ ГАЗАЛДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын!

Мәртебелілер, ханымдар мен мырзалар, құрметті қатысушылар! Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII съезінің ашылуына сіздермен бірге болу, Араб мемлекеттері лигасының Бас хатшысының құттықтауын және оның алға қойған міндеттеріне қол жеткізу үшін осы форумға табыс тілектерін жеткізу мен үшін үлкен мәртебе.

Ханымдар мен мырзалар!

Экстремизм және ол тудыратын зорлық-зомбылық араб ұлтының қауіпсіздігі мен тұрақтылығына қауіп төндіретін, оның өмірлік мүдделеріне қатер төндіретін құбылыстардың бірі болып табылады, мүмкін оның көздеріндегі экстремизмнің себептерін

жою бұл құбылысқа қарсы тұрудың алғашқы қадамы болып табылады.

Араб мемлекеттері лигасы және ЛАГ-қа мүше мемлекеттер зорлық-зомбылық пен діни экстремизмнің барлық түрлерін оның барлық формалары мен көріністерінде бірнеше рет айыптады және зорлық-зомбылық пен экстремизмді олардың пайда болу себептері қандай болса да ақтауға болмайды деп сендірді.

Сонымен қатар, бұл құбылыс адам құқықтары саласындағы заң, институттар және халықаралық құқық шеңберінде және Араб мемлекеттері лигасының міндеттемелерін сақтау шеңберінде шешілуі керек.

Егер біз арабтардың бірлескен іс-қимыл жүйесі шеңберінде қабылданған араб

хартияларын қарастыратын болсақ, онда Адам құқықтарының араб хартиясының (33) бабы отбасын қоғамның негізгі және табиғи бірлігі ретінде қарастырады және отбасын қорғау мен оның байланыстарын нығайтуды басымдық деп санайды және олар отбасындағы зорлық-зомбылықтың әртүрлі түрлерін айыптайтын нақты сөз тіркестерін қамтиды.

Осы тұрғыдан алғанда, отбасындағы толеранттылық пен диалог мәдениетін тәрбиелеу зорлық-зомбылық пен экстремизмнен бас тартатын теңгерімді балалық шақтың қалыптасуына ықпал етеді, өйткені отбасы болашақ әйелдер мен мужчин қалыптасуы дамудың күш-жігерін күшейтетін, қоғамдағы алауыздық пен келіспеушілікті тудыратын барлық нәрселерден алшақтататын бірінші буын болып табылады.

Құрметті қатысушылар!

Араб мемлекеттері лигасының Бас хатшылығы Араб отбасының мәселелеріне, оның ұстанымын нығайтуға және оның барлық деңгейдегі жағдайын жақсартуға көп көңіл бөлді және жалғастыруда. Бұл 1994 жылғы Арабтардың отбасы құқықтары туралы декларациясында, Арабтардың әлеуметтік жұмыс стратегиясында, Арабтардың қарттармен жұмыс жоспарында, Арабтардың әйелдерге арналған стратегиясында, Арабтардың балалық шақты қорғаудың екінші жоспарында, сондай-ақ Алжирдің 2005 жылғы саммитінде бекітілген және 2021 жылы жаңартылған Арабтардың отбасын дамыту стратегиясында көрінді, қазіргі уақытта араб аймағындағы отбасы алдында тұрған мәселелерді шешуде және 2011 жылғы Араб отбасын қорғаудың құқықтық негіздері, саясаты мен механизмдері туралы нұсқаулықта, құжаттың стратегиясы мен атқарушы жоспарын әзірлегенге дейін «2030 жылға дейінгі кезеңге арналған тұрақты даму» мақсаттарын, 2020 жылғы «Отбасылық зорлық-зомбылықты азайту және отбасылық бірлікті нығайту жөніндегі атқарушы жоспар мен стратегияны», сондай-ақ 2020 жылғы Отбасы нұсқаулығын іске асыру шеңберіндегі Араб отбасы үшін іс-қимыл платформасында көрініс тапқан. Доха халықаралық отбасы институтымен ынтымақтастығымыздың аясында араб әлеміндегі некенің алғашқы бес

жылындағы некелік қатынастарды бағалауды зерттеу бойынша жұмыс жүргізілуде.

Араб мемлекеттері лигасының жүйесінде қамтылған жарғылар мен келісімдер жоғарыда айтылғандарды растайды, бірақ бізге араб отбасын тәрбиелеу алаңына айналатын заңнамалық, институционалдық және ақпараттық тұрақтыларға негізделген нақты іс-қимыл жоспары қажет және осы трибунадан біз келесі мәселелерді шешу үшін халықаралық іс-қимыл жоспарын жасауға шақырамыз:

1. Отбасы ішіндегі диалог тілі бұзылуда, бұл зорлық-зомбылық тілінің озбырлығына әкелуі мүмкін және бұл мәселені шешу тек білім беру тәсілін немесе бағдарламасын қажет етеді.

2. Отбасындағы толеранттылық пен диалог мәдениетін насихаттайтын медиа-өнімдердің аз мөлшері, бұл отбасы мен балалық шаққа бағытталған мақсатты өнімдерді ынталандыратын медиа саясатты қабылдауды талап етеді, өкінішке орай, біз атап өтеміз жылдан жылға төмендейді.

3. Әрбір елде отбасы мүшелерінің шағымдарын тыңдау, отбасы тап болуы мүмкін бірқатар мәселелерді шешу үшін психологиялық көмек көрсету үшін сенім телефонының болуын қарастыру дұрыс назар аудармайды және бұл мәселелер тіпті шиеленісіп, балалар мен жастар арасында біздің діндер мен қоғамдардың төзімділігіне сәйкес келмейтін әрекеттер түріндегі зорлық-зомбылықтың өршуіне әкелуі мүмкін.

4. Отбасыларға диалог пен бейбітшілік және зорлық-зомбылық пен төзімсіздік тақырыптарында кеңес беру кездесулерін ұйымдастыру арқылы өз мүшелерін террористік топтарға қосылудан қорғауға мүмкіндік беру.

Жоғарыда айтылғандар кейбір экстремистік діни топтардың балалар мен жастардың ақыл-ойларын интеллектуалды түрде адастыру және оларды қоғамның қауіпсіздігі мен тұрақтылығына қауіп төндіретін зорлық-зомбылық әрекеттерінде пайдалану үшін әлеуметтік желілер арқылы біріктіруі үшін құнарлы негіз болып табылатын мәселелердің бөлігі болып табылады.

Осы тұрғыдан алғанда, қаржылық мәселелер біздің қоғамдардағы отбасылардың

кең санатында үстемдік ете бастады және бұл қайғылы шындық деп айту керек, бұл проблемалар заңмен, институционалды, білім беру және бұқаралық ақпарат құралдарында, сондай-ақ психиатрия деңгейінде істердің шиеленісуіне жол бермеу үшін қозғалу қажеттілігін талап етеді, ал отбасы шашыраңқы бірлікке айналды және жетіспейді қоғам матасындағы буын. Сондықтан біз отбасын адамзат баласын ең жақсы және пайдалы әлеуметтік нормаларға үйрететін біртұтас және нығайтылған әлеуметтік бірлікке айналдыруға бағытталған іс-қимыл жоспарын қабылдаудың маңыздылығын атап өтеміз.

Әйелдерге келетін болсақ, біз тарихтың лайықты және көрнекті әйел идеалдарына толы екенін білеміз, мысалы, Пайғамбарымыздың әйелі Хадиджа ханым (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын), ол сауда саласындағы әйелдердің іздік үлгіүлгі болып саналады. Осы орайда, Араб мемлекеттері лигасының Бас хатшылығы Араб аймағындағы әйелдердің экономикалық мүмкіндіктерін кеңейту жөніндегі араб желісіне Хадиджа ханымның есімін «Хадиджа» деп атағанын айта кеткім келеді. Бұл желі аймақтағы әйелдердің экономикалық мүмкіндіктерін кеңейту және әйелдердің көшбасшылық және шешім қабылдау лауазымдарына қол жеткізу, тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету үшін жұмыс істейді. Қазіргі уақытта Бас хатшылық Біріккен Ұлттар Ұйымымен әйелдердің климаттың өзгеруі дағдарысына әрекетін күшейту және олардың экономикалық тұрақтылығын арттыру үшін экономиканың жасыл және көк секторларындағы әйелдердің жұмыспен қамтылуын арттыру бойынша аймақтық бастаманы іске қосу бойынша жұмыс жүргізуде. Қоғамның тұрақты дамуына қол жеткізудегі әйелдердің шешуші рөліне деген сенімге сүйене отырып, Бас хатшылық әйелдердің экономикалық және саяси өмірге қатысуын қолдайтын және оларды зорлық-зомбылықтың барлық түрінен қорғайтын көптеген бағдарламалар мен бастамаларды әзірледі. Қазіргі уақытта «Араб әйелдерінің Каир декларациясы: Араб аймағындағы әйелдердің 2030 жылға дейінгі даму күн тәртібі» құжатына аймақтық шолуды дайындау бойынша жұмыс жүргізілуде, бұл әйелдердің

әлеуметтік мәртебесін көтеруге байланысты әр түрлі салаларда мүше мемлекеттердің қол жеткізген жетістіктерін бақылау. Бас хатшылық сонымен қатар әйелдердің денсаулығына құқықтарын қолдау аясында сүт безі мен жатыр мойны обыры туралы хабардарлықты арттыруға бағытталған араб әйелдерінің денсаулығы бастамасын көтерді.

Бас хатшылық әйелдер мен қыздарға қатысты зорлық-зомбылықтың барлық түрлерімен, әсіресе қарулы қақтығыстар кезіндегі зорлық-зомбылықпен күресу мәселесіне үлкен мән береді. Бас хатшылық «Араб әйелдерін қорғау: бейбітшілік пен қауіпсіздік қарулы қақтығыстардың барлық кезеңдерінде әйелдерді қорғаудың және оларды жанжалдан кейінгі қалпына келтіру процесіне тартудың негізгі өзегі ретінде» аймақтық Стратегиясын жасады. Ал зорлық-зомбылық пен кемсітушілікке ең осал топтар босқындар жағдайына тап болған әйелдер мен қыздар болып табылады және осы көзқарасқа сүйене отырып, Бас хатшылық «Босқындар мен қоныс аударушылар жағдайындағы әйелдер мен қыздарға қатысты зорлық-зомбылықтың, әсіресе жыныстық зорлық-зомбылықтың барлық түрлерінің алдын алу және әрекет ету үшін араб стратегиясын» дайындады. Бас хатшылық сонымен қатар әйелдердің келіссөздер мен бейбітшілік процестеріне қатысуын қолдау мақсатында араб әйел дипломаттарының құрамын біріктіретін аймақтық желі – әйелдердің бейбітшілік делдалдарының араб желісін құрды. Бас хатшылық желі жұмысына өңірлік стратегияны дайындау арқылы да қолдау көрсетті.

Соңында, Араб мемлекеттері лигасы араб мүше-мемлекеттерін БҰҰ-ның Әйелдер мәртебесі жөніндегі комиссиясы арқылы халықаралық деңгейдегі мәселелерге қатысты біріктіруге әрқашан ынталы екенін атап өткім келеді, онда ол араб мүше-мемлекеттерімен «Біріккен Ұлттар Ұйымының Әйелдер мәртебесі жөніндегі комиссиясындағы Араб декларациясында» ортақ араб ұстанымымен, араб аймағының халықаралық деңгейдегі басымдықтарын белгілеу мақсатында мерзімді түрде үйлестіреді.

Араб мемлекеттері лигасы сонымен қатар

араб әйелдерінің жетістіктері мен құрметті бейнесін атап өтуге ынталы және бұл жыл сайын араб әйелдеріне олардың жоғары деңгейдегі жетістіктері мен жетістіктерін құрметтейтін марапат – «Әйелдердің жетістіктері үшін сыйлығын» беру бастамасында көрініс тапты.

Араб мемлекеттері лигасы Бас хатшылығының әйелдердің құқықтарын көтермелеу және олардың мүмкіндіктерін кеңейту үшін жасаған барлық күш-жігері, сөзсіз, ислам діні мен барлық монотеистік діндер берген құқықтарға тікелей немесе жанама түрде қатысты.

Сондай-ақ, мен дінаралық және

өркениетаралық диалогқа балама жоқ екенін растағым келеді, бұл зорлық-зомбылық пен экстремизмге қарсы тұрудың тиімді қаруы. Араб мемлекеттері лигасы осы диалогты барлық формада қолдауға, демократиялық институттар шеңберінде құндылықты көтеруге тырысады.

Бүгін осы маңызды форумды өткізіп жатқан Қазақстан Республикасына тағы да алғысымды білдіргім келеді. Бұл форум біздің ұмтылыстарымызды махаббат пен бауырластық рухында жүзеге асыруға ықпал етеді деп үміттенеміз, мұның бәрі бізге прогресс пен өркендеуді қамтамасыз етеді.

ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ЛИГИ АРАБСКИХ ГОСУДАРСТВ ПО СОЦИАЛЬНЫМ ВОПРОСАМ ХЕЙФА АБУ ГАЗАЛЬ

Во имя Аллаха Милостивого и Милосердного!
Ваше Превосходительство, дамы и господа, уважаемые присутствующие!

Для меня большая честь присутствовать с вами на открытии VII Съезда лидеров мировых и традиционных религий, передать вам приветствие Генерального секретаря Лиги арабских государств и его пожелания успеха данному форуму, чтобы он достиг своих поставленных задач.

Дамы и господа!

Экстремизм и насилие, которое он порождает, входят в число явлений, угрожающих безопасности и стабильности арабской нации, представляющих угрозу ее жизненным интересам, и, возможно, искоренение причин экстремизма в его

источниках является первым шагом на пути противодействия этому явлению.

Лига арабских государств и государства-члены ЛАГ неоднократно осуждали все формы насилия и религиозного экстремизма во всех его формах и проявлениях, и утверждали, что насилие и экстремизм не могут быть оправданы, какими бы ни были причины их возникновения.

В то же время это явление необходимо решать в рамках закона, институтов и международного права в области прав человека и в рамках соблюдения обязательств Лиги арабских государств.

Если посмотрим на арабские хартии,

принятые в рамках системы совместных арабских действий, мы обнаруживаем, что Арабская хартия прав человека (в статье 33) рассматривает семью как основную и естественную ячейку общества и считает защиту семьи и укрепление ее уз приоритетной задачей, и они содержат ясные фразы, осуждающие различные формы насилия в рамках семьи.

С этой точки зрения, воспитание культуры толерантности и диалога в семье способствует формированию уравновешенного детства, отвергающего насилие и экстремизм, поскольку семья является первым звеном в обществе, в котором происходит формирование будущих женщин и мужчин таким образом, чтобы это укрепляло усилия развития, отдаляло от всего того, что сеет раздор и разногласие в обществе.

Уважаемые участники!

Генеральный секретариат Лиги арабских государств уделял и продолжает уделять большое внимание вопросам арабской семьи, укреплению ее позиций и улучшению ее положения на всех уровнях. Это проявилось в Арабской декларации о правах семьи 1994 года, Арабской стратегии социальной работы, Арабском плане работы с пожилыми людьми, Арабской стратегии в интересах женщин, Втором арабском плане по защите детства, а также Арабской стратегии развития семьи, утвержденной Алжирским Саммитом 2005 г., и обновленной в 2021 г., с тем, чтобы она соответствовала с решением проблем, с которыми в настоящее время сталкивается семья в арабском регионе, и Руководстве по правовым основам, политике и механизмам защиты арабской семьи 2011 г., до разработки Стратегии и исполнительного плана документа «Платформа действий для арабской семьи» в рамках реализации Целей в области устойчивого развития на период до 2030 г., исполнительного Плана и стратегии по сокращению насилия в семье и укреплению семейной сплоченности 2020 г., а также «Руководства для семьи» 2020 г.

В свете нашего сотрудничества с Дохинским международным институтом семьи ведется работа по изучению оценки супружеских отношений в течение первых пяти лет брака в арабском мире.

Хартии и соглашения, содержащиеся в системе Лиги арабских государств, подтверждают вышеизложенное. Но нам нужен четкий план действий, основанный на законодательных, институциональных и информационных константах, которые станут платформой для просвещения арабской семьи.

И с этой трибуны мы призываем к разработке международного плана действий для решения следующих проблем:

1. Язык диалога внутри семьи дает сбои, что может привести к тирании языка насилия, и решение этого вопроса требует чисто образовательного подхода или программы.

2. Небольшое количество медиа-продукции, пропагандирующей культуру толерантности и диалога в семье, что требует принятия медиа-политики, поощряющей целевую продукцию, направленную на семью и детство, что, к сожалению, мы отмечаем, снижается из года в год.

3. Рассмотреть вопрос наличия в каждой стране горячей линии для выслушивания жалоб членов семьи, оказания психологической помощи для решения ряда проблем, с которыми может столкнуться семья и которые не привлекают нужного внимания. А эти проблемы могут даже усугубиться и породить всплеск насилия среди детей и молодежи в виде действий, несовместимых с терпимостью наших религий и обществ.

4. Предоставление семье возможности защищать своих членов от присоединения к террористическим группам путем организации консультационных встреч для семей на темы диалога и мира и отказа от насилия и нетерпимости.

Вышеизложенное является частью проблем, которые представляют собой благодатную почву для того, чтобы некоторые экстремистские религиозные группы кооптировали умы детей и молодежи через социальные сети, чтобы ввести их в заблуждение в интеллектуальном плане и использовать их в актах насилия, которые угрожают безопасности и стабильности общества.

С этой точки зрения следует сказать, что финансовая мысль, и это печальная реальность,

стала доминировать в широкой категории семей в наших обществах, что призывает к необходимости двигаться законодательно, институционально, образовательно и в средствах массовой информации, а также на уровне психиатрии, чтобы дела не обострялись, а семья становилась разрозненной единицей и недостающим звеном в ткани общества.

Поэтому мы подчеркиваем важность принятия плана действий, направленного на то, чтобы семья стала сплоченной и укрепленной социальной единицей, которая обучает человеческую расу лучшим и наиболее полезным социальным нормам.

Что касается женщин, мы все знаем, что история полна достойных и ведущих женщин-идеалов, включая, например, госпожу Хадиджу, жену Пророка (мир и благословие Аллаха ему), которая считается образцом для подражания в работе женщин в сфере коммерции. В этой связи я хотела бы отметить, что Генеральный секретариат Лиги арабских государств назвал Арабскую сеть по расширению экономических прав и возможностей женщин в арабском регионе «Хадиджа» в честь г-жи Хадиджа. Эта сеть работает над расширением экономических прав и возможностей женщин в регионе и обеспечением равных возможностей для женщин в доступе к руководящим должностям и позициям, где принимают решения.

В настоящее время Генеральный секретариат работает над запуском региональной инициативы совместно с Организацией Объединенных Наций по расширению занятости женщин в зеленых и голубых секторах экономики, чтобы укреплять ответ женщин на кризис, связанный с изменением климата, и добиться их экономической устойчивости.

Исходя из веры в ключевую роль женщин в достижении устойчивого развития общества, Генеральный секретариат разработал множество программ и инициатив, которые поддерживают участие женщин в экономической и политической жизни и защищают их от всех форм насилия. В настоящее время ведется работа по подготовке регионального обзора документа «Каирская декларация арабских женщин: Повестка дня в

области развития женщин в арабском регионе до 2030 года» для мониторинга прогресса, достигнутого государствами-членами в различных областях, связанных с повышением социального статуса женщин.

Генеральный секретариат также выступил с арабской инициативой, посвященной вопросам здоровья женщин, которая направлена на повышение осведомленности о раке молочной железы и шейки матки в контексте поддержки прав женщин на здоровье.

Генеральный секретариат придает большое значение вопросу борьбы со всеми формами насилия в отношении женщин и девочек, особенно с насилием во время вооруженных конфликтов. Генеральный секретариат разработал региональную стратегию «Защита арабских женщин: мир и безопасность как основное ядро для защиты женщин на всех этапах вооруженных конфликтов и для их вовлечения в процесс восстановления в постконфликтный период». Принимая во внимание, что группы, наиболее уязвимые перед насилием и дискриминацией, являются женщины и девочки, оказавшиеся в положении беженцев, и исходя из этого видения, Генеральный секретариат подготовил «Арабскую стратегию по предотвращению и реагированию на все формы насилия, особенно сексуальному насилию в отношении женщин и девочек в ситуациях беженцев и перемещенных лиц».

Генеральный секретариат также учредил Арабскую сеть женщин-мирных посредников, региональную сеть, которая объединяет кадры из числа арабских женщин-дипломатов, с целью поддержки участия женщин в переговорном и миростроительном процессах. Также Генеральный секретариат оказал поддержку работе сети, подготовив для нее региональную стратегию.

Я также хотела бы отметить, что Генеральный секретариат всегда стремится объединить арабские ряды в вопросах, поднимаемых на международном уровне через Комиссию Организации Объединенных Наций по положению женщин, где Генеральный секретариат координирует свои действия с арабскими странами, с единой арабской

позицией, представленной в «Арабской декларации заявления Комиссии Организации Объединенных Наций по положению женщин», чтобы продвигать приоритеты арабского региона на международном уровне.

Генеральный секретариат также стремится привлечь внимание к достижениям и почетному имиджу арабских женщин, что нашло отражение в запуске инициативы «Премия за выдающиеся достижения женщин», которая представляет собой награду, присуждаемую арабским женщинам, отличившимся в одной из областей, которые определяются ежегодно.

Все эти усилия, предпринятые Генеральным секретариатом Лиги арабских государств для поощрения прав женщин и расширения их возможностей, несомненно, прямо или косвенно относятся к правам, предоставленным исламской религией и всеми монотеистическими религиями.

Уважаемые господа, я хотела бы еще раз выразить благодарность всем организаторам этого форума, подчеркнуть ведущую роль религиозных и международных лидеров в укреплении диалога с целью достижения

взаимного уважения.

Мы сегодня должны донести эти мысли до международного сообщества, чтобы призвать их к миру и безопасности, потому что у нас должен быть справедливый мир, это коллективная ответственность, которая требует мобилизации различных сил со стороны политиков и религиозных лидеров.

Также я хотела бы подтвердить, что нет альтернативы межрелигиозному и межкультурному диалогу, это является эффективным оружием, чтобы противостоять насилию и экстремизму. Лига арабских государств стремится во всех формах поддержать этот диалог и в рамках демократических институтов поднять его ценность.

Еще раз хотелось бы выразить благодарность и признательность Республике Казахстан в лице Правительства и народа за гостеприимство и прекрасную организацию.

Мы надеемся, что этот форум будет способствовать реализации наших чаяний в духе любви и братства, все это обеспечит нам прогресс и процветание.

SPEECH OF THE ASSISTANT ARAB LEAGUE SECRETARY- GENERAL AND HEAD OF SOCIAL AFFAIRS SECTOR HAIFA ABU GHAZALEH

Excellencies, Ladies and Gentleman, Distinguished Guests,
Ladies and Gentleman,

Violence resulting from extremism can threaten security and stability of the Arab region and pose a threat to its vital interests. Perhaps eradicating the root causes of extremism from its sources could be the first step towards combating this phenomenon.

The League of Arab States and its Member States have often condemned violence and religious extremism in all its forms and manifestations, and stressed on the fact that violence and extremism cannot be justified, moreover, emphasizing that this phenomenon must be addressed within the framework of law, institutions and international human rights law and within the framework of respecting League of Arab States' obligations.

According to Arab charters adopted under the umbrella of the Joint Arab Action, the provisions of the Arab Charter on Human Rights particularly article (33) highlights that, family is the basic and natural component of society and protecting and strengthening its form is a priority, and prohibits clearly all forms of family violence.

From this perspective, promoting a culture of tolerance and dialogue within the family contributes to building a balanced childhood that rejects violence and extremism. Family is the primary social unit in all societies, where future generations should be nurtured to promote development efforts and evade differences that can cause social upheaval.

Distinguished guests,

The General Secretariat of the League of Arab States gives high priority to family issues and its status and the advancement of its conditions on various levels. This was evident in, 1994 Arab Statement on Family Rights, the Arab Social Action Strategy, the Arab Action Plan for the Elderly, the Arab Women Strategy, and the Second Arab Plan for Childhood and the Arab strategy for the family, adopted by the Algeria Summit in 2005 and updated in 2021, to address the challenges that the family is currently facing in the Arab region, and the guidelines on legal frameworks, policies and mechanisms on the protection of the Arab family 2011, paving the way to strategy adoption.

An action plan for the Platform for Action to Implement the Sustainable Development Goals 2030 for Women in the Arab Region, an action plan and a strategy for combating domestic violence and promoting family cohesion in 2020, and another guideline for family guidance in 2020. In light of our cooperation with the Doha International Family Institute, we are working on a study evaluating marital relations during the first five years in the Arab region. In view of the aforementioned, and in light of the conventions and treaties within the framework of the Arab League system, what we really need is a clear plan of action based on legislative, institutional and media bodies to act as a guiding platform to the Arab family:

1. The lack of dialogue within families, may lead to violence, and addressing this issue requires a clear educational approach.

2. A small-scale number of media production that promotes culture of tolerance and family dialogue, this requires the adoption of a media policy that encourages media productions addressed to family and children-oriented approach, but, unfortunately, is in decrease every day.

3. Every country should have a family hotline for complaints, since the psychological treatment of a number of problems that any family may experience does not attract the right attention, unfortunately, the exacerbation of these problems may lead to violence acts that does not conform with the tolerance of our religions and societies.

4. Empowering family in order to protect its members from being recruited in terrorist groups

by organizing consultative meetings on dialogue, peace, renunciation of violence and intolerance.

All of the above is a part of the problem which provides a fertile ground for radical religious groups to co-opt children and youth minds through social media thus, mislead them intellectually and involve them in violence acts that could destabilize society.

Unfortunately, we must agree that financial concerns, has dominated a wide range of families in our societies, this calls for the need to move forward on the legislative, institutional, educational, and through media, and on psychological level as well, so that matters do not escalate, hence, family becomes a weak unit and a missing link within the society fabric. For that reason, we stress on the importance of adopting an action plan for a family framework in order to become a cohesive and fortified community unit, that teaches social morals, and a base for all efforts, starting from the school and ending with the procedures taken by the decision-makers.

As for women issues, we all know that history is full of honorable and remarkable women role models, for example, Honorable Lady Khadija, the wife of the Prophet (PBUH), who is considered a role model as a pioneer business woman. In this regard, the League of Arab States has named the Arab Network for Economic Empowerment on Women in the Arab Region "Khadija", after Honorable Lady Khadija, the network works on promoting women's economic empowerment in the region, and ensure equal opportunities for women to reach leadership and decision-making positions. The League of Arab States is currently working on launching a joint regional initiative with the United Nations on increasing the employment of women in the green and blue economy sectors, in order to enhance women's response to the climate change crisis, primarily, achieving their economic resilience.

As a staunch believer, in the vital role of women in achieving sustainable development of society, the League of Arab States adopted many programs and initiatives supporting women's economic and political participation and protecting women from all forms of violence. The League of Arab States is currently working on a regional review of the "Cairo Declaration for Arab Women and the Strategic Plan for Women Empowerment in

the Arab Region- 2030 Development Agenda” for following up and monitoring the progress made by member states in various issues related to the promotion and enhancement of the social status of women at all levels in all fields. Furthermore, in the context of supporting women’s health right, the League of Arab States also, launched an Arab initiative that focuses on raising awareness on breast and cervical cancer.

Also, in that regards, the League of Arab States dedicates high priority to the issue of combating all forms of violence against women and girls, especially violence in armed conflicts. Moreover, it adopted the regional strategy for “Protecting Arab Women: Security and Peace” as a main nucleus for the protection of women during all stages of armed conflicts and for their participation in reconstruction in post-conflict periods, taking into account, that the most vulnerable groups to violence and discrimination are namely, refugee women and girls, accordingly, the League of Arab States prepared the “The Arab Strategy On Prevention And Response to Combat all Forms of Violence, in Asylum Context Especially Sexual Violence Against Women and Girls.” And also, established the Arab Network for Women Peace Mediators, a regional network that includes Arab diplomat women, with the aim of supporting

women’s participation in negotiation and peace building processes, thus, enhancing the work of network’s by setting a regional strategy for it.

Finally, I would like to point out that, the League of Arab States is always keen to unify Arab member states towards issues on the international level through the United Nations Commission on the Status of Women, where the it coordinates with Arab member states to come up with a common Arab position in the “Arab Declaration in the United Nations Commission on the Status of Women.” periodically, in order underline the priorities of the Arab region at the international level.

The League of Arab States is also keen to highlight the achievements and honorable image of Arab women, and this was reflected in the launch of the «Arab Women Distinction Award» initiative, an award granted annually to Arab women honoring their high-level achievements and celebrate their contributions in wide array of fields.

All of the above efforts, undertaken by the League of Arab States dedicated to promote women rights and empowerment are undoubtedly, directly or indirectly, among those rights deemed indispensable in the teachings of Islam and Divine Religions.

СОКА ГАККАЙ БУДДИСТЕР ҚОҒАМЫНЫҢ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТІ,
«СОКА ГАККАЙ ИНТЕРНЭШНЛ» ҰЙЫМЫНЫҢ АТҚАРУШЫ
ДИРЕКТОРЫ ХИРОЦУГУ ТЕРАСАКИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Бұл сөзімді конфессияаралық диалогқа арналған бірегей алаң қызметін атқаратын Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII съезінде менің «Сока Гаккай» -дың мүше әріптестерімнің атынан сөз сөйлеуге мүмкіндік бергені үшін Қазақстан Республикасына зор ризашылығымды білдіруден бастауға рұқсат етіңіз.

Сока Гаккай - буддистердің ұйымы, оның қызметі Махаяна буддизмінің негізгі ілімінде Лотос сутрасына негізделген. Өмірдің қадір-қасиеті мен құндылығы, жанашырлық, теңдік және үйлесімді өмір сүру сияқты принциптерге сүйене отырып, Сока Гаккай барлық адамдар үшін өзін-өзі тануға және әл-ауқатқа ұмтыла отырып, бүкіл әлемде бейбітшілікті, мәдени алмасуды және білім беруді алға жылжыту бастамаларына қатысады.

«Сока» жапон тілінен аударғанда «құндылықты құру», ал «Гаккай» -

«қауымдастық» дегенді білдіреді. Компанияның штаб-пәтері Жапонияның Токио қаласында орналасқан және құрамында 100-ден астам елде шамамен 12 миллион адамды құрайды.

Бұл ғаламдық желі Soka Gakkai International деп аталады, оны әдетте SGI деп атайды, ал оның президенті - Дайсаку Икеда. Жыл сайын Икеда төрағасы өзінің «Сокка Гаккай» атты бейбіт ұсынысын жариялап отырады, соңғысы 2022 жылдың қаңтарында жарияланды, онда ол пандемия туралы өз ойларын айтқан және бүгін мен сіздермен кейбір тұстарымен бөліскім келеді.

Жаһандық Covid-19 пандемиясының ресми түрде жарияланғаннан бері үш жыл өткенін айта келе, «Сокка Гаккай» Президенті адамдардың бұрын болжанбаған және жалғасып жатқан дағдарысқа негізінен теріс жауап беруі табиғи құбылыс екенін

айтты. Алайда, ол «дағдарысты шешу үшін қабылданған оң әрекеттерден үміт көздерін табу өте маңызды және біз осындай әрекеттерді қолдауға және кеңейтуге тырысамыз» дейді. Шынында да, пандемия адамзат танымайтын және түзете алмайтын көптеген мәселелерді ашты; сондықтан «алдағы жылдар мен онжылдықтарда адамдардың өмірін сақтап қалу үшін әлеуметтік матаны тоқудың» уақыты келгендей.

Оның пайымдауынша, пандемия екі үлкен теңсіздікті тудырады, олардың біріншісі оның әлемге әсері, ал екіншісі пандемиядан кейін елдер мен аймақтардың тең емес мүмкіндіктерінде. Осы айырмашылықтарды азайту немесе жою мәселесін шешу үшін ол Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы Антониу Гутерриштің 2020 жылдың шілдесінде оқыған дәрісін көрсетеді. Пандемия қаупіне назар аударудың орнына, Бас хатшы шынымен зардап шеккен адамдарға назар аударды.

Гутерриш мырза Covid ең маргиналданған және осал топтағы адамдарға, кедейлер мен қарттардан бастап мүгедектер мен бұрыннан аурулары бар адамдарға әсер ететінін атап өтті. Ол вирусты рентгеннің суретімен салыстырды, ол «біз құрған қоғамдардың нәзік қаңқасындағы жарықтарды» анықтап, жаңа дәуірге арналған жаңа әлеуметтік келісім-шарт жасауға шақырды.

Мүмкін, ең әлеуметтік осал топтағы адамдар балалар болуы мүмкін, және пандемия әсіресе соларға ауыр зиян келтірді, оларды білім алу мүмкіндіктерінен айырды, өйткені ата-аналар, қамқоршылар немесе отбасы мүшелері ауырып, жұмысынан немесе тіпті өмірімен қош айтысып жатты. Көптеген қарттар мен дәрменсіз адамдар негізгі қызметтерді ала алмай шеттеліп қалды немесе ұзақ уақыт бойына жалғыз, оқшауланған өмір сүруге мәжбүр болды. Мүмкіндігі шектеулі адамдар медициналық көмекке немесе Covid-пен күресу үшін қажетті ақпаратқа қол жеткізудегі қиындықтарға қарамастан, ұқсас шешімдерге тап болады. Бұл олардың өмірін одан әрі қиындата түсетіні анық. Жауап ретінде Икеда мырза табандылықпен мынаған шақырады: әрбір жеке адамға мұқият назар аудара отырып, халықтың барлық осал топтары

үшін жағдайды жақсарту өте маңызды. Біз әлемге байсалды көзқараспен қарап, өзара тиімділіктің классикалық идеясынан бас тартуымыз керек (немесе бірінші кезекте өз пайдамыз туралы ойлауды тоқтату керек).

Мұндай парадигманың ауысуының негізгі мақсаты қандай? Икеда мырза тағы да Бас хатшы Гутерришке сілтеме жасап, оның 2021 жылғы маусымда Дүниежүзілік босқындар күнінде сөйлеген сөзінен үзінді келтірді: «Біз бәріміз қажетті көмекті алған кезде бірге емделеміз». «Сокка Гаккай» президентінің пікірінше, Гутерриш мырзаның сөздерінде «Сокка Гаккай» идеалы болып табылатын өмір салтымен бірге рухтың ортақтығы - өзі үшін де, басқалар үшін де абырой мен бақытқа жетуге деген ұмтылыс жатыр.

Бұл дүниетаным мен өмір шындығына сезімталдықты сипаттау үшін Икеда Мырза тарихи Шакьямуни Будданың терең қастерлі шәкірті болған Вималакиртидің есімімен аталған Махаяна буддисттік іліміндегі Вималакирти Сутрасынан бір мысал келтірді. Вималакирти сюжеті бойынша, адамның жағдайына және жасына қарамастан, кез-келген адаммен тығыз қарым-қатынас орнатумен танымал болған адам, ауруға шалдығады.

Вималакирти жолдасының аурудың табиғаты және емделу мүмкіндігі туралы қойған сұрағына мынадай жұмбақтап жауап береді: «Барлық тіршілік иелері ауру болғандықтан, мен де ауырамын». Оның нені білдіретінін түсіндіру үшін ол өзінің бақытсыздығын ауру баланың ата-анасы бастан кешкен азаппен салыстырады; және керісінше, бала қалпына келгенде, ата-анамен де солай болады.

Вималакирти былай дейді, Бодхисаттваның өмірімен сүру, оның адамзатқа деген қамқорлығы балаға деген ата-аналық махаббат сияқты, адамзат зардап шеккен кезде зардап шеккен адам сияқты, және адамзат азаптан айыққан кезде сауығып кететінін айтқан. Белгілі болғандай, шын мәнінде Вималакирти нақты аурудан зардап шеккен жоқ. «Сока Гаккай» төрағасы былай деп түсіндіреді:

Вималакиртидің эмпатиясы - оның ортақ ауырсынусезімі, оны басқалар зардап шеккенде тыныштандыруға болмайды деген түсінігі -

ауру түрінде көрінді. Вималакирти үшін қиын жағдайға тап болған адамдармен бөліскен бұл ауырсыну оны қиындық немесе ауыртпалық ретінде қабылданған жоқ, бірақ оның шынайы «Мен» ретінде өмір сүруінің дәлелі болды. Ол біздің жеке қауіпсіздігіміз басқалардың алдында тұрған қиыншылықтардан бөлек жүзеге асырыла алмайтындығы туралы маңызды шындықты түсінді.

Бірде-бір шешім біз кездесетін мәселелердің шатастыратын массасын шеше алмайды. Сондықтан қазір әрқайсымыз қиындыққа тап болған адамдарға көмек қолын созып, бір-біріміздің қуанышымызды бөлісуіміз өте маңызды. Лотос Сутрасы осындай ұқсастықтарға толы, бұл адамға бір кездері

ауыр және шешілмейтін болып көрінген нәрсені жеңуге көмектескен кезде жеңілдік пен қуаныш сезімін бейнелейді. Төраға Икеда айтқандай, «Біз осындай сезімдерді — тірі болуды өте жақсы сезінетін қоғамды құруға тырысуымыз керек».

Бұл 2022 жылға арналған «Сока Гаккай» төрағасының бейбіт ұсынысының маңызды сәттерінің бірі ғана. «Сока Гаккай» адамзаттың рухани байытуына және барлық қоғамдардың әл-ауқатын арттыруға бірлесіп үлес қоса алуымыз үшін бізді алыстататын және бөлетін нәрсені жеңіп, діндер арасындағы ынтымақтастық байланысын нығайтуға тырысады.

Рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА БУДДИСТСКОГО ОБЩЕСТВА «СОКА ГАККАЙ», ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ДИРЕКТОРА «СОКА ГАККАЙ ИНТЕРНЕШНЛ» ХИРОЦУГУ ТЕРАСАКИ

Позвольте мне начать свое выступление с выражения глубокой признательности Республике Казахстан за предоставленную возможность выступить от имени моих коллег - членов «Сока Гаккай» на VII Съезде лидеров мировых и традиционных религий, который служит уникальным форумом для межконфессионального диалога.

«Сока Гаккай» - это организация буддистов-мирян, деятельность которой прочно базируется на Лотосовой сутре - основополагающем учении буддизма Махаяны. Опираясь на такие принципы, как достоинство и ценность жизни, сострадание, равенство и гармоничное сосуществование, «Сока Гаккай» стремится к самореализации и благополучию для всех людей и участвует

в инициативах по продвижению мира, культурного обмена и образования во всем мире.

«Сока» в переводе с японского означает «создание ценности», а «Гаккай» - «ассоциация». Штаб-квартира компании находится в Токио (Япония) и в ее рядах состоит около 12 миллионов человек в более чем 100 странах.

Эта глобальная сеть называется «Soka Gakkai International», обычно называемая SGI, а ее президентом является Дайсаку Икеда. Каждый год председатель Икеда публикует свое Мирное предложение «Сокка Гаккай», последнее из которых было опубликовано в январе 2022 года, в котором он излагает свои мысли по поводу пандемии, и некоторыми из

которых я хотел бы поделиться с вами сегодня.

Отметив, что прошло три года с тех пор, как была официально объявлена глобальная пандемия Covid-19, президент «Сокка Гаккаи» сказал, что вполне естественно, что люди реагируют на этот немыслимый ранее и продолжающийся кризис в основном негативным образом. Однако он утверждает, что «крайне важно, чтобы мы находили источники надежды в позитивных действиях, предпринимаемых для разрешения кризиса, и что мы стремимся поддерживать и расширять» такие действия.

Действительно, пандемия выявила множество проблем, которые человечество не смогло распознать и исправить; поэтому пришло время «переплести социальную ткань так, чтобы она могла поддерживать жизнь людей в предстоящие годы и десятилетия».

Он считает, что пандемия создает два серьезных неравенства, первое из которых заключается в ее воздействии на мир, а второе - в неравных возможностях стран и регионов по восстановлению после пандемии. В качестве решения проблемы сокращения или стирания этих различий он указывает на лекцию, прочитанную Генеральным секретарем Организации Объединенных Наций Антониу Гутерришем в июле 2020 года. Вместо того, чтобы сосредоточиться на опасностях пандемии, Генеральный секретарь сосредоточился на людях, которые действительно пострадали.

Г-н Гутерриш отметил, что Covid поражает наиболее маргинализированных и уязвимых людей, от обедневших и пожилых до инвалидов и людей с ранее существовавшими заболеваниями. Он сравнил вирус с рентгеновским снимком, который выявил «трещины в хрупком скелете обществ, которые мы построили», и призвал к разработке нового общественного договора для новой эры.

Возможно, наиболее социально уязвимыми являются дети. Пандемия нанесла им особенно тяжелый урон, лишив их возможностей получения образования, так как родители, опекуны или члены семьи заболели и потеряли работу или даже жизнь.

Многие пожилые и немощные также остались в стороне, не имея возможности

получать основные услуги или были вынуждены вести одинокую, изолированную жизнь в течение длительного времени. Люди с ограниченными возможностями сталкиваются с аналогичными решениями, будь то трудности с доступом к медицинской помощи или необходимой информации, чтобы справиться с Covid. Это еще больше усложняет их жизнь.

В ответ г-н Икеда настоятельно призывает к следующему: «Крайне важно улучшить условия для всех этих уязвимых групп населения, уделяя пристальное внимание каждому отдельному человеку. Пришло время, когда мы должны трезво взглянуть на мир и отказаться от классической идеи взаимной выгоды (или перестать думать в первую очередь о собственной выгоде)».

Какова основная цель такой смены парадигмы? Г-н Икеда снова ссылается на Генерального секретаря Гутерриша, цитируя отрывок из его речи, произнесенной во Всемирный день беженцев в июне 2021 года: «Мы исцеляемся вместе, когда все получаем необходимую нам помощь».

По мнению президента «Сокка Гаккаи», в словах г-на Гутерриша заключена «общность духа с образом жизни, который является идеалом «Сокка Гаккаи» - стремление к достижению достоинства и счастья как для себя, так и для других».

Чтобы описать это мировоззрение и чуткость к реалиям жизни, г-н Икеда приводит притчу из Сутры Вималакирти, буддийского учения Махаяны, названного в честь Вималакирти, который был глубоко почитаемым учеником исторического Будды Шакьямуни. По сюжету Вималакирти, который славился тем, что устанавливал близкие отношения со всеми, кого встречал, независимо от положения человека и его возраста, заболевает.

На вопрос товарища о природе болезни и возможном излечении Вималакирти дает такой загадочный ответ: «Поскольку все живые существа больны, следовательно, я болен». Чтобы объяснить, что он имеет в виду, он сравнивает свое несчастье с муками, которые испытывает родитель из-за больного ребенка; и наоборот, когда ребенок выздоравливает, то же самое происходит и с родителем.

Ведя жизнь бодхисаттвы, Вималакирти

заявляет, что его забота о человечестве так же глубока, как родительская любовь к ребенку, пораженному, когда человечество поражено, и исцеленному, когда человечество излечено от страданий. Как оказалось, Вималакирти на самом деле не страдал от настоящей болезни.

Председатель «Сокка Гаккаи» объясняет: «Эмпатия Вималакирти – его чувство разделяемой боли, которую нельзя было унять, пока другие страдали, – проявилась в форме болезни. Для Вималакирти эта боль, разделяемая теми, кто находится в бедственном положении, не воспринималась им как тяжесть или бремя, а была свидетельством того, что он продолжал жить как свое подлинное «я». Он понимал жизненно важную истину о том, что наша личная безопасность не может быть реализована в отрыве от лишений, с которыми сталкиваются другие».

Никакое единое решение не может распутать запутанную массу проблем, с которыми мы сталкиваемся. Вот почему сейчас

как никогда важно, чтобы каждый из нас протянул руку помощи тем, кто находится в беде, и поделился радостью друг друга от того, что мы преодолели свои испытания. Сутра Лотоса полна таких аналогий, иллюстрирующих чувство облегчения и радости, когда человеку помогают преодолеть то, что когда-то казалось мучительным и неразрешимым. Как заключает председатель Икеда: «Мы должны стремиться построить общество, в котором такие чувства – осязаемое ощущение того, что быть живым действительно хорошо, – разделяются всеми».

Это лишь некоторые из основных моментов Мирного предложения Председателя «Сокка Гаккаи» на 2022 год.

«Сока Гаккаи» стремится укрепить узы солидарности между религиями, преодолеть то, что отдаляет и разделяет нас, чтобы мы могли вместе внести свой вклад в духовное обогащение человечества и повышения благоденствия всех обществ.

Спасибо!

SPEECH OF THE VICE PRESIDENT OF THE SOKA GAKKAI BUDDHIST SOCIETY, EXECUTIVE DIRECTOR OF THE SOKA GAKKAI INTERNATIONAL HIROTSUGU TERASAKI

Allow me to open my remarks by expressing my deep gratitude to the Republic of Kazakhstan for the opportunity to address, on behalf of my fellow members of the Soka Gakkai, the Seventh Congress of Leaders of World and Traditional Religions, which serves as an invaluable forum for interfaith dialogue.

The Soka Gakkai is a lay Buddhist organization whose activities are rooted firmly to the Lotus Sutra, a foundational teaching of Mahayana Buddhism. Underpinned by such principles as the dignity and worth of life, compassion, equality and harmonious coexistence, the Soka Gakkai is committed to bringing about the self-realization and wellbeing for all people and engages in initiatives to advance peace, cultural exchange and education worldwide.

“Soka” in Japanese means “value creation” and “Gakkai” means “association.” We are headquartered in Tokyo, Japan, with a global membership of some 12 million members in more than 100 countries.

This global network is called Soka Gakkai

International, commonly referred to as the SGI, and its president is Daisaku Ikeda. Each year, President Ikeda releases his SGI Peace Proposal, with the latest issued in January 2022 in which he states his thoughts on the pandemic, some of which I would like to share with you today.

Noting that three years have passed since the global Covid-19 pandemic was formally declared, the SGI president said that it was only natural for people to respond to this previously unimaginable and ongoing crisis in a largely negative manner. However, he asserts that “it is crucial that we find sources of hope in the positive actions being taken to resolve the crisis, and that we strive to support and expand” such actions. Indeed, the pandemic exposed a myriad of issues that humanity had failed to discern and remedy; the time had therefore come to “reweave the social fabric so that it can support people’s lives in the years and decades to come.”

He sees the pandemic as creating two major disparities, the first being its impact on the world and the second being the difference between

countries and regions in recovering from the disease. As a solution to narrowing or erasing these disparities, he points to a lecture given by United Nations Secretary-General António Guterres in July 2020. Rather than keying on the pandemic's hazards, the secretary-general keyed on the people who are actually effected.

Covid, Mr. Guterres noted, preys on the most marginalized and vulnerable, from the impoverished and elderly to the disabled and people with pre-existing conditions. He likened the virus to an x-ray, which revealed “fractures in the fragile skeleton of the societies we have built,” and called for the developing of a new social contract for a new era.

Perhaps the most socially vulnerable are children, and the pandemic has exacted a particularly stiff toll, robbing them of educational opportunities as a result of parents, guardians or family members falling ill and losing their jobs or even their lives. Many elderly and infirm have also been left on the wayside, unable to receive basic services or are forced to lead lonely, isolated lives for long periods. People with disabilities face similar deprivations, be it difficulties in accessing medical assistance or essential information to cope with covid, their lives made even more challenging. In response, Mr. Ikeda urges:

It is crucial to improve conditions for all these vulnerable populations with an attentive focus on each individual. The time has come, as we squarely face these realities, to break free from the classical idea of mutual advantage [or to think of one's own benefit first].

What would be the principal perspective defining such a paradigm shift? He refers to Secretary-General Guterres once again, citing this passage from his speech made on World Refugee Day on June 2021: “We heal together when we all get the care we need.” As the SGI president sees it, Mr. Guterres' words represent “a commonality of spirit with the way of life that is the ideal of the SGI—a commitment to realizing dignity and happiness for both oneself and others.”

In way of describing this worldview and sensitivity to life, Mr. Ikeda introduces a parable from the Vimalakirti Sutra, a Mahayana Buddhist teaching named after Vimalakirti who was a deeply admired disciple of the historical Buddha Shakyamuni. In the story, Vimalakirti—who was

reputed for establishing a heartfelt connection with everyone he met, regardless of a person's station and stage in life—falls ill.

Asked by a fellow disciple about the pathology of and possible cure for his illness, Vimalakirti responds with this cryptic reply: “Because all living beings are sick, therefore I am sick.” To explain what he means, he likens his affliction to the anguish experienced by a parent over an ailing child; conversely, when the child is cured, then so too is the parent.

In leading the life of a bodhisattva, Vimalakirti declares that his caring for humanity is as profound as parental love for a child, stricken when humanity is stricken and cured when humanity is cured of suffering. As it happens, Vimalakirti was not really ailing from an actual illness. Instead, the SGI president explains:

His empathy—his feelings of shared pain that could not be extinguished so long as others suffered without relief—manifested in the form of illness. For Vimalakirti, this sharing of pain with those in distress was not something experienced as a weight or burden, but was evidence that he was continuing to live as his authentic self. He was attuned to the vital truth that our individual security cannot be realized in isolation from the conditions of privations faced by others.

No single solution can eradicate the convoluted mass of issues we confront. That is why it is now more crucial than ever for each of us to reach out to those in distress and partake in one another's joy in having prevailed over our respective ordeals. The Lotus Sutra is filled with such analogies illustrating the sense of relief and joy when a person is helped to overcome what had seemed at one time to be a harrowing and intractable plight. As President Ikeda concludes, “We must aim to construct a society in which such feelings—the palpable sense that it is, indeed, good to be alive—are shared by all.”

These are but a few of the highlights from the SGI president's 2022 peace proposal. The Soka Gakkai aims to forge bonds of solidarity among religions by transcending that which distance and divide us, so that we may, together, contribute to the spiritual enrichment of humanity and to the betterment of all societies.

Thank you!

ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚ ПЕН БЕЙБІТШІЛІК ЖӨНІНДЕГІ ЖАҒАНДЫҚ КЕҢЕСТІҢ ТӨРАҒАСЫ АХМЕД БЕН МҰХАММЕД ӘЛ-ЖАРУАНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Қайырымды, рахымды Аллаһтың атымен бастаймын!

Мәртебелі Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевқа және осы Съездің барлық ұйымдастырушыларына алғыс пен құрмет білдіргім келеді. Бұл форум бүкіл әлемде бейбітшілікті нығайту ісіндегі Қазақстан Республикасының маңызды рөлін және өркениетаралық диалогты растау белгісі ретінде шақырылады. Қазақстан Республикасы жиырма жыл бойы жыл сайын әлемдегі маңызды діни кездесулердің бірі болып табылатын діни көшбасшылар съезін өткізеді және біздің қоғамдастықтарымыздың проблемаларын шешуде діни қайраткерлердің рөлін күшейтуге бағытталған жұмысты

жалғастыруға ұмтылысын растайды.

Осыған байланысты толеранттылық пен бейбітшілік үшін жағандық кеңес Қазақстан Республикасының толеранттылық құндылықтары мен бейбіт қатар өмір сүру мәдениетін тарату ісіндегі рөлін, сондай-ақ оның өркениетаралық диалогты байыту және адамзаттың рухани және қоғамдық дамуындағы дін қайраткерлерінің рөлін нығайту жөніндегі күш-жігерін бағалайды. Шындығында, біздің қоғамдарымыздың дамуындағы діни көшбасшыларға жүктелген рөл олардың жеке адамдардың мінез-құлқына көбірек әсер етуге мүмкіндік беретін ерекше сипаты мен қасиеттеріне ие.

Біздің қоғамдарымыздың дамуы Саясаткерлердің, экономистердің және діни қайраткерлердің көзқарастарын дамытудың, жаңғыртудың және дамытудың маңызды құралы болып саналатын әр түрлі саладағы басқа да ғалым-мамандардың көзқарастарын жаңғырту және дамыту арқылы жүзеге асырылатындықтан, олардың біздің қоғамдарымыздың проблемаларын және біздің өмірімізде күн сайын болып жатқан өзгерістермен күресу жолдарын талдауы ең қауіпті болып табылады. даму мақсаттарына жету кезінде маңызды.

Тағы бір маңызды мәселе, менің ойымша, пандемия өзара халықаралық тірек ойын-сауықтың бір түрі, сонымен қатар қажеттілік және өмір қажеттіліктерінің бірі болудан бас тартқанын растады.

Пандемияның таралуын басқаруға байланысты шекаралардың жабылуы халықтар үшін экономикалық дағдарыстарға әкелді. Сондықтан кейбір экономистер қандай нәтиже болмасын, шекараны қайта ашу қажеттілігі туралы мәселеге жүгінді. Өйткені олардың жабылуы пандемияның өзінен гөрі апатты экономикалық және әлеуметтік салдарға әкеледі.

Бұл мемлекеттер арасындағы шекаралардың ашылуы мен қоғамдардың интеграциясы біздің өміріміздің негізгі талаптарының біріне айналғанын растайды. Алайда, біз оның экономикалық түсінігінде және оның күн сайын күшейетінін түсінетін өзара халықаралық тірек мәдени интеграцияға және халықтар арасында және бір-бірімен елемеуге немесе жоққа шығаруға болмайтын әлеуметтік салдарға әкеледі.

Мұнда біз діннің басқа мәдениеттерге қатысты ұстанымының маңыздылығын көреміз. Жақында біз шетелдік қоғамдарда көтерілген көптеген мәдени және діни мәселелердің куәсі болдық, оларды жергілікті қоғамдарымызда діни тұрғыдан зерттеп, талдай бастадық. Бұл маңызды мәселелер, менің ойымша, діни көшбасшылардың олармен өзара әрекеттесудегі ұстанымы өркениетаралық диалогты біз қалаған түрде басқару қабілетіміздің дәрежесін көрсетеді. Бұл келіспеушіліктер туындаған мәселелер барлық діндердегі экстремистік топтардың

шиеленісті, келіспеушілікті, кемсітушілікті және сектанттықты себуді көздейтін негіз жасайды.

Діни дискурс адамның рухын дамытуға, оның мінез-құлқын көтеруге және адамдарды біріктіретін ортақ нәрсені құруға бағытталғаннан гөрі, бұл экстремистік топтар оны діндерді қорғауға жалған шақырулармен жақтастарды жұмылдыруды мақсат етіп, айырмашылықтар мен ұқсастық нүктелерін ашатын құрал ретінде қолдана бастады.

Діни дискурс қоғамдық қатынастарды нығайтуға, жастардың өз отбасыларына, қоғамдарына және Отанына деген адалдығын нығайтуға бағытталған емес, кейбір дін атынан сөйлеушілер оларды құдайсыздық сылтауымен айналасындағы адамдардан эмоционалды түрде кетуге, бөлінуге және оқшаулануға итермеледі. Бұл біздің қоғамдар тарихта және осы уақытқа дейін бастан өткерген ең қауіпті апат. Бұл соңғы кездері біз куә болған көптеген қақтығыстардың басты себептерінің бірі болды деп айту артық айтқандық емес.

Сондықтан мен идеологиялық экстремизмнің апатын кімге әсер ететінін жойып жіберетін қорқынышты ауру ретінде сипаттаймын.

Біздің қоғамға қауіп төндіретін экстремистік террористік топтар адам ағзасына әсер ететін және дене жасушаларына оны жойғанға дейін дененің өзіне әсер етуге мүмкіндік беретін онкологиялық ауруларға ұқсас. Бұл террористік топтар жастарға жетіп, оларды өз қоғамдарына шабуыл жасауға мәжбүр еткен кезде жасайды. Өкінішке орай, сол онкологиялық аурулардан зардап шегетін дене жасушасын емдеу қиын. Сонымен қатар, бұл ауруларды емдеу ағзаның иммунитетін қалпына келтіру болып табылады және дене ауруға қарсы тұра алатын және оны аяқтай алатын сау жасушаларды қайта шығара бастайды. Егер сіз қоғамдардың иммунитетін және олардың экстремизмнің қасіретімен күресу қабілетін өлшегіңіз келсе, олардың азаматтары арасындағы толеранттылық құндылықтарының таралу дәрежесін өлшеуіңіз керек. Егер сіз кез-келген қоғамда осы иммунитетті нығайтып, көтергіңіз келсе, төзімділік құндылықтарын тарату үшін көп күш салуыңыз керек. Қоғамның жаңа

жасушалары-оның балалары мен жастары. Сіз оларды толеранттылық құндылықтарымен қаншалықты тамақтандырсаңыз, сіз олардың қоғамдарының әл-ауқатын, олардың біртұтастығын және экстремизмнің кез келген түріне қарсы тұру қабілетін қамтамасыз етесіз.

Бұл экстремизм апатымен күреске қатысты толеранттылық пен бейбітшілік үшін жаһандық кеңестегі біздің көзқарасымыз бен МИССИЯМЫЗ. Біз кеңесте елдердің, халықаралық ұйымдардың және азаматтық қоғам институттарының түрлі серіктестерімен ынтымақтастық арқылы толеранттылық құндылықтарын таратуға тырысамыз. Біз діни, оқу және ғылыми мекемелерге ерекше назар аударамыз. Біз балаларымызды оның құндылықтары мен принциптері рухында тәрбиелеу мақсатында мектептердегі оқу бағдарламаларында толеранттылықты көрсетуге тырысамыз. Мұны біз «Бейбітшілікті тарату бағдарламасы» деп атадық.

Кеңес сонымен қатар зерттеушілерді қоғамдардағы толеранттылық құндылықтарының әлсіреуіне әкелетін мәселелерді зерттеуге бағыттау үшін толеранттылық пен бейбітшілік бойынша магистрлік бағдарламаны әзірледі және ғылыми тәсілдерге сәйкес толеранттылықты таратуға бағытталған күш-жігерді нығайтуға көмектесетін ұсыныстар жасады.

Толеранттылықтың діни аспектісі діннің адамдардың жан дүниесіне әсер етуіне байланысты осы Тұжырымдаманың маңызды аспектісі деп санаймын. Сондықтан бұл біздің қоғамдарымызда толеранттылық құндылықтарын таратудың ең қысқа

жолын білдіреді. Демек, біз балаларымызға білім береміз деп үміттенетін оқу бағдарламаларында балаларымызды діндерде берік болатын толеранттылық құндылықтары рухында тәрбиелеу үшін толеранттылықтың діни аспектісі болуы керек. Бұл бағдарлама толеранттылық құндылықтарын пайдалы мақсаттар болып табылатын әлемнің мақсаттарымен байланыстыруға бағытталатын болады, өйткені біз балаларымызды осы құндылықтарға біздің қоғамдарымызда бейбітшіліктің жалғасуын қамтамасыз ету мақсатында тәрбиелейміз. Алайда, бұл бағдарлама толеранттылықты сақтау қажеттілігі, ең алдымен, жаза алатын орындаушының діни міндеті екенін түсінуге негізделуі керек.

Осыған сүйене отырып, Съезд біздің қоғамдарымыздың маңызды қажеттіліктерінің бірі – адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы діни көшбасшылардың рөлін қозғайтынын бағалаймыз. Бұл рөл біздің жастарымыздың қоғам проблемалары туралы көзқарасын және олармен өзара әрекеттесу жолдарын анықтайды, оларды бағыттайды, олардың жанын көтеру және басқаларды құрметтеу, айырмашылықты қабылдау және бірге өмір сүруге бағытталған толеранттылық тұрғысынан олардың қоғамдарын дамыту жолдарын көрсетеді.

Алла бізді және сіздерді біздің қоғамдарымызға және бүкіл әлемге жақсылық әкелетін нәрселерде қолдасын! Сізге тыныштық, Алланың рақымы және оның өркендеуі болсын!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ГЛОБАЛЬНОГО СОВЕТА ЗА ТОЛЕРАНТНОСТЬ И МИР АХМЕД БЕН МУХАММЕД АЛЬ-ЖАРУАНА

В начале хотелось бы выразить благодарность и уважение всем организаторам данного Съезда, который созывается в знак подтверждения важной роли Республики Казахстан в деле укрепления мира во всем мире и межкультурного диалога.

Республика Казахстан на протяжении двух десятилетий на системной основе проводит Съезд религиозных лидеров, который является одной из важных религиозных встреч в мире и подтверждает стремление к продолжению работы, направленной на усиление роли религиозных деятелей в решении проблем наших сообществ.

В этой связи Глобальный совет за толерантность и мир ценит роль, которую выполняет Республика Казахстан в деле распространения ценностей толерантности и

культуры мирного сосуществования, а также прилагаемые ею усилия по обогащению межкультурного диалога и укреплению роли религиозных деятелей в духовном и общественном развитии человечества.

В действительности, роль, возложенная на религиозных лидеров в развитии наших обществ, имеет особый характер и черты, которые позволяют им больше воздействовать на поведение людей.

Поскольку развитие наших обществ претворяется посредством модернизации и развития видений политиков, экономистов и других ученых-специалистов в различных областях, которые считаются важными инструментами развития, модернизации, развитие взглядов религиозных деятелей и их анализ проблем наших обществ и путей обращения с происходящими изменениями,

которые каждый день возникают в нашей жизни, являются самыми опасными и важными при достижении целей развития.

Другой момент, который, как я полагаю, является весьма важным, это то, что пандемия подтвердила, что взаимная международная опора перестала быть выбором и одним из видов развлечения, а необходимостью и одной из потребностей жизни. Закрытие границ по причине управления распространением пандемии привело к непосильным для народов экономическим кризисам. Поэтому некоторые экономисты обратились к вопросу о необходимости вновь открыть границы, каковы были бы результаты. Потому что их закрытие приведет к катастрофическим экономическим и общественным последствиям, большим, чем сама пандемия.

Это подтверждает, что открытие границ между государствами и интеграция обществ стали одним из основных требований нашей жизни.

Однако взаимная международная опора, которую мы переживаем в ее экономическом понимании и осознаем, что она будет усиливаться с каждым днем, влечет за собой культурную интеграцию и общественные последствия, которые нельзя игнорировать либо отрицать, между народами и друг с другом.

Здесь мы видим важность позиции религии относительно других культур. В последнее время мы были свидетелями многих культурных и религиозных проблем, которые поднимались в иностранных обществах, начали изучать и анализировать их с религиозной точки зрения в наших местных обществах. Это - важные проблемы, как я представляю, где позиция религиозных лидеров во взаимодействии с ними будет отражать степень нашей способности управлять межкультурным диалогом в желаемом нами виде.

Данные проблемы, вызывающие разногласия, создают почву для подпитки экстремистских группировок во всех религиях, которые преследуют цель - посеять смуту, разлад, дискриминацию и сектантство.

Вместо того, чтобы религиозный дискурс был направлен на развитие духа человека,

возвышение его поведения и созидание на том общем, что объединяет людей, эти экстремистские группировки стали использовать его в качестве инструмента, который обнаруживает черты различия и точки несходства, преследуя цель мобилизовать сторонников под ложными призывами к защите религий.

Вместо того, чтобы религиозный дискурс был нацелен на укрепление общественных отношений, упрочение приверженности молодежи своим семьям, обществам и родине, некоторые выступающие от имени религии подстрекают их к эмоциональному покиданию, отделению и изоляции от окружающих их людей под предлогом их безбожности. Это самое опасное бедствие, с которым сталкивались наши общества на протяжении истории и до настоящего времени. Не будет преувеличением сказать, что оно было одной из главных причин многих конфликтов, свидетелями которых мы стали в последнее время.

Поэтому я характеризую бедствие идеологического экстремизма как ужасную болезнь, которая уничтожает того, кого она поражает.

Экстремистские террористические группировки, которые угрожают нашим обществам, сходны с онкологическими болезнями, которые поражают организм человека и позволяют клеткам организма поражать сам организм, пока не уничтожат его. Это то, что совершают данные террористические группировки, когда доходят до молодежи и заставляют их нападать на свои общества. К сожалению, клетку организма, которая поражается теми онкологическими заболеваниями, сложно вылечить. Вместе с тем, излечение от данных болезней является восстановлением иммунитета организма, и организм начинает вновь производить здоровые клетки, которые способны противостоять болезни и покончить с ней.

Если вы хотите измерить иммунитет обществ и их способность к борьбе с бедой экстремизма, вы должны измерить степень распространения ценностей толерантности между их гражданами. А если вы желаете укрепить и поднять этот иммунитет в любом

обществе, вам следует приложить большие усилия ради распространения ценностей толерантности. Новые клетки общества – это его дети и молодежь. Насколько вы подпитываете их ценностями толерантности, настолько вы обеспечите благополучие их обществ, их сплоченность и способность противостоять любым формам экстремизма.

Это – наше видение и наша миссия в Глобальном совете за толерантность и мир касательно борьбы с бедствием экстремизма. Мы в Совете стремимся распространять ценности толерантности через сотрудничество с различными партнерами из числа стран, международных организаций и институтов гражданского общества.

Мы уделяем особое внимание религиозным, учебным и исследовательским учреждениям. Мы стремимся, чтобы толерантность была представлена в учебных программах в школах, с целью воспитания наших детей в духе ее ценностей и принципов. Это то, что мы назвали «Программа засева мира». Совет также разработал магистерскую программу по толерантности и миру с тем, чтобы направить исследователей к изучению проблем, которые ведут к ослаблению ценностей толерантности в обществах, и выдвинул рекомендации, которые помогут нам укрепить усилия, направленные на распространение толерантности в соответствии с научными подходами.

Я полагаю, что религиозный аспект толерантности является важнейшим аспектом данного понятия в силу воздействия религии на души людей. Поэтому он представляет собой

самый короткий путь к распространению ценностей толерантности в наших обществах. Отсюда учебные программы, которым мы надеемся обучать наших детей, должны содержать религиозный аспект толерантности для воспитания наших детей в духе ценностей толерантности, которые упрочены в религиях. Данная программа будет направлена на соединение ценностей толерантности с целями мира, которые являются полезными целями, поскольку мы воспитываем наших детей этим ценностям с целью обеспечения продолжения мира в наших обществах. Однако эта программа должна быть основана также на осознании того, что необходимость соблюдать толерантность является в первую очередь религиозной обязанностью, выполняющий которую получает воздаяние.

Исходя из этого, я ценю то, что Съезд затрагивает одну из важнейших потребностей наших обществ – роль религиозных лидеров в духовном и общественном развитии человечества.

Данная роль определит видение нашей молодежи проблем общества и пути взаимодействия с ними, направит их, покажет им пути возвышения их душ и развития их обществ в свете уважения другого, принятия различия и толерантности, направленной на совместное сосуществование.

Да поддержит Аллах нас и вас в том, что несет добро нашим обществам и всему миру. Мир вам, милость Аллаха и его благоденствие

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE GLOBAL COUNCIL FOR TOLERANCE AND PEACE AHMED MOHAMED RASHID ALJARWAN

First of all, I would like to express my gratitude and respect to all the organizers of this Congress, which is being convened to confirm the important role of the Republic of Kazakhstan in strengthening world peace and inter-civilizational dialogue. The Republic of Kazakhstan has been holding an annual Congress of Religious Leaders for two decades, which is one of the most important religious meetings in the world and confirms the desire to continue the work aimed at strengthening the role of religious figures in solving the problems of our communities.

In this regard, the Global Council for Tolerance and Peace appreciates the role played by the Republic of Kazakhstan in spreading the values of tolerance and the culture of peaceful coexistence, as well as its efforts to enrich the inter-civilizational dialogue and strengthen the role of religious

figures in the spiritual and social development of mankind.

In fact, the role assigned to religious leaders in the development of our societies has a special character and features that allow them to influence people's behavior more.

Since the development of our societies is realized through the modernization and development of the visions of politicians, economists and other scientists in various fields, which are considered important tools for development, modernization and development of the views of religious figures and their analysis of the problems of our societies and ways of dealing with the changes that occur every day in our lives, are the most dangerous and important when achieving development goals.

Another point, which I think is very important, is that the pandemic has confirmed that mutual international support has ceased to be a choice

and one of the types of entertainment, but a necessity and one of the needs of life. The closure of borders due to the management of the spread of the pandemic has led to economic crises that are unbearable for the peoples. Therefore, some economists have turned to the question of the need to reopen the borders, whatever the results. Because their closure will lead to catastrophic economic and social consequences greater than the pandemic itself.

This confirms that the opening of borders between States and the integration of societies have become one of the main requirements of our life.

However, mutual international support, which we are experiencing in its economic sense and realize that it will increase every day, entails cultural integration and social consequences that cannot be ignored or denied, between peoples and with each other.

Here we see the importance of the position of religion relative to other cultures. Recently, we have witnessed many cultural and religious problems that have been raised in foreign societies, and we have begun to study and analyze them from a religious point of view in our local societies. These are important problems, as I imagine, where the position of religious leaders in interaction with them will reflect the degree of our ability to manage the inter-civilizational dialogue in the way we want.

These divisive issues create the ground for fueling extremist groups in all religions that seek to sow confusion, discord, discrimination and sectarianism.

Instead of religious discourse being aimed at developing the human spirit, elevating his behavior and building on the common ground that unites people, these extremist groups began to use it as a tool that reveals differences and points of dissimilarity, aiming to mobilize supporters under false calls for the protection of religions.

Instead of religious discourse aimed at strengthening social relations, strengthening the commitment of young people to their families, societies and homeland, some speakers on behalf of religion incited them to emotional abandonment, separation and isolation from the people around them under the pretext of their godlessness. This is the most dangerous disaster that our societies have faced throughout history and up to the

present. It would not be an exaggeration to say that it was one of the main causes of many conflicts that we have witnessed recently.

Therefore, I characterize the scourge of ideological extremism as a terrible disease that destroys the one it strikes.

Extremist terrorist groups that threaten our societies are similar to oncological diseases that affect the human body and allow the cells of the body to infect the body itself until they destroy it. This is what these terrorist groups do when they reach young people and force them to attack their societies. Unfortunately, the cell of the body that is affected by those oncological diseases is difficult to cure. At the same time, the cure of these diseases is the restoration of the body's immunity, and the body begins to produce healthy cells again that are able to resist the disease and end it. If you want to measure the immunity of societies and their ability to combat the scourge of extremism, you must measure the extent to which the values of tolerance are spread among their citizens. And if you want to strengthen and raise this immunity in any society, you should make great efforts to spread the values of tolerance. The new cells of society are its children and youth. To the extent that you feed them with the values of tolerance, you will ensure the well-being of their societies, their cohesion and their ability to resist any forms of extremism.

This is our vision and our mission in the Global Council for Tolerance and Peace regarding the fight against the scourge of extremism. We at the Council strive to spread the values of tolerance through cooperation with various partners from among countries, international organizations and civil society institutions. We pay special attention to religious, educational and research institutions. We strive for tolerance to be represented in the curricula in schools, with the aim of educating our children in the spirit of its values and principles. This is what we have called the «World Seeding Program». The Council has also developed a Master's program on tolerance and peace in order to direct researchers to study the problems that lead to the weakening of the values of tolerance in societies, and put forward recommendations that will help us strengthen efforts aimed at spreading tolerance in accordance with scientific approaches.

I believe that the religious aspect of tolerance is the most important aspect of this concept due to the impact of religion on people's souls. Therefore, it represents the shortest way to spread the values of tolerance in our societies. Hence, the curricula that we hope to teach our children should contain a religious aspect of tolerance in order to educate our children in the spirit of the values of tolerance that are reinforced in religions. This program will be aimed at combining the values of tolerance with the goals of peace, which are useful goals, since we educate our children to these values in order to ensure the continuation of peace in our societies. However, this program should also be based on the realization that the need to observe tolerance is primarily a religious duty, the one

who performs it receives retribution.

Based on this, I appreciate that the Congress addresses one of the most important needs of our societies – the role of religious leaders in the spiritual and social development of mankind. This role will determine the vision of our youth of the problems of society and the ways to interact with them, guide them, show them ways to elevate their souls and develop their societies in the light of respect for the other, acceptance of differences and tolerance aimed at co-existence.

May Allah support us and you in what brings good to our societies and the whole world. Peace be upon you, the mercy of Allah and his prosperity.

МҰСЫЛМАН АҚСАҚАЛДАРЫ КЕҢЕСІНІҢ БАС ХАТШЫСЫ МУХАММЕД АБДЕЛЬ САЛАМНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Аса қамқор, ерекше мейірімді Алланың атымен бастаймын!
Алланың рақымы мен игілігі сіздермен бірге болсын!
Аса мәртебелілер! Қасиеттілер!

Мен бүгін сіздердің алдарыңызда Мұсылман ақсақалдар кеңесінің – даналықты, болмыстың құндылығының қайнар көзі деп санайтын халықаралық ұйымның атынан сөйлеу құрметіне ие болдым.

Дүниедегі даналық – рухани мағына мен адам тыныштығының шамшырағы болып табылатын бұл конференцияда әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының рухани және әлеуметтік дамудағы рөліне қатысты өте маңызды тақырып бойынша ұжымдық ой-пікір мен диалог үшін өткізілуде.

Тақырыпты тамаша таңдағаны үшін Әлемдік және дәстүрлі діндер

лидерлерінің Хатшылығына, сондай-ақ Қазақстан мемлекетіне жомарт қабылдау, қонақжайлылық пен жоғары деңгейдегі ұйымдастырушылық үшін алғыс айтқым келеді.

Мен баяндамалардың барлығын мұқият тыңдаймын, бұл іске асыру механизмі. Біз жоспарларды, бағдарламаларды, стратегияларды тыңдадық. Әдемі! Бірақ мен бүгін Жоғарғы имам, осы Кеңестің төрағасы бастаған, сондай – ақ католик шіркеуінің басшысы Рим Папасы Франциск қолдаған және басқа да діни рәміздер қолдаған үндеу бойынша осы қиындықтарды талқылау, жоспарлар

әзірлеу және адамзатты осы салдардан құтқару үшін шұғыл шаралар қабылдау үшін арнайы кездесу өткізіледі деп үміттенемін. Бұл үндеу естіледі деп үміттенеміз.

Мен тарихтағы ірі тұлғаға тоқталғым келеді, бұл біздің тарихи санамыз – Ибн Халдун. Ол үш жыл бұрын адамзат басынан өткерген жағдайды сипаттады. Бұл төртінші ғасырда, ол барлық ғасырларда адамзатқа бет бұрған кезде болды, өйткені кейін пандемия кезеңі, адамзат басқа өмір сүреді. Сондықтан мұнда түбегейлі өзгеріс туралы айтылады. Бұл жаңа туынды. Бұл жаңа, жаңартылған әлем. Бұл болашақ ұрпақ үшін қажет. Бүгін біз үшін бұл бұрын-соңды болмаған кезең болды, енді біз оқшауланып жұмыс істей алмаймыз және өз іс-әрекеттерімізде шектеулі бола алмаймыз. Бүгінгі таңда өте тез болып жатқан өзгерістер және олардың әсері адам өмірінің барлық салаларына және барлық әлеуметтік, экономикалық және педагогикалық институттарға таралады. Сонымен қатар, бұл әсерлер тек адамның іс-әрекетіне әсер етпеді, олар табиғат пен климатқа әсер етті.

Ханымдар мен мырзалар! Әлемнің төрт бұрышында коронавирус індетінің кең таралуы көптеген сұрақтар мен әртүрлі мәселелерді тудырды. Ең алдымен, олар фактілері анықталып растағанға дейін ғылыми ортада көптеген теориялар туындатты. Эпидемияның өршуін ол таралмай тұрып болжай алмауы және ол бірнеше ай бойы тарағаннан кейін де емдей алмауы, бұл адамзат тарихындағы ауруды түпкілікті жою дәуірінің жақындығы туралы көптеген «ғылыми» пікірлерді қайта қарауға итермеледі. Оны өмір мен өлімнің пайда болу құпиясын ашудан бірнеше қадамдар ғана ажыратады, генетика мен миды зерттеудегі бірнеше қадамдар және абсолютті түпкілікті артықшылықпен мақтанатын басқа мәлімдемелердің көбісін эпидемия жоққа шығарды.

Жоғарғы Имам бүгін өз сөзінде айтқандай, пандемия болашақ ауруларды болжау және адам мен ғаламның тағдырын басқару қабілеттілігі туралы мәлімдемелерде кейбір кішіпейілділікті тудырған шок болды, бұл кейбіроптимизммен техникалық, материалдық мүмкіндіктер мен гуманитарлық көзқарас арасындағы ықтимал болашақ татуласу

перспективаларын ашуға мүмкіндік береді – ғылыми қоғамдастыққа деген сенім. Алайда, адамдар арасында қандай да бір діни немесе бірдей белгілер бойынша кемсітусіз адамзатқа әсер еткен пандемия сенімнің ғылымға және адамның мінез-құлқына қатынасы туралы кең пікірталас тудырды, өйткені бұл жерде үлкен байланыс бар, біз бүгін Рим Папасы Франциск пен Имам өз сөзінде атап өткендей, сенімге қайта оралуымыз керек.

Мұның бәрі бізден рухани құндылықтарды талап етеді және бұл ғылымның сенімі мен жауапкершілігінің қажеттілігін растайды. Бүгінгі таңда ғалымдар мен рухани көшбасшыларға олардың моральдық және символдық жағдайын ескере отырып, үлкен жауапкершілік жүктеледі – ғалымдар мен рухани көшбасшылар аренада бастама көтерген коронавирус кезеңімен расталған жағдай. Сондықтан Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы 2020 жылдың 11 сәуірінде діни лидерлерге бейбітшілік орнату үшін күш біріктіруге және олардың рөлін растай отырып, Covid-19-ға қарсы жалпы жаһандық күреске назар аударуға арнайы үндеу жасағаны таңқаларлық емес. Шынында да, бүгінде көптеген институттар «бейбітшілік үшін дін» рөлін қолдауға ниетті. Бүгінде бұл босқындар кеңесі деңгейінде және т. б. осы жазықсыз адамдарды құтқару үшін жүзеге асырылады.

Құрметті ханымдар мен мырзалар, эпидемияның барлық тарихындағы ең жаман әсерлерінің бірі – олар адамның мәнін бұрмалайды, оның басқаларға деген сезімінің рақымына және оларды қолдауға дайын болуына әсер етеді, байланыстардың өмір сүруіне қауіп төндіреді. Пандемияның қатал жағдайлары қоғамды кейбір жағдайларда жабайы табиғаттың шегіне жеткізді, көптеген әдеби шығармалар соғыс, аштық, эпидемия сияқты апаттардың салдарын жалғастырды және барлығы адам руханиятына назар аударды. Бұл мәселелердің барлығы біздің назарымызда болды, біз пандемия кезеңінде барлық оқиғаларды Төраға деңгейінде де, Кеңестің өзінде де бақыладық, бүкіл әлем бойынша адамдар вакцинаны алу үшін нарықтарға ағылды.

Құрметті қатысушылар! Бүгінгі таңда

ғалымдардың жаңа үлгілері шығуы керек, олар өз заманының сынақ деңгейіне сай болуы керек. Бұл жерде кейбір есімдерді атап өтуге болады, олардың барлығын тізіп шығу мүмкін емес, мысалы, Хижраның 806 жылы Мысырдың Фиджи жерінде 806 жылғы індеттен аман өтіп, тіпті жалғыз қызынан айырылған Тақи ад-Дин әл-Макризиді атап өткім келеді. Бірақ оның өз ұстанымына жасалған сынға берген жауабы індеттің психологиялық, әлеуметтік, экономикалық зардаптарын зерттеуге арналған «Гумманы ашу арқылы ұлтқа көмек» атты жаңашыл кітап жазу болды. Бәлкім, адамзат тарихындағы мұндай кезеңдер бізге ең ауыр жағдайларда адамның ерік-жігерін қалай ынталандыруға, оны өмірдегі шығармашылықтың әртүрлі түрлеріне шабыттандыруға болатыны туралы көптеген сабақ береді.

Исаак Ньютонның гравитация теориясын ғылым тарихындағы төңкеріске не әкелгенін бәріміз білеміз, бірақ оның 1665 жылы Кембридж университетіндегі оқуын тастауға мәжбүр болған он сегіз айға созылған британдық ауылдардағы карантин кезінде жеткені аз. Лондондағы оба індетінің шығуына байланысты. Оған дейінгі Шекспир өзінің ең танымал әдеби және театрлық шедеврлерін карантинде жазды, 1592 жылы сол қаланы соққан обаны күтіп, оның ағалары мен жалғыз ұлы Гамлетті және барлық ғылымдар мен өнердің, сондай-ақ барлық діндердің, мәдениеттердің, ұлттардың көптеген басқа өкілдерін өлтірді.

Бүгінгі таңда адамзатқа үміт сәулесін төгетін адам қажет, осылайша, ең алдымен, балаларының рухани дамуына ықпал ету, бұл пандемиядан кейінгі кез-келген дамудың қажетті шарты болып табылады.

Адамзатқа берілетін ең үлкен үміт – оның мүшелері арасындағы бейбітшілік сезімі, олардың барлығы адамзат отбасындағы бауырлар екенін түсіну.

Ханымдар мен мырзалар!

Мен өз сөзімді әлемдегі мұсылмандар мен

христиандар үшін ең маңызды екі құжатқа негізделген үндеудің мысалы ретінде өз сөзімді аяқтауға рұқсат етіңіз. «Бүкіл әлемде бейбітшілік пен бірге өмір сүру үшін» ұранын ұстанған бұл құжатқа Әл-Азхардың Ұлы Имамы Шейх доктор Ахмед Әл-Тайеб, Мұсылман ақсақалдар кеңесінің төрағасы, католик шіркеуінің басшысы Жоғарғы мәртебелі Папа Франциск 2019 жылдың 4 ақпанында Біріккен Араб Әмірліктерінің астанасы Абу-Дабиде қол қойды. Бұл құжат бүкіл әлемдегі барлық діндердің адамдары арасында көпір салу жолындағы сапалы, сындарлы қадам болып табылады. Ол біздің қазіргі қоғамдарымызды оның мүшелерінің әртүрлі діндерімен толғандыратын жаһандық мәселелерді қарастырды. Мысалы: кедейлік, маргиналдану, соғыстар, көші-қон, діни фанатизм, халықаралық қақтығыстар, ғылыми-техникалық прогресс, оның қауіптілігі мен тәуекелдері, діни төзімсіздік, табиғи ресурстарды әділ бөлудің болмауы, терроризм, бостандық, плюрализм және діндегі айырмашылықтар, арасындағы қатынастар Шығыс пен Батыс, әйелдер, балалар мен қарт адамдар - пандемия кезінде және одан тыс жерлерде өзекті бола түскен жаһандық мәселелерді қарастырды.

Мұсылман-христиан қарым-қатынасы тарихында тұңғыш рет екі ірі діни бірлестік осындай құжатқа қол қою, құжаттың мақсаттарына жетуге күш салуға жол ашу үшін бас қосты. Осылайша, 2020 жылғы 14 мамырда «Адамдар бауырластығы үшін жоғары комитеттің» іске қосылды. Бұл бастама арқылы бүкіл әлемдегі діни көшбасшылар мен халықтарды адамзат үшін дұға етуге шақырды. Корона індетін және оның бүкіл адамзатқа салдарын жеңу үшін ораза ұстап және дұға етуге шақырады.

Діни лидерлер біздің әлем осы індеттен шығуы үшін осы құндылықтарға деген сенімді күшейтеді деп үміттенеміз.

Көп рахмет! Сізге тыныштық, Алланың рақымы және оның өркендеуі болсын!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ МУСУЛЬМАНСКОГО СОВЕТА СТАРЕЙШИН МУХАММЕДА АБДЕЛЬ САЛАМА

Во имя Аллаха Милостивого и Милосердного.
Мир вам, милость Аллаха и его благоденствие!
Ваши превосходительства!
Ваше Святейшество!

Для меня честь сегодня выступить перед вами от имени Совета мусульманских старейшин – международной организации, которая считает мудрость источником для извлечения ценности существования. Мудрость в мире является маяком духовного смысла и человеческого мира на этой конференции, которая проходит в свете коллективного размышления и диалога на очень важную тему, связанную с ролью лидеров мировых и традиционных религий в духовном и социальном развитии в постпандемический период.

Я хотел бы поблагодарить Секретариат Съезда лидеров мировых и традиционных религий за прекрасный выбор темы, а также государство Казахстан за щедрый прием, гостеприимство, организацию. И Вам, господин Председатель, мое уважение за прилагаемые Вами усилия и прекрасную организацию.

Я полагаю, что день для нас длинный, но я постараюсь быть короче и не упоминать то, что было ранее сказано.

Я слушаю все эти доклады, это механизм реализации. Мы слушали планы, программы, стратегии. Прекрасные! Но я надеюсь, что по призыву, который был сегодня запущен со стороны Верховного имама, Председателя этого Совета, а также поддержан Папой Франциском – Главой Католической Церкви, а также другим религиозными лидерами будет проведена специальная встреча для обсуждения этих вызовов, разработки планов и срочных экстренных мер для того, чтобы спасти человечество от этих последствий. Мы надеемся, что этот призыв будет услышан.

Я хотел бы остановиться на крупной

личности в нашей истории – Ибн Халдун, который является нашим историческим сознанием. Он описывал то же состояние, которое пережило человечество три года назад. Это еще было в четвертом веке, когда он обращался к человечеству во все века, потому что в постпандемийный период человечество живет иной жизнью. Поэтому тут говорится о кардинальном изменении. Это новое творение. Это новый, обновленный мир. Это нужно для будущего поколения. Сегодня мы можем назвать этот период беспрецедентным, мы теперь не можем работать изолированно и быть ограниченными в своих действиях. Изменения, которые сегодня происходят очень быстро, и их воздействия распространяются на все сферы человеческой жизни и на все социальные, экономические и педагогические институты. Более того, эти воздействия отразились не только лишь на человеческой деятельности, они отразились на природе и климате.

Уважаемые господа!

Сегодня широкое распространение пандемии привело в различных концах мира к разного рода проблемам. Сегодня появилось очень много теорий в различных кругах, но пока они не утвердились; неспособность этих кругов предвидеть вспышку эпидемии еще до ее распространения и лечить ее после распространения в течение многих месяцев, пока окончательно не покончить с этим заболеванием. Сегодня перестало быть тайной происхождение жизни и смерти, и другие сегодняшние высказывания, которыми хвастаются абсолютно большинство. Эпидемия сильно погасила их блеск.

Как Верховный Имам сказал сегодня в своей

речи, пандемия стала шоком, который вызвал некоторые смирения в заявлениях о полной способности предвидеть будущие болезни и управлять судьбой человека и Вселенной, что позволяет с некоторым оптимизмом открывать перспективы возможного будущего примирения между техническими, материальными возможностями и видением гуманитарным – веры в научное сообщество. Однако пандемия, которая поразила человечество без дискриминации между людьми по какому-либо религиозному или идентичному признаку, вызвала широкую дискуссию об отношении веры к науке и человеческому поведению, потому что здесь большая связь, и мы опять должны вернуться к вере, как упомянули сегодня Папа Франциск и Имам в своей речи.

Все это требует от нас духовных ценностей, и это подтверждает необходимость веры и ответственность науки. На ученых и духовных лидеров сегодня возлагается большая ответственность, учитывая их моральное и символическое положение – положение, подтвержденное этапом коронавируса, где ученые и духовные лидеры взяли на себя инициативу на арене. Поэтому неудивительно, что Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций 11 апреля 2020 года выступил со специальным призывом к религиозным лидерам объединить усилия для установления мира и сосредоточиться на общей глобальной борьбе с Covid-19, подтверждая их роль. Действительно, многие институты сегодня намерены поддерживать эту роль «Религия ради мира». Сегодня это и на уровне Совета беженцев осуществляется с тем, чтобы спасти этих невинных лиц.

Уважаемые дамы и господа!

Одним из худших последствий эпидемий на протяжении всех их историй является то, что они искажают человеческую сущность, затрагивают благодать его чувств к другим и его готовность поддерживать их, угрожают выживанию уз. Суровые условия пандемии довели общество в некоторых случаях до предела дикости, пока многие литературные произведения не увековечили последствия таких бедствий, как войны, голод, эпидемия, и все концентрируют внимание на человеческой

духовности. Все эти проблемы были в центре нашего внимания, мы прослеживали все события, как на уровне Председателя, так и самого Совета во время пандемийного периода, когда по всему миру люди устремились на рынки с тем, чтобы получить вакцину.

Уважаемые присутствующие!

Мы сегодня переживаем постпандемийный период, и видим как появляется новое сознание. Сегодня обновленный мир. И ответ на этот вопрос лежит в готовности человечества и способности отвечать этим вызовам, а также извлекать уроки из истории. Сегодня должны выходить новые образцы ученых, которые должны соответствовать уровню вызовов своего времени. Здесь мы можем упомянуть некоторые имена, и пусть всех перечислить невозможно, отмечу Таки ад-Дин аль-Макризи, который пережил эпидемию 806 года в Фиджи, в Египте, и даже потерял единственную дочь. Но его ответом на вызов своего положения стало написание новаторской книги по изучению психологических, социальных, экономических последствий эпидемии «Облегчение нации путем раскрытия гумма». Возможно, подобные этапы в истории человечества дают нам много уроков о том, как стимулировать волю человека, вдохновлять его на разные формы творчества в жизни в самых суровых условиях.

Все мы знаем, какую революцию произвела теория гравитации Исаака Ньютона в истории науки. Но мало кто знает, что он достиг этого во время карантина в британской деревне, который длился восемнадцать месяцев после того, как он был вынужден бросить учебу в Кембриджском университете из-за вспышки чумы в Лондоне.

Самая большая ценность – это освещение мира.

Позвольте мне завершить свое выступление примером этого призыва – призыва надежды, на котором основаны два самых важных ориентира мусульман и христиан в мире, которые сформированы в документе человеческого братства и который несет лозунг «За мир во всем мире». Этот документ был подписан Шейхом Аль-Азхара доктором Ахмедом ат-Тайебом, Его Преосвященством Папой Римским 4 февраля 2019 года в Абу-

Даби – столице Объединенных Арабских Эмиратов.

Этот документ является качественным, конструктивным шагом на пути к наведению мостов между людьми всех религий по всему миру. В нем рассматривались глобальные проблемы, которые волнуют наше современное общество, такие, как: бедность, маргинализация, войны, миграция, религиозный фанатизм, международные конфликты, научно-технический прогресс, его опасность и риски, отсутствие справедливости, свобода, плюрализм, различие религий, отношения между Востоком и Западом и другие вопросы, которые день ото дня становятся все более актуальными.

Впервые в истории мусульманско-христианских отношений все основные религиозные власти сходятся в том, чтобы

подписать документ такого рода, чтобы открыть путь для усилий по достижению целей документа. Например, был запуск Высшего комитета человеческого братства и премии шейха Заида - премии мира ради человечества. Все они играют большую роль, как примеры братства. Подписание этого документа стало важным вкладом исламской цивилизации, прежде всего Эмиратов и Египта, а также Саудовской Аравии, Марокко, Бахрейна и других исламских стран. Это все является образцом, и мы надеемся, что религиозные лидеры будут усиливать веру в эти ценности с тем, чтобы наш мир вышел из этого мракобесия.

Спасибо вам большое!

Мир вам, милость Аллаха и его благоденствие!

SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE MUSLIM COUNCIL OF ELDERS MOHAMED ABDELSALAM

In the name of Allah the Most Gracious and Most Merciful.
Peace be upon you, the mercy of Allah and his prosperity!
Your excellencies!
Your Holiness!

It is an honor to address you on behalf of the Muslim Council of Elders, an international organization that accepts wisdom as a source for extracting the values of coexistence, and the sages of our world as a beacon for the values of the spiritual and humane world. In this conference, which is held for collective reflection and dialogue on a very important topic related to the role of leaders of world and traditional religions in spiritual and social development in the post-pandemic period, I would like to thank the Secretariat of the Congress of Leaders of World and Traditional Religions for a good topic of choice, and the Republic of Kazakhstan for generous reception, hospitality and organization.

There is nothing more suitable for presenting my speech to you than a personal statement in the silence of the history of human thought, in a piercing gesture from it, reflecting historical and social consciousness that transcends generations and times. Ibn Khaldun warns us after a stage similar to the stage that humanity has experienced over the past three years, when he described the consequences of the epidemics of 749 AH in his introduction, and then addressed the people of each epoch, so that the time after the epidemics is not what it used to be. He said, «It is as if the entire creation had changed and the whole world been altered, as if it were a new and repeated creation, a world brought into existence anew. Therefore there is a need at this time that someone should systematically set down the situation of the world among all regions and races, as well as the customs and sectarian beliefs that have changed for their adherents...»

Perhaps with the unprecedented spread of the coronavirus pandemic, the scale of its impact and the interweaving of its interactions for the whole of humanity, we are more dealing

with its individual or limited consequences in a place or area of influence. The alterations we are witnessing today are rapid and comprehensive: their impact covers all aspects of human life, social, economic and educational institutions. The impact was not limited only to human activity, but rather extended to the climate and nature, which are undergoing quick changes.

Ladies and gentlemen!

The large-scale spread of the coronavirus epidemic in all four corners of the world has raised many questions and a variety of problems, the most important of which were in regards to theories that have been repeated in scientific circles for a long time, until they almost became established. The inability of these circles to foresee the outbreak of the epidemic even before its spread and to treat it after its spread for many months prompted a revision of many prevailing «scientific» statements (scientism) about the approaching era of the final eradication of the epidemic in the history of mankind; and what is between it and solving the mystery of the origin of life and death, except for those few steps that are interrupted in genetics and brain research; as well as other statements that boast of absolute superiority, and the brilliance of which has been greatly extinguished by the epidemic.

The coronavirus pandemic was a shock that caused some humility in statements about the full ability to foresee the future of the disease and control the fate of man and the universe, which allowed us to open up the prospects of a possible future reconciliation between the technical material vision and the humanistic ideological vision in the scientific community with some optimism.

However, the pandemic, which struck humanity without discrimination between people

on any religious or identical grounds, caused a wide discussion about the relationship of faith to science and human behavior. If the spread of the epidemic has not caused controversy and disagreement on any issue, what it has raised is in regards to the attitude of the principle of faith to the behavior required of believers during epidemics, especially in their commitment to preventive measures and their scale, along with their acceptance of medical considerations, as well as their presentation of the values of solidarity and synergy during and after it.

Issues of faith in its relation to science and work are connected today with a world-spanning return to religion, derived from its spiritual values and its meaningful guidance for people's lives, which confirms the importance of faith and the responsibility of science on an aggregate basis. Scientists and spiritual leaders are surrounded by great responsibility in their reality, given their moral and symbolic position, confirmed by the coronavirus age, where scientists and spiritual leaders took the initiative on this stage. Therefore, it is not surprising that on April 11, 2020, the Secretary-General of the United Nations issued a special appeal to religious leaders to join forces in order to establish peace and focus on a common global battle against the emerging coronavirus COVID-19, confirming their role.

Ladies and gentlemen!

One of the worst consequences of epidemics throughout their history is that they distort a person's humanity, affect the kindness of people's feelings for others and their willingness to support them and threaten the survival of the bonds of human compassion for them. In some cases the harsh conditions of these pandemics have driven societies to lowest notch of savagery. While many literary works have not been immortalized, the consequences of disasters such as wars, famines and epidemics leave traces on the human spirit. In recent years, we have witnessed some inhumane manifestations following natural disasters in different parts of the world. There is no difference between countries, rich and poor, when they fall under the control of fear and hunger. The Holy Quran considers it a calamity, about which the Almighty said: «And We will surely test you with something of fear and hunger and a loss of wealth and lives and fruits. but give good tidings to the

patient» (*surah al-baqarah ayat 155*).

And when the spread of the coronavirus epidemic began to have the same effect on the souls of the «phobia of scarcity» and fear of the lack of basic needs, people rushed all over the globe to markets and grocery stores, shopping in an unusually evil way, and then the next stage came, which manifested the consequences of the previous stage with its deteriorating economic consequences.

Even with the extinction of this surge of instincts for the accumulation of food and vital materials, the dilemma of the growing fever of consumption has returned to the fore, confirming the universal need for spiritual progress and self-confidence, as well as the necessary role of religious leaders in spiritual and social development in the post-pandemic period. Warning about the danger of the tyranny of individualistic values in the lives of many people and how they extracted them from compassion to throw them into the whirlpool of satisfying the desires of consumption. As well as the need of pointing out the importance of restraining reproduction from the excesses of pleasures and goods, which is motivated by a sense of human responsibility.

These issues were the focus of the Council of Muslim Elders due to the urgent and consistent appeals of its President, Grand Imam Shaikh of al-Azhar Dr. Ahmed al-Tayyib, whether to rely on God during the entire pandemic period. , or to cooperation between people around the world, or in its emphasis on their fair and equal benefit from the right to a vaccine against the epidemic.

The question inherent in all the events that we have all experienced during the coronavirus so far is how to produce this new creation, renewed upbringing, and a renewed world from the womb of the epidemic period? The answer seems to be related to the state of readiness of a person and the components and abilities of this human being. The answer lies in the scale of the challenge, and history provides valuable lessons in this area for the models of scientists, thinkers, artists and writers who were at the level of the challenge of their era, especially in times of adversity and epidemics; it is enough to mention among the countless names one, such as the historian Taqi al-Din al-Muqri, who survived the epidemic 806 AH in Egypt and even lost his only daughter. But

his response to the challenge of his stage was to write a groundbreaking book in the study of the psychological, social and economic consequences of epidemics, his book «Relief of the Nation through the Disclosure of Grief.»

Perhaps such stages in the history of mankind give us many lessons on how to stimulate a person's will, inspire him to different forms of creativity in life in the harshest conditions. We all know what revolutionized Isaac Newton's theory of gravity in the history of science, but few people know that he achieved this during a quarantine in a British village that lasted eighteen months after he was forced to drop out of Cambridge University in 1665 due to an outbreak of plague in London. Few people know that Shakespeare before him wrote some of his most famous literary and theatrical masterpieces under quarantine in order to prevent the plague that struck the same city in 1592 and killed his brothers and only son Hamlet, and many others in all sciences and sciences of art, as well as representatives of all religions, cultures, and peoples.

How much humanity needs today for someone to sow seeds of hope in people and thereby contribute to the spiritual development of their children in the first place, which is a condition for any further development in the post-pandemic period. The greatest hope that can be given to humanity is a sense of peace between its members and that they are all brothers within the human family.

Ladies and gentlemen!

Let me conclude with an example of this call, the call of hope, on which the two most important directions for Muslims and Christians in the world are based. This call formed the «Document of Human Brotherhood», which had the slogan «For

peace in the whole world and coexistence» and was signed by His Eminence Grand Imam Shaikh of al-Azhar Dr. Ahmed al-Tayyib, Chairman of the Board of the Muslim Council of Elders, and the Supreme Pontiff, Pope Francis, head of the Catholic Church, on February 4, 2019 in the capital of the United Arab Emirates in the city of Abu Dhabi, which is a qualitative and constructive step towards building bridges between people of all religions around the world. It addressed the global problems that concern our modern societies with different religions of its members, such as: poverty and marginalization, immigrants, wars, religious fanaticism, international conflicts, scientific and technological progress and its dangers, the lack of a fair distribution of natural resources, terrorism, freedom, pluralism and differences in religion, relations between East and West, women, children and the elderly, who are becoming more and more relevant during and after pandemics.

For the first time in the history of Muslim-Christian relations, the two main religious authorities are coming together to sign a document of this kind to pave the way for efforts to achieve the goals of the document. Thus, on Thursday, May 14, 2020, the signing of the «Supreme Committee of the Human Brotherhood» was initiated; it called on religious leaders and masses of people around the world to pray for humanity, pray, fast and pray to overcome the coronavirus epidemic and its consequences for all mankind.

It was a beacon of hope and a model that we hope the spiritual leaders of all religions of the world will consider in order, in turn, to contribute to sowing the seeds of trust and hope in God and in human brotherhood, so that our world emerges from the consequences of this collective trial, **Allah willing.**

БАХАИ ДҮНИЕЖҮЗІЛІК ОРТАЛЫҒЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ ДЭВИД РУТШТЕЙННИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Қайырлы күн, құрметті және сүйікті діни көшбасшылар,
Қазақстанның барлық мемлекеттік құрылымдары мен
билік органдарының өкілдері!
Құрметті спикерлер, қонақтар, ханымдар мен мырзалар!

Мен осы бірегей форумда сөз сөйлеу мүмкіндігіне ие болғанымға өте қуаныштымын. Бүгін мен осы конференцияның тақырыбына сай Бахаи халықаралық қауымдастығының діни лидерлердің рөлі, пандемиядан кейінгі кезеңдегі адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуы туралы бірнеше сұрақтар қойып, белгілі бір көзқарастарымен бөлісемін.

Осы тақырыпты қарастыра отырып, адамзат баласы жалғыз және біз бәріміз бір-бірімізге тәуелді болудан бастау керек. Шынында да, адамзат бірбиологиялық түр. Бұл биологиялық формада әртүрлі жеке сипаттамалары бар

адамдар өте көп, әртүрлі мәдениеттерде өмір сүретін адамдар әртүрлі этникалық топтарға жатады, дегенмен біз бәріміз бір планетада өмір сүреміз. Covid-19 пандемиясын дұрыс бағалау адамдар арасындағы терең өзара тәуелділікті, сондай-ақ бүкіл адамзаттың біртұтас мәнін көрсетеді. Пандемия іс жүзінде барлық адамдарды өзгерткенімен, мақсатсыз және біржақты емес жауап бүкіл әлемде теңсіздік пен коронавирустық инфекция ауруларының қайталанатын толқындарына әкелді. Егер жекелеген елдердегі саясаткерлер бүкіл адамзаттың әл-ауқаты әр елдің және әрбір жеке адамның әл-ауқатына тікелей

байланысты және тікелей байланысты екенін түсінсе, онда бұл пандемияға біртұтас, жаһандық, тиімдірек жауап беруді қажет етуі мүмкін. Мен солай болатынына сенімдімін. Дәстүрлі және әлемдік діндердің лидерлері бұл түсінікті – Адамзаттың бірлігін қалай алға тартып, қамтамасыз ете алады? Бұл сұраққа жауап бере отырып, біз діннің рөлін қарастыруымыз керек.

Шынында да, Бахаулла-пайғамбар және Бахаи дінінің негізін қалаушы – дін – адамзаттың әл-ауқатының жолында тұрған қараңғылықты бұзатын жарық сәулесі деп айтты. Егер бұл сәуле қараңғыланса, онда қақтығыстар пайда болады және тыныштық нұры өзінің жарқырауын тоқтатады.

Негізгі рухани ережелер, негізінен, барлық діндер үшін бірдей. Әрбір діннің ықтимал ынтымақтастық принциптері және бүкіл адамзатты нәсіл ретінде, түр ретінде түсіну принциптері бар. Өздеріне тиесілі өкілеттіктері бар діни лидерлер, оларға халық құрметпен қарайтын болса, осы түсініктің адвокаттары бола алады.

Бірақ адамзаттың бірлігін түсінудегі діни көшбасшылардың рөлі туралы ойлау бұрын болған оқиғаны дұрыс Тарихи түсіндіруді де қамтиды. ИЯ, діни лидерлер оң рөл атқарады, бірақ тарихта бұрын Діни лидерлер теріс рөл атқарғанын ұмытпау керек. Өкінішке орай, көптеген негативтер, көптеген адам азаптарын өзімшілдік ниеттерімен әрекет ететін діни лидерлердің дін бағанына тікелей жазуға болады.

Діни алалаушылық әлі де жолда, адамзаттың ілгерілеуіне тосқауыл қоюда, шын мәнінде тиімді діни құндылықтарды жүзеге асыру жолында тұр.

Бахаулла айтқандай, діннің мақсаты-әлемдегі барлық адамдар арасында бірлік пен келісім құру. Діннен қақтығыстың себебін жасамайық. Сондықтан діни көшбасшылар дінді бір жағынан фундаментализмнен, екінші жағынан жауынгер атеистерден қорғауы керек.

Билікке иелік ететіндер осы өкілеттіктерге сәйкес келуі керек, сондықтан олар не істегендері үшін сұралған кезде түсіністікпен қарауы керек. Бахаулла: «сөздер емес, іс-әрекеттер өлшем болып табылады», - деді. Сенімді көшбасшылар әрқашан өз кәсібін

басқаларға қызмет етуде, қоғамға қызмет етуде табады. Олар әрқашан ұжымдық шешім қабылдауға, ұжымдық іс-әрекетке барады, олар бүкіл адамзаттың әділдігі мен әл-ауқатын ұстануға негізделген.

Егер сіз осы Қағидаларды, идеяларды ұстанатын болсаңыз, діни лидерлер адамзаттың әлеуметтік және рухани дамуына одан әрі үлес қоса алады. Маңызды әлеуметтік және рухани даму белгілі бір принциптер жиынтығын түсінуге негізделген. Бұл принциптер адамзатқа ақылға қонымды жанмен сәйкес келетін тәсілдермен әрекет етуге көмектеседі. Ақылды жан-бұл бізді бөлетін шектеулер мен кедергілерсіз адамның ақыл-ойы.

Осылайша, рухани және әлеуметтік даму біз құрғымыз келетін қауымдастық түрлеріне бағытталуы керек. Және ол әмбебап құндылықтарға негізделуі керек. Біз адамзат баласының, адам түрінің бірлігін атап өтіп, эксклюзивтілік пен кемсітушіліктің барлық түрлерін жоюда чемпион болуымыз керек. Біз әр адамды тіршіліктің мәні неде екенін, сол адамның өзі азап шеккен өзі үшін болмыстың мәні неде екенін түсіну үшін ынтылаандыруымыз керек.

Біз сондай-ақ ғылым мен дін арасындағы үйлесімділікті жақтауымыз керек. Біз әр адамға шексіз әлеует берілгенін түсінуіміз керек, сондықтан бұл әлеует барлығына, әсіресе қыздарға, ең кең білімге қол жетімділікті қамтамасыз етуі керек. Біз әрқашан әділеттілік пен бейбітшілік үшін табандылықпен әрекет етуіміз керек.

Сондай – ақ, пандемия адамзаттың бірлігі мен өзара тәуелділігін көрсетті, діни лидерлер сенімділік пен сенімділіктің мысалдары болуы керек, көпшіліктің мүдделеріне, қоғамның мүдделеріне қалай қызмет етуге болатындығы және қызмет етуі керек, біздің ортақ діни принциптеріміз біздің қоғам дамитын және тәуелді болатын іргетастан басқа ештеңе емес екенін әлемге жариялайық.

Бахаулла «барлық адамдар өркениетті үнемі дамыту үшін жаратылған. Бұл әр адамның бүкіл адамзат отбасының бейбітшілігін, бірлігі мен әл-ауқатын қамтамасыз етуге өз үлесін қосу міндеті жүктелгенін білдіреді» дейді.

Рақмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОГО ЦЕНТРА БАХАИ ДЭВИДА РУТШТЕЙНА

Доброе утро!

Ваши Превосходительства и религиозные лидеры!

Представители правительства Казахстана,
и все уважаемые спикеры, гости, братья и сестры!

Я рад возможности обратиться к вам сегодня здесь, на этом уникальном форуме. Сегодня утром я поднимаю несколько вопросов и предлагаю несколько мыслей Международного сообщества Бахаи о роли образования и религиозного просвещения в укреплении уважительного сосуществования религий и культур, справедливости и мира.

Углубляясь в эту тему, вероятно, мы можем начать с признания того, что на протяжении тысячелетий человечество искало ответы на тайны жизни и на фундаментальные вопросы, касающиеся смысла нашего существования. Размышление и поиск ответов на эти вопросы - основной импульс человеческого сознания и суть самой человеческой жизни. Следовательно, не должны ли мы считать врожденное и фундаментальное стремление исследовать реальность правом и обязанностью каждого человека?

Искренний поиск истины - это осуществление процесса духовного открытия с обостренным чувством справедливости, смирения и открытости. Это процесс, который является одновременно творческим и преобразующим; если следовать ему искренне и справедливо, скрытые способности доброты, снисходительности и сострадания пробуждаются и освещают рациональную душу, главным инструментом которой является разум.

Очевидно, что человеческое стремление к истине - это определяющий силу атрибут, который не должен быть скован, ибо без свободы познания человеческая природа остается пленницей инстинктов, невежества и желаний.

Итак, что же руководило человечеством в

этом стремлении к истине? Конечно, труды и учения многих ученых философов помогли прояснить эти вопросы, хотя и в меньшей степени ответы. Научное исследование прояснило истины о способе нашего существования - истины, которые позволили человечеству добиться огромных материальных успехов. Но разве не религия открыла истины о смысле нашего существования и заложила фундамент, на котором строилось человеческое поведение, наиболее способствующее духовному, социальному и культурному прогрессу?

Религия обогатила жизнь людей во всем мире и породила сплоченность и единство целей внутри обществ и между ними. При применении на универсальной основе учение о том, что мы должны относиться к другим так, как мы сами хотим, чтобы относились к нам, этика, по-разному повторяющаяся во всех великих религиях (и иногда называемая Золотым правилом), способствует построению глобального общества, основанного на сотрудничестве, взаимности и подлинной заботе о других.

Иными словами, основные духовные ценности, общие для мировых религий, которые исходят из одного и того же Божественного Источника, содержат в себе основные средства для примирения и прогресса народов Земли. Но разве справедливая оценка вклада религии в дело мира и социальной справедливости не должна также включать объективный исторический учет? Хотя религия сыграла позитивную и незаменимую роль, она также несет ответственность за огромные страдания. К сожалению, большая темнота и

путаница могут быть объяснены незаконным присвоением символов и инструментов религии отдельными лицами и учреждениями с эгоистичными намерениями.

Религиозные предрассудки оказали особенно сильное влияние, которое продолжает препятствовать человеческому прогрессу, способствуя нетерпимости и искажая выражение истинных религиозных ценностей. В то время как благородство, доброта и красота являются врожденными аспектами нашей природы, люди могут стать жертвами склонностей, которые развращают внутреннее «я» и гасят свет любви. «Цель религии, - утверждает Бахаулла, Пророк-основатель веры Бахаи, - ...состоит в том, чтобы установить единство и согласие между народами мира; не делайте это основой разногласий и раздоров». Следовательно, необходимо позаботиться о том, чтобы защитить религию от сил крайней ортодоксальности, с одной стороны, и полного отказа от духовности - с другой.

Может ли сфера образования сыграть в этом определенную роль?

В основе этого вопроса, который теперь подтверждается наукой, лежит тот факт, что человеческая раса одновременно едина и мозаична.

Действительно, человечество - это один вид, состоящий из людей с бесконечным разнообразием физических черт, которые создают и живут в разных обществах и культурах, все из которых занимают одну и ту же планету. Признание нашего сущностного единства при одновременном прославлении нашего разнообразия является основой, на которой должны строиться системы образования - системы, которые укрепят наше понимание того, кто мы есть как человеческие существа и как мы должны жить.

«Разнообразие в человеческой семье», - подчеркивается в писаниях Бахаи, - должно быть причиной любви и гармонии, как в музыке, где множество различных нот сливаются воедино, образуя совершенный

аккорд». Точка зрения Бахаи заключается в том, что образование должно прививать каждому ребенку и молодежи особые духовные способности, включая концепции, ценности, отношения и навыки, которые позволяют каждому делать этический выбор и поощряют модели взаимодействия людей на основе сотрудничества.

При этом особое внимание должно уделяться образованию девочек, которые являются первыми воспитателями последующих поколений. В основе всех таких возможностей лежит стремление открывать и применять истину, открытую как религией, так и наукой. При правильном применении образование может способствовать «пониманию, терпимости и дружбе между всеми нациями, расовыми, этническими или религиозными группами». «Рассматривайте человека как рудник, богатый драгоценными камнями неограниченной ценности, - призывает Бахаулла. - Только образование может заставить его раскрыть свои сокровища и позволить человечеству извлечь из них пользу».

Давайте будем уверены, и пусть это будет доведено до сведения детей, молодежи и их родителей во всем мире, что можно любить и сохранять свою культуру, принадлежать ко всему человечеству и стремиться служить ему.

Можно быть преданным религиозным учениям, придерживаясь при этом рациональности науки.

Можно стремиться к справедливости, одновременно содействуя миру.

И можно как идти по пути религиозной веры, так и быть терпимым, при этом полностью принимая тех, кто придерживается других убеждений. От этого зависит будущее человечества.

Согласно Бахауллы, «соблюдайте терпимость и праведность, которые являются двумя светилами во тьме мира и двумя наставниками для назидания человечества».

Благодарю!

SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE BAHÁ'Í INTERNATIONAL COMMUNITY DAVID RUTSTEIN

Good morning!

Esteemed Traditional and Religious Leaders!

Kazakhstan government representatives, and all the distinguished speakers,
guests, brothers and sisters!

I am delighted to have the opportunity to address you here today, in this unique forum.

This morning I raise a few questions and offer a few thoughts from the Bahá'í International Community on the role of education and religious enlightenment in strengthening the respectful coexistence of religions and cultures, justice and peace.

In delving into this subject, perhaps we can begin by acknowledging that throughout millennia, humanity has sought answers to life's mysteries and to the fundamental questions regarding the meaning of our existence. Reflecting on and seeking answers to these questions is a basic impulse of human consciousness and is the essence of human life itself. Therefore, shouldn't

we consider the innate and fundamental aspiration to investigate reality to be a right and an obligation of every human being?

A sincere search for truth is to undertake a process of spiritual discovery with a keen sense of justice, humility and openness. It is a process that is both creative and transformative; if pursued with sincerity and fairness, latent capacities of kindness, forbearance and compassion are awakened and illumine the rational soul, the chief instrument of which is the mind. Clearly, the human yearning for truth is a power defining attribute that must not be shackled, for without the freedom to know, human nature remains the prisoner of instinct, ignorance and desire.

So, what has guided humanity in this quest for truth?

Certainly, the writings and teachings of many learned philosophers have helped to clarify these questions, though less so the answers. Scientific inquiry has elucidated truths about the manner of our existence -- truths that have enabled humanity to make tremendous material advancements. But, has it not been religion that has revealed truths regarding the meaning of our existence, and erected the foundation on which human behavior most conducive to spiritual, social and cultural progress has been built?

Religion has ennobled the lives of peoples everywhere and has engendered cohesion and unity of purpose within and across societies. When applied on a universal basis, the teaching that we should treat others as we ourselves wish to be treated, an ethic variously repeated in all the great religions (and sometimes referred to as the Golden Rule), fosters the building of a global society based on cooperation, reciprocity, and genuine concern for others. In short, the core spiritual values held in common by the world's religions, which emanate from the same Divine Source, contain within them the principal means for the reconciliation and advancement of the earth's peoples.

But shouldn't a fair assessment of religion's contribution toward peace and social justice also include an objective historical accounting? While religion has played a positive and indispensable role, it has also been responsible for immense suffering. Regrettably, much darkness and confusion can be attributed to the misappropriation of the symbols and instruments of religion by individuals and institutions with selfish intentions. Religious prejudice has been a particularly virulent influence that continues to block human progress, enabling intolerance and corrupting expressions of true religious values. While nobility, goodness and beauty are innate aspects of our nature, human beings can fall prey to inclinations that corrupt the inner self and quench the light of love. «The purpose of religion,» Bahá'u'lláh, the Prophet-Founder of the Bahá'í Faith, states «...is to establish unity and concord amongst the peoples of the world; make it not the cause of dissension and strife.» Consequently, care must be taken to safeguard religion from the forces of extreme orthodoxy on one hand, and complete abandonment of spirituality on the other. Can education play a role in this?

Underlying this question, and now affirmed by science, is the fact that the human race is both one and interdependent. Indeed, humankind is one species, comprised of people with an infinite diversity of physical traits, who create and live in different societies and cultures, all of which occupy the same, single planet. The recognition of our essential unity, while celebrating our diversity, is the foundation upon which educational systems must be built – systems that will reinforce our understanding of who we are as human beings and how we should live our lives. «The diversity in the human family,» the Bahá'í writings emphasize, «should be the cause of love and harmony, as it is in music where many different notes blend together in the making of a perfect chord.»

The Bahá'í view is that education needs to instill in every child and youth, specific moral capabilities including the concepts, values, attitudes, and skills that enable everyone to make ethical choices and to promote cooperative patterns of human interaction. In this, special emphasis must be placed on educating girls, who are the first educators of subsequent generations. Underpinning all such capabilities is a commitment to discover and apply truth revealed by both religion and science. When used properly, education can promote «understanding, tolerance and friendship among all nations, racial, ethnic or religious groups». «Regard man as a mine rich in gems of inestimable value,» Bahá'u'lláh urges, «Education can, alone, cause it to reveal its treasures, and enable mankind to benefit therefrom.»

Let us be assured, and let it be communicated to the world's children, youth and their parents, that it is possible to love and preserve one's culture while belonging to, and striving to serve, all of humanity. It is possible to be devoted to religious teachings while adhering to the rationality of science. It is possible to strive for justice while promoting peace. And it is possible to both tread the path of religious faith and be tolerant, even fully accepting, of those of different beliefs. The future of humankind depends on it. In the words of Bahá'u'lláh, «observe tolerance and righteousness, which are two lights amidst the darkness of the world and two educators for the edification of mankind.»

Thank you!

ӘЛЕМ ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VII СЪЕЗІНІҢ ЖАБЫЛУЫ ЗАКРЫТИЕ VII СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ

ВАТИКАН МЕМЛЕКЕТІНІҢ ЖӘНЕ КАТОЛИК ШІРКЕУІНІҢ БАСШЫСЫ АСА ҚАСИЕТТІ РИМ ПАПАСЫ ФРАНЦИСКТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Құрметті бауырлар мен әпке-қарындастар!

Біз бәріміз бірге осы жолды өткердік. Әлемнің түкпір-түкпірінен келіп, өз сенімдері мен мәдениеттерінің байлығын әкелгендеріңіз үшін рахмет. Осы қиын-қыстау кезеңде пандемиямен ғана емес, сонымен бірге соғыстың мағынасыз ессіздігімен де тұманданған уақытта аса құнды болып тұрған диалог үшін еңбек пен күш-жігер жұмсағандарыңызға, қарым-қатынас күндері үшін рахмет. Әлемде жеккөрушілік бөліну көп және басқаны түсіну мен диалог тым аз. Қазіргі әлемде бұл одан да қауіпті және ауыр. Егер біз бір-бірімен байланысып, бөлініп қалсақ, өрескел теңсіздікпен шектелсек, біз алға жылжи алмаймыз. Сондықтан бейбітшілік пен бірлікке күш салғандарыңыз үшін алғыс айтамын. Бізді жылы шыраймен қабылдаған, осы Съезді мұқият дайындаған және ұйымдастырған жергілікті билікке, сондай-ақ өзінің асыл тарихы мен құнды дәстүрлерін сақтай отырып, басқа мәдениеттерді қабылдауға қабілетті, мейірімді және батыл Қазақстан халқына алғыс айтамын.

Көп рақмет! Большое спасибо! Thank you very much!

Менің аяқталуға жақын сапарымның ұраны – Бейбітшілік пен бірліктің елшілері. Ұран көпше түрде естіледі, өйткені біздің жолымыз ортақ. Біз Құдайдың рақымымен бастан кешірген бұл жетінші Съезд маңызды кезеңді білдіреді. Ең басында, 2003 жылы, бұл шара 2002 жылы Ассизиде Иоанн Павел II ұйымдастырған әлемдегі бейбітшілік үшін Дұға ету Күнінің үлгісімен өтті, бұл әртүрлі

діни дәстүрлердің халықтар арасындағы диалог пен келісімге қосқан оң үлесін тағы бір рет жариялау үшін. 2001 жылдың 11 қыркүйегінде болған оқиғадан кейін терроризм зорлық-зомбылық әрекеттерімен өршіткен шиеленісті жағдайға жауап беру және бірлесіп әрекет ету қажет болды, бұл дінді қақтығыс факторы ретінде көрсетуі мүмкін. Өкінішке орай, жалған діни терроризм, экстремизм, радикализм, ұлтшылдық қасиеттінің жамылғысы астында әлі күнге дейін дінге қатысты қорқыныш пен үрей тудырады.

Бұл күндері бізге жиналып, барлығына діннің шынайы және ажырамас мәнін көрсетуге тамаша мүмкіндік берілді.

Айтпақшы, біздің Съездің Декларациясында экстремизм, радикализм, терроризм және жеккөрушілікке, араздыққа, зорлық-зомбылыққа және соғысқа кез-келген түрткі, қандай себептер мен мақсаттар қойылса да, шынайы діни рухқа ешқандай қатысы жоқ деп тұжырымдалады және ең шешуші түрде қабылданбауы керек (№5 қараңыз), ешқандай түсініктемесіз айыпталуы керек. Сонымен қатар, Құдіретті Құдай барлық адамдарды діни, этникалық немесе әлеуметтік ерекшеліктеріне қарамастан тең етіп жаратқанына сүйене отырып, біз діни ілімде өзара құрмет пен түсіністік басты және өзгермейтін болып саналуы керек деген пікірмен келісеміз (№13 қараңыз).

Қазақстан үлкен және стратегиялық маңызды Азия құрлығының орталығында бола отырып, біздің кездесуіміз үшін лайықты

орынға айналды. Оның мемлекеттік туы саясат пен дін арасындағы тепе-теңдікті сақтау қажеттілігін білдіреді. Жалаудағы алтын қыран жердегі билікті ежелгі империяларды еске алу, көк фон ретінде бейнелейді, аспан көк туралы ойлар тудырады және трансценденттілікті бейнелейді. Саясат пен трансценденттілік, екі түрлі саланың салауатты қатар өмір сүруі арасында үйлесімді байланыс бар. Араластыру немесе бөлу емес, айырмашылық. Адамның игілігі үшін дүрбелеңге «жоқ» дейді, адамға да қыран сияқты ұшу үшін бос аспан, шексіз ашық, жердегі күшпен шектелмейтін бос кеңістік қажет. Екінші жағынан, трансценденттілік аспанның жерге құлап кетпеуі үшін билікке айналуға азғырылмауы керек, ал Құдайдың мәңгілігі жердегі «бүгіннің» тұтқынында болмауы, ал көршісіне деген сүйіспеншілік біржақты таңдау болмауы қажет. Сондықтан – дүрбелеңге «жоқ» дейміз. Сонымен қатар саясат пен трансценденттілік арасындағы бөлінушілікке «жоқ» дейміз, өйткені адамның ең жоғары ұмтылыстарын қоғамдық өмірден алып тастауға және тек жеке саламен байланысты етуге болмайды. Сондықтан өз сенімін заңды түрде мойындағысы келетін адам әрқашан және барлық жерде қорғалуы керек. Бүгінгі күні қанша адам өздерінің сенімдері үшін қудаланады және кемсітіледі! Біз үкіметтерге және құзыретті халықаралық ұйымдарға адам құқықтары мен негізгі бостандықтары бұзылған және экстремистер мен террористер тарапынан зорлық-зомбылыққа ұшыраған діни топтар мен этникалық қауымдастықтарды, сондай-ақ соғыс қимылдары мен қақтығыстардың салдарынан қолдау көрсету туралы шұғыл өтінішпен жүгіндік (№6 қараңыз). Ең алдымен, діни бостандық абстрактілі ұғым ғана емес, нақты құқық болуы үшін күш салу керек. Барлығының және әрқайсысының дінге, үмітке, сұлулыққа – Аспанға деген құқығын қорғайық. Өйткені тек Қазақстан ғана емес, оның әнұранында «алтын күн аспаны» деп айтылғандай, әрбір адам тұлғасы: әрбір ер адам мен әрбір әйелдің қайталанбас бірегейлігі бар және егер ол Құдаймен қарым-қатынаста болса, жерді ерекше жарықпен жарықтандыра алады.

Сондықтан Католик Шіркеуі «Құдайдың бейнесінде» жаратылған әрбір адамның мызғымас қадір-қасиетін тынымсыз жариялайды (1, 26-бапты қараңыз), сонымен қатар адамзат отбасының бірлігіне сенеді. «Барлық халықтар бір қауымдастықты құрайды, бір бастауы бар, өйткені Құдай бүкіл адамзат ұрпағын жер бетіне қоныстандырды» деп санайды (*Conc. Ecum. Vat. II, Dich. Nostra aetate, 1*). Сондықтан, осы Съездің басынан бастап Қасиетті Тақ, әсіресе дінаралық диалог бойынша Дикастерий арқылы оған белсенді қатысты. Және одан әрі қатысқысы келеді. Дінаралық диалог жолы – әлем пен бейбітшілікке ортақ жол, бұл өте қажет және біз артқа бұрылмауымыз керек. Дінаралық диалог енді мүмкіндік емес, бәріміздің Жаратушымыздың мақтауы мен даңқы үшін адамзатқа шұғыл және таптырмас қызмет.

Бауырлар мен әпке-қарындасар біздің ортақ жолымыз туралы ойлана отырып, мен өзімнен сұраймын: бізді не біріктіреді? Осыдан жиырма бір жыл бұрын Қазақстанға келген Иоанн Павел II «Шіркеудің барлық жолдары адамға апарады» және адам – «Шіркеу жолы» (*Lett. enc. Redemptor hominis, 14*) деген еді. Мен бүгін адам барлық діндердің жолы екенін айтқым келеді. Иә, пандемиядан аман қалған, соғыстан зардап шеккен, немқұрайлылықтан зардап шеккен нақты адам! Адам, «Жаратушысыз жоғалып кететін» әлсіз және керемет жаратылыс (*Conc. Ecum. Vat. II, Cost. past. Gaudium et spes, 36*), ал басқаларсыз ол тірі қалмайды! Маңызды шешімдер қабылданған кезде, ең алдымен, стратегиялық және экономикалық мақсаттарға, ұлттық, энергетикалық және әскери мүдделерге емес, адамның жеке басының игілігіне қарау керек. Нағыз үлкен шешімдерді жүзеге асыру үшін балаларға, жастарға және олардың болашағына, қарттарға және олардың даналығына, қарапайым адамдарға және олардың нақты қажеттіліктеріне қарау керек. Біз адамның жеке басы өндіріс пен табысқа байланысты емес деп айқайлауымыз керек, оны тыңдап, оны тастамауымыз керек; бұл отбасы, қазақша «жан мен махаббаттың ұясы» – ертеңгі адамдар өсіп-жетілуі үшін қорғалуы және сақталуы қажет табиғи және таптырмас орта.

Ұлы ілімдер мен діндердің міндеті — бүкіл адамзатқа екі тірекке негізделген ортақ рухани және адамгершілік мұраның бар екендігін куәландыру: трансценденттілік және бауырластық. Трансценденттілік, Жерден тыс, ғибадат. Күн сайын сансыз ғибадат орындарында миллиондаған және миллиондаған ерлер мен әйелдердің әртүрлі жастағы, мәдениеттегі және әлеуметтік жағдайдағы дұға ету үшін бірігуі керемет. Бұл әлемді басқаратын жасырын күш. Содан кейін бауырластық, басқалар, жақындық; өйткені оның туындыларын ұнатпайтын адам Жаратушыға деген шынайы міндеттемені мойындай алмайды. Осы рухпен біздің Съездің Декларациясында қамтылған, оның аяғында мен үш сөз айтқым келеді.

Бірінші сөз-бәрінің синтезі, ащы айқаймен, арманмен және біздің жолымыздың мақсаты арқылы білінетін-Бейбітшілік! *Beybitşilik, мир, peace!* Бейбітшілік-бұл шұғыл жұмыс: өйткені бүгінде кез-келген қақтығыс немесе шиеленіс пен қарсыласу ошағы «домино» әсерін тигізіп, халықаралық қатынастар жүйесіне айтарлықтай зиян келтіруі мүмкін. (№4 қараңыз). Бірақ бейбітшілік «соғыстың жоқтығы ғана емес, оны қарсылас күштердің тұрақты тепе-теңдігіне дейін төмендетуге болмайды және оған деспоттық үстемдікпен қол жеткізе алмаймыз, бұл «әділеттілік мәселесі» (*Gaudium et spes*, 78). Оның қайнар көзі – бауырластық, бейбітшілік әділетсіздік пен теңсіздікке қарсы күрес арқылы орнатылады, адамдар бір-біріне қол созған кезде жасалады. Біз, барлық адамдардың Жаратушысына сенетіндер, бейбіт қатар өмір сүру жолын бірінші болып қорғауымыз керек. Біз куәлік етуіміз керек, уағыздауымыз керек, бейбітшілік үшін дұға етуіміз керек. Сондықтан Декларацияда барлық әлемдік көшбасшыларға қақтығыстармен қантөгістерді барлық жерде тоқтатуға және агрессивті және деструктивті риториканы ұмытуға шақыру бар (№7 қараңыз). Өтінемін, Құдайдың атымен және адамзаттың игілігі үшін: қару-жарақ туралы емес, бейбітшілік үшін қам жасаңыз! Егер сіз бейбітшілікке қызмет етсеңіз ғана сіздің есіміңіз тарихта ұлы болып қалады.

Көңіл бөлу, адами жылу, өмірді тудыру

қабілеті тапшы болғандықтан да бейбітшілік жетіспейді. Бейбітшілікті табу үшін сіздерге көбірек мән беру керек — екінші сөз – *Әйел*. Себебі әйел әлемге қамқорлық жасайды және өмірге әкеледі – ол бейбітшілікке апаратын жол. Сондықтан біз әйелдің қадір-қасиетін қорғау, оның әлеуметтік мәртебесін жақсарту қажеттілігін атап өттік, өйткені оның отбасы мен қоғамда басқалармен тең құқықтары бар (№23 қараңыз). Әйелдің жауапкершілігі көбірек болуы керек және үлкен рөл атқаруы керек. Егер көптеген шешімдерді әйелдер басқарса, қанша өлім жазасынан аулақ болуға болады! Сондықтан біз оларды құрметтеуге, тануға және көптеген маңызды істерге қатысуға бар күшімізді салуымыз керек.

Соңында, үшінші сөз – жастар. Ертең және бүгін олар бейбітшілік пен бірліктің хабаршысы. Ең алдымен, олар бүкіл жаратылыстың ортақ үйі үшін бейбітшілік пен құрмет туралы дұға етеді. Жастар үстемдік пен қанау, ресурстарды алу, ұлтшылдық, соғыс және ықпал ету салаларының логикасын жоққа шығарады – бұл ескі әлемге қатысты. Бұл әлемнің олардың армандары мен үміттерінде орны жоқ. Ескі және басушы діндер де болашаққа емес, өткенге жатады. Жаңа ұрпақтар туралы ойлана отырып, біз діндер мен мәдениеттер арасындағы өзара түсіністік пен құрметпен қатар өмір сүруді нығайтатын білім маңызды деген сенімге келдік (№21 қараңыз). Жастарға қирату қаруы емес, білім алуға мүмкіндік берейік! Олардың сұрақтарынан қорықпай тыңдайық. Ең бастысы, біз олар туралы ойлана отырып, бейбітшілікті құрамыз!

Бауырлар, әпке-қарындастар, ертеңге ашық және өткен уақыттағы көптеген азаптардың куәгері Қазақстан халқы, өзінің керемет көпконфессионалдылығы мен көпмәдениеттілігінің арқасында – болашақтың үлгісі. Бұл мысал бізді трансценденттілік пен бауырластықты, Құдайға табынуды және басқаны қабылдауды ұмытпай, болашақты құруға шақырады. **Аспанның бауырлары, үміт құрушылар және келісім жасаушылар, бейбітшілік пен бірліктің хабаршылары ретінде жерді аралап, жолымызды жалғастырайық!**

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВЫ КАТОЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКВИ, ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ПАПЫ РИМСКОГО ФРАНЦИСКА

Дорогие братья и сестры!

Здесь мы прошли этот путь. Спасибо, что приехали из разных частей света и привезли с собой богатство своей веры и культур.

Спасибо, что живо проживали эти дни общения, труда и усилий во имя диалога, столь ценные в это сложное время, омраченное не только пандемией, но еще и бессмысленным безумием войны.

Слишком много ненависти, разделений и слишком мало диалога и понимания друг друга. В современном мире это еще более опасно и удручающе. Мы не сможем идти

вперед, если так и останемся связанными и разделенными, скованными вопиющим неравенством. Поэтому благодарю вас за усилия к миру и единству.

Благодарю местные власти, которые радушно приняли нас, старательно подготовили и организовали этот Съезд, а также народ Казахстана, дружелюбный и храбрый, способный принимать другие культуры, сохраняя свою благородную историю и ценные традиции.

Көп рақмет! Большое спасибо! Thank you very much!

Девиз моего визита, который подходит к концу, - «Посланники мира и единства». Девиз звучит во множественном числе, так как путь у нас общий. Этот седьмой Съезд, который мы прожили милостью Божией, знаменует собой важный этап.

С самого начала, в 2003 году, это событие проходило по примеру *Дня Молитвы за мир в мире*, который организовал в 2002 году Иоанн Павел II в Ассизи, чтобы еще раз заявить о позитивном вкладе различных религиозных традиций в диалог и согласие между народами. После того, что случилось 11 сентября 2001 года, необходимо было реагировать, и реагировать сообща, на напряженную обстановку, которую терроризм всячески накалял насильственными действиями, из-за чего религия могла предстать как фактор конфликта. К сожалению, псевдорелигиозный терроризм, экстремизм, радикализм, национализм, скрывающийся под покровом сакральности, все еще вызывают страхи и опасения по отношению к религии.

В эти дни нам представилась прекрасная возможность собраться вместе и показать всем истинную и неотъемлемую суть религии.

Кстати, в Декларации нашего Съезда утверждается, что экстремизм, радикализм, терроризм и любое подстрекание к ненависти, вражде, насилию и войне, какие бы мотивы или цели не ставили перед собой, не имеют ничего общего с подлинным религиозным духом, и должны отвергаться самым решительным образом (см. П.5), осуждаться без каких-либо оговорок. Кроме того, исходя из того, что Всемогуший сотворил всех людей равными, независимо от их религиозной, этнической или социальной принадлежности, мы все согласны с утверждением, что в религиозном учении главным и непреложным следует считать взаимное уважение и понимание (см. П.13).

Казахстан, находясь в центре большого и стратегически важного азиатского континента, стал естественным местом для нашей встречи. Его государственный флаг символизирует необходимость сохранять здоровый баланс между политикой и религией.

Золотой орел на знамени олицетворяет земную власть, как память о древних империях;

синий фон, навеивает мысли о небесной синеве и символизирует трансцендентность.

Существует гармоничная связь между политикой и трансцендентностью, здоровое сосуществование двух различных областей. Различие, а не смешение и не разделение. “Нет” смятению, ради блага человека, которому, как орлу, необходимо свободное небо для полета, свободное пространство, открытое бесконечному, не ограниченное земной властью. С другой стороны, трансцендентность не должна поддаваться искушению превратиться во власть, чтобы небо не упало на землю, и божественная вечность не оказалась в плену у земного «сегодня», а любовь к ближнему - у предвзятого выбора. Поэтому – “Нет” смятению. Но также “Нет” и разделению между политикой и трансцендентностью, так как самые высокие человеческие устремления не могут быть исключены из общественной жизни и быть исключительно связанными с личной сферой. Поэтому того, кто желает законным образом исповедовать свою веру, следует защищать всегда и всюду. Сколько людей еще сегодня подвергаются преследованиям и дискриминации из-за своей веры!

Мы обратились к правительствам и компетентным международным организациям с настоятельной просьбой о поддержке религиозных групп и этнических общин, чьи человеческие права и основные свободы были нарушены, и которые подверглись насилию со стороны экстремистов и террористов, также в следствие военных действий и конфликтов (см. П.6). В первую очередь, следует приложить усилия, чтобы религиозная свобода была не только абстрактным понятием, но конкретным правом. Давайте защищать право всех и каждого на религию, надежду, красоту, на Небо. Ибо не только Казахстан, как поется в его гимне, «в небе золотое солнце», но каждая человеческая личность, каждый мужчина и каждая женщина обладает неповторимой уникальностью и, если пребывает в общении с божественным, может освещать землю особым светом.

Поэтому католическая Церковь, неустанно провозглашающая нерушимое достоинство

каждой личности, сотворенной «по образу Бога» (см. Быт 1, 26), также верит в единство человеческой семьи. Верит, что «все народы составляют одну общину, имеют одно начало, потому что Бог поселил весь род человеческий на лице земли» (Conc. Ecum. Vat. II, Dich. *Nostra aetate*, 1). Поэтому с самого начала этого Съезда, Святой Престол, особенно через Дикастерий по межрелигиозному Диалогу, принимал в нем активное участие. И желает участвовать впредь.

Путь межрелигиозного диалога – совместный путь мира и к миру, он крайне необходим, и мы не должны поворачивать назад. Межрелигиозный диалог – это уже не возможность, а срочное и незаменимое служение человечеству, во хвалу и славу Творца всех нас.

Братья и сестры, размышляя о нашем совместном пути, я спрашиваю себя: что нас объединяет?

Иоанн Павел II, который двадцать один год назад в этом же месяце посетил Казахстан, сказал, что «все пути Церкви ведут к человеку», и что человек – это «путь Церкви» (Lett. enc. *Redemptor hominis*, 14).

Хочу заявить сегодня, что человек – это еще и путь всех религий. Да, конкретный человек, переживший пандемию, терзаемый войной, страдающий от безразличия! Человек, немощное и чудесное творение, которое «пропадет без Творца» (Conc. Ecum. Vat. II, Cost. past. *Gaudium et spes*, 36), а без других не выживет!

Когда принимаются важные решения, в первую очередь, следует смотреть не на стратегические и экономические цели, национальные, энергетические и военные интересы, а на благо человеческой личности. Для осуществления по-настоящему грандиозных решений следует смотреть на детей, молодежь и их будущее, на стариков и их мудрость, на простых людей и их конкретные нужды.

Мы должны во весь голос кричать, что человеческая личность не сводится к производству и заработку, надо ее слушать, и не отбрасывать ее; что семья, по-казахски «гнездо души и любви» – это естественная и незаменимая среда, которую нужно защищать

и поддерживать, чтобы смогли вырасти и повзрослеть люди завтрашнего дня.

Призвание великих учений и религий – свидетельствовать всему человечеству о существовании общего духовного и нравственного наследия, которое зиждется на двух опорах: *трансцендентность* и *братство*. Трансцендентность – внеземное поклонение. Это чудесно, что ежедневно в бесчисленных местах культа миллионы и миллионы мужчин и женщин, разного возраста, культур и социального положения объединяются для молитвы. Это скрытая сила, которая движет миром. Затем братство и близость: ибо не может исповедовать подлинную приверженность Творцу тот, кто не любит Его творений. Этим духом пронизана Декларация нашего Съезда, о которой я в завершение хотел бы сказать три слова.

Первое слово – синтез всего, выражающееся в горестном крике, мечте и цели нашего пути – мир! *Beybitsilik, мир, peace!* Мир – неотложная забота: потому что сегодня любой конфликт или очаг напряжения и противостояния может иметь эффект «домино» и серьезно навредить системе международных отношений. (см. П.4). Но мир – это «не просто отсутствие войны, его нельзя свести к стабильному равновесию противоборствующих сил, и его не добиться деспотическим господством, это «дело справедливости» (*Gaudium et spes*, 78). Его источник – братство, мир устанавливается посредством борьбы против несправедливости и неравенства, создается, когда люди протягивают друг другу руки.

Мы, верующие в Творца всех людей, первыми должны защищать мирное сосуществование.

Мы должны свидетельствовать, проповедовать, молить о мире. Поэтому в Декларации содержится призыв ко всем мировым лидерам повсеместно остановить конфликты и кровопролитие, и забыть об агрессивной и деструктивной риторике (см. П.7). Пожалуйста, во имя Бога и ради блага человечества: позаботьтесь о мире, а не о вооружении! Ваши имена останутся великими в истории, только если вы будете служить миру!

Не хватает мира из-за того, что не хватает внимания, человеческого тепла, способности

рождать жизнь. Чтобы найти мир, нужно уделять больше значения – второе слово – *Женщине*. Потому что женщина заботится о мире и приводит в мир жизнь – она путь к миру. Поэтому мы подчеркнули необходимость защиты достоинства женщины, улучшения ее социального статуса, потому что у нее равные с другими права в семье и обществе (см. П.23). У женщины должно быть больше ответственности и она должна играть большую роль. Если бы принятием многих решений руководили женщины, сколько смертных приговоров можно было бы избежать! Поэтому мы должны прилагать все усилия к тому, чтобы их уважали, признавали и предоставляли участие во многих важных делах.

Наконец, третье слово – молодежь. Завтра и сегодня именно они являются вестниками мира и единства. В первую очередь, они молят о мире и уважении для общего дома всего творения. Молодежь отвергает логику господства и эксплуатации, захвата ресурсов, национализма, войны и сферы влияния – все то, что относится к ветхому миру. Этому миру нет места в их мечтах и надеждах.

Закоснелые и удушливые религии также принадлежит прошлому, а не будущему.

Размышляя о новых поколениях, мы пришли к убеждению, что важным является образование, благодаря которому укрепляется взаимное понимание и уважительное сосуществование между религиями и культурами (см. П.21). Дадим молодежи возможность получать образование, а не оружие разрушения! И давайте будем их слушать, не боясь их вопросов. И главное – будем созидать мир, думая о них!

Братья, сестры!

Народ Казахстана, открытый завтрашнему дню и свидетель стольких страданий в прошлом, благодаря своей потрясающей многоконфессиональности и мультикультурности – это пример будущего. Этот пример побуждает нас строить будущее, не забывая о трансцендентности и братстве, поклонении Всевышнему и принятии другого.

Давайте продолжать наш путь, шагая вместе по земле как братья Неба, творцы надежды и созидатели согласия, вестники мира и единства!

SPEECH OF THE
BISHOP OF ROME, VICAR OF JESUS CHRIST, SUCCESSOR
OF THE PRINCE OF THE APOSTLES, SUPREME PONTIFF
OF THE UNIVERSAL CHURCH, PRIMATE OF ITALY,
ARCHBISHOP AND METROPOLITAN OF THE ROMAN
PROVINCE, SOVEREIGN OF THE VATICAN CITY STATE,
SERVANT OF THE SERVANTS OF GOD
POPE FRANCIS

Dear brothers and sisters,

We have traveled this road together, and I thank you for coming from so many different parts of the world and for bringing with you the richness of your beliefs and cultures. Thank you for having taken part so intensely in these days of work, commitment and sharing in the service of dialogue. This is more valuable than ever in challenging times like

our own, when the problems of the pandemic have been compounded by the utter folly of war. There are altogether too many cases of hatred and division, too little dialogue and effort to understand others. In our globalized world, this is all the more dangerous and scandalous. Our human family cannot advance if simultaneously united and divided, interconnected and torn

apart by massive inequality. Thank you, then, for these efforts to build peace and unity. Our thanks go likewise to the local authorities, who hosted us and organized this Congress with great care, and to the hospitable and courageous people of Kazakhstan, capable of embracing other cultures while at the same time preserving their own noble history and precious traditions.

Көп рақмет! Большое спасибо! Thank you very much!

The motto of my Visit, now drawing to an end, has been “Messengers of Peace and Unity”. It is deliberately in the plural, for all of us are on a common journey. This Seventh Congress, in which we have taken part by the grace of the Almighty, has marked an important step on this shared itinerary. Since its inception in 2003, this event has taken as its model the Day of Prayer for Peace in the World, convened in 2002 in Assisi by John Paul II in order to reaffirm the positive contribution made by the religious traditions to dialogue and to harmony between peoples. After the events of 11 September 2001, it was necessary to respond collectively to the incendiary atmosphere that terrorist violence sought to incite, and which threatened to turn religion into a grounds for conflict. Pseudo-religious terrorism, extremism, radicalism and nationalism, dressed up in religious garb, nonetheless continue to foment fears and concerns about religion.

In these days, then, it proved providential that we could come together once more, in order to reaffirm the authentic and inalienable essence of religion.

In this regard, the Declaration of this Seventh Congress states that extremism, radicalism, terrorism and all other incentives to hatred, hostility, violence and war, whatever their motivations or goals, have nothing to do with the authentic spirit of religion and must be rejected in the most decisive terms possible (cf. No. 5). Furthermore, since the Almighty has created all people equal, regardless of their religious, ethnic or social origin, we are agreed that mutual respect and understanding should be considered essential and indispensable in religious teaching (cf. No. 13).

Kazakhstan, at the heart of the great and pivotal continent of Asia, was the natural place for us to meet. Its flag reminded us of the need to maintain a

healthy relationship between politics and religion. Indeed, if the golden eagle displayed on that flag speaks of earthly authority and ancient empires, the blue background evokes the colour of the sky and thus transcendence. There is thus a healthy connection between politics and transcendence, a sound form of coexistence that keeps their spheres distinct. Distinct, but not confused or separate. Let us say “no” to their confusion, for the sake of all people, who need, like the eagle, a free sky in which to fly, a free space open to the infinite and not straitened by earthly power. Transcendence, for its part, must not yield to the temptation to turn into power, lest heaven fall to earth, the eternal “beyond” be chained to an earthly present, and love of neighbour become prey to partisan decisions. “No”, then, to confusion between politics and transcendence, but “no” also to their separation, for the highest human aspirations cannot be excluded from public life and relegated solely to the private sphere. Consequently, those who legitimately desire to voice their beliefs must be protected, always and everywhere. Yet how many people are even now persecuted and discriminated against on account of their faith! We have insistently appealed to governments and relevant international organizations to provide assistance to religious groups and ethnic communities whose human rights and fundamental freedoms have been violated, or subjected to violence by extremists and terrorists, also as a result of wars and military conflicts (cf. No. 6). Above all, we must ensure that religious freedom will never be a mere abstraction but a concrete right. We defend everyone’s right to religion, to hope, to beauty: to Heaven. Kazakhstan is, in the words of its national anthem, a “sky of golden sun”, and the same is true of each human being. In their absolute uniqueness, if they are in contact with the divine, every man and woman can radiate a special light in our world.

For this reason, the Catholic Church, which tirelessly proclaims the inviolable dignity of each person, created “in the image of God” (cf. Gen 1:26), also believes in the unity of the human family. The Church believes that all “humanity forms but one community. This is so because all stem from the one stock that God created to people the entire earth, and because all share a common destiny, namely God. His providence,

evident goodness and saving designs extend to all mankind" (SECOND VATICAN COUNCIL, Declaration *Nostra Aetate*, 1). Hence, from the outset of this Congress, the Holy See, particularly through its Dicastery for Interreligious Dialogue, has taken an active part in it. It wishes to continue to do so, for the path of interreligious dialogue is a shared path to peace and for peace; as such, it is necessary and irrevocable. Interreligious dialogue is no longer merely something expedient: it is an urgent-needed and incomparable service to humanity, to the praise and glory of the Creator of all.

Brothers and sisters, in thinking of this shared path, I asked myself: What is our point of convergence? Pope John Paul II, who visited Kazakhstan twenty-one years ago this very month, stated that "for the Church all ways lead to man" and that man is "the way for the Church" (*Redemptor Hominis*, 14). I would like to say that today man is also the way for all the religions. Yes, man, men and women, concrete human beings, weakened by the pandemic, worn out by war, wounded by indifference! Human beings, frail and marvelous creatures, who, "once God is forgotten, are left in darkness" (SECOND VATICAN COUNCIL, Pastoral Constitution *Gaudium et Spes*, 36) and apart from others cannot survive! The good of humanity should be taken into consideration ahead of strategic and economic objectives, national, energy and military interests, and in advance of crucial decisions. To make decisions that are truly great, we should look to children, to young people and their future, to the elderly and their wisdom, to ordinary people and their genuine needs. We have spoken out and insisted that the human person cannot be reduced to what he or she produces and earns; that human beings must be accepted and never discarded; that the family, a word that in the Kazakh language means "nest of soul and love", is the natural and irreplaceable reality that must be protected and promoted, so that tomorrow's men and women may grow and mature.

For all human beings, the great religious and wisdom traditions are called to testify to the existence of a shared spiritual and moral patrimony, based on two principles: transcendence and fraternity. Transcendence, the Beyond, worship. It is impressive that each day millions

and millions of men and women, of different ages, cultures and social conditions, join together in prayer in countless places of worship. This is the hidden force that makes our world move forward. And then fraternity, the other, proximity. For one cannot profess genuine fidelity to the Creator without showing love for his creatures. This is the spirit that pervades the Declaration of our Congress. In concluding, I would like to emphasize three words that it contains.

The first word is a synthesis of everything, the expression of a heartfelt plea, the dream and the goal of our journey: peace! *Beybitşilik*, *mir*, peace! Peace is urgently needed, because in our day every military conflict or hotspot of tension and confrontation will necessarily have a baneful "domino effect" and seriously compromise the system of international relations (cf. No. 4). Peace, on the other hand, "is more than the absence of war: it cannot be reduced to the maintenance of the balance of power between opposing forces nor does it arise out of despotic dominion but it is appropriately called 'the effect of righteousness'" (*Gaudium et Spes*, 78). Peace is born of fraternity; it grows through the struggle against injustice and inequality; it is built by holding out a hand to others. We, who believe in the Creator of all, must be on the front lines in promoting the growth of peaceful coexistence. We must bear witness to peace, preach peace, implore peace. The Declaration thus exhorts world leaders to put an end to conflicts and bloodshed everywhere, and to abandon aggressive and destructive rhetoric (cf. No. 7). We plead with you, in the name of God and for the good of humanity: work for peace, not weapons! Only by serving the cause of peace, will you make a name for yourselves in the annals of history.

If peace is lacking, it is because care, tender love, the ability to generate life are lacking. Our quest of peace must thus increasingly involve – and here is the second word – women. Because women bestow care and life upon the world: they are themselves a path towards peace. For this reason, we have endorsed the need to defend their dignity and to improve their social status as equal members of the family and of society (cf. No. 23). Women must also be entrusted with greater positions and responsibilities. How many calamitous decisions might have been avoided,

had woman been directly involved in decision-making! We commit ourselves to ensuring that women are increasingly respected, acknowledged and involved!

Lastly, the third word: the young. Young people are messengers of peace and unity, in the present and in the future. It is they who, more than anyone else, call for peace and respect for the common home of creation. The ingrained attitudes of domination and exploitation, the hoarding of resources, nationalism, war and carving out spheres of influence shape an older world, which the young reject: a world that has no room for their hopes and dreams. In the same way, harsh and repressive forms of religion belong not to the future but to the past. Mindful of future generations, we have stressed the importance of education, which strengthens mutual acceptance

and respectful coexistence among different religions and cultures (*cf. No. 21*). Let us put into the hands of the young opportunities for education, not weapons of destruction! And let us listen to them, without being afraid to be challenged by their questions. Above all, let us build a world with them in mind!

Brothers and sisters, the people of Kazakhstan, open to tomorrow yet mindful of yesterday's sufferings, point us, by their extraordinary wealth of religions and cultures, towards the future. They encourage us to create that future without forgetting transcendence and fraternity, worship of the Most High and acceptance of our brothers and sisters. **Let us press ahead on this path, walking together on earth as children of heaven, weavers of hope and artisans of concord, heralds of peace and unity!**

ӘЛ-АЗҒАР ЖОҒАРҒЫ ИМАМЫ, ШЕЙХ МҰХАММЕД АХМЕД АТ-ТАЙЕБТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Аса мейірімді де мейірбан Алланың атынан! Аллаға Шүкір!

Әмірші Мұхаммедке, оның отбасы мен серіктеріне

Алланың игілігі мен сәлемі болсын!

Сіздерге бейбітшілік тілеймін, Алланың рақымы және нығметі болсын!

Мәртебелі аса құрметті Қасым-Жомарт Кемелұлы!

Қасиеттілер! Құрметті діни көшбасшылар! Құрметті қатысушылар!

Осы Съез тек Еуразиялық өңір үшін ғана емес, бүкіл әлем үшін бірегей, дінаралық диалогты іске асыру алаңы болып табылады.

2003 жылдан бастап Съез отырыстары тұрақты түрде өткізіліп, әлемнің түкпір-түкпірінен көрнекті дін қайраткерлерін жинайды.

Осы маңызды бастама үшін форумның

барлық ұйымдастырушыларына, әсіресе Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевқа алғысымды білдіргім келеді.

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезінің басты тақырыбы діндер, мемлекеттер мен халықтар арасындағы бейбітшілікті нығайту болды. Бұл күндері бұл мәселе барған сайын өзекті бола түсуде.

Біздің ойымызша, өркениетті әлемнің ерік-жігерінің жоқтығынан, кедейлерге, бақытсыз және иеліктен айырылғандарға

деген немқұрайлық салдарынан халықаралық қоғамдастық, адамдар мен халықтардың көпшілігі, соның ішінде байлар мен кедейлер де зардап шегетін көптеген проблемаларды шешеді. Жер бетіндегі залымдардың, жауыздардың, тәкаппарлардың, сондай-ақ илаһи әділет пен көктегі жазаны елемейтіндердің, елшілер мен пайғамбарлардың Алланың залымға қатысты баяу екенін, бірақ оның алдына келгенде ол әрекеттер үшін міндетті түрде жауап беруі керек.

Осы Съезді қорытындылай келе, діндердің жолдаулары бірікпейінше, олардың өкілдері бірігіп, ең алдымен діни сезімдерді өшпенділіктен және зұлымдықтан тазартатын күшке айналмайынша өз мақсатына жете алмайтынын қайталаймын. Және бұған келесідей қол жеткізуге болады:

1) әртүрлі діндердің діни қызметін діндер мен діндарлар арасындағы қақтығыстарға түсірмей, оны адами арнаға бағыттау;

2) әр діндегі ортақ жоғары адами мағынаны, оның ішінде адамдарға деген мейірімділік пен сүйіспеншілікті, олардың айырмашылығына қарамастан, оларды жинақтау және оны әртүрлі тілдерде әртүрлі тәсілдермен тарату;

3) осы жалпы мағыналарды таратқанда таза ақылға сүйеніп, ақиқатты сүюді басшылыққа алу, дінге нұсқау беру немесе азғыру кезінде астарлы ақылдан ада емес амалдардан аулақ болу керек.

Бұл исламның және барлық илаһи діндердің сенушілері мен сенбейтіндер арасындағы жаһандық диалогқа қатысты жолдау. Бұл адами мақсаттар дінаралық форумдардың мақсатына айналғанда, жалпы діндердің канондарына қайшы келмейтінінен, оның үстіне, олардың негізгі ұмтылыстарын көрсететінінен шығады.

Бүгін біз бәріміз осы бастаманы құптаймыз, мен және бауырым Рим Папасы Франциск арасындағы дін, шыққан тегі, тілі, терісінің түсі, тарихы мен отанындағы барлық айырмашылықтарымызға қарамастан, сондай-ақ екі жақтың радикалды көзқарастары алдын алуға тырысады және әлі де болса, алдын алуға тырысады. Оның үстіне кейбіреулер тіпті әл-Азхар мен католиктік шіркеу

басшысы арасындағы кездесуге тыйым салынған деп санады. Екеуміз кездескенде де алғашқы кездесуімізден-ақ ниетіміз ақ болды. Әрқайсымыз досын көп жылдан бері білетіндей сезіндік. Сонда бізді ортақ достық, адалдық біріктірді.

Адамдардың бауырластық кодексінің пайда болуына Алланың үлесі зор. Бұл әл-Азхар әрқашан және барлық жерде насихаттайтын тұжырымдаманы растау үшін қазіргі заманымызда христиандар, мұсылмандар және сенбейтіндер арасындағы алғашқы Адамзат кодексіне айналған құжат.

Съездің қорытынды құжатында бірқатар маңызды ережелер бар екенін қанағаттанушылықпен атап өткім келеді. Біріншіден, бұл бөлінулер мен қақтығыстарға әкелетін зиянды құбылыстарды жеңу үшін рухани және моральдық нұсқаулардың негізгі рөлі туралы сөздер.

Мәдени және діни әртүрлілікті сақтау қажеттілігі туралы ой өте маңызды, онда халықтар мен діндер ортақ құндылықтармен біріктіріліп, сонымен бірге өздерінің жеке басын сақтайды.

Экстремизм мен радикализмнің алдын алудың маңызды құралы болып табылатын діни білімнің қажеттілігін асыра бағалау қиын. Мұндай сауаттылық жосықсыз саясаткерлер тарапынан дінді манипуляциялаудан қорғайды.

Теңсіздік пен әділетсіздікті жеңу қажеттілігі туралы ой өте өзекті. Дамыған елдер мен үшінші әлем деп аталатын елдер арасында энергетикалық, азық-түлік және экономикалық қауіпсіздік мәселелерінде ресурстарды бөлу тұрғысынан бұл мәселе бүгінде өте өткір.

Дінге сенушілер әлемдегі проблемалардан алшақтамауы керек, бірақ белсенді ұстанымға ие болуы керек, бейбітшілік пен өзара түсіністікті қалыптастыруға көмектесуі керек, жанжалдарды емдеуге қатысуы керек, зардап шеккендерді жұбатуы керек.

Діни, ұлттық, халықаралық және қоғамдық институттар арасындағы ынтымақтастықты жандандыру қажеттілігі туралы ой дұрыс деп санаймын, өйткені бүгінгі таңда әлем үшін келіспеушіліктерді еңсеру және жаһандық гегемония үшін бәсекелестікті тоқтату өте маңызды.

Біздің форумның Декларациясы адамның және Құдайдың бар нәрсесінің жаратылу фактісін, бейбітшілік туралы Құдайдың қолөнерін, болмыстың Мәңгілік заңдарының құдайшылығын, ақылақ пен адамгершілікті мойындауға негізделгенін ерекше атап өткім келеді.

Әлемдегі ең маңызды діни көшбасшылардың беделімен расталған мәлімдемелер біздің форум Декларациясымен қоғамдық кеңістікке таратылатындығы үлкен мәнге ие. Осылайша оларды көптеген адамдар естиді.

Көбінесе бүгінде көптеген адамдар адамзат ғасырлар бойы қасиетті кітаптарда, діндер дәстүрлерінде және олардың жандарында сақтаған қарапайым болып көрінетін нәрселер

туралы ұмытып кетеді. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII съезі бүгін олар туралы тағы да еске салғаны өте маңызды. Съезд басшылығы мен ұйымдастырушыларына дұрыс екпін мен мағына бергені үшін алғыс айтамын. Бүгінгі таңда адамдарға мұндай сөздерді беделді діни көшбасшылардың аузынан есту бұрынғыдан да маңызды. Барлық қатысушыларға диалогқа ашықтығы және өте нәтижелі қарым-қатынас жасағаны үшін алғыс айтамын.

Баршаңызға бейбітшілік, рухани қуаныш және сіздің қиын, бірақ маңызды қызметіңізде күш тілеймін!

Назар аударғаныңыз үшін рахмет! Сізге Алланың рақымы мен берекесі болсын!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО ИМАМА АЛЬ-АЗХАР, ШЕЙХА МУХАММАДА АХМАД АТ-ТАЙЕБА

Во имя Аллаха Милостивого и Милосердного!

Слава Аллаху!

Да благословит Аллах и приветствует нашего господина и владыку

Мухаммада, его семью и сподвижников!

Мир вам и милость Аллаха, его благоденствие!

В начале своей заключительной речи мы хотели бы выразить вновь благодарность Его Превосходительству Президенту Республики Казахстан уважаемому господину Касым-Жомарту Токаеву, благородному народу Казахстана и всем тем, кто организовал этот примечательный и успешный форум на таком прекрасном уровне.

Нам сложно что-либо сказать или добавить после того, как мы прослушали решение и рекомендации данного форума, которые были приняты его участниками в последней версии. Мы прослушали их несколько минут назад.

Мы полагаем, что они затрагивают многие проблемы, от которых страдает международное сообщество, включая богатых и бедных, в результате безволия цивилизованного мира, его безучастности по отношению к бедным, несчастным и обездоленным, которые составляют большинство людей и народов. Они страдают от притеснений тиранов, деспотов, надменных и горделивых на земле, а также тех, кто пренебрегает божественной справедливостью и небесной карой, предупреждениями посланников и пророков о том, что Аллах проявляет медлительность по отношению к тирану, но когда Он предстанет перед ним, ему непременно придется ответить за свои деяния.

В заключение этого Съезда я не могу не повторить, что послания религий не достигнут своей цели, пока они не объединятся, пока не сплотятся их последователи и не станут силой, которая прежде всего должна действовать ради очищения религиозных чувств от ненависти и злобы.

И этого можно достичь следующим образом:

1) направить религиозную деятельность различных религий в человеческое русло, вместо того, чтобы ввергать ее в конфликты между религиями и верующими;

2) собрать общий высокий человеческий смысл в каждой религии, среди которых доброе отношение к людям и любовь к ним, невзирая на различия, которые разделяют их, и транслировать это различными путями на различных языках;

3) при распространении этих общих смыслов следует опираться сугубо на разум и руководствоваться любовью к истине, избегая при веронаставлении или прельщении к религии средств, не лишенных подоплеки.

Это является посланием ислама и всех божественных религий касательно глобального диалога между верующими и неверующими. Оно исходит из того, что человеческие цели, когда они становятся целями межрелигиозных форумов, не противоречат канонам религий в целом, более того, отражают его основные устремления.

Сегодня мы все приветствуем эту инициативу, несмотря на все наши различия между мной и моим братом Папой Франциском в религии, происхождении, языке, цвете кожи, истории и Родине, а также несмотря на то, что радикальные настроения с двух сторон попытались воспрепятствовать и все еще пытаются препятствовать этому.

Более того, некоторые даже посчитали запретным, чтобы состоялась встреча между Аль-Азхар и главой Католической церкви. Когда мы встретились, с нашей самой первой встречи у нас были искренние намерения. Каждый из нас почувствовал, что он знает своего приятеля уже много лет. Затем нас объединили общая дружба и вера.

Аллах способствовал тому, что появился Кодекс человеческого братства. Это тот документ, который стал первым Кодексом человечества между христианами, мусульманами и неверующими в наше современное время, чтобы была подтверждена концепция, которую пропагандирует Аль-Азхар всегда и везде.

Уважаемые дамы и господа, я отношусь к тем, кто верит, что человечество очень нуждается на различных этапах в указании Небесами правильного пути в свете пророчества и

мудрости Священных писаний.

Мы полагаем, что излечение человечества от его современных болезней, прежде всего утеря способности видеть правду, является уже не залогом какого-либо материального прогресса или технологического роста, а залогом духовного и нравственного роста, в котором религии являются краеугольным камнем и играют роль спасителя. В этом я убежден!

Спасибо вам за внимание! Мир вам, милость Аллаха и Его благоденствие!

SPEECH OF THE GRAND IMAM OF AL-AZHAR SHEIKH AHMED EL-TAYEB

In the name of Allah, Most Gracious, Most Merciful. Praise be to Allah. May Allah's blessings be upon Prophet Muhammad, his family and companions. Peace be upon you, the mercy of Allah and His prosperity.

Commencing my closing speech, we would like to express once again our gratitude to His Excellency President of the Republic of Kazakhstan Mr. Kassym-Jomart Tokayev, the noble people of Kazakhstan and all those who organized this remarkable and successful forum at such an excellent level.

It is difficult for us to say or add anything after listening to the decision and recommendations of this forum, which were accepted by its participants in the latest version. We listened to those a few minutes ago.

We believe that they address many of the issues that the international community, including the rich and the poor, suffer from as a result of the lack of will of the civilized world, its indifference towards the poor, the unfortunate and the vulnerable, who constitute the majority of people. They suffer from the oppression of tyrants, despots, the arrogant and the distant, as well as those who neglect divine justice and heavenly punishment, warnings of messengers and prophets of Allah's reluctance to deal with tyrants, but when they appear before Him, they will definitely have to hold responsibility for their deeds.

In conclusion of this Congress, I would like to reiterate that the messages of the religions will not achieve their goal until they unite, until their followers unite and become a force that, first of all, must act in favor of purification of religious feelings from hatred and malice. This can be achieved the following way:

1) directing the activity of various religions into a human potential instead of plunging it into conflicts between religions and believers;

2) collecting a common high human meaning in each religion, including a kind treatment of people and love for them, regardless of their differences, and broadcasting this in various ways in various languages;

3) when spreading these general meanings, one should rely purely on reason and be guided by love for the truth, avoiding, when instructing or teaching religion, means that are not devoid of underlying reason.

This is the message of Islam and all divine religions regarding the global dialogue between believers and non-believers. It emanates from the fact that human goals, when they emerge as the goals of interreligious forums, do not contradict the canons of religions in general. Moreover, they reflect its main aspirations.

Today, we all welcome this initiative, despite all our differences between me and my brother Pope Francis in religion, origin, language, skin color, history and homeland, and also despite the fact that radical sentiments from both sides have tried to prevent and still trying to prevent it. Some even considered it forbidden for meetings between Al-Azhar and the Catholic Church to take place. From our very first meeting, we have had sincere intentions. Each of us felt as if we've known each other for many years. Then we were united by common friendship and trust.

Allah contributed to the emergence of the Code of Human Fraternity. This document became the first modern Code of Humanity between Christians, Muslims and non-believers to confirm the concept that Al-Azhar always promotes everywhere. Dear ladies and gentlemen, I am one of those who believe that humanity is in dire need of heavenly guidance in the light of prophecy and the wisdom of the Holy Scriptures.

We believe that the cure of mankind from its modern diseases (primarily the loss of the ability to see the truth) is no longer a guarantee of any material progress or technological growth, but a guarantee of spiritual and moral growth where religions are the cornerstone and a saving grace. I am certain of this.

**Thank you for attention! Peace be upon you,
the mercy of Allah and His prosperity!**

МӘСКЕУ ПАТРИАРХАТЫ СЫРТҚЫ ШІРКЕУ БАЙЛАНЫСТАРЫ БӨЛІМІНІҢ ТӨРАҒАСЫ МИТРОПОЛИТ ВОЛОКОЛАМСКИЙ АНТОНИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

Мәртебелі аса құрметті Қасым-Жомарт Кемелұлы!

Қасиеттілер!

Құрметті діни көшбасшылар!

Құрметті қатысушылар!

Осы Съез тек Еуразиялық өңір үшін ғана емес, бүкіл әлем үшін бірегей, дінаралық диалогты іске асыру алаңы болып табылады.

2003 жылдан бастап Съезд отырыстары тұрақты түрде өткізіліп, әлемнің түкпір-түкпірінен көрнекті дін қайраткерлерін жинайды.

Осы маңызды бастама үшін форумның барлық ұйымдастырушыларына, әсіресе Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевқа алғысымды білдіргім келеді.

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезінің басты тақырыбы діндер, мемлекеттер мен халықтар арасындағы бейбітшілікті нығайту болды. Бұл күндері бұл мәселе барған сайын өзекті бола түсуде.

Иеміз Иса Мәсіх Інжілде бітімгерлер бақытты дейді, өйткені олар Құдайдың ұлдары деп аталады.

Дінге сенушілер әлемдегі проблемалардан алшақтамауы керек, бірақ белсенді ұстанымға ие болуы керек, бейбітшілік пен өзара түсіністікті қалыптастыруға көмектесуі керек, жанжалдарды емдеуге қатысуы керек, зардап шеккендерді жұбатуы керек.

Съездің қорытынды құжатында бірқатар маңызды ережелер бар екенін қанағаттанушылықпен атап өткім келеді. Біріншіден, бұл бөлінулер мен қақтығыстарға әкелетін зиянды құбылыстарды жеңу үшін рухани және моральдық нұсқаулардың негізгі рөлі туралы сөздер.

Мәдени және діни әртүрлілікті сақтау қажеттілігі туралы ой өте маңызды, онда халықтар мен діндер ортақ құндылықтармен біріктіріліп, сонымен бірге өздерінің жеке

басын сақтайды. Посткеңестік кеңістік елдерінде біз бұл тәсілдің пайдасын жақсы білеміз, сондықтан дінаралық бейбітшілікті құнттап сақтап келеміз.

Экстремизм мен радикализмнің алдын алудың маңызды құралы болып табылатын діни білімнің қажеттілігін асыра бағалау қиын. Мұндай сауаттылық жосықсыз саясаткерлер тарапынан дінді манипуляциялаудан қорғайды.

Теңсіздік пен әділетсіздікті жеңу қажеттілігі туралы ой өте өзекті. Дамыған елдер мен үшінші әлем деп аталатын елдер арасында энергетикалық, азық-түлік және экономикалық қауіпсіздік мәселелерінде ресурстарды бөлу тұрғысынан бұл мәселе бүгінде өте өткір.

Діни, ұлттық, халықаралық және қоғамдық институттар арасындағы ынтымақтастықты жандандыру қажеттілігі туралы ой дұрыс деп санаймын, өйткені бүгінгі таңда әлем үшін келіспеушіліктерді еңсеру және жаһандық гегемония үшін бәсекелестікті тоқтату өте маңызды. Біздің форумның Декларациясы адамның және Құдайдың бар нәрсесінің жаратылу фактісін, бейбітшілік туралы Құдайдың қолөнерін, болмыстың Мәңгілік заңдарының құдайшылдығын, ақылақ пен адамгершілікті мойындауға негізделгенін ерекше атап өткім келеді. Әлемдегі ең маңызды діни көшбасшылардың беделімен расталған мәлімдемелер біздің форум Декларациясымен қоғамдық кеңістікке таратылатындығы үлкен мәнге ие. Осылайша оларды көптеген адамдар естиді.

Көбінесе бүгінде көптеген адамдар адамзат ғасырлар бойы қасиетті кітаптарда, діндер дәстүрлерінде және олардың жандарында

сақтаған қарапайым болып көрінетін нәрселер туралы ұмытып кетеді. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII съезі бүгін олар туралы тағы да еске салғаны өте маңызды.

Съезд басшылығы мен ұйымдастырушыларына дұрыс екпін мен мағына бергені үшін алғыс айтамын. Бүгінгі таңда адамдарға мұндай сөздерді беделді діни көшбасшылардың

аузынан есту бұрынғыдан да маңызды.

Барлық қатысушыларға диалогқа ашықтығы және өте нәтижелі қарым-қатынас жасағаны үшін алғыс айтамын.

Баршаңызға бейбітшілік, рухани қуаныш және сіздің қиын, бірақ маңызды қызметіңізде күш тілеймін!

Назар аударғаныңыз үшін рахмет!

ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ОТДЕЛА ВНЕШНИХ ЦЕРКОВНЫХ СВЯЗЕЙ МОСКОВСКОГО ПАТРИАРХАТА МИТРОПОЛИТА ВОЛОКОЛАМСКОГО АНТОНИЯ

Ваше Превосходительство глубокоуважаемый Касым-Жомарт Кемелевич!
Ваши Святейшества!
Досточтимые религиозные лидеры!
Уважаемые участники!

Астоящий Съезд является уникальным не только для евразийского региона, но и для всего мира, площадкой реализации межрелигиозного диалога.

Начиная с 2003 года, заседания Съезда проходят на регулярной основе и собирают видных религиозных деятелей со всего мира.

Хотел бы выразить благодарность за эту важную инициативу всем организаторам форума, а особенно - лично Президенту

Республики Казахстан Касым-Жомарту Кемелевичу Токаеву.

Центральной темой Съезда лидеров мировых и традиционных религий стало укрепление мира между религиями, государствами и народами. В наши дни эта проблема становится все более и более актуальной.

Господь Иисус Христос в Евангелие говорит, что блаженны миротворцы, потому что они будут наречены сынами Божиими.

Верующие люди должны не отстраняться

от существующих в мире проблем, а занимать деятельную позицию, помогать созиданию мира и взаимопонимания, участвовать во врачевании конфликтов, утешать страждущих.

С удовлетворением хотел бы отметить, что в итоговом документе Съезда содержится ряд очень значимых положений. Прежде всего это слова о ключевой роли духовных и нравственных ориентиров для преодоления пагубных явлений, приводящих к разделению и конфликтам.

Очень важной является мысль о необходимости сохранения культурного и религиозного многообразия, при котором народы и религии объединены общими ценностями, но при этом сохраняют свою идентичность. В странах постсоветского пространства мы хорошо знаем пользу такого подхода, поэтому бережно поддерживаем межрелигиозный мир.

Трудно переоценить необходимость религиозного образования, которое является важным средством для профилактики экстремизма и радикализма. Такая грамотность служит защитой от манипуляции религией со стороны недобросовестных политиков.

Весьма актуальна мысль о необходимости преодоления неравенства и несправедливости. В контексте распределения ресурсов между развитыми странами и так называемыми странами третьего мира в вопросах энергетической, продовольственной и экономической безопасности этот вопрос сегодня стоит очень остро.

Считаю правильной мысль о необходимости активизировать сотрудничество между

религиозными, национальными, международными и общественными институтами, потому что сегодня миру очень важно преодолеть разногласия и прекратить соперничество за глобальную гегемонию. Хотел бы особенно отметить тот положительный факт, что Декларация нашего форума зиждется на признании факта создания человека и всего существующего Богом, Божественного промысла о мире, богоданности вечных законов бытия, морали и нравственности.

Большую ценность имеет то, что обозначенные утверждения, подкрепленные авторитетом главнейших религиозных лидеров мира, транслируются Декларацией нашего форума в общественное пространство. Таким образом, они будут услышаны множеством людей.

Нередко сегодня многие забывают о таких, казалось бы, простых вещах, которые человечество веками сохраняло в священных книгах, преданиях религий, своих душах. Очень важно, что VII Съезд лидеров мировых и традиционных религий сегодня вновь во всеуслышание о них напомнил.

Благодарю руководство и организаторов Съезда за правильно расставленные акценты и смыслы. Сегодня людям как никогда важно услышать именно такие слова из уст авторитетных религиозных лидеров.

Благодарю всех присутствующих за открытость к диалогу и состоявшееся весьма продуктивное общение.

Желаю всем вам мира, духовной радости и сил в вашем нелегком, но таком важном служении!

SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE DEPARTMENT OF EXTERNAL CHURCH RELATIONS OF THE PATRIARCHATE OF MOSCOW METRAPOLITAN OF VOLOKOLAMSK ANTHONY

Your Excellency, highly esteemed Kassym-Jomart Tokayev! Your Holiness!
Honorable religious leaders! Dear participants!

This Congress is unique not only for the Eurasian region, but also for the entire world, a platform for the interreligious dialogue.

Since 2003, the sessions of the Congress have been held on a regular basis and gather prominent religious figures from all over the globe.

I would like to express my gratitude for this important initiative to all the organizers of the forum, and especially personally to the President of the Republic of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev.

The central theme of the Congress of Leaders of World and Traditional Religions was the strengthening of peace between religions, states and peoples. Nowadays, this problem is becoming more and more relevant.

The Lord Jesus Christ in the Gospel says: Blessed are the peacemakers, for they shall be called children of God.

People of faith should not withdraw from the problems existing in the world, but take an active position, help facilitate peace and mutual understanding, participate in the resolving of conflicts, and comfort the suffering.

It is a satisfaction to note that the final document of the Congress contains a number of very significant provisions. First of all, these are words about the key role of spiritual and moral guidelines for overcoming harmful phenomena that lead to divisions and conflicts.

It is very important to think about the need to preserve cultural and religious diversity, in which peoples and religions are united by common values, but at the same time preserve their identity. In post-Soviet countries, we are well aware of the benefits of this approach, so we carefully support interreligious peace.

The need for theological education can hardly be overestimated, which is an important tool

for the prevention of extremism and radicalism. Such awareness serves as a protection against manipulation of religion by malevolent politicians.

The idea of the need to overcome inequality and injustice is very relevant. In the context of the distribution of resources between developed countries and the so-called third world countries in matters of energy, food and economic security, this issue is very topical today.

I believe it is correct to think about the need to intensify cooperation between religious, national, international and public institutions, because today it is very important for the world to overcome differences and stop rivalry for global hegemony.

I would like to especially note the positive fact that the Declaration of our Congress is based on the recognition of the fact that the man and everything that exists was created by God, Divine Providence about the world, the God-given eternal laws of being, morality and ethics.

It is of great value that these statements, backed up by the authority of the world's most important religious leaders, are communicate by the Declaration of our Congress into the public space. Thus, they will be heard by a lot of people.

Quite often today many people forget about such seemingly simple things that humanity has preserved in sacred books, traditions of religions, their souls for centuries. It is very important that the VII Congress of Leaders of World and Traditional Religions recalled them publicly once again today.

I would like to extend my gratitude to the leadership and organizers of the Congress for correctly highlighting key points and narratives. Today, it is more important than ever for people to hear these exact words from the lips of authoritative religious leaders.

I would like to thank all in attendance for the openness to dialogue and the very productive communication that took place.

I wish you all peace, spiritual joy and strength in your difficult, but so important service!

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ
ТОҚАЕВТЫҢ ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР
ЛИДЕРЛЕРІ VII СЪЕЗІНІҢ ЖАБЫЛУ САЛТАНАТЫНДА
СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ

ВЫСТУПЛЕНИЕ
ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
КАСЫМ-ЖОМАРТА ТОКАЕВА
НА ЗАКРЫТИИ VII СЪЕЗДА
ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ

SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN KASSYM-JOMART TOKAYEV AT THE
CLOSING CEREMONY OF THE VII CONGRESS
OF THE LEADERS OF WORLD AND
TRADITIONAL RELIGIONS

Аса қадірлі меймандар!
Құрметті Съезге қатысушылар!

Қазақ жері екі күннен бері түрлі мәдениеттердің сындарлы сұхбат орталығына айналды.

Дүние жүзіндегі беделді дінбасылар бір шаңырақтың астына жиналды.

Сіздер барша адамзаттың күш-жігерін ортақ мүддеге жұмылдыру үшін әлемнің әр түкпірінен келіп отырсыздар.

Осының өзі дінаралық келісім мен ынтымақтастықтың қаншалықты маңызды екенін көрсетеді.

Шын мәнінде, бәріміздің мақсатымыз – бір.

Бұл – өркениеттер үндестігін орнату және бейбітшілік пен тұрақтылықты нығайту.

Съезде көптеген салмақты ой, салиқалы пікір айтылды.

Оның бәрі біздің үйлесімді әлем құру жолындағы іс-әрекетімізге оң ықпалын тигізеді деп санаймын.

Мен алқалы жиынға арнайы келген әлемдік

деңгейдегі рухани көшбасшыларға зор алғыс айтамын.

Сондай-ақ, біздің бастамамызға қолдау көрсеткен саясаткерлер мен халықаралық ұйым өкілдеріне шынайы ризашылығымды білдіремін.

Форумды өткізуге белсене атсалысқан дипломаттарға, волонтерлерге, журналистер мен басқа да азаматтарға рақметімді айтқым келеді.

Dear Congress participants!

Our forum has taken place at unique and highly consequential global moment. It is historic in its own way.

As we face an increasingly turbulent geopolitical post-pandemic world, it becomes more crucial to develop new approaches to strengthening inter-civilizational dialogue and trust at the global level.

I believe today's forum has made a significant contribution to this vital ongoing work.

On behalf of the people of Kazakhstan I would like to express my sincere gratitude to His Holiness Pope Francis for his historic visit to our country and participation in the work of the Congress.

We are confident that your passionate voice and strong message will be a source of inspiration and hope for many millions around the world.

Осы орайда, аса қадірлі Рим Папасы Францискке елімізге тарихи сапармен келгені үшін Қазақстан халқының және жеке өз атымнан тағы да шынайы алғыс білдіремін.

Съез жұмысына өзіңіздің белсене қатысуыңыз – біз үшін зор мәртебе.

Сіздің әлем жұртшылығына арнаған үндеуіңіз жер жүзіндегі миллиондаған адамға үміт пен сенім сыйлағаны анық.

The participants of the Congress have shared their perspectives, offered valuable ideas, and generated insightful proposals on many pressing issues. Most importantly, they have focused their thoughts on peace and cooperation between faiths and peoples.

We have collectively condemned both “power politics” and “hate speech,” which contribute to the mutual alienation of nations, the erosion of states and the degradation of international relations.

Today, as never before, it is vital to put to good use the peacemaking potential of religions, to unite the efforts of spiritual authorities in search of long-term stability.

All faiths are based on humanistic ideals, recognition of the supreme value of human life, and the aspiration for peace and creation.

These fundamental principles must be reflected not only in the spiritual area, but also in the socio-economic development of states and international politics.

One of the most important topics was how to overcome inequalities of all kinds since they are a source of national upheaval and global crises.

Special emphasis was placed on digital and gender issues, on the importance of education, and on the role of religion in eliminating social divides.

Another fundamental objective was the search for ways to strike a balance between economic growth and spiritual and moral progress.

I am convinced that religious leaders can and must insist on simultaneous and complementary spiritual and technological development.

Dear Participants!

As we conclude our work together here, I am convinced that spiritual leaders can and will help in overcoming the contradictions of the modern world, and in achieving greater wellbeing for all humanity.

A meaningful and highly detailed Declaration has been adopted at the conclusion of this Congress.

This important document covers fundamental issues and can serve as a guide for governments, political leaders and international organizations.

Our joint task is to consistently promote the concepts and principles of the Declaration.

I also believe it is necessary to prepare a Concept document for the Development of the Congress of Leaders of World and Traditional Religions for the years 2023-2033.

This Concept document should include concrete steps and stages in further strengthening the influence of our forum.

In line with its domestic and foreign policy priorities, Kazakhstan will fully support the consistent activities of the Congress.

Our aim remains to promote an open dialogue among civilizations and to strengthen peace and stability.

Once again, my sincere gratitude to all of you and let's work together for the sake of peace, tolerance and cooperation.

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VII СЪЕЗІНІҢ ДЕКЛАРАЦИЯСЫ

Біз, VII съезге қатысушылар – әлемдік және дәстүрлі діндердің рухани лидерлері, саясаткерлері, халықаралық ұйымдардың жетекшілері,

әділ, бейбіт, қауіпсіз және гүлденген әлемге деген ортақ ұмтылысымызды **басшылыққа ала отырып,**

адамзаттың рухани және әлеуметтік дамуындағы жалпыға ортақ құндылықтардың маңыздылығын **бекіте отырып,**

әлеуметтік, этномәдени және діни айырмашылықтар негізінде төзімсіздік пен өшпенділікке, ксенофобияға, кемсітушілік пен жанжалдарға шақыруларға қарсы тұру және оларды еңсеру қажеттілігін **мойындай отырып,**

діни және мәдени әртүрліліктің байлығын **құрметтей отырып,**

қайырымдылық іс-әрекеттері, жанашырлық, мейірімділік, әділеттілік пен ынтымақтастық адамдар мен қоғамдардың жақындасуына ықпал ететінін **сезіне отырып,**

жеке адамның өзін-өзі және дінаралық даму үшін білім беру мен діни ағартудың құндылығын **мойындай отырып,**

қоғамдағы әйелдердің рөлі мен құқықтарының маңыздылығын **растай отырып,**

материалдық теңсіздік біздің әлемді наразылыққа, әлеуметтік шиеленіске, қақтығыстар мен дағдарыстарға әкелетінін **атап өте отырып,**

климаттың өзгеруі, кедейлік пен ашаршылыққа, ұйымдасқан қылмыс, терроризм және есірткі сияқты пандемиядан кейінгі әлемдегі жаһандық сын-қатерлерді шешудің маңыздылығын **мойындай отырып,**

діни қудалауға және адам өмірі мен қадір-қасиетіне қол сұғуға алып келетін экстремизмді, радикализмді және терроризмді ең батыл түрде **айыптай отырып,**

әлемде мемлекетаралық және халықаралық шиеленіс ошақтарының құрылуын **айыптай отырып,**

гуманитарлық көмек пен қорғауды қажет ететін мигранттар мен босқындар санының

жаһандық көбеюіне **алаңдаушылықты білдіре отырып,**

қақтығысушы тараптар арасында диалог және татуласу үшін жағдай жасауға жәрдемдесуге деген **нық ниетін білдіре отырып,**

рухани және саяси лидерлердің қазіргі әлемдегі мәселелерді шешу үшін бірлескен жұмысының жіті қажеттілігін **сезіне отырып,**

барлық халықаралық, өңірлік, ұлттық және жергілікті бастамаларды, сондай-ақ дін лидерлерінің дінаралық, мәдениетаралық және өркениетаралық диалогқа жәрдемдесу жөніндегі күш-жігерін **қолдай отырып,**

пандемиядан кейінгі кезеңде діни қоғамдастықтар, халықаралық, ұлттық және мемлекеттік мекемелер, сондай-ақ үкіметтік емес ұйымдар арасындағы ынтымақтастықты жандандыруға **ниет білдіре отырып,**

Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезінің жұмысын түрлі діндер, конфессиялар мен діни ілімдер өкілдері үшін халықаралық дінаралық диалог алаңына айналғанын тағы **да қуаттай отырып,**

дінаралық, мәдениетаралық және өркениетаралық диалогты кеңейту жөніндегі одан әрі нақты қадамдарды қабылдаудағы Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезінің мүмкіндігін **көрсете отырып,**

БІЗ ОРТАҚ ҰСТАНЫМҒА КЕЛДІК ЖӘНЕ КЕЛЕСІ ТУРАЛЫ МӘЛІМДЕЙМІЗ:

Біз, Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезі діндер, мәдениеттер мен өркениеттер арасындағы бейбітшілік пен диалог игілігі үшін өзінің тұрақты қызметін жалғастыруына **бар күш-жігерімізді саламыз.**

Біз, әлемнің пандемиядан кейінгі дамуы мен әлемдік процестердің жаһандануы және қауіпсіздікке төнетін қатерлер жағдайында Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезі бейбітшілік пен ынтымақтастық үшін диалогты нығайту, сондай-ақ рухани және адамгершілік құндылықтарды ілгерілету жөніндегі бірлескен күш-жігерді іске асыруда

маңызды рөл атқаратынын **мәлімдейміз**.

Біз, пандемияның жағымсыз салдарын тек бірлескен күш-жігермен, бірлесіп жұмыс жасау және бір-бірімізге көмек көрсету арқылы жеңуге болатындығын **мойындаймыз**.

Біз, кез-келген әскери қақтығыстың басталуы, шиеленіспентекетіретін ошақтарды қоздыру «домино әсеріне» ие болатынына және халықаралық қатынастардың бұзылуына әкелетініне **сенімдіміз**.

Біз, экстремизм, радикализм, терроризм және зорлық-зомбылық пен соғыстардың барлық басқа түрлері, қандай себептер мен мақсаттар болса да, шынайы дінге ешқандай қатысы жоқ және оларды түбегейлі қабылдамау керек деп **санаймыз**.

Біз, ұлттық үкіметтер мен уәкілетті халықаралық ұйымдардан экстремистер мен террористер тарапынан құқықтарына нұқсан келтірген мен зорлық-зомбылыққа ұшыраған, сондай-ақ соғыстар мен әскери жанжалдардың салдарынан болған барлық діни топтар мен этникалық қауымдастықтарға жан-жақты көмек көрсетуді **өтініп сұраймыз**.

Біз, әлемдік лидерлерді әлемдегі жағдайды тұрақсыздандыруға әкелетін барлық агрессивті және деструктивті риторикадан бас тартуға, біздің әлеміміздің барлық бұрышындағы қақтығыстар мен қантөгістерді тоқтатуға **шақырамыз**.

Біз, әлемнің барлық бұрышынан келген дін лидерлері мен көрнекті саяси қайраткерлерді достық, ынтымақтастық және бейбіт қатар өмір сүру үшін диалогты үздіксіз дамытуға **шақырамыз**.

Біз, әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері мен көрнекті саяси қайраткерлерді ұзақ мерзімді тұрақтылыққа қол жеткізу үшін қақтығыстарды реттеу процесіне белсенді тартуды **жақтаймыз**.

Біз, бұл Жаратушы Алланың еркінің даналығы болып табылатын терінің түсі, жынысы, нәсілі, тілі мен мәдениетіндегі плюрализм және айырмашылықтар екенін **атап өтеміз**. Алла діни әртүрлілікке жол береді, сондықтан қандай да бір дінге және діни ілімге мәжбүрлеудің кез-келгені қолайсыз.

Біз, барлық халықтарға әлеуметтік әділеттілік пен ынтымақтастық орнату үшін дінаралық және конфессияаралық

ұнқатысуды іске асыру жөніндегі практикалық бастамаларды қолдауға **шақырамыз**.

Біз, Біріккен Ұлттар Ұйымының және басқа да халықаралық, үкіметтік және өңірлік институттар мен ұйымдардың өркениеттер мен діндер, мемлекеттер мен ұлттар арасындағы диалогқа жәрдемдесу жөніндегі күш-жігерімен **ниеттеспіз**.

Біз, Қасиетті Тақ пен Әл-Азхар Әл-Шариф арасындағы (БҰҰ БА-ның 2020 жылғы 21 желтоқсандағы «Халықаралық адамзат бауырластығы күні» A/RES/75/200 қарарымен қабылданған) ортақ игілік үшін сенушілер арасында бейбітшілікке, диалогқа, өзара түсіністікке және өзара құрметке шақыратын «Бейбітшілік пен бейбіт қатар өмір сүрудің пайдасына адами бауырластық туралы» құжаттың және «Мекке декларациясының» (2019 жылы мамырда Меккеде қабылданған) маңыздылығы мен құндылығын **мойындаймыз**.

Біз, әлемдік қоғамдастықтың ғылым, техника, медицина, өнеркәсіп және басқа да салаларда қол жеткізген прогресін **қолдаймыз**, бірақ бұл ретте оларды рухани, әлеуметтік және адами құндылықтармен үйлестірудің маңыздылығын атап өтеміз.

Біз, әлеуметтік мәселелер көбінесе адамдарды шектен тыс көзқарастар мен істерге итермелейтінін **түсінеміз** және әлемнің барлық мемлекеттерін өз азаматтары үшін лайықты өмір сүру жағдайларын қамтамасыз етуге **шақырамыз**.

Біз, рухани құндылықтар мен саналы бағдарлардың маңыздылығын елемейтін адамдармен қоғамдар өздерінің адамгершілігін және шығармашылығын жоғалтуға бейім екенін **атап өтеміз**.

Біз, әлемдік саяси және бизнес лидерлерін қазіргі қоғамдардың дамуындағы сәйкессіздіктерді еңсеруге назар аударуға және халықтың түрлі топтары мен әлемнің түрлі елдерінің әл-ауқатындағы алшақтықты қысқартуға **шақырамыз**.

Біз, әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері арасындағы диалогтың бейбітшілікті сақтауға ықпал ететін мемлекеттер мен қоғамдардағы әлеуметтік-саяси процестерге оң әсерін тигізетінін **атап өтеміз**.

Біз Алла тағаланың, нәсілдік, діни,

этностық немесе өзге де қатыстылығына немесе әлеуметтік жағдайына қарамастан барлық адамдарды тең етіп жаратқандығын **негізге аламыз**, сондықтан бір-біріне деген құрмет пен өзара түсіністік бүкіл діни уағыздардың негізінде жатыр.

Біз, саяси және қоғам қайраткерлерін, журналистер мен блогерлерді, олардың сөз бостандығын мойындай отырып, діни жалпылаудан сақ болуға және экстремизм мен терроризмді қандай да бір ұлтпен немесе дінмен теңестірмеуге, сондай-ақ дінді саяси мақсаттарда пайдаланбауға **шақырамыз**.

Біз, діндер мен мәдениеттердің құрметпен қатар өмір сүруін нығайту және қауіпті жалған діни нанымдарды жою барысында, әсіресе жастар арасында білім мен діни ағартудың рөлін арттыруды **жақтаймыз**.

Біз, отбасы институтын нығайтудың маңыздылығына ерекше **назар аударамыз**.

Біз әйелдердің қадір-қасиетін және құқықтарын қорғауға, олардың отбасы мен қоғамның тең құқылы мүшесі ретінде олардың әлеуметтік мәртебесін арттыруға, сондай-ақ олардың мәдени және діни салалардағы бейбіт процестерге қатысуын көтермелеуге **атсалысамыз**.

Біз әлемдік цифрлық дамудың шарасыздығын, сондай-ақ діни және рухани лидерлердің цифрлық теңсіздік мәселелерін шешу мәселелерінде саяси қайраткерлермен өзара іс-қимыл жасаудағы рөлінің маңыздылығын **атап өтеміз**.

Біз, ой-пікір білдіру бостандығын құрметтей отырып, діни білімнің, дінаралық толеранттылықтың және азаматтық бейбітшіліктің ілгерілеуі үшін діни құндылықтардың маңыздылығын түсіндіруге, сондай-ақ діндерге жалпы толеранттылықты дамытуға БАҚ-тың және қоғамның басқа да институттарымен диалогты дамытуға ұмтыламыз.

Біз, барлық сенім мен ізгі ниетті адамдарды осы қиын қыстау кезеңде бірігуге және біздің ортақ үйіміз – Жер планетасында қауіпсіздікті және үйлесімділікті қамтамасыз етуге өз үлестерін қосуға **шақырамыз**.

Біз, өркениетті әлем үшін өркениетаралық, дінаралық және халықаралық диалогты

кеңейтуге елеулі үлес қосатын, планетадағы барлық ізгі ниетті адамдарды қолдау үшін **дұға етеміз**.

Біз, әскери қақтығыстардан, сондай-ақ табиғи және техногендік апаттардан зардап шеккен аймақтардағы мейірімділік пен жанашырлық әрекеттерін қолдауға **шақырамыз**.

Біз, халықаралық ұйымдарды және ұлттық үкіметтерді коронавирус пандемиясының салдарын еңсеру жөніндегі олардың күш-жігерін қолдау барысында ынтымақтасуға **шақырамыз**.

Біз, Съездің және осы Декларацияның мақсаттары адамзаттың қазіргі және болашақ ұрпақтарын өзара құрмет пен бейбітшілік мәдениетін ілгерілетуге бағыттау болып табылатынын; оларды әлемнің кез келген елінің, сондай-ақ БҰҰ институттарын қоса алғанда, халықаралық ұйымдардың мемлекеттік басқаруында пайдалануға қолжетімді болатынын **растаймыз**.

Біз, 2023-2033 жылдарға арналған жаһандық дінаралық диалог алаңы ретінде Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезін дамыту тұжырымдамасын әзірлеуді Съезд Хатшылығына **тапсырамыз**.

Біз, Қазақстан Республикасының өркениетаралық, дінаралық және конфессияаралық диалогтың беделді және жаһандық орталығы ретіндегі рөлін **растаймыз**.

Біз, Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің VII съезін шақырғаны үшін, олардың гуманитарлық бастамалары үшін, сондай-ақ жаңару мен прогреске, бейбітшілік пен үйлесімділікке қосқан үлестері үшін, Қазақстан Республикасына және Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевқа **алғыс айтамыз**.

Біз, Қазақстан Республикасына Съезді тамаша ұйымдастырғаны үшін, ал Қазақстан халқына – мейірімділігі мен қонақжайлылығы үшін, **алғысымызды білдіреміз**.

Біз, Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезінің қызметін жалғастыруға деген ұжымдық мүдделілігімізді және келесі VIII Съезді 2025 жылы Қазақстан Республикасының астанасы Нұр-Сұлтан қаласында өткізу ниетімізді **растаймыз**.

* * *

Осы Декларация Әлемдік және ресми құжаты ретінде таратылады.
дәстүрлі діндер лидерлерінің VII съезі Қазіргі Декларацияның қағидаттары
делегаттарының көпшілігімен қабылданды, барлық мүдделі елдердегі барлық саяси
бүкіл әлемдегі билікке, саяси лидерлерге, шешімдерді, заңнамалық нормаларды, білім
дін қайраткерлеріне, тиісті өңірлік және беру бағдарламаларын және бұқаралық
халықаралық ұйымдарға, азаматтық қоғам ақпарат құралдарын есепке алу үшін барлық
институттарына, діни бірлестіктер мен өңірлік және халықаралық деңгейлерде
жетекші сарапшыларға беріледі. Сондай-ақ ол таралуы мүмкін.
БҰҰ Бас Ассамблеясының 77-ші сессиясының

БІЗДІҢ БАРЛЫҚ ДУҒАЛАРЫМЫЗ ҚАБЫЛ БОЛСЫН
ЖӘНЕ БАРЛЫҚ ХАЛЫҚҚА ЖӘНЕ ЕЛДЕРГЕ
ӨРКЕНИЕТ СЫЙЛАСЫН!

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫ
2022 жылғы 15 қыркүйек

ДЕКЛАРАЦИЯ VII СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ

Мы, участники VII Съезда – духовные лидеры мировых и традиционных религий, политики, руководители международных организаций,

руководствуясь нашим общим стремлением к справедливому, мирному, безопасному и процветающему миру,

утверждая важность общих ценностей в духовном и социальном развитии человечества,

признавая необходимость противодействия и преодоления нетолерантности и призывов к ненависти, ксенофобии, дискриминации и конфликтов, на основе социальных, этнокультурных и религиозных различий,

уважая богатство религиозного и культурного разнообразия,

осознавая, что благотворительные деяния, сострадание, милосердие, справедливость и солидарность способствуют сближению людей и обществ,

признавая ценность образования и духовности для личностного и межрелигиозного развития,

подтверждая важность роли и прав женщин в обществе,

констатируя, что материальное неравенство приводит к негодованию, социальной напряженности, конфликтам и кризисам в нашем мире,

признавая важность решения глобальных вызовов в нашем постпандемическом мире, включая изменение климата, нищету и голод, организованную преступность, терроризм и наркотики,

осуждая самым решительным образом экстремизм, радикализм и терроризм, которые ведут к религиозным гонениям и подрыву человеческой жизни и достоинства,

осуждая создание очагов межгосударственной и международной напряженности в мире,

выражая серьезную озабоченность по поводу глобального увеличения числа мигрантов и беженцев, нуждающихся в гуманитарной помощи и защите,

выражая твердое стремление содействовать созданию условий для диалога и

примирения между конфликтующими сторонами,

осознавая острую необходимость совместной работы духовных и политических лидеров в решении проблем нашего мира,

приветствуя все международные, региональные, национальные и местные инициативы, особенно, усилия религиозных лидеров по содействию межрелигиозному, межкультурному и межкультурному диалогу,

выражая намерение активизировать сотрудничество между религиозными сообществами, международными, национальными и государственными учреждениями, а также неправительственными организациями в постпандемический период,

вновь подтверждая работу Съезда лидеров мировых и традиционных религий в качестве международной платформы для межрелигиозного диалога для представителей многих религий, конфессий и вероучений,

указывая на возможность Съезда лидеров мировых и традиционных религий для принятия дальнейших конкретных шагов по расширению межрелигиозного, межкультурного и межкультурного диалога,

ПРИШЛИ К ОБЩЕЙ ПОЗИЦИИ И ЗАЯВЛЯЕМ О СЛЕДУЮЩЕМ:

Мы приложим все усилия, чтобы Съезд лидеров мировых и традиционных религий продолжал свою постоянную деятельность во благо мира и диалога между религиями, культурами и цивилизациями.

Мы заявляем, что в условиях постпандемического развития мира и глобализации процессов и угроз безопасности Съезд лидеров мировых и традиционных религий выполняет важную роль в реализации совместных усилий по укреплению диалога во имя мира и сотрудничества, а также продвижения духовных и нравственных ценностей.

Мы признаем, что негативные последствия пандемий можно преодолеть только совместными усилиями, работая сообща и помогая друг другу.

Мы убеждены в том, что развязывание любого военного конфликта, создание очагов напряженности и противостояния имеет «эффект домино», который ухудшает международные отношения.

Мы считаем, что экстремизм, радикализм, терроризм и все другие формы насилия и войн, какими бы мотивами и целями они ни прикрывались, не имеют ничего общего с истинной религией, и должны быть решительным образом отвергнуты.

Мы убедительно просим национальные правительства и уполномоченные международные организации оказать всестороннюю помощь всем религиозным группам и этническим общинам, подвергшимся ущемлению прав и насилию со стороны экстремистов и террористов, а также в результате войн и военных конфликтов.

Мы призываем мировых лидеров отказаться от всей агрессивной и деструктивной риторики, которая ведет к дестабилизации мира, и прекратить конфликты и кровопролитие во всех уголках нашего мира.

Мы призываем религиозных лидеров и видных политических деятелей из разных уголков мира неустанно развивать диалог во имя дружбы, солидарности и мирного сосуществования.

Мы выступаем за активное вовлечение лидеров мировых и традиционных религий и видных политических деятелей в процесс урегулирования конфликтов для достижения долгосрочной стабильности.

Мы отмечаем, что плюрализм и различия в цвете кожи, поле, расе, языке и культуре являются выражением премудрости Божьей воли в творении. Бог допускает религиозное разнообразие и, таким образом, неприемлемо любое принуждение к той или иной религии и религиозной доктрине.

Мы призываем к поддержке практических инициатив по реализации межрелигиозного и межконфессионального диалога во имя построения социальной справедливости и солидарности для всех народов.

Мы солидарны с усилиями Организации Объединенных Наций и всех других международных, правительственных и региональных институтов и организаций по содействию диалогу между цивилизациями и религиями, государствами и нациями.

Мы признаем важность и ценность Документа «О человеческом братстве в пользу мира и мирного сосуществования» между Святым Престолом и Аль-Азхар Аль-Шариф (принятого резолюцией ГА ООН «Международный день человеческого братства» A/RES/75/200 от 21 декабря 2020 года) и «Мекканской декларации» (принятой в мае 2019 года в Мекке), которые призывают к миру, диалогу, взаимопониманию и взаимоуважению среди верующих во имя общего блага.

Мы приветствуем прогресс, который был достигнут мировым сообществом в сферах науки, техники, медицины, промышленности и других областях, но при этом отмечаем важность их гармонизации с духовными, социальными и человеческими ценностями.

Мы осознаем, что зачастую социальные проблемы толкают людей на крайние взгляды и поступки, и призываем все государства мира к обеспечению адекватных условий жизни для своих граждан.

Мы отмечаем, как люди и общества, которые игнорируют важность духовных ценностей и моральных ориентиров, подвержены потере своей человечности и креативности.

Мы призываем мировых политических и бизнес лидеров акцентировать внимание на преодолении диспропорций в развитии современных обществ и сокращать разрыв в благосостоянии разных слоев населения и разных стран мира.

Мы отмечаем позитивное влияние диалога между лидерами мировых и традиционных религий на социально-политические процессы в государствах и обществах, способствующие сохранению мира.

Мы исходим из того неопровержимого факта, что Всевышний создал всех людей равными, независимо от их расовой, религиозной, этнической или иной принадлежности или социального статуса, поэтому уважение друг к другу

и взаимопонимание лежат в основе всей религиозной проповеди.

Мы призываем политических и общественных деятелей, журналистов и блогеров, признавая их свободу слова, остерегаться религиозных обобщений и не отождествлять экстремизм и терроризм с какой-либо нацией или религией, а также не использовать религию в политических целях.

Мы выступаем за повышение роли образования и религиозного воспитания, особенно среди молодежи, в укреплении уважительного сосуществования религий и культур и развенчании опасных псевдорелигиозных предрассудков.

Мы обращаем особое внимание на важность укрепления института семьи.

Мы выступаем в защиту достоинства и прав женщин, повышения их социального статуса как равноправного члена семьи и общества, а также поощрение их участия в мирных процессах в культурной и религиозной сферах.

Мы отмечаем неизбежность мирового цифрового развития, а также важность роли религиозных и духовных лидеров во взаимодействии с политическими деятелями в вопросах решения проблем цифрового неравенства.

Уважая свободу выражения мнений, мы стремимся развивать диалог со СМИ и другими институтами общества, чтобы разъяснять значение религиозных ценностей для продвижения религиозных знаний, межрелигиозной толерантности и гражданского мира, а также развивать общую терпимость к религиям.

Мы призываем всех людей веры и доброй воли объединиться в это трудное время и внести свой вклад в обеспечение безопасности и гармонии в нашем общем доме – планете Земля.

Мы обращаемся с молитвой в поддержку всех людей доброй воли на планете, которые вносят значительный вклад в расширение межцивилизационного, межрелигиозного и международного диалога во имя более

процветающего мира.

Мы призываем поддерживать акты милосердия и сострадания в регионах, пострадавших от военных конфликтов, а также в результате природных и техногенных катастроф.

Мы призываем к солидарности в поддержке международных организаций и национальных правительств в их усилиях по преодолению последствий пандемии коронавируса.

Мы подтверждаем, что цели Съезда и данной Декларации состоят в том, чтобы направлять современное и будущее поколения человечества в продвижении культуры взаимоуважения и миролюбия; чтобы они были доступны для использования в государственном управлении любой страны мира, а также международными организациями, включая институты ООН.

Мы поручаем Секретариату Съезда разработать Концепцию развития Съезда лидеров мировых и традиционных религий как глобальной межрелигиозной диалоговой площадки на 2023-2033 годы.

Мы подтверждаем роль Республики Казахстан как авторитетного и глобального центра межцивилизационного, межрелигиозного и межконфессионального диалога.

Мы благодарим Республику Казахстан и Президента Касым-Жомарта Токаева за созыв VII Съезда лидеров мировых и традиционных религий, их гуманитарные инициативы, а также за их вклад в обновление и прогресс, мир и гармонию.

Мы благодарим Республику Казахстан за прекрасную организацию Съезда, а также казахстанский народ – за его радушие и гостеприимство.

Мы подтверждаем нашу коллективную заинтересованность в продолжении деятельности Съезда лидеров мировых и традиционных религий и намерение провести следующий VIII Съезд в 2025 году в столице Республики Казахстан городе Нур-Султан.

* * *

Настоящая Декларация принята большинством делегатов VII Съезда лидеров мировых и

традиционных религий, и передается властям, политическим лидерам, религиозным

деятелям по всему миру, соответствующим региональным и международным организациям, институтам гражданского общества, а также религиозным объединениям и ведущим экспертам.

Она будет также распространена в качестве официального документа 77-ой сессии Генеральной Ассамблеи ООН.

Принципы, содержащиеся в настоящей Декларации, могут распространяться на всех региональных и международных уровнях, для учета во всех политических решениях, законодательных нормах, образовательных программах и средствах массовой информации во всех заинтересованных странах.

ДА БУДУТ БЛАГОСЛОВЕННЫ НАШИ ЧАЯНИЯ
И ДА БУДУТ ДАРОВАНЫ
ПРОЦВЕТАНИЕ ВСЕМ НАРОДАМ И СТРАНАМ!

РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН
Г. НУР-СУЛТАН
15 сентября 2022 года

DECLARATION OF VII CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

We, the participants of the VII Congress - spiritual leaders of world and traditional religions, politicians, heads of international organizations, *guided* by our shared desire for a just, peaceful, secure and prosperous world,

affirming the importance of shared values in the spiritual and social development of humankind,

recognizing the necessity of countering and overcoming intolerance and hate speech, xenophobia, discrimination and conflicts based on ethnic, religious and cultural differences,

respecting the richness of religious and cultural diversity,

realizing that acts of charity, compassion, mercy, justice and solidarity contribute to the rapprochement of peoples and societies,

recognizing the value of education and spirituality for personal and interreligious development

affirming the importance of the role and rights of women in society,

stating that material inequality leads to discontent, social tension, conflict and crisis in our world,

recognizing the importance of addressing global challenges in our post-pandemic world, including climate change, poverty and hunger; organized crime, terrorism, and drugs,

condemning in the strongest terms the extremism, radicalism and terrorism which lead to religious persecution and the undermining of human life and dignity,

condemning the creation of hotspots of interstate and international tension in the world,

expressing serious concern about the global increase in the number of migrants and refugees in need of humanitarian assistance and protection,

expressing a firm desire to contribute to the creation of conditions for dialogue and reconciliation between conflicting parties,

realizing the urgent necessity for spiritual and political leaders to work together in addressing the challenges of our world,

welcoming all international, regional, national and local initiatives, especially the efforts of

religious leaders to promote interreligious, intercultural and intercivilizational dialogue,

expressing the intention to intensify cooperation between religious communities, international, national and public institutions, and non-governmental organizations in the post-pandemic period,

reaffirming the work of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions as an international interreligious dialogue platform for representatives of many religions, confessions and creeds,

pointing out the opportunity of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions for taking further specific steps to expand interreligious intercultural and intercivilizational dialogue,

HAVE COME TO A COMMON POSITION
AND DECLARE THE FOLLOWING:

We will make every effort to ensure that the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions continues its regular activities for the benefit of peace and dialogue between religions, cultures and civilizations.

We declare that in the conditions of post-pandemic world development and the globalization of processes and security threats, the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions plays an important role in the implementation of joint efforts to strengthen dialogue in the name of peace and cooperation, as well as the promotion of spiritual and moral values.

We recognize that the negative consequences of pandemic disease can be overcome only through joint effort, working together and helping each other.

We are convinced that the unleashing of any military conflict, creating hotspots of tension and confrontation, causes chain reactions which impair international relations.

We believe that extremism, radicalism, terrorism and all other forms of violence and

wars, whatever their motivations and goals, have nothing to do with authentic religion and must be rejected in the strongest possible terms.

We strongly urge national governments and authorized international organizations to provide comprehensive assistance to all religious groups and ethnic communities that have been subjected to infringement of rights and violence by extremists and terrorists and as a result of wars and military conflicts.

We call upon world leaders to abandon all aggressive and destructive rhetoric which leads to destabilization of the world, and to cease from conflict and bloodshed in all corners of our world.

We call upon religious leaders and prominent political figures from different parts of the world tirelessly to develop dialogue in the name of friendship, solidarity and peaceful coexistence.

We advocate the active involvement of the leaders of world and traditional religions and prominent political figures in the process of conflict resolution for achieving long-term stability.

We note that pluralism in terms of differences in skin color, gender, race, language and culture are expressions of the wisdom of God in creation. Religious diversity is permitted by God and, therefore, any coercion to a particular religion and religious doctrine is unacceptable.

We call for the support of practical initiatives to implement interreligious and interdenominational dialogue, for the sake of building social justice and solidarity for all peoples.

We stand in solidarity with the efforts of the United Nations and all other international, governmental and regional institutions and organizations, promoting dialogue among civilizations and religions, states and nations.

We recognize the importance and value of the Document on Human Fraternity for World Peace and Living Together between the Holy See and Al-Azhar Al-Sharif (*adopted by the UN General Assembly in resolution A/RES/75/200 of December 21, 2020*), and the Makkah Declaration (*adopted in Mecca in May 2019*), which call for peace, dialogue, mutual understanding and mutual respect among believers for the common good.

We welcome the progress made by the global community in the fields of science, technology, medicine, industry and other areas yet note the importance of their harmonization with spiritual,

social and human values.

We realize that social problems often push people to extreme attitudes and actions and call on all states of the world to ensure adequate living conditions for their citizens.

We note how people and societies which dismiss the importance of spiritual values and moral guidelines are susceptible to lose their humanity and creativity.

We call on world political and business leaders to focus on overcoming the imbalances in the development of modern societies and to reduce the gap in the well-being of different segments of the population and different countries of the world.

We note the positive impact of dialogue between leaders of world and traditional religions for socio-political processes in states and societies, contributing to the preservation of peace.

We proceed from the immutable fact that the Almighty created all people equal, regardless of their racial, religious, ethnic or other affiliation or social status, therefore respect for each other and mutual understanding underpin all religious teaching.

We call on political and public figures, journalists and bloggers, while recognizing their freedom of speech, to beware religious generalization and not to identify extremism and terrorism with any nation or religion, as well as not to use religions for political purposes.

We advocate increasing the role of education and religious formation, particularly among youth, in strengthening the respectful coexistence of religions and cultures and debunking dangerous pseudo-religious prejudices.

We pay special attention to the importance of strengthening the institution of the family.

We stand for the protection of the dignity and rights of women, the improvement of their social status as equal members in family and society, as well as encourage their inclusion in the peace processes in cultural and religious settings.

We note the inevitability of global digital development, as well as the importance of the role of religious and spiritual leaders in interacting with politicians in solving the problems of digital inequality.

While we respect the freedom of expression, we strive to develop a dialogue with the media

and other institutions of society to clarify the significance of religious values for promoting religious knowledge, interreligious harmony and civil peace, as well as to develop general tolerance towards religions.

We appeal to all people of faith and goodwill to unite in this difficult time and contribute to ensuring security and harmony in our common home – planet Earth.

We turn to pray in support of all people of goodwill on the planet who make a significant contribution to the expansion of intercivilizational, interreligious and international dialogue for the sake of a more prosperous world.

We call for supporting acts of mercy and compassion in regions affected by military conflict, and by both natural and man-made disasters.

We call for solidarity in the support of international organizations and national governments in their efforts to overcome the consequences of the Covid pandemic.

We affirm that the purposes of the Congress and this Declaration is to guide contemporary and future generations of humankind in promoting a culture of mutual respect and peacefulness; available for use in public administration of any

country in the world, as well as by international organizations, including UN institutions.

We instruct the Secretariat of the Congress to develop a Concept for the development of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions as a global interreligious dialogue platform for 2023-2033.

We affirm the role of the Republic of Kazakhstan as an authoritative and global center of intercivilizational, interreligious and interfaith dialogue.

We thank the Republic of Kazakhstan and President Kassym-Jomart Tokayev for convening the VII Congress of the Leaders of World and Traditional Religions, for their humanitarian initiatives, and for their contribution to renewal and progress, peace and harmony.

We thank the Republic of Kazakhstan for the excellent organization of the Congress, and to the Kazakh people for their cordiality and hospitality.

We confirm our collective interest in continuing the activities of the Congress of the Leaders of World and Traditional Religions and our intention to convene the next VIII Congress in 2025 in the capital of the Republic of Kazakhstan, Nur-Sultan.

* * *

This Declaration was adopted by the majority of delegates of the VII Congress of the Leaders of World and Traditional Religions and is being transmitted to the authorities, political leaders and religious figures around the world, relevant regional and international organizations, civil society organizations, religious associations and leading experts. It will also be distributed as an

official document of the 77th session of the UN General Assembly.

The principles contained in the current Declaration can be disseminated at all regional and international levels, for consideration in all political decisions, legislative norms, educational programs, and mass media in all interested countries.

MAY OUR ASPIRATIONS BE BLESSED
AND MAY PEACE AND PROSPERITY
BE GRANTED TO ALL PEOPLES AND COUNTRIES!

THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
NUR-SULTAN
September 15, 2022

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VII СЪЕЗІ

14-15 қыркүйек, 2022 ж.

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ СЪЕЗІ ХАТШЫЛЫҒЫНЫҢ XX ОТЫРЫСЫ

13 қыркүйек, 2022 ж.

XX SESSION OF THE SECRETARIAT OF THE CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

September 13, 2022

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENTS

ӘЛЕМ ЖӘНЕ ДӘСТҰРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VII СЪЕЗІНІҢ АШЫЛУЫ ОТКРЫТИЕ VII СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҰРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VII СЪЕЗІНІҢ АШЫЛУЫНДА СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	4
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАСЫМ-ЖОМАРТА ТОКАЕВА НА ОТКРЫТИИ VII СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ.....	4
SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN KASSYM-JOMART TOKAYEV AT THE OPENING CEREMONY OF THE VII CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS.....	4
ВАТИКАН МЕМЛЕКЕТІНІҢ ЖӘНЕ КАТОЛИК ШІРКЕУІНІҢ БАСШЫСЫ РИМ ПАПАСЫ ФРАНЦИСКТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	14
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВЫ КАТОЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКВИ, ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ПАПЫ РИМСКОГО ФРАНЦИСКА	20
SPEECH OF THE BISHOP OF ROME, VICAR OF JESUS CHRIST, SUCCESSOR OF THE PRINCE OF THE APOSTLES, SUPREME PONTIFF OF THE UNIVERSAL CHURCH, PRIMATE OF ITALY, ARCHBISHOP AND METROPOLITAN OF THE ROMAN PROVINCE, SOVEREIGN OF THE VATICAN CITY STATE, SERVANT OF THE SERVANTS OF GOD POPE FRANCIS	26
ӘЛ-АЗҒАР ЖОҒАРҒЫ ИМАМЫ ШЕЙХ МҰХАММАД АХМАД АТ-ТАЙЕБТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	34
ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО ИМАМА АЛЬ-АЗХАР, ШЕЙХА МУХАММАД АХМЕД АТ-ТАЙЕБА	38
SPEECH OF THE GRAND IMAM OF AL-AZHAR SHEIKH AHMED EL-TAYEB	42
МӘСКЕУ ПАТРИАРХАТЫНЫҢ СЫРТҚЫ ШІРКЕУ БАЙЛАНЫСТАРЫ БӨЛІМІНІҢ ТӨРАғасы, МИТРОПОЛИТ ВОЛОКОЛАМСКИЙ АНТОНИЙДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	46
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ОТДЕЛА ВНЕШНИХ ЦЕРКОВНЫХ СВЯЗЕЙ МОСКОВСКОГО ПАТРИАРХАТА МИТРОПОЛИТА ВОЛОКОЛАМСКОГО АНТОНИЯ	49
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE DEPARTMENT OF EXTERNAL CHURCH RELATIONS OF THE PATRIARCHATE OF MOSCOW METRAPOLITAN OF VOLOKOLAMSK ANTHONY	52
БАС СЕФАРД РАВВИНІ ИЦХАК ИОСИФТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	55
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВНОГО СЕФАРДСКОГО РАВВИНА ИЗРАИЛЯ ИЦХАК ИОСИФА	57
SPEECH OF THE SEPHARDI CHIEF RABBI OF ISRAEL YITZHAK YOSEF	59
БҰҰ БАС ХАТШЫСЫ АНТОНИО ГУТЕРРИШТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	61
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ООН АНТОНИУ ГУТЕРРИША	62

SPEECH OF THE SECRETARY-GENERAL OF THE UNITED NATIONS ANTÓNIO GUTERRES ..63	
ҚАСИЕТТІ ИЕРУСАЛИМ ҚАЛАСЫНЫҢ, БҮКІЛ ПАЛЕСТИНА, АРАБИЯ, СИРИЯ, ИОРДАН ОБОНПОЛЫ (ЕКІ ЖАҒАЛАУЫ), ҚАСИЕТТІ СИОН ЖӘНЕ ГАЛИЛЕЯ КАНАСЫНЫҢ ПАТРИАРХЫ ІІ ФЕОФИЛДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	64
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПАТРИАРХА ИЕРУСАЛИМА, ВСЕЙ ПАЛЕСТИНЫ, АРАВИИ, СИРИИ, ОБОНПОЛА (ОБОИХ БЕРЕГОВ) ИОРДАНА, КАНЫ ГАЛИЛЕЙСКОЙ И СВЯТОГО СИОНА ФЕОФИЛА ІІ	66
SPEECH OF THE PATRIARCH OF JERUSALEM THEOPHILOS ІІ	68
ДҮНИЕЖҮЗІЛІК ИСЛАМ ЛИГАСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ МҰХАММЕД БЕН АБДУЛКАРИМ ӘЛ-ИСАНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	70
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ ИСЛАМСКОЙ ЛИГИ МУХАММЕДА БЕН АБДУЛКАРИМ АЛЬ-ИСЫ	72
SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE WORLD ISLAMIC LEAGUE MOHAMMAD BIN ADBULKARIM AL-ISSA	73
БҰҰ БАС ХАТШЫСЫНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ, БҰҰ ӨРКЕНИЕТТЕР АЛҢАНСЫНЫҢ ЖОҒАРЫ ӨКІЛІ МИГЕЛЬ АНХЕЛЬ МОРАТИНОСТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	74
ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ООН, ВЫСОКОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ АЛҢАНСА ЦИВИЛИЗАЦИЙ ООН МИГЕЛЬ АНХЕЛЬ МОРАТИНОСА	77
SPEECH OF THE UN UNDER-SECRETARY-GENERAL THE HIGH REPRESENTATIVE FOR THE UNITED NATIONS ALLIANCE OF CIVILIZATIONS (UNAOC) MIGUEL ÁNGEL MORATINOS	80
САУД АРАБИЯСЫ КОРОЛІНІҢ РЕСМИ ӨКІЛІ, ИСЛАМ ІСТЕРІ, УАҒЫЗ ЖӘНЕ НАСИХАТ ЖӨНІНДЕГІ МИНИСТРІ АБДЕЛАТИФ БЕН АБДУЛАЗИЗ АБДРАХМАН ӘЛ АШ-ШЕЙХТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	83
ВЫСТУПЛЕНИЕ ОФИЦИАЛЬНОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ КОРОЛЯ САУДОВСКОЙ АРАВИИ, МИНИСТРА ПО ДЕЛАМ ИСЛАМА, ПРИЗЫВА И НАСТАВЛЕНИЯ САУДОВСКОЙ АРАВИИ АБДЕЛАТИФ БЕН АБДУЛАЗИЗ БЕН АБДРАХМАН АЛЬ АШ-ШЕЙХА	86
SPEECH OF THE MINISTER OF ISLAMIC AFFAIRS, CALL AND GUIDANCE OF THE KINGDOM OF SAUDI ARABIA ABDULLATIF ABDULAZIZ A.AL-SHEIKH	89
ҚЫТАЙ ДАОСИСТЕРІ ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ЛИ ГУАНФУДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	91
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ АССОЦИАЦИИ ДАОСИСТОВ КИТАЯ ЛИ ГУАНФУ	93
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE TAOIST ASSOCIATION OF CHINA LI GUANGFU	96
ИЗРАИЛЬДІҢ БАС АШКЕНАЗИ РАВВИНІ ДАВИД ЛАУДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	98
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВНОГО АШКЕНАЗСКОГО РАВВИНА ИЗРАИЛЯ ДАВИДА ЛАУ	100
SPEECH OF CHIEF ASHKENAZI RABBI OF ISRAEL DAVID LAU	101
ЕҚЫҰ-НЫҢ АЗ ҰЛТТАР ІСТЕРІ ЖӨНІНДЕГІ ЖОҒАРҒЫ КОМИССАРЫ ҚАЙРАТ ӘБДІРАХМАНОВТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	103

ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО КОМИССАРА ОБСЕ ПО ДЕЛАМ НАЦИОНАЛЬНЫХ МЕНЬШИНСТВ КАЙРАТА АБДРАХМАНОВА.....	106
SPEECH OF THE OSCE HIGH COMMISSIONER ON NATIONAL MINORITIES KAIRAT ABDRAKHMANOV.....	108
КАВКАЗ МҮСЫЛМАНДАРЫ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ ШЕЙХ-УЛЬ-ИСЛАМ АЛЛАХШУКЮР ПАШАЗАДЕНІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	110
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ УПРАВЛЕНИЯ МУСУЛЬМАН КАВКАЗА ШЕЙХ-УЛЬ-ИСЛАМ АЛЛАХШУКЮРА ПАШАЗАДЕ.....	111
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE CAUCASUS MUSLIM BOARD SHEIKH-UL-ISLAM GAJI ALLAHSHUKUR PASHAZADE.....	115
ПАРЛАМЕНТАРАЛЫҚ ОДАҚТЫҢ ТӨРАҒАСЫ ДУАРТЕ ПАШЕКУДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	118
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ МЕЖПАРЛАМЕНТСКОГО СОЮЗА ДУАРТЕ ПАШЕКУ	121
SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE INTER-PARLIAMENTARY UNION DUARTE PACHECO.....	124
ПӘКИСТАН ИСЛАМ РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ИСЛАМ ИДЕОЛОГИЯСЫ КЕҢЕСІНІҢ ТӨРАҒАСЫ КИБЛА АЙАЗДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	126
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СОВЕТА ИСЛАМСКОЙ ИДЕОЛОГИИ ИСЛАМСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ПАКИСТАН КИБЛЫ АЙАЗА	128
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE COUNCIL OF ISLAMIC IDEOLOGY OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF PAKISTAN QIBLA AYAZ.....	129
ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІ СЪЕЗІНДЕГІ АНГЛИКАН ШІРКЕУІНІҢ АРНАЙЫ ӨКІЛІ, ДОРКИНГ ЕПИСКОПЫ ДЖО БЕЙЛИ УЭЛЛСТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	130
ВЫСТУПЛЕНИЕ СПЕЦИАЛЬНОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ АНГЛИКАНСКОЙ ЦЕРКВИ НА СЪЕЗДЕ ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ, ЕПИСКОПА ДОРКИНГА ДЖО БЕЙЛИ УЭЛЛС	133
SPEECH OF THE SPECIAL REPRESENTATIVE OF THE ANGLICAN CHURCH AT THE CONGRESS OF LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS, BISHOP OF DORKING JOANNE CALADINE BAILEY WELLS.....	136
РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫ МҮСЫЛМАНДАРЫ ДІНИ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ЖӘНЕ РЕСЕЙ МҮФТИЛЕР КЕҢЕСІНІҢ ТӨРАҒАСЫ ШЕЙХ РАВИЛЬ ГАЙНУТДИННІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	138
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ДУХОВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МУСУЛЬМАН РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ, ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СОВЕТА МУФТИЕВ РОССИИ, ШЕЙХА РАВИЛЯ ГАЙНУТДИНА	141
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE RELIGIOUS BOARD OF MUSLIMS OF THE RUSSIAN FEDERATION AND RUSSIA MUFTIS COUNCIL, MEMBER OF THE COUNCIL FOR INTERACTION WITH RELIGIOUS ASSOCIATIONS UNDER THE PRESIDENT OF THE RUSSIAN FEDERATION MUFTI SHEIKH RAVIL GAYNUTDIN	143
БҮКІЛАФРИКАЛЫҚ ШІРКЕУЛЕРДІҢ КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ ФИДОН МВОМБЕКІДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	145

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕАФРИКАНСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ ЦЕРКВЕЙ ФИДОНА МВОМБЕКИ	148
SPEECH OF THE GENERAL SECRETARY OF THE ALL-AFRICA CONFERENCE OF CHURCHES FIDON MWOMBeki.....	151
ИРАН ИСЛАМ РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІ ЖАНЫНДАҒЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ ИСЛАМИ БАЙЛАНЫСТАР ҰЙЫМЫНЫҢ БАСШЫСЫ МОХАММАД МЕХДИ ИМАНИПУРДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	154
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА ОРГАНИЗАЦИИ ПО КУЛЬТУРЕ И ИСЛАМСКИМ СВЯЗЯМ ПРИ ПРЕЗИДЕНТЕ ИСЛАМСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ИРАН МОХАММАДА МЕХДИ ИМАНИПУРА	158
SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE ISLAMIC CULTURE AND RELATIONS ORGANIZATION AND CHAIRMAN OF THE POLICY-MAKING COUNCIL OF INTERRELIGIOUS DIALOGUE OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN MOHAMMAD MAHDI IMANI POUR.....	162
«АКШАРДАМ» ҚОҒАМДЫҚ ҰЙЛЕСІМ САЛАСЫНДАҒЫ ҚОЛДАНБАЛЫ ЗЕРТТЕУЛЕР ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ ДЖАЙОТИНДРА МУКУНДРАЙ ДАВЕНИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	165
ВЫСТУПЛЕНИЕ ДИРЕКТОРА ЦЕНТРА ПО ПРИКЛАДНЫМ ИССЛЕДОВАНИЯМ В СФЕРЕ ОБЩЕСТВЕННОЙ ГАРМОНИИ «АКШАРДАМ» ДЖАЙОТИНДРА МУКУНДРАЙ ДАВЕ	167
SPEECH OF THE DIRECTOR OF THE AKSHARDHAM CENTRE FOR RESEARCH IN THE FIELD OF SOCIAL HARMONY JYOTINDRA MUKUNDRAI DAVE	168
БІЛІМ, ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТ ЖӨНІНДЕГІ ИСЛАМ ҰЙЫМЫНЫҢ БАС ДИРЕКТОРЫ САЛИМ БИН МҰХАММЕД ӘЛ-МАЛИКТІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	169
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО ДИРЕКТОРА ИСЛАМСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ПО ОБРАЗОВАНИЮ, НАУКЕ И КУЛЬТУРЕ САЛИМА БИН МУХАММЕД АЛЬ-МАЛИКА	172
SPEECH OF THE DIRECTOR GENERAL OF THE ISLAMIC WORLD EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION (ICESCO) SALIM A.ALMALIK	175
ҚЫТАЙ БУДДИСТЕР ҚАУЫМДАСТЫҒЫ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ ЦЗУН СИННІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	178
ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ АССОЦИАЦИИ БУДДИСТОВ КИТАЯ ЦЗУН СИНА	180
SPEECH OF THE VICE-PRESIDENT OF THE BUDDHIST ASSOCIATION OF CHINA ZONG XING	182
«ДЖИНДЖА ХОНЧЕ» СИНТОИСТІК ХРАМДАР ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ АТҚАРУШЫ ДИРЕКТОРЫ МАСАНОРИ ФУДЖИЕНИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	184
ВЫСТУПЛЕНИЕ ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ДИРЕКТОРА АССОЦИАЦИИ СИНТОИСТСКИХ ХРАМОВ «ДЖИНДЖА ХОНЧЕ» МАСАНОРИ ФУДЖИЕ	186
SPEECH OF THE MANAGING DIRECTOR OF THE «JINJA HONCHO» ASSOCIATION OF SHINTO SHRINES MASANORI FUJIE	189
«ДІНДЕР БЕЙБІТШІЛІК ҮШІН» ДҮНИЕЖҮЗІЛІК ДІНАРАЛЫҚ ҰЙЫМЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ АЗЗА КАРАМНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	191

ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОЙ МЕЖРЕЛИГИОЗНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ «РЕЛИГИИ ЗА МИР» ДОКТОРА АЗЗЫ КАРАМ.....	194
SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF RELIGIONS FOR PEACE AZZA KARAM.....	198
МӘСІХТІҢ СОҢҒЫ КҮНГІ ӘУЛИЕЛЕР ШІРКЕУІНІҢ» ОН ЕКІ ЕЛШІЛЕР КВОРУМЫНЫҢ АҚСАҚАЛЫ УЛИССЕС СОАРЕСТІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	200
ВЫСТУПЛЕНИЕ СТАРЕЙШИНЫ КВОРУМА ДВЕНАДЦАТИ АПОСТОЛОВ «ЦЕРКВИ ИИСУСА ХРИСТА СВЯТЫХ ПОСЛЕДНИХ ДНЕЙ» УЛИССЕС СОАРЕСА	203
SPEECH OF THE ELDER OF THE QUORUM OF THE TWELVE APOSTLES OF THE CHURCH OF JESUS CHRIST OF LATTER-DAY SAINTS ULISSES SOARES	206
ИСЛАМ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ ҰЙЫМЫ БАС ХАТШЫСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖӨНІНДЕГІ ОРЫНБАСАРЫ АСҚАР МУСИНОВТЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	209
ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ОРГАНИЗАЦИИ ИСЛАМСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА ПО ВОПРОСАМ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ АСКАРА МУСИНОВА	211
SPEECH OF THE ASSISTANT SECRETARY GENERAL FOR SCIENCE AND TECHNOLOGY OF THE ORGANIZATION OF ISLAMIC COOPERATION ASKAR MUSINOV	213
АРАБ МЕМЛЕКЕТТЕРІ ЛИГАСЫ БАС ХАТШЫСЫНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК МӘСЕЛЕЛЕР ЖӨНІНДЕГІ ОРЫНБАСАРЫ ХЕЙФА АБУ ГАЗАЛДЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	214
ВЫСТУПЛЕНИЕ ЗАМЕСТИТЕЛЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ЛИГИ АРАБСКИХ ГОСУДАРСТВ ПО СОЦИАЛЬНЫМ ВОПРОСАМ ХЕЙФА АБУ ГАЗАЛЬ	218
SPEECH OF THE ASSISTANT ARAB LEAGUE SECRETARY-GENERAL AND HEAD OF SOCIAL AFFAIRS SECTOR HAIFA ABU GHAZALEH.....	222
СОКА ГАККАЙ БУДДИСТЕР ҚОҒАМЫНЫҢ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТІ, «СОКА ГАККАЙ ИНТЕРНЭШНЛ» ҰЙЫМЫНЫҢ АТҚАРУШЫ ДИРЕКТОРЫ ХИРОЦУГУ ТЕРАСАКИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	225
ВЫСТУПЛЕНИЕ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА БУДДИСТСКОГО ОБЩЕСТВА «СОКА ГАККАЙ», ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ДИРЕКТОРА «СОКА ГАККАЙ ИНТЕРНЕШНЛ» ХИРОЦУГУ ТЕРАСАКИ.....	228
SPEECH OF THE VICE PRESIDENT OF THE SOKA GAKKAI BUDDHIST SOCIETY, EXECUTIVE DIRECTOR OF THE SOKA GAKKAI INTERNATIONAL HIROTSUGU TERASAKI	231
ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚ ПЕН БЕЙБІТШІЛІК ЖӨНІНДЕГІ ЖАҒАҢДЫҚ КЕҢЕСТІҢ ТӨРАҒАСЫ АХМЕД БЕН МҰХАММЕД ӘЛ-ЖАРУАННЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	233
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ГЛОБАЛЬНОГО СОВЕТА ЗА ТОЛЕРАНТНОСТЬ И МИР АХМЕД БЕН МУХАММЕД АЛЬ-ЖАРУАНА.....	236
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE GLOBAL COUNCIL FOR TOLERANCE AND PEACE AHMED MOHAMED RASHID ALJARWAN	239
МҰСЫЛМАН АҚСАҚАЛДАРЫ КЕҢЕСІНІҢ БАС ХАТШЫСЫ МУХАММЕД АБДЕЛЬ САЛАМНЫҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	242
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ МУСУЛЬМАНСКОГО СОВЕТА СТАРЕЙШИН МУХАММЕДА АБДЕЛЬ САЛАМА	245

SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE MUSLIM COUNCIL OF ELDERS MOHAMED ABDELSALAM	248
БАХАИ ДҮНИЕЖҮЗІЛІК ОРТАЛЫҒЫНЫҢ БАС ХАТШЫСЫ ДЭВИД РУТШТЕЙННІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	251
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ВСЕМИРНОГО ЦЕНТРА БАХАИ ДЭВИДА РУТШТЕЙНА	253
SPEECH OF THE SECRETARY GENERAL OF THE BAHAI INTERNATIONAL COMMUNITY DAVID RUTSTEIN	255

**ӘЛЕМ ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VII СЪЕЗІНІҢ ЖАБЫЛУЫ
ЗАКРЫТИЕ VII СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ**

БАТИКАН МЕМЛЕКЕТІНІҢ ЖӘНЕ КАТОЛИК ШІРКЕУІНІҢ БАСШЫСЫ АСА ҚАСИЕТТІ РИМ ПАПАСЫ ФРАНЦИСКТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	257
ВЫСТУПЛЕНИЕ ГЛАВЫ КАТОЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКВИ, ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ПАПЫ РИМСКОГО ФРАНЦИСКА	260
SPEECH OF THE BISHOP OF ROME, VICAR OF JESUS CHRIST, SUCCESSOR OF THE PRINCE OF THE APOSTLES, SUPREME PONTIFF OF THE UNIVERSAL CHURCH, PRIMATE OF ITALY, ARCHBISHOP AND METROPOLITAN OF THE ROMAN PROVINCE, SOVEREIGN OF THE VATICAN CITY STATE, SERVANT OF THE SERVANTS OF GOD POPE FRANCIS	264
ӘЛ-АЗҒАР ЖОҒАРҒЫ ИМАМЫ, ШЕЙХ МҰХАММЕД АХМЕД АТ-ТАЙЕБТИҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	268
ВЫСТУПЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО ИМАМА АЛЬ-АЗХАР, ШЕЙХА МУХАММАДА АХМАД АТ-ТАЙЕБА	271
SPEECH OF THE GRAND IMAM OF AL-AZHAR SHEIKH AHMAD EL-TAYEB	273
МӘСКЕУ ПАТРИАРХАТЫ СЫРТҚЫ ШІРКЕУ БАЙЛАНЫСТАРЫ БӨЛІМІНІҢ ТӨРАҒАСЫ, МИТРОПОЛИТ ВОЛОКОЛАМСКИЙ АНТОНИДІҢ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ.....	274
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ОТДЕЛА ВНЕШНИХ ЦЕРКОВНЫХ СВЯЗЕЙ МОСКОВСКОГО ПАТРИАРХАТА МИТРОПОЛИТА ВОЛОКОЛАМСКОГО АНТОНИЯ	276
SPEECH OF THE CHAIRMAN OF THE DEPARTMENT OF EXTERNAL CHURCH RELATIONS OF THE PATRIARCHATE OF MOSCOW METRAPOLITAN OF VOLOKOLAMSK ANTHONY	278
МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІ СӨЙЛЕГЕН СӨЗІ	280
ВЫСТУПЛЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАСЫМ-ЖОМАРТА ТОКАЕВА НА ЗАКРЫТИИ VII СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ	280
SPEECH OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN KASSYM-JOMART TOKAYEV AT THE CLOSING CEREMONY OF THE VII CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS	280

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ VII СЪЕЗІНІҢ ДЕКЛАРАЦИЯСЫ.....	282
ДЕКЛАРАЦИЯ VII СЪЕЗДА ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ.....	286
DECLARATION OF VII CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS	290

VII ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТУРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ СЪЕЗІ
VII СЪЕЗД ЛИДЕРОВ МИРОВЫХ И ТРАДИЦИОННЫХ РЕЛИГИЙ
VII CONGRESS OF THE LEADERS OF WORLD AND TRADITIONAL RELIGIONS

Кітап - альбом
Книга – альбом
Alboom - book

ЖОБАНЫ ДАЙЫНДАҒАҒАҢДАР:

Қазақстан Республикасы Сенатының Аппараты

Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі

«Конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі
Н.Назарбаев орталығы»

Басуға 23.05.2023 жыл қол қойылды. Пішімі - 19,8
Қағазы борлы. Офсеттік басылыс. Таралымы - 240 дана.

«Brand Book» баспаханасында басылды.